

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA

Mateja NOSE MAROLT

**SODELOVANJE JAVNOSTI PRI DOSEGANJU CILJEV OMREŽJA NATURA
2000 IN IZVAJANJU VODNE DIREKTIVE**

MAGISTRSKO DELO

**PUBLIC PARTICIPATION IN ACHIEVING THE NATURA 2000 NETWORK
OBJECTIVES AND IN THE IMPLEMENTATION OF THE WATER
FRAMEWORK DIRECTIVE.**

MASTER OF SCIENCE THESIS

Ljubljana, 2014

Magistrsko delo je nastalo na Univerzi v Ljubljani, Biotehniška fakulteta v okviru podiplomskega študija bioloških in biotehniških znanosti s področja varstva naravne dediščine.

Na podlagi statuta Univerze v Ljubljani ter po sklepu senata Biotehniške fakultete z dne 27. 5. 2013 je izdana odločba o izpolnjevanju pogojev za izdelavo magistrskega dela s področja Podiplomskega študija bioloških in biotehniških znanosti s področja varstva naravne dediščine ter sprejeta tema magistrskega dela z naslovom: Sodelovanje javnosti pri doseganju ciljev omrežja Natura 2000 in izvajanju Vodne direktive. Za mentorja je imenovan doc. dr. Gorazd Urbanič.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik komisije: doc. dr. Janez Pirnat
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire

Član komisije: doc. dr. Gorazd Urbanič
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Oddelek za biologijo

Član komisije: prof. dr. Drago Kos
Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede

Datum zagovora: 8. 1. 2014

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisan/a se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal/a v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Mateja Nose Marolt

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Md
DK	UDK 502.171:546.212(497.4)(043.2)=163.6
KG	sodelovanje javnosti/omrežje Natura 2000/Vodna direktiva
AV	NOSE MAROLT, Mateja
SA	URBANIČ, Gorazd (mentor)
KZ	SI – 1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Podiplomski študij bioloških in biotehniških znanosti, področje varstva naravne dediščine
LI	2014
IN	SODELOVANJE JAVNOSTI PRI DOSEGANJU CILJEV OMREŽJA NATURA 2000 IN IZVAJANJU VODNE DIREKTIVE
TD	Magistrsko delo
OP	XVII, 176 str., 10 preg., 212 sl., 7 pril., 86 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	Slovenija je 1. maja 2004 postala članica Evropske unije (EU). Slovenija je morala do vstopa v Unijo v svojo zakonodajo prenesti zahteve Direktive o habitatih in Direktive o pticah in vzpostaviti omrežje Natura 2000. Prav tako je Slovenija v svoj pravni red vnesla načela Vodne direktive in se vključila v procese njenega uresničevanja. Za prenos teh treh direktiv je bilo odgovorno ministrstvo, pristojno za okolje. V nalogi je bilo ugotovljeno, kakšna je bila oz. je uspešnost informiranja oz. participacije javnosti pri doseganju ciljev omrežja Nature 2000 in izvajanju Vodne direktive ter odnos do nekaterih drugih okoljskih tem. Ugotovljeno je, da je poznavanje vsebin vodne direktive slabše kot poznavanje vsebin Nature 2000, ugotavljamo tudi visoko deklarativno okoljsko ozaveščenost, ter velik razkorak do okoljskega ravnanja. Z višjo stopnjo informiranosti javnosti bi bilo moč doseči aktivnejšo udeležbo le te pri okoljskem odločanju, saj morajo biti za učinkovito sodelovanje javnosti dostopne popolne informacije. Država kljub ratifikaciji Arhuške konvencije še ni prepoznala prednosti sodelovanja javnosti pri odločanju, zato je prave participativne demokracije v družbi še zelo malo.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Md
DC	UDC 502.171:546.212(497.4)(043.2)=163.6
CX	Public participation, Natura 2000 network, Water Framework Directive
AU	NOSE MAROLT, Mateja
AA	URBANIČ, Gorazd (supervisor)
PP	SI – 1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB	University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Postgraduate Study of Biological and Biotechnical Sciences, Field: Conservation of Natural Heritage
PY	2014
TL	PUBLIC PARTICIPATION IN ACHIEVING THE NATURA 2000 NETWORK OBJECTIVES AND IN THE IMPLEMENTATION OF THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE
DT	M.Sc.Thesis
NO	XVII, 176 p., 10 tab., 212 fig., 7 ann., 86 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	On May 1 st , 2004 Slovenia was accepted as a member of the European Union (EU). Prior to the accession to the EU, Slovenia was required to complete the following steps as a prerequisite for entry into the EU: transpose into its national legislation the requirements of The Habitats Directive and The Birds Directive; establish The Natura 2000 network; include into Slovenian legislation the principles of The Water Framework Directive; and, implement the directives. The Ministry of the Republic of Slovenia for the Environment and Spatial Planning was responsible for the transposition of these three directives. In this thesis, the success of informing and involving the general public in achieving The Natura 2000 network objectives and in the implementation of The Water Framework Directive was analyzed. Additionally, the public's attitude toward other environmental issues was investigated. The authors did find that the public's understanding of The Water Directive is not as comprehensive as its awareness of The Natura 2000. Additionally in this investigation, a large gap was identified between a highly declarative environmental awareness on the one hand, and the public's environmental behaviour on the other. It is our conclusion that disseminating a greater amount of educational information to the general public could successfully increase the public's active participation in environmental issues. Despite the ratification of The Aarhus Convention, the authors note that the Slovene government has not yet recognized the advantages of public participation in decision-making, which can be one explanation for a lack of participatory democracy in the Slovene society.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	II
KEY WORDS DOCUMENTATION	III
KAZALO VSEBINE	IV
KAZALO PREGLEDNIC:.....	VI
KAZALO SLIK:.....	VII
KAZALO PRILOG:	XV
SLOVAR	XVI
1 UVOD.....	1
2 OPREDELITEV PROBLEMA	2
3 DOSEDANJA RAZISKOVANJA IN PREGLED OBJAV	4
3.1 ZAKONSKE OSNOVE	4
Zakon o varstvu okolja – ZVO	4
Zakon o ohranjanju narave – ZON	4
3.2 NATURA 2000	5
3.2.1 Vzroki za nastanek Nature 2000.....	6
3.2.2 Bistveni elementi Nature 2000	7
3.2.3 Prenos Nature 2000 v slovensko zakonodajo	8
3.2.4 Izvajanje Nature 2000 v Sloveniji	9
3.3 VODNA DIREKTIVA	10
3.3.1 Vzroki za pripravo in sprejem Vodne direktive	11
3.3.2 Bistveni elementi Vodne direktive	12
3.3.3 Prenos vodne direktive v slovensko zakonodajo.....	13
3.3.4 Izvajanje Vodne direktive v Sloveniji	14
3.4 KOMUNIKACIJA	15
3.4.1 Javnosti in deležniki	16
3.4.1.1 Deležnik.....	17
3.4.1.2 Določitev deležnikov	17
3.4.1.3 Stopnje vključevanja deležnikov	18
3.4.2 Participacija oz. sodelovanje javnosti.....	19
3.4.3 Sodelovanje javnosti (participacija javnosti) v okoljskih zadevah.....	21
3.4.3.1 Aarhuška konvencija ali Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah	22
3.4.3.2 Zakonska ureditev sodelovanja javnosti v okoljskih zadevah v Sloveniji	25
3.5 SODELOVANJE JAVNOSTI PRI IZVAJANJU NATURE 2000.....	27
3.5.1 Poznavanje vsebin Nature 2000	29
3.6 SODELOVANJE JAVNOSTI V VODNI DIREKTIVI.....	30
3.7 RAZISKOVALNI PROCES	33
3.7.1 Anketna raziskava.....	34
3.7.2 Analiza podatkov	35
4 DELOVNE HIPOTEZE	38
5 MATERIALI IN METODE	39
5.1 IZVEDBA ANKETE.....	39
5.2 STATISTIČNE ANALIZE	40
6 REZULTATI	42

6.1 ANALIZA DEMOGRAFSKIH PODATKOV	42
6.2 PRIMERJAVA ODGOVOROV VZORCA LAIČNE JAVNOSTI IN VZORCA STROKOVNE JAVNOSTI.....	44
6.2.1 Analiza vprašanj, vezanih na varstvo okolja	44
6.2.2 Analiza vprašanj, vezanih na poznavanje vsebin Nature 2000	57
6.2.3 Analiza vprašanj, vezanih na Vodno direktivo.....	83
6.2.4 Analiza vprašanj, vezanih na primere s terena	101
6.3 PRIMERJAVA ODGOVOROV ANKETIRANCEV LAIČNE JAVNOSTI GLEDE NA REGIJO, IZ KATERE PRIHAJAJO ANKETIRANCI.....	112
6.3.1 Analiza razlik odgovorov anketirancev glede na regije – vprašanja, vezana na Naturo 2000	112
6.3.2 Analiza razlik odgovorov anketirancev glede na regije – vprašanja, vezana na Vodno direktivo.....	120
6.4 DODATNE ANALIZE, IZVEDENE NA VZORCU LAIČNE JAVNOSTI.....	133
7 RAZPRAVA IN SKLEPI.....	149
7.1 IZVEDBA RAZISKOVALNEGA DELA NALOGE	149
7.2 ODZIV ANKETIRANCEV NA OKOLJSKO PROBLEMATIKO.....	150
7.3 ODZIV ANKETIRANCEV NA VSEBINE NATURE 2000.....	152
7.4 ODZIV ANKETIRANCEV NA VSEBINE VODNE DIREKTIVE	157
7.5 REGIJSKO SPECIFIČNO DOJEMANJE OKOLJSKIH PROBLEMOV	159
7.6 SODELOVANJE JAVNOSTI.....	160
8 SKLEPI.....	162
9 POVZETEK	166
10 SUMMARY	168
11 VIRI.....	170

KAZALO PREGLEDNIC:

Preglednica 1: Rezultati ankete v sklopu projekta »Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji«.....	29
Preglednica 2: Vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij	112
Preglednica 3: Vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost, Me – mediana.	121
Preglednica 4: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja, na poznavanje vsebin Nature 2000, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost	134
Preglednica 5: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja na poznavanje vsebin vodne direktive, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost.	135
Preglednica 6: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja na poznavanje vsebin vodne direktive pri anketirancih, zaposlenih na ZRSVN, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost.....	136
Preglednica 7: Statistično značilne razlike med odgovori anketirancev, ki živijo/ne živijo na območjih Nature 2000, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost	137
Preglednica 8: Statistično značilna različnost odgovorov med anketiranci, ki živijo/ne živijo ob rekah, jezerih in morju, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost	141
Preglednica 9: Rezultati Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2)– različnost odgovorov med anketiranci, ki imajo njivo/travnik ob potoku, reki, jezeru, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost	142
Preglednica 10: Odstotek posameznih odgovorov na vprašanje, kaj bodo prinesle HE na Muri, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost	146

KAZALO SLIK:

Slika 1: Različne ravni participacije v procesu načrtovanja in ustanavljanja zavarovanih območij (po Getzner, 2010).....	19
Slika 2: Shema sodelovanja javnosti v procesih priprave Načrta upravljanja voda (NUV) in izvajanja vodne direktive - povzeto po Nacionalnem poročilu o izvajanju vodne direktive v letu 2006 (2007)	32
Slika 3: Statistične regije Slovenije (Statistični urad Republike Slovenije).....	40
Slika 4: Razporeditev anketirancev glede na spol	42
Slika 5: Razporeditev anketirancev glede na starost	42
Slika 6: Razporeditev anketirancev v skupine glede na stopnjo izobrazbe	42
Slika 7: Razporeditev anketirancev v skupine glede na velikost naselja, v katerem živijo.	43
Slika 8: Razporeditev anketirancev glede na regijo, iz katere prihajajo	43
Slika 9: Razporeditev odgovorov na vprašanje Na kaj najprej pomislite ob besedni zvezi varstvo okolja.	44
Slika 10: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> v medijih.....	45
Slika 11: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> na internetu.....	45
Slika 12: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> v šoli, na univerzi	45
Slika 13: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> pri dodatnem izobraževanju	45
Slika 14: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> na Upravnih enotah	46
Slika 15: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze <i>varstvo okolja</i> pri prijateljih/znancih	46
Slika 16: Odstotek anketirancev glede na zanimanje za varstvo okolja.....	46
Slika 17: Odstotek anketirancev, ki so oz. niso člani društev oz organizacij, ki se ukvarjajo z varstvom narave.....	47
Slika 18: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>velike porabe energije</i> kot okoljskega problema	49
Slika 19: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>podnebnih sprememb</i> kot okoljskega problema	49
Slika 20: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>izumiranja rastlinskih in živalskih vrste</i> kot okoljskega problema.....	49
Slika 21: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>ozonske luknje</i> kot okoljskega problema.....	49
Slika 22: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>velike količine odpadkov</i> kot okoljskega problema	49
Slika 23: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>onesnaževanja voda</i> kot okoljskega problema.....	49
Slika 24: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>onesnaževanja zraka</i> kot okoljskega problema.....	50
Slika 25: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>onesnaževanja tal</i> kot okoljskega problema.....	50

Slika 26: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>naravnih nesreč</i> kot okoljskega problema.....	50
Slika 27: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja <i>kislega dežja</i> kot okoljskega problema.....	50
Slika 28: Odstotek anketirancev glede na to, koliko se posvečajo varstvu okolja.	51
Slika 29: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z ločevanjem odpadkov	52
Slika 30: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z varčevanjem pri porabi električne energije	52
Slika 31: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – s podpisovanjem peticij	52
Slika 32: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – s prostovoljnim sodelovanjem v okoljev. akcijah.....	52
Slika 33: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z uporabo javnih prevoznih sredstev	52
Slika 34: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z denarnim prispevkom.....	52
Slika 35: Odstotek anketirancev glede na usluge, ki jih je na izletu v neokrnjeno naravo pripravljen plačati	53
Slika 36: Odstotek anketirancev glede na možnost ločevanja odpadkov	54
Slika 37: Odstotek anketirancev glede na ločevanje odpadkov	54
Slika 38: Odstotek anketirancev, ki ločuje posamezen tip odpadkov	55
Slika 39: Odstotek anketirancev glede na vzrok, zakaj ne ločujejo odpadkov.....	55
Slika 40: Odstotek anketirancev glede na ločevanje odpadkov v prihodnje.	56
Slika 41: Odstotek anketirancev glede na poznavanje Nature 2000	57
Slika 42: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 v medijih.....	58
Slika 43: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na internetu.....	58
Slika 44: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 v šoli/na univerzi ..	59
Slika 45: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 pri dodatnem izobraževanju.....	59
Slika 46: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na upravni enoti	59
Slika 47: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 pri prijateljih in znancih.....	59
Slika 48: Odstotek anketirancev glede na to, kaj najprej pomislijo ob besedi Natura 2000	60
Slika 49: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na njihovem območju	60
Slika 50: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi	61
Slika 51: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.....	61
Slika 52: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 varuje habitate	62
Slika 53: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so na območjih Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti	63
Slika 54: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Natura 2000 razvojna priložnost za turizem, rekreacijo	63

Slika 55: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta	64
Slika 56: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.....	65
Slika 57: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave	65
Slika 58: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora	66
Slika 59: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša samo prepovedi	67
Slika 60: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja metuljev	68
Slika 61: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja ptic ...	68
Slika 62: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja rib.....	69
Slika 63: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja kačjih pastirjev	69
Slika 64: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja hroščev	69
Slika 65: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja dvoživk	69
Slika 66: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja velikih zveri	69
Slika 67: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja netopirjev.....	69
Slika 68: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja obrežnega vrbovja.....	71
Slika 69: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja strjenih gozdov	71
Slika 70: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja mokrotnih travnikov	71
Slika 71: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja travnika s cveticami	71
Slika 72: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja gorske narave.....	72
Slika 73: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja rek in jezer	72
Slika 73: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja morske obale	72
Slika 75: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja prodišč	72
Slika 76: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno hrane za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	75
Slika 74: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno elektrike za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	75
Slika 78: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost varčevati z elektriko za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	75

Slika 79: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost opravljati prostovoljno delo za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	75
Slika 80: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost uporabljati javna prevozna sredstva za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst	75
Slika 81: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost udeležiti se čistilne akcije za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	75
Slika 82: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost sodelovati pri obnovi mlake/kala za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 83: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenašati žabe za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 84: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost enkrat letno pokositi zapuščen travnik za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 85: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost odstopiti kos zemljišča za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 86: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost letno donirati denar za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 87: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost mesečno donirati denar za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	76
Slika 88: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenehati z uporabo fitofarmaceutskih sredstev za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	77
Slika 89: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način, za ohranjanje ogroženih habitatov	80
Slika 90: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno elektrike za ohranjanje ogroženih habitatov	80
Slika 91: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost varčevati z elektriko za ohranjanje ogroženih habitatov.	80
Slika 92: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost opravljati prostovoljno delo za ohranjanje ogroženih habitatov	80
Slika 93: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost uporabljati javna prevozna sredstva za ohranjanje ogroženih habitatov	80
Slika 94: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost udeležiti se čistilne akcije za ohranjanje ogroženih habitatov	80
Slika 95: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost sodelovati pri obnovi mlake..	81
Slika 96: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenašati žabe.....	81
Slika 97: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost pokositi zapuščen travnik za ohranjanje ogroženih habitatov	81
Slika 98: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost odstopiti kos zemljišča za ohranjanje ogroženih habitatov	81
Slika 99: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost letno donirati denar za ohranjanje ogroženih habitatov	81
Slika 100: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost mesečno donirati denar za ohranjanje ogroženih habitatov	81
Slika 101: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenehati uporabljati FFS za ohranjanje ogroženih habitatov	82
Slika 102: Odstotek anketirancev glede na mnenje o poznavanju Vodne direktive	83
Slika 103: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive v medijih.....	84
Slika 104: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive na internetu....	84

Slika 105: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive v šoli/na univerzi	85
Slika 106: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive pri dodatnem izobraževanju.....	85
Slika 107: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive na upravni enoti	85
Slika 108: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive pri prijateljih/znancih	85
Slika 109: Odstotek anketirancev glede na to, kaj najprej pomislijo ob besedni zvezi vodna direktiva	86
Slika 110: Odstotek anketirancev glede na mnenje, kaj prinaša vodna direktiva	86
Slika 111: Odstotek anketirancev glede na to, ali stanujejo v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja.	87
Slika 112: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Vodna direktiva temeljni kamen varstva narave v Evropi	87
Slika 113: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.....	88
Slika 114: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.....	89
Slika 115: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodi	89
Slika 116: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Vodna direktiva razvojna priložnost za turizem, rekreacijo	90
Slika 117: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva omogoča nova delovna mesta	91
Slika 118: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah in morju.....	91
Slika 119: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda	92
Slika 120: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora.....	92
Slika 121: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve	93
Slika 122: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so gospodinjstva največji onesnaževalci voda	94
Slika 123: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je kmetijstvo največji onesnaževalec voda	94
Slika 124: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je turizem največji onesnaževalec voda	95
Slika 125: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so odpadki in odlagališča odpadkov največji onesnaževalci voda.....	95
Slika 126: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so industrija, obrt, podjetništvo in njihove odplake največji onesnaževalci voda.....	95
Slika 127: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je promet največji onesnaževalec voda	95
Slika 128: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je kisli dež največji onesnaževalec voda	95

Slika 129: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da onesnaževanje najbolj vpliva na slabo stanje rek	97
Slika 130: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve najbolj vplivajo na slabo stanje rek.....	97
Slika 131: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da hidroelektrarne najbolj vplivajo na slabo stanje rek.....	97
Slika 132: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da odvzem vode za namakanje najbolj vpliva na slabo stanje rek	97
Slika 133: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da odvzem vode za industrijo najbolj vpliva na slabo stanje rek.....	97
Slika 134: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da vnos tujerodnih vrst najbolj vpliva na slabo stanje rek.....	97
Slika 135: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so reke neonesnažene in v dobrem stanju	98
Slika 136: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo ureditev prej zanemarnjenega prostora.....	100
Slika 137: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	100
Slika 138: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo polepšanje okolja	100
Slika 139: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost.	100
Slika 140: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo spremembo obrežne vegetacije.....	100
Slika 141: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večje število organizmov	100
Slika 142: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo manjše število organizmov	101
Slika 143: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo nove vrste organizmov	101
Slika 144: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo več megle pozimi	101
Slika 145: Odstotek anketirancev glede na strinjanje s postavitvijo hidroelektrarn na Muri	102
Slika 146: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo več električne energije.....	104
Slika 147: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo urejeno in regulirano reko.....	104
Slika 148: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo nove rekreacijske površine	104
Slika 149: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo rekreacijskih površin.....	104
Slika 150: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo.....	105
Slika 151: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo spremembo obrežne vegetacije	105

Slika 152: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo več megle pozimi	105
Slika 153: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo večjo poplavno ogroženost.....	105
Slika 154: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo naravne rečne struge	105
Slika 155: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.....	105
Slika 156: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da se bodo zaradi HE na Muri zamenjale rastlinske in živalske vrste ob reki	106
Slika 157: odstotek anketirancev glede na strinjanje s postavitvijo pomola III v Luki Koper	106
Slika 158: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bo Luka Koper postala najpomembnejši morski terminal	107
Slika 159: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bo pomol III prinesel razvoj Obalne regije.....	107
Slika 160: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da nam pomol III ne bo prinesel koristi	108
Slika 161: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bomo s z izgradnjo pomola III izgubili naravovarstveno pomembna območja	108
Slika 162: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bomo s z izgradnjo pomola III izgubili del naravne obale.....	108
Slika 163: Odstotek anketirancev glede na lastništvo njive/travnika ob potoku, reki ali jezeru	109
Slika 164: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, ker tudi reka potrebuje svoj prostor	110
Slika 165: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, če tako zahteva zakonodaja	110
Slika 166: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, ker bi tako imeli boljše pitno vodo	110
Slika 167: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je treba rečno strugo urediti, regulirati	110
Slika 168: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da ne bi pustili 15- metrskega pasu ob vodi, ker bi tako izgubili del pridelka.....	111
Slika 169: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi	113
Slika 170: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste	113
Slika 171: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja)	114
Slika 172: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da so na območjih Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti.....	114
Slika 173: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Natura 2000 razvojna priložnost za turizem in rekreacijo.....	115
Slika 174: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta	115

Slika 175: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja.....	116
Slika 176: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave	116
Slika 177: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora	117
Slika 178: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve	117
Slika 179: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kako pomembno se vam zdi varovati naslednje živalske vrste	118
Slika 180: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kako pomembno se vam zdi varovati naslednja območja	119
Slika 181: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj bi bili pripravljene storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst	120
Slika 182: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Vodna direktiva temeljni kamen varstva narave v Evropi	122
Slika 183: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste	122
Slika 184: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva varuje jezera, reke, somornice in morje.....	123
Slika 185: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.....	123
Slika 186: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je vodna direktiva razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.....	124
Slika 187: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva omogoča nova delovna mesta.....	125
Slika 188: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na vodah.....	125
Slika 189: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.....	126
Slika 190: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora	126
Slika 191: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve	127
Slika 192: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda	128
Slika 193: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je turizem največji onesnaževalec voda	129
Slika 194: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek.	129
Slika 195: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj prinašajo rečne zaježitve.....	130
Slika 196: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	131
Slika 197: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost.	131

Slika 198: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev).....	132
Slika 199: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev).....	132
Slika 200: Povprečna vrednost odgovorov o pomembnosti posameznega okoljskega problema s standardno napako	133
Slika 201: Odstotek anketirancev glede na poznavanje Nature 2000 in vodne direktive (WFD).....	134
Slika 202: Poznavanje vsebin Nature 2000 glede na velikost kraja, s katerega prihaja anketiranec.....	135
Slika 203: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Nature 2000 glede na vprašanje, Ali so že slišali za Naturo 2000.	138
Slika 204: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Natura 2000 glede na vprašanje, na kaj pomislijo ob besedi Natura 2000.....	139
Slika 205: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Natura 2000 glede na trditev, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste	140
Slika 206: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na vprašanje, na kaj pomislijo ob besedi vodna direktiva.....	142
Slika 207: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da je vodna direktiva temeljni kamen varstva okolja v Evropi.....	143
Slika 208: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.	144
Slika 209: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.....	145
Slika 210: Odstotek anketirancev, ki se strinja/ne strinja/ne ve oz. problematiko s postavitvijo HE na Muri premalo pozna glede na regijo, iz katere prihaja	146
Slika 211: Odstotek anketirancev, ki se ne strinja/se strinja z odgovorom, da bodo HE na Muri prinesle zamenjavo rastlin in živali ob reki, glede na regijo.	147
Slika 212: Odstotek anketirancev, ki se strinja/ne strinja oz. ne ve s postavitvijo pomola III v Luki Koper.....	148

KAZALO PRILOG:

11.1 Priloga A – Anketni vprašalnik	
11.2 Priloga B – Vrednosti analize demografskih podatkov	
11.3. Priloga C – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na varstvo okolja	
11.4 Priloga D – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na vsebine Nature 2000	
11.5 Priloga E – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na vsebine Vodne direktive	
11.6 Priloga F – Vrednosti analize pojavljanja statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev strokovne in laične javnosti	
11.7 Priloga G – Vrednosti dodatnih analiz anketnega vprašalnika	

SLOVAR

ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje
CIS – Common Implementation Strategy
DOPPS – Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
DZ – državni zbor
df – stopinje prostosti
EGS – evropska gospodarska skupnost
EP – Evropski parlament
EU – evropska unija
FFS – fitofarmacevtska sredstva
IUCN – International Union for Conservation of Nature (Svetovna zveza za varstvo narave)
Me – Mediana
KGZS – Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
MKDIOZ – Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah
MOP – ministrstvo za okolje in prostor
MOPE – Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
NUP – načrt upravljanja povodij
NUV – načrt upravljanja voda
p – statistična značilnost
SE – standard error – standardna napaka
SPA – special protection areas
SPSS – Statistical Package for the Social Sciences
Ur. l. RS – Uradni list Republike Slovenije
VO – Vodno območje
ZDIJZ – Zakon o dostopu do informacij javnega značaja
ZGS – Zavod za goдове Republike Slovenije
ZON – Zakon o ohranjanju narave
ZN – Združeni narodi
ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZV – Zakon o vodah
ZVO – Zakon o varstvu okolja
WFD – water framework directive
 χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat
 $\bar{x}$ – povprečje

1 UVOD

Slovenija je 1. maja 2004 postala članica Evropske unije (EU). Že kot kandidatka EU je morala svojo zakonodajo prilagoditi zakonodaji EU. Na nekaterih področjih je morala imeti ob dnevu pristopa v EU zakonodajo popolnoma usklajeno z zakonodajo v EU. Slovenija je morala do vstopa v Unijo v svojo zakonodajo prenesti tudi zahteve Direktive o habitatih (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst) in Direktive o pticah (Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic). Skupni imenovalec obeh direktiv je Natura 2000; omrežje območij, namenjenih varovanju vrst in habitatov iz obeh direktiv. Prav tako pa je Slovenija v svoj pravni red vnesla načela Vodne direktive (Direktiva 2000/60/ES) in se vključila v procese njenega uresničevanja. Za prenos teh treh direktiv je bilo odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor (zdaj Ministrstvo za kmetijstvo in okolje). Za izpeljavo tako obsežnih in tako pomembnih prilagoditev zakonodaje je vsekakor zaželeno, če ne kar nujno sodelovanje javnosti.

Pojem komuniciranje se zdaj pojavlja v veliko oblikah. Najpogosteje je predstavljen z medsebojno povezavo dveh točk, simbolov ali oseb. Komuniciranje je orodje in način sporazumevanja. Zakonska podlaga, ki ureja sodelovanje javnosti pri upravljanju z okoljskimi zadevami, svojo podlago pretežno črpa v Konvenciji o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, znani tudi pod imenom *Aarhuška konvencija* (Direktiva 2003/4/ES). Konvencija govori o treh sklopih sodelovanja javnosti v okoljskih zadevah: o dostopu do informacij, o udeležbi javnosti pri odločanju in o dostopu do pravnega varstva. Slovenija je konvencijo ratificirala maja 2004 (Mirković, 2002).

V nalogi smo obravnavali dve obliki javnosti: t. i. splošno oz. laično javnost in t. i. strokovno javnost. Primerjali smo poznavanja vsebin Nature 2000 in Vodne direktive ter preverili odnos do nekaterih okoljskih tem. Poleg analize poznavanja vsebin Nature 2000 in Vodne direktive smo obravnavali tudi načela participacije javnosti v okoljskih temah.

2 OPREDELITEV PROBLEMA

Naravovarstveniki so le ena od interesnih skupin, ki izkazujejo interese tako v fizičnem kot družbenem okolju, sprejemajo odločitve in vplivajo na procese. V prostoru se pogosto pojavljajo trenja med naravovarstvenimi interesi in interesi ostalih ljudi (drugih interesnih skupin). Različni deležniki sprejemajo svoje odločitve na podlagi informacij in argumentov za ali proti. V zakonodaji s področja ohranjanja narave in okolja je na več mestih omenjen pojem javnosti in določene oblike sodelovanja javnosti. Sodelovanje in vključevanje posameznikov in organizirane javnosti pri ohranjanju narave in okolja je večplastno in pogosto presega zakonska določila.

Ljudje pogosto ohranjanje narave enačijo z naravnimi rezervati, kjer so človekove dejavnosti prepovedane ali vsaj močno omejene. Natura 2000 in Vodna direktiva prinašata nov, drugačen pristop, saj priznavata, da je človek sestavni del narave in da je sodelovanje med naravo in človekom nujno. Pomembno je, da ljudje, ki živijo in delajo na območjih Natura 2000, sodelujejo pri sprejemanju odločitev o dolgoročnem upravljanju območij Natura 2000 ter prispevajo k zmanjševanju izgube biotske pestrosti. Območja Natura 2000 pokrivajo 37 % površine Slovenije (Natura 2000, 2013). Zaradi velikega deleža Slovenije, kjer je potrebno upoštevati določila Nature 2000, je potrebno pogosto usklajevati interese uporabnikov tega prostora in naravnih danosti z interesi ohranjanja narave.

Voda je naravna dobrina, je nenadomestljiv vir in je nujno potrebna pri številnih človekovih dejavnostih. Za uspešno varovanje in upravljanje voda moramo preseči okvire posameznih držav in dejavnosti ter v upravljanje vključiti kar najširšo javnost. V skladu z določili Vodne direktive moramo usklajevati dejavnosti, ki so vezane na vodo, in hkrati upoštevati ranljivost vodnih ekosistemov.

Komunikacijo potrebujemo, saj smo naravovarstveniki oz. okoljevarstveniki sami le ena od skupin, ki izkazujejo interese tako v fizičnem kot družbenem okolju. Komuniciranje, izobraževanje, ozaveščanje in participacija so orodja za povezovanje različnih interesov v družbi, tudi za doseganje ciljev, ki jih nalagajo mednarodne konvencije, direktive, saj se še vedno prepogosto dogaja, da si interesne skupine vsaka na svoj način prizadevajo za doseganje istih ciljev – varovanje narave in okolja. Pogoji za zagotavljanje trajnostnega razvoja je aktivna vloga obveščene in ozaveščene civilne družbe tako pri oblikovanju politik kot tudi pri njihovem izvajanju.

V nalogi smo ugotavljali, kakšno je poznavanje vsebin Nature 2000 in Vodne direktive med anketiranci strokovne in laične javnosti ter kakšna je bila oz. je uspešnost informiranja

oz. participacije javnosti pri doseganju ciljev omrežja Nature 2000 in izvajanju Vodne direktive.

3 DOSEDANJA RAZISKOVANJA IN PREGLED OBJAV

3.1 ZAKONSKE OSNOVE

Zakon o varstvu okolja – ZVO

Temeljna načela varstva okolja so določena v Zakonu o varstvu okolja (2004) (v nadaljevanju ZVO). V ZVO so določeni ukrepi varstva okolja, spremljanje stanja okolja, finančni in ekonomski instrumenti varstva okolja ter druga, z varstvom okolja povezana vprašanja. V 13. členu ZVO je določeno, da so vsi okoljski podatki javni in da ima vsakdo pravico dostopa do okoljskih podatkov skladno z zakonom. V ZVO je tudi poudarjena pravica do sodelovanja javnosti v postopkih sprejemanja predpisov, strategij, programov, planov in načrtov, ki se nanašajo na varstvo okolja.

Zakon o ohranjanju narave – ZON

V Zakonu o ohranjanju narave (1999) (v nadaljevanju ZON) so določeni ukrepi za ohranjanje biotske pestrosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave. V 33. členu ZON so opredeljena posebna varstvena območja kot ekološka območja in so na ozemlju Evropske Unije pomembna za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov. Posebna varstvena območja tvorijo ekološko omrežje, imenovano Natura 2000.

ZON je temeljni zakon, s katerim je urejeno področje ohranjanja narave. Na več mestih je omenjen pojem javnosti, natančno so določene oblike sodelovanja javnosti. Sodelovanje in vključevanje posameznikov in organizirane javnosti pri ohranjanju narave je večplastno in presega zakonska določila.

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN) je strokovna državna institucija. Ustanovljen je bil leta 1999 z razglasitvijo Zakona o ohranjanju narave (ZON), formalno pa je začel delovati januarja 2002. V novo ustanovljeni Zavod so bile združene posamezne enote za varstvo narave, ki so prej delovale v regionalnih Zavodih za varstvo naravne in kulturne dediščine (Nose Marolt, 2009). Zavod deluje na območju celotne Slovenije in je razdeljen na Osrednjo enoto in sedem območnih enot. Zaposleni na Osrednji enoti ZRSVN izvajajo koordinacijo dela območnih enot, jim nudijo podporo, tako na splošnem področju kot tudi pri strokovnih nalogah, ter prispevajo k skladnosti strokovnega dela in razvoju metod dela. Zaposleni na ZRSVN v skladu s 117. členom ZON izvajajo številne naloge z namenom ohraniti slovensko naravo, pri čemer kot javna služba in po javnem pooblastilu posebno skrb namenjajo naravovarstveno najbolj ohranjenim, najvrednejšim in najbolj ogroženim območjem. Pri izvajanju dejavnosti sodelavci ZRSVN stremijo k strokovnosti, objektivnosti in konstruktivnemu dialogu ter vzpostavljanju čim boljših odnosov z vsemi deležniki (Nose Marolt, 2009).

Pomembnejše naloge zaposlenih na ZRSVN, ki jih določa ZON (2004) so:

- evidentiranje in vrednotenje delov narave ter spremljanje stanja in upravljanje z bazami podatkov o naravnih vrednotah in biotski pestrosti;
- pripravljanje strokovnih predlog za določitev statusa naravnih vrednot in njihovo razvrščanje na vrednote državnega in lokalnega pomena, na podlagi javnega pooblastila;
- pripravljanje naravovarstvenih smernic in podajanje strokovnih mnenj s področja ohranjanja narave;
- zbiranje podatkov o rastlinskih in živalskih vrstah, njihovih habitatih in habitatnih tipih;
- izvajanje ukrepov varstva biotske pestrosti in naravnih vrednot;
- sodelovanje pri upravljanju z zavarovanimi območji ter nudenje strokovne pomoči lastnikom naravnih vrednot in lastnikom zemljišč na zavarovanih območjih;
- opravljanje strokovnega nadzora nad izvajanjem naravovarstvenih nalog.

Poleg nalog, ki izhajajo iz ZON, si zaposleni na ZRSVN prizadevajo za kakovostno in trajno sobivanje narave in človeka. Zato veliko pozornosti namenjajo ozaveščanju javnosti o pomeni ohranjanja narave – izvajajo predavanja, predstavitve in razstave, sodelujejo na sejnih in drugih tovrstnih prireditvah, se udeležujejo okroglih miz in (strokovnih) srečanj, postavljajo informativne in pojasnjevalne table, izdajajo številne publikacije, pripravljajo prispevke za različne medije idr. Zaposleni na ZRSVN sodelujejo tudi s šolami in drugimi institucijami, s katerimi izvajajo izobraževalne aktivnosti (Nose Marolt, 2009).

3.2 NATURA 2000

Evropa obsega manj kot 5 % površine Zemlje. Kljub njeni majhnosti so njene rastline, živali in krajine zelo raznovrstne. Mnogih ne najdemo nikjer drugje na svetu. K tej biotski pestrosti veliko pripomorejo razlike v podnebju, topografiji in geologiji. Od polarnega kroga do tople sredozemske obale, od vrhov Alp do širnih ravnin srednje Evrope – naravna pestrost na naši majhni celini je resnično občudovanja vredna. Navezanost človeka na zemljo je bila pomembna tudi za oblikovanje pokrajine. Ljudje so skozi stoletja razvijali različne načine obdelovanja zemlje, zaradi česar so nastali mnogi tako imenovani »polnaravni«¹ habitati, bogati s prostoživečimi živalmi (ekstenzivno gojeni travniki, gozdnati pašniki, odprte resave), njihova ohranitev pa je v celoti odvisna od nadaljnje človekove uporabe (Natura 2000 ..., 2009).

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. Glavni cilj vzpostavitve omrežij Natura 2000 je ohraniti biotsko pestrost za prihodnje rodove (Nose Marolt, 2005).

Določila Nature 2000 so usmerjena v varovanje tistih rastlinskih in živalskih vrst oz. habitatnih tipov, za katere je pomembno, da se ohrani njihov življenjski prostor. V določilih Nature 2000 je zapisano, da je treba določiti območja in ukrepe, ki bodo omogočili, da se razmere, bistvene za preživetje v direktivi določenih vrst/habitatnih tipov ohranijo in ne poslabšajo (vzdrževanje ali izboljšanje ugodnega stanja ohranjenosti). Varstvo po direktivi o habitatih je namenjeno samo evropsko pomembnim vrstam in habitatnim tipom, ki so navedeni v prilogah Direktive o habitatih. Pri izvajanju določil Nature 2000 je treba upoštevati tudi vrste ptičev, navedene v prilogi I. Direktive o pticah (Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic), za katere je vsaka država dolžna določiti posebna območja varstva (*SPA – Special protection areas*) (Skoberne, 2003).

Kot navaja Skoberne (2003), je Natura 2000 pravni akt, svojstven za zakonodajo Evropske skupnosti. Predpisuje cilj, ki ga mora vsaka država članica doseči s svojimi notranjimi predpisi. Zato je vlada Republike Slovenije območja Natura 2000 potrdila z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), (2004) in Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (2004).

3.2.1 Vzroki za nastanek Nature 2000

Evropska narava je vedno bolj ogrožena. Populacije nekaterih vrst se zmanjšujejo, številni dragoceni naravni in polnaravni habitati hitro izginjajo. Zdaj sta ogroženi skoraj polovica evropskih sesalcev in tretjina vrst plazilcev, rib in ptic (Natura 2000 ..., 2009). To bistveno zmanjšanje je predvsem posledica uničenja in razdrobljenosti habitatov, od katerih so te vrste odvisne. Mnogo habitatov se krči zaradi intenzivnejše rabe zemljišča, velikih infrastrukturnih projektov, kot so ceste in postopne širitve urbanih območij. Na to so se odzvale vlade držav članic EU in se na zasedanju Evropskega sveta v Göteborgu leta 2001 zavezale, da zaustavijo zmanjševanje biotske pestrosti v Evropi do leta 2010. Ker narava ne pozna državnih meja, je tak visoko zastavljen cilj najlažje doseči z usklajenim prizadevanjem in z družitvijo virov (Natura 2000 ..., 2009).

Zdaj je mreža območij Natura 2000 eden izmed stebrov varstva narave v Evropi. Tudi v Sloveniji je pestrost rastlinskega in živalskega sveta bogastvo, ki so nam ga s trajnostno rabo prostora zapustili naši dedje. Določila Natura 2000 nam omogočajo, da to bogastvo zapustimo našim vnukom (Nose Marolt, 2005).

3.2.2 Bistveni elementi Nature 2000

Direktiva o pticah je bila sprejeta leta 1979. Z njo so želeli zaščititi vse prostoživeče ptice in njihove najpomembnejše habitate v EU. Z direktivo o pticah so bile prepovedane nekatere prakse, kot so posedovanje in prodaja domorodnih prostoživečih ptic ali načine ubijanja brez razlikovanja, ter uvaja pravni mehanizem za urejanje drugih dejavnosti, kot je na primer lov, da zagotavlja njihovo trajnost. V Direktivi o pticah je predvideno, da vsaka od držav članic EU zaščiti najpomembnejša območja za vse ptice selivke in več kot 190 posebno ogroženih vrst, pri čemer mora posebna pozornost biti namenjena mokriščem mednarodnega pomena (Natura 2000 ..., 2009).

EU je leta 1992 sprejela Direktivo o habitatih (Natura 2000 ..., 2009). S to direktivo so bila uvedena podobna merila za zaščito evropskih prostoživečih živali in rastlin kot z Direktivo o pticah, vendar direktiva o habitatih vključuje veliko več redkih, ogroženih ali endemičnih vrst. S to direktivo je ohranjanje približno 230 redkih in značilnih habitatnih tipov prvič pravno zaščiteno. Najpomembnejši element obeh direktiv je vzpostavitev vseevropskega ekološkega omrežja varstvenih naravnih območij, imenovanega omrežje Natura 2000. V vsaki državi članici EU so določili območja Nature 2000, da bi pomagala ohraniti redke habitate in vrste na njenem ozemlju. Trenutno je v omrežje vključenih že več kot 25 000 območij. Skupaj zajemajo skoraj petino evropskega kopnega ter pomemben del morja, ki ga obdaja, kar je skupaj največje omrežje zavarovanih območij na svetu. Posamezna območja Nature 2000 so manjša od 1 ha oz. večja od 5000 km², odvisno od vrst ali habitatov, ki so predmet varovanja. Večina območij je velikih 100–1000 ha. Nekatera območja Nature 2000 so odročna, večina pa jih tvori sestavni del evropskega podeželja in vključuje številne različne habitate, varovalne pasove in druge krajinske elemente. Z upravljanjem območij Nature 2000 ne varujemo le nekaterih najbolj redkih evropskih vrst in habitatov, ampak zagotavljamo tudi varno naravno okolje za številne druge živali, rastline in prostoživeče vrste, ki so bolj vsakdanje, vendar kljub temu enako pomemben del naše naravne dediščine (Natura 2000 ..., 2009).

Evropska zakonodaja določa merila za ohranjanje narave v celotni Evropski uniji in vsem državam članicam omogoča sodelovanje znotraj istega pravnega okvira, da lahko zavarujemo naše najbolj ranljive vrste in habitatne tipe. Natura 2000 oz. Direktivi o pticah in habitatih sta do zdaj najbolj visoko zastavljeni in obsežni pobudi za ohranitev naravne dediščine v vsej Evropski uniji (Natura 2000 ..., 2009).

3.2.3 Prenos Nature 2000 v slovensko zakonodajo

Določila Nature 2000 v slovenski naravovarstveni sistem vnašajo novosti in nove obveznosti. Neustrezna ravnanja v smislu slabšanja stanja Evropska komisija kaznuje s precej visokimi finančnimi kaznimi (Hlad, 2004). Obveznosti Direktive o habitatih in Direktive o pticah so v celoti prenesene v slovenski pravni red s predpisi o ohranjanju narave (Bibič, 2007). Z Zakonom o varstvu okolja je bil vzpostavljen sistemski okvir za ohranjanje narave, katere bistveni del je ohranjanje biotske pestrosti. V Zakonu o ohranjanju narave je bil vzpostavljen celovit sistem ohranjanja narave, katerega namen je varstvo naravnih vrednot in ohranitev sestavin biotske pestrosti. Med predmete varstva na področju ohranjanja biotske pestrosti, ki so območno določeni oziroma določljivi, uvrščamo habitatne tipe, ki jih prednostno ohranjamo v ugodnem stanju, habitate zavarovanih in mednarodno varovanih vrst, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja (v nadaljevanju: območja Natura 2000), ki tvorijo evropsko ekološko omrežje. Območja Natura 2000 so določena v ZON kot ekološko pomembna območja, ki so na ozemlju Evropske unije pomembna za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja ptic – posebna območja varstva in drugih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov – posebna ohranitvena območja. Zaradi različnega postopka določanja območij so posebna območja varstva z določitvijo v uredbi Vlade določena tudi že kot območja Nature 2000. Posebna ohranitvena območja se do odločitve Evropske komisije o tem, katera posebna ohranitvena območja tvorijo evropsko ekološko omrežje v posamezni biogeografski regiji, z nacionalno zakonodajo določajo le kot potencialna posebna ohranitvena območja oziroma potencialna območja Nature. Območja Nature 2000 tvorijo evropsko ekološko omrežje, imenovano Natura 2000. V Sloveniji je območja potrdila Vlada s posebno uredbo.

V Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 59/07 in 43/08) so določena posebna območja varstva oziroma območja Nature 2000, varstveni cilji na teh območjih in varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu Evropske unije, in druga pravila ravnanja za ohranjanje teh območij. V Uredbi o posebnih varstvenih območjih so določena tudi potencialna ohranitvena območja in način njihovega varstva. Poleg zgoraj omenjenih pravnih aktov so zahteve obeh direktiv v slovenski pravni red prenesene še s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04 in 50/06) ter Zakonom o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/2004) (Bibič, 2007).

3.2.4 Izvajanje Nature 2000 v Sloveniji

Ljudje pogosto povezujejo ohranjanje narave z naravnimi rezervati, kjer so človekove dejavnosti sistematično izključene. Določila Nature 2000 vpeljujejo drugačen pristop, saj priznavajo, da je človek sestavni del narave in je sodelovanje med naravo in človekom nujno. Veliko območij iz omrežja Natura 2000 je dragocenih prav zaradi načina njihovega dosedanjega upravljanja. V takšnih primerih je pomembno zagotoviti, da se bodo te dejavnosti (npr. ekstenzivno kmetovanje) lahko opravljale tudi v prihodnosti. V omrežju Natura 2000 je nekaj naravnih rezervatov, kjer so človekove dejavnosti omejene zaradi redkih prostoživečih živali in obstoječih habitatov, ki so tam prisotni. Na večini območij Natura 2000 bomo še naprej izvajali dosedanje aktivnosti ter pri tem upoštevali zahteve za ohranitev ogroženih vrst in habitatov na ravni EU. Določila Nature 2000 podpirajo načelo trajnostnega razvoja. Evropska komisija z opredelitvijo območij Natura 2000 ne želi prepovedati gospodarskih dejavnosti, ampak določiti parametre, ki omogočajo skladnost med gospodarskim razvojem in varovanjem evropske biotske pestrosti (Natura 2000 ..., 2009).

V celotni Evropi je že možno videti primere, kako delujejo načela Nature 2000. V večini primerov so potrebne le manjše prilagoditve obstoječe rabe zemljišč, da se zagotovi, da je obstoječa raba zemljišč združljiva z ohranjanjem obstoječih vrst in habitatov. Tak primer je pozna košnja travnikov, da se ptičjim mladičem omogoči, da se operijo, ali pa preprečevanje vznemirjanja živali na območjih, kjer se razmnožujejo, hranijo ali počivajo v določenih delih leta. Pomembno je, da ljudje, ki živijo in delajo na območjih Natura 2000, sodelujejo pri sprejemanju odločitev o dolgoročnem upravljanju območij Natura 2000. Zasebni lastniki zemljišč in uporabniki, vladni organi, industrija, rekreativne skupine, okoljevarstveniki, lokalne skupnosti in posamezni državljani – vsi imajo pomembno vlogo pri izvajanju določil Nature 2000 ter pri preprečevanju izgube biotske pestrosti (Natura 2000 ..., 2009).

V Sloveniji imamo določenih 286 območij Nature 2000, od tega je 260 območij določenih na podlagi Direktive o habitatih in 26 območij na podlagi Direktive o pticah. Območja zajemajo 36 % površine Slovenije (Nose Marolt, 2005). Četrtna območij Nature 2000 leži znotraj že obstoječih zavarovanih območij (parki, rezervati, naravni spomeniki) (Bibič, 2007).

V Direktivi o habitatih je predpisana določitev potrebnih ohranitvenih ukrepov na območjih Natura 2000, ki lahko vključujejo ustrezne načrte upravljanja, pripravljene posebej za ta območja ali pa so zajeti v drugih razvojnih načrtih. Skladno z Zakonom o ohranjanju narave ter Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000) je

Vlada Republike Slovenije novembra 2007 sprejela Program upravljanja območij Natura 2000, ki služi kot operativni program za obdobje 2007–2013 (Krajčič, 2008).

Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 (2007–2013) je pomemben prispevek k bolj ciljno usmerjenemu in učinkovitemu ohranjanju vrst in habitatnih tipov, ki jih varujemo na podlagi Nature 2000. Operativni program je namenjen uresničevanju varstvenih ciljev na območjih Nature 2000 in vključuje opredelitev podrobnih varstvenih ciljev, določitev varstvenih ukrepov, njihovih nosilcev oziroma izvajalcev ter finančnih virov. Številnim deležnikom na območjih Nature 2000 podaja najpomembnejše informacije za njihovo delo in prispeva h kvaliteti odločanja (Bibič, 2007). Bibič (2007) za varstvene ukrepe na območjih Nature 2000 navaja: ukrepe varstva narave, ukrepe prilagojene rabe naravnih dobrin, s katerimi se dosegajo varstveni cilji, ukrepe prilagojene kmetijske prakse, s katero se dosegajo varstveni cilji, ukrepe upravljanja voda, s katerimi se dosegajo varstveni cilji in druge ukrepe, če so potrebni za zagotavljanje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.

Območja Nature 2000 so na več kot tretjini ozemlja Slovenije. Zaradi velikega deleža Slovenije, kjer je potrebno upoštevati določila Nature 2000, je potrebno pogosto usklajevati interese uporabnikov tega prostora in naravnih danosti z interesi ohranjanja narave Območja Nature 2000 varujemo precej že s sektorsko zakonodajo, ki ima pogosto dolgoletno tradicijo pri trajnostni rabi naravnih dobrin in uveljavljene načrte njihove rabe. Temeljni princip za izvajanje ukrepov na območjih Nature 2000 je bil zato vključiti zahteve Nature 2000 v sektorske načrte upravljanja naravnih dobrin, zlasti s področja gozdov, lovstva, ribištva in upravljanja z vodami (Krajčič, 2008).

Učinkovitost in uspešnost ukrepov za preprečevanje slabšanja stanja na območjih Nature 2000 pomembno povečujeta zagotavljanje znanja in informacij na več ravneh. Znanje in informacije so bistveni za odločanje o najprimernejših ukrepih (vključujoč trajnostno rabo), ki zagotavljajo preživetje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000 in razvoj posamične dejavnosti z vplivom na biotsko pestrost, nato za ukrepe, ki jih izvajajo obsežne ciljne skupine, in za izobraževanje in ozaveščanje različnih ciljnih skupin (Bibič, 2007).

3.3 VODNA DIREKTIVA

Voda kot naravna dobrina je nenadomestljiv vir in je nujno potrebna pri številnih človekovih dejavnostih. Površinske vode in podtalnico uporabljamo v različne namene, in sicer za industrijo, kmetijstvo, plovbo, rudarstvo, kot pitno vodo. Voda je prav tako nujno

potrebna za vsa živa bitja in njihove življenjske procese (živali, rastline in celotne ekosisteme).

Pomen vode, prepletenost vodnega kroga, predvsem pa nov vidik o pomenu ekološkega stanja vodnih teles smo v evropski pravni red uvedli z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). Vsebino Vodne direktive v Sloveniji povzemata dva zakona in sicer Zakon o vodah (ZV-1; Ur. l. RS, št. 67/2002; Ur. l. RS, št. 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008) in Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) s podzakonskimi akti. V Vodni direktivi je v 1. točki preambule zapisano naslednje: »... ker voda ni kot ostali tržni proizvodi, ampak je dediščina, ki jo je treba varovati, braniti in obravnavati kot tako« (Direktiva 2000/60/ES).

Voda ne pozna državnih meja, zato je pri upravljanju voda najbolj učinkovito postaviti širši regionalni pristop, ki upravlja s hidrološkimi zaključenimi območji – porečji in povodji. Na ta način zajamemo vodo v celoti, njen celotni vodni krog, prav tako pa vključimo v upravljanje vse elemente, ki vodo ogrožajo in so odvisni predvsem od učinkovitega in jasnega upravljanja s prostorom. Če želimo biti pri upravljanju z vodami uspešni, moramo preseči okvire posameznih držav in panog, prav tako pa moramo k upravljanju z enim najpomembnejših naravnih virov povabiti vse deležnike, kot tudi splošno javnost.

Določila Vodne direktive o novem pristopu k upravljanju voda smo prenesli v pravni red Republike Slovenije. V Sloveniji sta bila pripravljena dva načrta upravljanja voda. Prvi zajema vodno območje Donave, drugi pa vodno območje Jadranskega morja.

3.3.1 Vzroki za pripravo in sprejem Vodne direktive

Standardi kakovosti okolja za posamezne vrste voda ter mejne vrednosti emisij za posebno rabo voda so bile objavljene v letih 1975–1980. Drugi sklop zakonodaje s področja voda sodi v 90. leta, ki pa je bila manj obsežna, objavljeni sta bili samo Nitratna direktiva (Direktiva Sveta 91/676/EEC o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov) ter Direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode (Direktiva Sveta 91/271/EGS o čiščenju komunalne odpadne vode). Množica predpisov je povzročila drobljenje zakonodaje, bile so velike težave pri njenem uresničevanju, zato je bilo izvajanje teh številnih predpisov tudi manj uspešno, kot je bilo pričakovano. (Water is ..., 2010)

Znotraj institucij EU je bilo predstavljenih veliko pobud, da je treba vso zakonodajo s področja voda v EU preveriti in postaviti na nove temelje. Tako je bila v zaključkih Ministrskega seminarja o vodni politiki Evropske Skupnosti leta 1988 v Frankfurtu

poudarjena potreba po zakonodaji Skupnosti, ki bo obravnavala ekološko kakovost voda. Leta 1992 je Evropski Svet na srečanju v Edinburgu odločil, da mora Evropska komisija revidirati zakonodajo EU o vodah. Temu je sledilo še mnogo pobud, ki jih navaja preambula Vodne direktive (Direktiva 2000/60/ES). Potrebna je bila celovita politika Skupnosti na področju voda, ki bo upoštevala različnost držav in regij, ki bo temeljila na znanstvenih in tehničnih podatkih, hkrati pa pritegnila k sodelovanju najširšo javnost. Treba je bilo pripraviti predpis, ki bo usklajeval človekove dejavnosti, ki so vezane na vodo, hkrati pa upošteval ranljivost vodnih ekosistemov in njihov pomen za dolgoročni obstoj živalskih in rastlinskih vrst.

Začetki skupne evropske vodne politike segajo torej v zgodnja sedemdeseta leta 20. st. Sodobna evropska vodna politika je bila postavljena v letu 2000 z vodno direktivo. Skupaj z novo kopalno direktivo (Direktiva 2006/7/ES), z direktivo o poplavah (Direktiva 2007/60/ES) ter Okvirno direktivo o strategiji morij (2008/56/ES) smo postavili temelje sodobne politike varovanja voda, ki temelji na načelih celovitosti, trajnostnega razvoja, ekonomske učinkovitosti ter sodelovanja javnosti.

Lanz (2001) meni, da je bila Vodna direktiva najboljši dokument, ki ga je bilo v EU v času nastajanja te direktive mogoče sprejeti. Da je res tako, naj navedemo nekaj dejstev iz nastajanja nove vodne zakonodaje. Na podlagi različnih pobud je Evropska komisija leta 1994 predstavila osnutek direktive o ekološki kakovosti površinskih voda. Evropski parlament (EP) in Svet ministrov sta predlog leta 1995 zavrnila. Leta 1996 je EP zahteval oblikovanje »okvirne direktive o vodah«. Leta 1997 je Evropska komisija pripravila predlog za direktivo, ki naj bi zagotavljala okvir varovanja voda. Ta predlog je bil dopolnjen še dvakrat. Z vodno direktivo je dosežen skupen pristop k upravljanju voda na ravni celotne EU, pa tudi širšega evropskega prostora. Dosežen je koncept spodbujanja trajnostne rabe vodnih virov. Vse z namenom, da se doseže osrednji cilj direktive, da bo doseženo dobro stanje vseh voda. Vodna direktiva predstavlja temelj za celovito upravljanje z vodami, vsebine in načela pa mora vsaka država članica EU prenesti v svojo zakonodajo in prakso v okviru svoje organiziranosti na področju voda. (Lanz, 2001)

3.3.2 Bistveni elementi Vodne direktive

V 1. členu vodne direktive je predstavljen namen vodne direktive, da se z njenim sprejetjem želi prispevati k varstvu celinskih površinskih voda, somornice, obalnih voda in podtalnice. Osrednji cilj vodne direktive je vzpostavitev *dobrega stanja* celinskih površinskih voda, somornic, obalnega morja in podzemnih voda do leta 2015 (Direktiva 2000/60/ES).

Bistveno je doseči:

- preprečevanje slabšanja stanja voda;
- preprečevanje onesnaževanja pri viru;
- vzpostavljanje mehanizmov za nadzor onesnaževanja;
- uvajanje ekonomske cene vode in načela »povzročitelj plača«.

Upravljanje voda, kot ga določa Vodna direktiva, temelji na naslednjih najpomembnejših načelih (Skupna skrb ..., 2007):

- *celovitost*, ki se nanaša na celovito obravnavo vseh vrst voda (podzemne vode, reke, jezera in somornica) in sodelovanje različnih, za stanje voda pomembnih resorjev;
- *medsebojno sodelovanje odgovornih uprav* za upravljanje voda;
- *sodelovanje javnosti* pri načrtovanju in izvajanju upravljanja voda.

Eden od glavnih mejnikov pri izvajanju vodne direktive je leto 2015, ko mora biti doseženo dobro stanje vseh voda v EU in morajo biti postavljeni novi programi ukrepov in načrtov upravljanja voda (NUV).

Izvajanje vodne direktive temelji na 6-letnih planih dela, ki si sledijo. Po planu se Evropski komisiji oddajajo različna poročila. Država v skladu s terminskim planom preverja svoje uresničevanje izvajanja vodne direktive, znotraj tega pa seveda zasleduje najpomembnejši cilj, to je doseganje dobrega stanja voda za čim večji delež svojih vodnih teles.

3.3.3 Prenos vodne direktive v slovensko zakonodajo

Vodna direktiva EU je bila sprejeta septembra 2000. Vsebino vodne direktive povzemata Zakon o vodah (U. l. RS, št. 67/02 in 57/08) s podzakonskimi akti in Zakon o varstvu okolja (U. l. RS, št. 32/93, U. l. RS, št. 41/04, U. l. RS, št. 39/06, U. l. RS, št. 20/06, Zakonodajno-pravna služba DZ, 27. 8. 2008, U. l. RS, št. 70/08) s podzakonskimi akti. Zakon o vodah je bil sprejet v času našega pridruževanja EU in s tem prilagajanja naše zakonodaje evropski. Slovenija je še pred polnopravnim članstvom v EU v svoj pravni red vnesla načela in rešitve iz Vodne direktive in se tako vključila v njeno uresničevanje.

Slovenska zakonodaja je sodobno in celovito vodno politiko ES povzela v svoj nacionalni pravni red z *Zakonom o vodah* (2002, 2008), ki ureja upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči, določa nosilce upravljanja z vodami, določa teritorialne delitve – vodna območja, povodja, porečja, določa meje vodnih območij in tipe vodnih teles, vrste aktov upravljanja z vodami, sodelovanje javnosti pri pripravi načrtov upravljanja in varstvena območja – vodovarstvena in varstvena območja površinskih voda. Določila

Zakon o varstvu okolja urejajo vprašanja varstva kakovosti voda, določajo standarde kakovosti, emisijskih mejnih vrednosti, določajo načine spremljanja stanja, ukrepe pri čezmerni obremenitvi ter omogočajo izdajanje okoljevarstvenih dovoljenj in soglasij.

Prenos Vodne direktive je bila naloga, ki je zahtevala veliko interdisciplinarnega dela in inovativnosti, predvsem pa pripravljenosti strokovnjakov, upravnih delavcev, oblastnih struktur, nevladnih organizacij in posameznikov do dialoga in strpnosti (Matoz, 2001). Zato je slovenska stroka že leta 1996 skupaj s svetovalci programa Know How Fund iz Velike Britanije preizkusila možnosti izdelave načrta upravljanja s povodji (NUP) na primeru porečja Kokre. Izkušnje, pridobljene na tem projektu in projektih, ki so sledili, so bile zelo različne ter so strokovne službe že pripravljale na zahtevnost celotnih priprav načrtov upravljanja v skladu z vodno direktivo (Matoz, 2001).

Vodna direktiva, ki je začela veljati konec leta 2000 in je v nacionalno zakonodajo prenesena s predpisi na področju voda in varstva okolja, usmerja izvajanje enovitega čezmejnega upravljanja voda na območju vseh držav Evropske skupnosti. Zakonodaja prinaša bistvene spremembe v politiki upravljanja voda Skupnosti. Dosedanjo prakso regionalnega in k rabi usmerjenega upravljanja voda je zamenjal sistem celovitega in ekološko usmerjenega upravljanja voda. Po Vodni direktivi ni več dovolj zgolj ustrezno zmanjšanje kemijskega onesnaževanja vodotokov, jezer, somornic, morja in podzemnih voda, temveč se morata doseči in ohraniti tudi »dobro ekološko stanje« površinskih voda in »dobro količinsko stanje« podzemnih voda. V skladu s temi vodili je obveza vseh držav članic varovanje, izboljšanje in obnavljanje svojih voda (Globevnik, 2006).

3.3.4 Izvajanje Vodne direktive v Sloveniji

Slovenija je razdeljena na dve povodji, ki ju loči jadransko-črnomska razvodnica: 81 % (16 423 km²) ozemlja pripada porečju Donave oz. črnomorskemu povodju, 19 % pa jadranskemu povodju. Po osrednjih rekah sta povodji razdeljeni na porečja Mure, Drave in Save s Kolpo v porečju Donave ter na porečje Soče in porečje jadranskih rek v jadranskem povodju.

Izvajanje vodne direktive je zelo zahteven proces, ki poteka v več fazah. Doslej je bilo pripravljenih že mnogo dokumentov, ki so bodisi podlage za izvajanje ali pa so v njih že predstavljeni rezultati in ukrepi. Leta 2003 je bilo izdano Nacionalno poročilo o izvajanju vodne direktive (MOPE, 2004), leta 2004 pa sta bili pripravljena poročila o izvajanju vodne direktive za vodno območje Jadransko morje in za vodno območje Donava (MOP, 2005). Leta 2005 je bilo pripravljeno mednarodno poročilo držav članic Donavske komisije o

izvajanju vodne direktive na mednarodnem vodnem območju Donave. V letu 2006 je izšel dokument Izvajanje vodne direktive v Sloveniji (Globevnik, 2006) s podnaslovom Predstavitev prvih ocen možnosti doseganja okoljskih ciljev za vodna telesa v Sloveniji po načelih Vodne direktive, v katerem so predstavljeni povzetki nacionalnih poročil in rezultatov začetnih opisov slovenskih površinskih in podzemnih voda. V letih 2007–2009 je sledilo intenzivno delo za izvajanje direktive. Leta 2007 je bilo pripravljeno poročilo ARSO o izvajanju monitoringa ter delovna programa za pripravo NUV na obeh vodnih območjih ter vmesno Poročilo o pomembnih zadevah upravljanja voda na ravni vodnih območij (VO) za prvo načrtovalsko obdobje. V letu 2011 je bil pripravljen in sprejet prvi Načrt upravljanja voda (2011) za obe vodni območji, Jadransko morje in Donava, in Program ukrepov. Načrt upravljanja voda je pomemben nacionalni dokument, s katerim smo v Sloveniji opredelili svoja ravnanja, da bi do leta 2015 dosegli dobro stanje voda. V načrtu je predvideno vzajemno in usklajeno sodelovanje prav vseh v Sloveniji (MOP, Skrbimo za porečje Save, 2010). V prihodnosti bo treba preveriti učinke ukrepov na stanje voda in preveriti tudi izjeme za doseganje dobrega stanja v prvem načrtovalskem obdobju. Začeti bo treba tudi že s pripravami za novelacijo načrta upravljanja voda in programa ukrepov za 2. načrtovalsko obdobje (2015–2021).

3.4 KOMUNIKACIJA

Vlada Republike Slovenije ima na voljo različne inštrumente, s katerimi lahko vpliva na odzive državljanov. V prvi kategoriji so pravni inštrumenti, ki so močni zlasti, ko drugi inštrumenti niso uspešni. V drugi kategoriji so davki, finančne spodbude, odškodnine in pomoči, ki zagotavljajo finančne koristi v okviru spodbujanja in nagrajevanja določenega ravnanja. V tretjo skupino sodijo t. i. družbeni instrumenti, kot so komuniciranje, izobraževanje, ozaveščanje in participacija, ki temeljijo na doseganju bolj prostovoljnega sodelovanja državljanov, tako da se ljudje odzivajo na zelen način zaradi notranjih gonilnih sil in motivacije. (Kline, 2007) Poleg tega pa v prostoru delujejo tudi politični in ekonomski interesi, ki prav tako vplivajo na odzive javnosti.

Pojem »komunikacija« se zdaj pojavlja v veliko oblikah. Najpogosteje je predstavljen z medsebojno povezavo dveh točk, simbolov ali oseb. Komunikacija je orodje in način sporazumevanja. Če simboli, besede ali znanja eni strani v procesu komuniciranja niso razumljivi ali pa si jih ena stran napačno razlaga, se komunikacijski tok prekine in ni medsebojnega razumevanja. Nerazumevanje pa povzroča spore in stres. Komunikacijo potrebujemo, saj smo naravovarstveniki le ena od skupin, ki izkazujejo interese tako v fizičnem kot družbenem okolju. Kot interesna skupina sprejemamo odločitve in hočemo vplivati na določene procese (npr. kakšno bo upravljanje na določenem območju). Pogosto

pa se v prostoru pojavljajo konflikti med naravovarstvenimi interesi in interesi ostalih ljudi (drugih interesnih skupin).

Eden od glavnih dejavnikov za odločanje je denar. Izguba prihodkov lahko močno vpliva na odločitve deležnikov, prav tako tudi zmanjšano zaposlovanje in podobno. Ko deležniki (»stakeholders«) sprejemajo svoje odločitve na podlagi obstoječih informacij in na podlagi argumentov ZA in PROTI, jim moramo zagotoviti zadostno količino različnih informacij (DOPPS, 2002).

Komuniciranje, izobraževanje, ozaveščanje in participacija so temeljni instrumenti tudi pri povezovanju mnogokrat skupnih interesov in zahtev mednarodnih konvencij (konvencije o biotski pestrosti, podnebnih spremembah, mokriščih idr.) ter direktiv (direktive o pticah, habitatih, vodah idr.) in doseganju sinergije med zdaj izoliranimi prizadevanji na posameznih področjih. Strateško komuniciranje je dobilo s projektom Natura 2000 prvič v zgodovini slovenskega varstva narave vidnejšo vlogo in je postalo pomembno orodje za doseganje ciljev naravovarstvene politike (Hlad, 2004).

Kline (2004) je predstavil (strateško) komuniciranje kot eno izmed upravljaljskih orodij za uresničevanje pozitivnih sprememb za doseganje upravljaljskih ciljev. Glavna načela in smernice za (strateško) komuniciranje vključujejo deležnike in mnenjske voditelje, razvoj partnerstev, rabo komunikacijskih tehnik ter vrednotenje in upravljanje ugleda organizacij in strok. Sodelovalni pristop je tisti, ki je dokazano najbolj učinkovit, zahteva pa skrbno načrtovanje procesov (Kline, 2004). Dialog z deležniki se lahko odvija v okviru fokusnih skupin, delavnic in drugih tehnik poslušanja in spoznavanja potreb deležnikov, ki so del celotnega procesa. Sodelovalno delo pomeni spoznanje, da so naravovarstveniki le eni od deležnikov med mnogimi.

3.4.1 Javnosti in deležniki

Javnost ni enoznačna skupina posameznikov z enakimi značilnostmi. Sestavljena je iz večjega števila javnosti, njihove značilnosti pa oblikuje položaj posameznikov, ki jih vključujejo. Različne javnosti so lahko nevladne organizacije (društva), strokovna javnost, notranja javnost (na primer zaposleni v posameznih organizacijah, zaposleni v drugih upravnih oddelkih) itn. Skupino lokalnih prebivalcev lahko uvrstimo v več javnosti, saj so med njimi mladi, upokojenci, predstavniki srednjega sloja, mnenjski voditelji itn. Razlikovanje posameznih javnosti je pomembno, ker imajo različne skupine različne interese, zato so za komuniciranje oz. sodelovanje tudi različno motivirane. Razumevanje

njihovih interesov pa je eden od osnovnih pogojev uspešnega komuniciranja (Ogorelec, 1995).

3.4.1.1 Deležnik

Posamezne javnosti so sestavljene iz posameznikov ali organiziranih skupin, ki zasledujejo podoben interes. Imenujemo jih deležniki (Mežnarič, 2008). Deležnik (ang. stakeholder) je lahko posameznik, skupina ali organizacija, ki ga/jo določena odločitev zadeva in/ali je zanj zainteresiran (Pound, 2004). Potrebe, pričakovanja in interesi deležnikov so pomemben in upoštevanja vreden dejavnik pri oblikovanju dokumentov. Njihova udeležba in aktivno vključevanje lahko veliko prispevata k doseganju zastavljenih ciljev in izpolnitvi namena procesa sodelovanja. Ob tem je treba upoštevati, da se deležniki med seboj razlikujejo po statusu, moči in stopnji organiziranosti. Kakovost njihovega sodelovanja je odvisna od njihovih dejanskih zmogljivosti. Deležnike torej identificiramo na podlagi pričakovanih učinkov ali vplivov predlaganih rešitev. Tako je za pripravo procesa sodelovanja pomembno, da identificiramo, kdo so pravzaprav naši deležniki in kakšne cilje zasledujejo (Mežnarič, 2008). Mežnaričeva (2008) še poudarja, da se deležniki med seboj razlikujejo po statusu, moči in stopnji organiziranosti. Kakovost njihovega sodelovanja je odvisna od njihovih dejanskih zmogljivosti. To je še posebej pomembno pri javnih politikah, ki se nanašajo na zaščito okolja, kjer lahko močna interesna združenja predstavnikov industrije ali kapitala skušajo svoj individualni proces spraviti pred javni interes.

3.4.1.2 Določitev deležnikov

Ko razvijamo proces soodločanja (participativni proces), je treba pojasniti, na koga lahko vplivajo odločitve in dejanja in kdo ima moč, da vpliva nanje. Pred pričetkom procesa je treba identificirati glavne deležnike v želji, da zagotovimo sodelovanje vsakogar, na katerega interese direktno ali indirektno vplivamo, vsakogar z informacijami, izkušnjami in strokovnim znanjem o določeni temi ali z možnostjo nadzora ali vpliva na sredstva izvršitelja (Marega, 2010). Kot najbolj učinkovito metodo za pridobitev jasne slike, kdo so relevantni deležniki, Marega (2010) priporoča izvedbo analize deležnikov, tj. identifikacija vseh relevantnih deležnikov, razločevanje med različnimi kategorijami deležnikov in raziskava odnosov med deležniki samimi. Analiza deležnikov omogoča razvrstitev deležnikov po prioritetah glede na njihov interes in vpliv na proces načrtovanja. V poteku procesa vključujemo dodatne deležnike, saj med samim procesom pogosto spoznamo nove deležnike.

Ko so deležniki prepoznani, je pomembno določiti, kdaj in kako bodo postali del participativnega procesa in kako njihovo participacijo najbolj učinkovito vključiti v sam proces. Pomembno je razmisliti tudi o možnostih, da se v posameznih fazah procesa načrtovanja posvetujemo z različnimi deležniki, tako je na primer v nekaterih fazah potrebna prisotnost vseh deležnikov, v drugih pa naj bi vključili samo določene skupine deležnikov (Marega, 2010).

Ko dobimo pregled nad deležniki, jih lahko razdelimo glede na njihove interese, težave, odnose, vpliv, pravice in znanje. Getzner (2010) interesne skupine deli po naslednjem načinu:

- *primarni deležniki*: tisti, ki so prizadeti neposredno. Lahko imajo korist ali pa izgubo. Ponavadi rabimo njihovo strinjanje oz. dovoljenje ali pa njihovo finančno podporo. To so lastniki, kmetje, vladne ustanove idr.
- *sekundarni deležniki*: tisti, ki so prizadeti posredno. To so lahko prebivalci območja (npr. območja, ki bo razglašeno za (za)varovano območje).
- *terciarni ali ključni deležniki*: so tisti, ki so prizadeti posredno, vendar so zelo pomembni ali politično močni; ta interesna skupina lahko pripada tudi h kateri od prvih dveh skupin.
- *ostali deležniki*: so tisti, ki imajo nek interes pri obravnavani zadevi.

3.4.1.3 Stopnje vključevanja deležnikov

Ko vključujemo deležnike, lahko izbiramo med različnimi ravnmi participacije:

- *informiranje* – gre za enosmeren pristop, proces je usmerjen od zgoraj navzdol. Z njim le obveščamo zainteresirane.
- *posvetovanje* – za stopnjo višja raven od informiranja. Z deležniki se posvetujemo, pridobimo njihovo mišljenje, vendar ni nujno, da ga obravnavamo in se odzovemo nanj.
- *skupinsko odločanje* – prizadeti deležniki so povabljeni k aktivni participaciji in odločevalskemu procesu.
- *skupno delo* – deležniki so vključeni v izvajanje odločitev.
- *spodbujanje neodvisnih interesov skupnosti* – najvišja raven participacije, ko lokalne oblasti interesnim skupinam omogočijo, da razvijejo svoje strategije in izvajajo odločitve, ki so jih sprejele (Marega, 2010).

Slika 1: Različne ravni participacije v procesu načrtovanja in ustanavljanja zavarovanih območij (po Getzner, 2010)

Izkušnje iz držav z daljšo tradicijo participatorne demokracije kažejo, da sodelovanje javnosti lahko pomembno vpliva na kakovost življenja ljudi (Mežnarič, 2008).

3.4.2 Participacija oz. sodelovanje javnosti

Pojem participacija je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika razložen kot *udeležba, sodelovanje* (SSKJ, 2008: 1748). Participacija je pojem, ki ga uporabljamo v zvezi z zelo širokim spektrom različnih oblik vključevanja javnosti v proces planiranja, zlasti pa odločanja, vse od samega obveščanja do dejanskega vpliva javnosti na odločitve. (Ogorelec, 1995).

Vključevanje deležnikov je orodje, ki omogoča, da javnosti sodelujejo pri načrtovanju in oblikovanju inovativnih rešitev za probleme. Proces vključevanja daje deležnikom možnost, da izrazijo svoja mnenja, ustvarja priložnost za razprave, jim daje moč, da sodelujejo pri sprejemanju odločitev, in zagotavlja, da se deležniki s temi odločitvami poistovetijo (jih vzamejo za svoje). Z vključevanjem deležniki dobijo priložnost, da so dobro obveščeni, da se učijo in preudarjajo. Pri tem različni deležniki komunicirajo ne le s tistimi, ki odločitve sprejemajo, marveč tudi med seboj (Marega, 2010). Na kratko lahko označimo sodelovanje javnosti kot vključevanje državljanek in državljanov ali njihovih združenj v procese odločanja z namenom vplivati na izbiro rešitev ali ukrepov (Mežnarič,

2004). Vizija o participaciji je v različnih državah in regijah različna, ne toliko v smislu koncepta, pač pa v praksi (Kline, 2007).

Splošna korist vključevanja deležnikov je izboljšanje kakovosti planov. Svetovna zveza za varstvo narave (IUCN) je v navodilih za upravljanje zavarovanih območij (v originalu: *Guidelines for Management planing in Protected Areas*) kot prednosti participacije naštel:

- povečan občutek lastništva,
- večja naklonjenost zavarovanemu območju,
- povezava med načrtovanjem za zavarovanje in načrtovanjem za razvoj,
- primeren komunikacijski mehanizem.

Participacija deležnikov občutno poveča kakovost dolgoročnih načrtov tudi za ekosisteme (Reed, 2008). Sodelovanje deležnikov omogoča seznanitev s problematiko in potrebami v procesu, pripomore k zbiranju mnenj javnosti o predlaganih možnostih, omogoči razvoj alternativnih možnosti in daje javnosti priložnost za pogovor in razumevanje kompleksnih zadev. Participacija pripomore k bolj kakovostnim odločitvam in tvori skupno izhodišče za usklajene aktivnosti. Participacija širi zavest o načinih človekovega ravnanja, pripomore k premagovanju konfliktov in povečuje podporo javnosti ter ji daje moč družbenega vpliva. Vključenost deležnikov poveča legitimnost procesa načrtovanja, saj omogoča dialog in posvetovanje (Marega, 2010).

Participacija pa prinaša tudi nekatere slabosti. Izpostavljamo naslednje:

- večja poraba časa, večji administrativni stroški,
- nevarnost, da ekstremne skupine, ki jim participacija služi za zavlačevanje in ne za iskanje rešitev, zlorabljajo participacijo,
- možnost eskalacije konfliktnih okoliščin,
- pretirana pričakovanja,
- omejeno število stališč, problem reprezentativnosti in legitimnosti sodelujočih (Bončina, 2004).

Kljub predstavljenim težavam, ki se lahko pojavijo ob izvajanju participativnih procesov, pa prednosti, ki jih uspešno vključevanje interesnih skupin prinaša v odločevalske postopke npr. povečano zaupanje v odločevalske institucije večinoma prevladajo nad težavami.

Marega (2010) navaja, da je vključevanje deležnikov zahteven proces, ki ga pogosto spremljajo omejitve, večinoma zaradi slabe usposobljenosti za izvedbo uspešne participacije, problemi v doseganju konsenza, zavlačevanje procesa načrtovanja zaradi udeležbe deležnikov in povečani stroški. Participacija je težavna tudi zaradi pomanjkanja

razumevanja, zaupanja in znanja ter nerazvite kulture participacije na obeh straneh, tako na strani odločevalcev, kot na strani deležnikov.

3.4.3 Sodelovanje javnosti (participacija javnosti) v okoljskih zadevah

Prvo javnomnenjsko anketo o okolju je leta 1969 opravil Gallupov inštitut iz Združenih držav Amerike, ko so 1500 ljudi spraševali o njihovem mnenju in razumevanju okoljskih vprašanj. Raziskava je pokazala, da je zanimanje za okoljske probleme večje v urbanem okolju, da sta največja okoljska problema onesnažen zrak in voda; v mestnem okolju so izpostavili zrak, v podeželskem pa vodo, pri čemer naj bi bila industrija največji krivec za obremenjevanje voda. Ustrezno rešitev za okoljske probleme so videli anketiranci v tehnoloških izboljšavah, medtem ko sami niso bili pripravljeni spreminjati življenjskih navad (McEvoy, 1972, cit. po Smrekar 2006). Istega leta, kot je potekala Ameriška raziskava smo tudi v prvi raziskavi slovenskega javnega mnenja anketirance spraševali o varovanju okolja. V sklopu vprašanj, namenjenih odnosu do bivalnega okolja se anketiranci izbirajo med ohranjanjem narave in ekonomskim razvojem (Slovensko javno mnenje 1969, 2013).

Participacija prebivalcem omogoča sodelovanje pri iskanju, načrtovanju in izvajanju rešitev za (lokalne) probleme. Okoljski problemi so kompleksni, nepredvidljivi, večnivojski in vplivajo na številne akterje in dejavnike. Okoljski problemi zahtevajo transparenten odločevalski proces, ki je fleksibilen v spreminjajočih se okoliščinah in sprejema različnost znanja in vrednot. Da to dosežemo, je participacija zainteresiranih strani vse bolj zaželen in vgrajen v okoljske procese odločanja, tako na lokalni kot na mednarodni ravni (Reed, 2008). Izključenost pri odločanju o posegih v okolje povzroči proteste in ad hoc civilne iniciative, ki kažejo na nezadostnost formalnih postopkov načrtovanja prostora (Acman, 2004). Na kratko lahko označimo sodelovanje javnosti kot vključevanje državljanov in državljanov ali njihovih združenj v procese z namenom vplivati na izbiro rešitev ali ukrepov (Mežnarič, 2008).

Kdor ima informacije, ima moč. Zadrževanje informacij je skozi vso človeško zgodovino vsakokrat oblasti služilo za manipulacijo in ji s tem omogočalo lažje vladanje in obvladovanje vladavin. Z razvojem demokracije pa je človeštvo prišlo do točke, ko brez celovitega sistema informiranja vseh, ki si želijo tvorno in odgovorno sodelovati v procesih odločanja, ni mogoče več uspešno razreševati odprtih problemov. Še posebej se to kaže pri reševanju problemov varstva okolja. Zato ni presenetljivo, da je t. i. Aarhuška konvencija, sprejeta na četrti evropski konferenci ministrov za okolje na Danskem, pravico dostopa do informacij predstavila kot prvega od svojih treh stebrov.

3.4.3.1 Aarhuška konvencija ali Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah

Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah ali t. i. Aarhuška konvencija (Uradni list, RS, št. 62/04) je prva mednarodna pogodba, ki je namenjena spodbujanju participativne demokracije v sodobnem svetu. Temelji na doktrini trajnostnega razvoja, katerega temeljni postulat je doseganje družbenega konsenza pri okoljskem odločanju z vključevanjem vseh interesnih skupin v procese odločanja in različnih javnosti. Konvencija izhaja iz Deklaracije o okolju in razvoju, sprejete na konferenci ZN o okolju in razvoju v Riu de Janeiru leta 1992. Sprejeta je bila na četrti Ministrski konferenci "Okolje za Evropo" 25. junija 1998 v Aarhusu na Danskem, kjer jo je Slovenija tudi podpisala, veljati je začela 30. oktobra 2001, ko jo je ratificiralo šestnajst držav podpisnic.

Zgodovinski pomen Aarhuške konvencije je v tem, da povzdigne deklarirane pravice civilne družbe v pravno zavezujočo normo. Konvencija je pomembna tudi zato, ker je po svoji naravi sistemska ter poseže na vsa področja okoljskega odločanja izvršilne veje oblasti držav pogodbenic. Aarhuško konvencijo lahko glede na pravice, ki jih ureja, vsebinsko razdelimo v tri sklope (stebre), in sicer:

- prvi steber: pravica vedeti – prost dostop do okoljskih informacij,
- drugi steber: pravica sodelovati v postopku okoljskega odločanja (gre za pravico soudeležbe oz. soodločanja, t. i. participativno demokracijo) in
- tretji steber: dostop do pravnih sredstev za varstvo pravic do obveščenosti in udeležbe javnosti pri okoljskem odločanju. Gre za zelo pomembne pravice, ki dajejo civilni družbi oz. javnosti precejšnjo moč v njeni borbi za sicer temeljno človeško pravico za življenje v čistem in zdravem okolju.

Glavni namen Aarhuške konvencije je:

- z omenjenimi pravicami prispevati k uveljavljanju trajnostnega razvoja oziroma prispevati k varstvu pravice vsake osebe sedanje in prihodnje generacije, da živi v okolju, primernem za njeno zdravje in blaginjo;
- okrepiti funkcionalni dialog med glavnimi subjekti družbe v smeri učinkovitega okoljskega odločanja in učinkovitega izvajanja sprejetih okoljskih odločitev. Boljši dostop do informacij in udeležba javnosti pri okoljskem odločanju namreč povečujeta kakovost in izvajanje odločitev, prispevata k ozaveščanju javnosti o okoljskih vprašanjih, dajeta javnosti možnost, da izraža svoje interese, in državni upravi, da jih ustrezno upošteva;

- povečanje odgovornosti in preglednosti odločanja, zagotovitev preglednosti v vseh vejah oblasti;
- spodbujanje izobraževanja o okolju za boljše razumevanje okolja in trajnostnega razvoja ter splošno ozaveščanje javnosti in njeno udeležbo pri odločitvah, ki vplivajo na okolje in trajnostni razvoj;
- z mehanizmi priznanja in podpore okrepiti vlogo združenjem, organizacijam ali skupinam, ki spodbujajo varstvo okolja;
- omogočiti javnosti, vključno z organizacijami, dostop do učinkovitih pravnih mehanizmov za varstvo njihovih legitimnih interesov.

Aarhuška konvencija tako posredno priznava pravico do zdravega okolja in predstavlja krepitev odnosa med to pravico in dolžnostjo zagotavljanja ter ohranjanja zdravega okolja. S priznanjem te pravice in dolžnosti so ustvarjene razmere za spreminjanje okolju škodljivih proizvodnih in potrošniških navad ter zmanjševanje implementacijskega primanjkljaja pri izvajanju okoljskih odločitev. To je med drugim tudi posledica neidentificiranja družbenih subjektov s sprejetimi okoljskimi odločitvami. Aktivna vloga obveščene in ozaveščene civilne družbe, tako pri oblikovanju politik kot tudi pri njihovem izvajanju, je predpogoj za zagotavljanje trajnostnega razvoja. S poudarjanjem transparentnosti izvršilne veje oblasti na državni in lokalni ravni vnaša konvencija nove elemente politične in okoljske kulture v državno upravo in družbo na splošno. Zakonodaja, potrebna za izvajanje Aarhuške konvencije, je v Sloveniji že sprejeta. Novi Zakon o varstvu okolja, ki ga je državni zbor sprejel konec marca 2004, je podrobneje uredil pravico dostopa javnosti do okoljskih informacij in udeležbo javnosti v postopkih odločanja o okoljskih zadevah, postopek dajanja podatkov javnosti pa je na sistemski ravni urejen v Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (Mirković, 2002).

Čeprav je Slovenija ratificirala Aarhuško konvencijo, ki javnosti jamči pravico do sodelovanja pri sprejemanju okoljskih predpisov, že leta 2004, smo konkretno pravno ureditev področja dočakali šele po intervenciji Ustavnega sodišča 2008. Problematika je bila urejena z novelo Zakona o varstvu okolja, ki je bila sprejeta julija 2008, in sicer v novem 34. a členu. Bistvena so naslednja določila:

- organ, ki pripravlja nov predpis, mora pred njegovim sprejemom osnutek predpisa javno razgrniti za 30 dni; v tem času ima vsakdo pravico podati pripombe na osnutek,
- "sprejemljive pripombe" je organ dolžan vključiti v predpis; prav za vse pripombe pa je dolžen napisati obrazloženo stališče, v katerem mora navesti razloge za sprejem oz. za zavrnitev pripomb; vsa obrazložena stališča je organ dolžen objaviti na svetovnem spletu (Pravo za naravo, 2008).

Vlogi civilne družbe, še posebej nevladnih organizacij kot aktivnih zagovornikov okolja, je v konvenciji priznan poseben družbeni pomen. V skladu s konvencijo je v državah podpisnicah konvencije treba zagotoviti krepitev zmožnosti nevladnega sektorja tako, da države podprejo okoljsko ozaveščanje in izobraževanje širše javnosti, še zlasti o uporabi pravic, ki so predmet konvencije, ter da zagotovijo ustrezno priznanje in podporo okoljskim nevladnim organizacijam in skupinam. V konvenciji je navedeno, naj se v državah podpisnicah uskladijo nacionalni pravni sistemi z omenjeno obveznostjo javnih oblasti do okoljsko ozaveščenih in organiziranih pripadnikov civilne družbe. S konvencijo so zaščitene osebe, ki uresničujejo svoje pravice iz konvencije v skladu z njenimi določbami, saj je s konvencijo prepovedano, da bi bile zaradi uresničevanja svojih legitimnih pravic na kakršen koli način kaznovane, sodno preganjane ali nadlegovane (Mirković, 2002). Z določili Aarhuške konvencije se odpira dostop do informacij, soodločanja interesnih skupin in pravnega varstva pravic v okoljskih zadevah, predstavlja pomemben korak k uveljavitvi komunikacijske racionalnosti, kot tudi pravimo odprtemu, konsenzualnemu odločanju o javnih zadevah. Seveda pa bo mogoče o pomenu Aarhuške konvencije soditi predvsem glede na dejansko uveljavitev pravil konvencije. Ni dvoma, da gre za daljnosežen in tudi logičen poseg v ustaljene odločevalske procedure. V »razvoju komunikacijskega delovanja« o okoljskih zadevah je možno namreč opazovati precej jasno linearno razvojno logiko. Prva stopnja je enosmerno obveščanje, sledi dvosmerno ali interaktivno komuniciranje, ki naposled vodi do bolj ali manj neposredne soudeležbe zainteresiranih skupin v odločevalskem procesu. Zlasti pri kompleksnejših, še nerutinskih posegih v okolje in prostor je soodločanje neposredno vpletenih posameznikov in skupin že kar nujni pogoj uspešnega izida javnega delovanja. Skratka, težave pri doseganju družbene upravičenosti ali legitimnosti posegov v okolje in prostor je mogoče lajšati z vrnitvijo k osnovnim načelom participativne demokracije (Kos, 2002d).

Osnova neposredne participativne demokracije je vzpostavljanje in vzdrževanje zaupanja med neposredno vpletenimi skupinami in pristojnimi ustanovami. Prvi pogoj je torej nedvomno popolno in razumljivo informiranje o konkretnem (okoljskem) vprašanju. Kar najcelovitejše informiranje o vseh problemih, negotovostih, novih znanstvenih in tehničnih rešitvah itd. ter odprtost za sodelovanje posameznikov in skupin pri odločanju sta temeljna kriterija legitimnega urejanja okoljskih problemov. Od številnih komunikacijskih modelov so torej ustrežnejši tisti, ki predvidevajo interaktivno dvosmerno komuniciranje, ker je to že tudi prvi korak k soodločanju (Kos, 2002b).

V Aarhuški konvenciji je sodelovanje javnosti pri sprejemanju odločitev javne oblasti, povezanih z okoljem, razdeljeno na:

1. Sodelovanje v postopku "decision making" – sodelovanje v postopkih za izdajo dovoljenja za konkretni poseg v okolje. V slovenskem pravu gre za različne posege v okolje, pri čemer so najpogostejši razni posegi v prostor, kot so gradnje objektov in podobno.

2. Sodelovanje v postopku "policy making" – sodelovanje v postopkih priprave načrtov, programov in drugih aktov, ki so namenjeni oblikovanju politike v zvezi z okoljem. Takšni akti nimajo nujno narave splošnih pravnih aktov, tako posledično ni nujno, da pravno zavezujejo, pogosto zavezujejo le politično. V slovenskem pravu so to akti, ki so namenjeni oblikovanju politike varstva okolja, in akti, ki so namenjeni oblikovanju politike poseganja v okolje ter prostorski plani in prostorski izvedbeni akti ter sektorski načrti gospodarjenja z naravnimi dobrinami.

3. Sodelovanje v postopku "law making" – sodelovanje v postopkih priprave izvršilnih predpisov in splošnih obvezujočih normativnih dokumentov, ki lahko bistveno vplivajo na okolje. Gre za sodelovanje pri pripravi podzakonskih predpisov, ki jih izdaja vlada, in podzakonskih predpisov, ki jih izdajajo ministri na različnih področjih.

3.4.3.2 Zakonska ureditev sodelovanja javnosti v okoljskih zadevah v Sloveniji

Zakonska podlaga, ki ureja sodelovanje javnosti pri upravljanju z okoljskimi zadevami, je bila pripravljena na podlagi Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Zakon o ratifikaciji Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (MKDIOZ), Uradni list RS, 17/04). Slovenija je k konvenciji pristopila 15. junija 1998 na četrti ministrski konferenci Okolje za Evropo v Aarhusu na Danskem, Državni zbor RS jo je ratificiral 20. maja 2004. Sicer je med pristopnicami Aarhuške konvencije tudi Evropska skupnost, ki zahteve (predvsem) prvega in drugega sklopa konvencije povzema v dveh direktivah:

- Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS;
- Direktiva 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o sodelovanju javnosti pri sestavi nekaterih načrtov in programov v zvezi z okoljem in o spremembi direktiv Sveta 85/337/EGS in 96/61/ES glede sodelovanja javnosti in dostopa do sodišč.

Določbe o sodelovanju javnosti pri okoljskih odločitvah vsebujeta tudi Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje ter Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike. Vse naštete direktive, z izjemo zadnje, smo v pravni red Republike Slovenije prenesli z Zakonom o varstvu okolja (ZVO-1) (2004). Sodelovanje javnosti pri upravljanju z okoljskimi zadevami obravnavajo še Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (2003), Zakon o splošnem upravnem postopku (1999) ter Zakon o upravnem sporu (2006).

V Zakonu o varstvu okolja (ZVO-1) (2004) je v 13. členu določeno, da so okoljski podatki javni. Vsakdo ima pravico dostopa do okoljskih podatkov skladno z zakonom. V 110. členu zakona je državnim organom, organom občin, javnim agencijam, javnim skladom in drugim osebam javnega prava, nosilcem javnih pooblastil in izvajalcem javnih služb naložena dolžnost omogočiti dostop do okoljskih podatkov vsem zainteresiranim osebam, če je to določeno v zakonu in predpisih, ki urejajo dostop javnosti do informacij javnega značaja.

Dostop javnosti do informacij javnega značaja je urejen v Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) (2003). Podrobneje je v zakonu urejen postopek, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, ki jih imajo na voljo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb. V 5. členu ZDIJZ je postavljeno načelo prostega dostopa do informacij, kar je konkretizirano z navedbo, da so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim ali fizičnim osebam. Vsak prosilec ima na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled ali da pridobi njen prepis, fotokopijo ali njen elektronski zapis.

V Zakonu o varstvu okolja (2004) je namenjena posebna pozornost zbiranju okoljskih informacij in njihovemu razširjanju v javnosti v poglavju z naslovom Spremljanje stanja okolja in informacije o okolju. V 96. členu tega zakona je urejen monitoring okolja. Besedilo določa, da se v državi izvaja monitoring naravnih pojavov, stanja okolja in onesnaževanja okolja. V 97. členu ZVO-1 je pristojnemu ministrstvu naloženo, da predpiše način rednega obveščanja javnosti o naravnih pojavih in stanju okolja.

Eden od instrumentov obveščanja javnosti o okoljskih podatkih je poročilo o okolju, katerega pripravo nalaga ZVO-1 ministrstvu, pristojnemu za varstvo okolja. To ministrstvo mora v sodelovanju z drugimi ministrstvi najmanj vsako četrto leto pripraviti poročilo o okolju v Republiki Sloveniji. Poročilo sprejme Vlada in ga posreduje Državnemu zboru. V zakonu je ministrstvu naložena tudi priprava poročila o okolju ali njegovih posameznih

delih. Sestavljeno je iz kazalcev stanja okolja vsako drugo leto. Ta poročila mora ministrstvo objavljati tako, da so dostopna javnosti.

V 108. členu ZVO-1 je določeno posredovanje okoljskih podatkov v svetovni splet, skladno s predpisi, ki urejajo dostop javnosti do informacij javnega značaja. Pristojno ministrstvo tako v svetovni splet posreduje zlasti:

- predpise občin, ki se nanašajo na okolje, pa niso objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije;
- nacionalni program in operativne programe varstva okolja;
- okoljska izhodišča;
- poročila o okolju;
- podatke ali povzetke podatkov monitoringa okolja;
- okoljevarstvena soglasja in okoljevarstvena dovoljenja, razen podatkov, ki po predpisih niso dostopni javnosti, ali navedbo organa, pri katerem je soglasja ali dovoljenja mogoče dobiti,
- okoljska poročila in poročila o vplivih na okolje ali navedbo organa, pri katerem je poročila mogoče dobiti.

V 104. in 105. členu ZVO-1 je določeno, da pristojno ministrstvo vzpostavi register varstva okolja in informacijski sistem okolja.

3.5 SODELOVANJE JAVNOSTI PRI IZVAJANJU NATURE 2000

Odločitve o vključenosti območij v Naturo 2000 so bile utemeljene izključno s strokovnimi kriteriji in ne na podlagi posvetovanj z deležniki. Ko so bile prioritete in dolžnosti jasno določene, je s temeljnimi razlogi za vzpostavitev območij Nature 2000 treba seznaniti čim širšo javnost in to storiti čim prej. Sodelovanje in posvetovanje s prizadetimi skupinami postajata neizogibna in velikokrat edina kredibilna načina za doseganje družbene sprejemljivosti določenega projekta (Kos, 2010). Pri omrežjih Natura 2000 komunikacija z deležniki pogosto ni bila uspešna. Državljeni mnogih evropskih držav so se čutili zapostavljene, saj so njihovo zemljo odločevalci dobesedno čez noč razglasili za območje Nature 2000. (Getzner, 2010)

Že pred določitvijo območij Nature 2000 v Sloveniji je Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2003 oblikovalo mrežo komunikatorjev, ki so jo sestavljali zaposleni na Zavodu RS za varstvo narave (ZRSVN), Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS), Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) in predstavniki parkov. Skupina prek 100 predanih posameznikov je predstavljala Naturo 2000 lokalnim deležnikom posameznih območij

(Polak, 2007). V letu 2004, ko je Vlada RS sprejela uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000), smo dobili znanstveno določena območja, ki jim večinoma ne gre oporekati strokovne utemeljenosti (Acman, 2004). Komunikacijske aktivnosti v zvezi z Naturo 2000 so se začele z internim posvetom 14. januarja 2003 in pripravo prvega informacijskega gradiva. Komuniciranje na lokalni ravni se je začelo s prvo načrtovalsko delavnico 10. aprila 2003 (Hlad, 2004). S tem se je začela prva faza komuniciranja – ki je predstavljala le informiranje glavnih deležnikov in želela vplivati na povečanje sprejemljivosti samega koncepta na nacionalni in lokalni ravni (Hlad, 2004).

Osnovno sporočilo komunikacijske strategije (za komuniciranje Nature 2000) je bilo, da morajo strokovne službe na podlagi evropskih meril tudi v Sloveniji opredeliti območja evropskega pomena, kar je temeljna zahteva obeh direktiv na področju varstva narave. Komunikacijska strategija je temeljila na rezultatih raziskovalne faze (intervjuji, pregled dobrih praks, spremljanje medijev in analiza medijskega poročanja, pregled aktivnosti, javnomnenjska anketa). Strategija je vključevala:

- odnose z javnostmi (odnosi z mediji, treningi za komunikatorje, dogodki),
- oglaševanje (nagradne igre),
- spletno komuniciranje in
- organizacijsko shemo (Hlad, 2004).

Medresorsko sestavljene komunikacijske skupine so na podlagi načrtov v približno enem letu predstavile 30 območij najpomembnejšim deležnikom. Hladova (2004) rezultate komunikacijskih aktivnosti povzema:

- deležniki niso povsod navdušeno sprejeli Nature 2000, a so bili z zadevo dobro seznanjeni, komuniciranje je omililo posledice neinformiranosti in strahu, ki izvira iz nepoznavanja in negotovosti glede tega, kaj prinaša Natura 2000;
- na nekaterih območjih, kjer so komunikatorji uspešno opravili svoje delo, je bilo zaznati precej manj odpora ali zavračanja Nature 2000, deležniki so pogosto izrazili, da so ponosni na svojo dediščino, ki so jo uspeli ohraniti;
- na teh območjih je bilo tudi več indikatorjev v podporo oziroma pozitivnega odnosa in prepoznavanja priložnosti (Natura 2000 kot trajnostni razvoj).

Acman (2004) ugotavlja, da javnost ni bila zadovoljna s takšnim načinom sprejetja uredbe o Naturi 2000, ki prav zaradi uvajanja določenih usmeritev na teh območjih ni samo znanstveni dokument. Relativno zapoznelo komuniciranje je bilo usmerjeno le na glavne deležnike. Šlo naj bi zgolj za obveščanje o projektu, se pravi prva raven komuniciranja, kar pa ni bilo dovolj. Bistveni del, ki je manjkal, je bila *možnost soodločanja*. Kot pravi Simonetijeva (2004), dejansko ni bilo nobene priložnosti za razpravljanje o različnih možnostih vključevanja prostora v program Natura 2000 in še manj o posledicah različnih

scenarijev vključevanja območij v projekt. Ni bilo več časa za javno razpravo in razmislek o možnih posledicah in za ustvarjalno izmenjavo mnenj. Uporabljen je bil poenostavljen komunikacijski model, ki sodelovanje pojmuje kot posredovanje informacij in slovensko strokovno in drugo zainteresirano javnost postavlja pred izvršena dejstva. Informacije, ki so dosegle širšo javnost, so bile skromne, nasprotujoče si in pomanjkljive. Kline (2004) v Priporočilih za upravljanje in komuniciranje Natura 2000 ob zaključku prve faze projekta, ki je bil predvsem ciljno usmerjen v informiranje in vzpostavljanje strateških partnerstev, svetuje, naj se komunikatorji v prihodnosti zgledujejo predvsem po izsledkih in izkušnjah iz tujine ter se oprejo na zahteve mednarodnih dokumentov na tem področju (Aarhuška konvencija).

Večina vključenih v komuniciranje je bila v letu 2004 prepričana, da je zavedanje o Naturi 2000 na nacionalni ravni slabo. Tako se je Ministrstvo za okolje in prostor odločilo za izvedbo kampanje na nacionalni ravni in okrepitev kapacitet komunikatorjev. Projekt »Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji – Komunikacijska podpora implementaciji Nature 2000« se je začel v septembru 2006 pod vodstvom konzorcija z vodilnim partnerjem Pristopom in trajal do oktobra 2007. Pretežno je bil financiran iz Prehodnega vira (Polak, 2007).

3.5.1 Poznavanje vsebin Nature 2000

V sklopu projekta »Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji – Komunikacijska podpora implementaciji Nature 2000« je bila opravljena anketa javnega mnenja (navedena v Prilogi 3. Končnega poročila projekta) (Polak, 2007)

Preglednica 1: Rezultati ankete v sklopu projekta »Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji«

Kako po vašem mnenju v Sloveniji varujemo naravo?

Odgovor / odstotki	Pred začetkom projekta – 2006	Ob zaključku projekta – 2007
Naravo bi lahko bolje varovali	49 %	52 %
Slabo	39 %	37 %
Dobro	10 %	11 %
Ne vem	2 %	0 %

Ste že kdaj slišali za Naturo 2000?

Odgovor / odstotki	Pred začetkom projekta – 2006	Ob zaključku projekta – 2007
Ne	55 %	50 %
Da	42 %	47 %
Ne vem	2,9 %	3 %

Ali poznate vsebino in cilje Nature 2000?

Odgovor / odstotki	Pred začetkom projekta – 2006	Ob zaključku projekta – 2007
Ne	88 %	82 %
Da	13 %	18 %

Po končani prvi fazi določitve območij Nature 2000 je sledilo njeno izvajanje – upravljanje območij, spremljanje stanja in poročanje ustreznim organizacijam. Tudi za te procese je bilo odločilnega pomena strateško komuniciranje kot temeljni socialni inštrument priprave in katere koli od oblik upravljanja – od upravljavskih načrtov do sektorskih in drugih načrtov. Učinkoviti dialog z deležniki in participacija javnosti povečujeta stopnjo sprejemljivosti ukrepov in podpora vedenjskim spremembam na različnih ravneh oz. okoljih (Kline, 2004).

3.6 SODELOVANJE JAVNOSTI V VODNI DIREKTIVI

Voda je tudi nujno potrebna za delovanje narave in človeka. Potrebujemo jo za pitje, higieno, kmetijstvo, industrijo, razvoj mest, proizvodnjo hidroenergije, rečni in jezerski ribolov, promet, rekreacijo in številne druge človekove dejavnosti. Pri upravljanju z vodo in odločanju o vodi bi morali biti javnost polno udeležena, vključno z ženskami, mladino, domorodnimi ljudstvi in lokalnimi skupnostmi (Keating, 1995).

V 14. členu Vodne direktive je določeno, kako naj poteka javno obveščanje in posvetovanje:

1. Države članice vzpodbujajo dejavno vključevanje vseh zainteresiranih v izvajanje te direktive, zlasti v izdelovanje, pregledovanje in posodabljanje načrtov upravljanja povodij. Države članice za vsako vodno območje omogočijo zbiranje pripomb javnosti, vključno z uporabniki, s tem, da objavijo:

- (a) časovni razpored in delovni program za izdelavo načrta, skupaj z navedbo posvetovanj, ki jih je treba izvesti, vsaj tri leta pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt;
- (b) začasni pregled pomembnih zadev upravljanja voda, ugotovljenih na porečju, vsaj dve leti pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt;
- (c) osnutke načrta upravljanja porečij vsaj eno leto pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt.

Na zahtevo se omogoči dostop do zaupnih dokumentov in informacij, uporabljenih za pripravo osnutka načrta upravljanja porečja.

2. Za zbiranje pisnih pripomb o tej dokumentaciji države članice predvidijo vsaj šest mesecev, da omogočijo dejavno vključevanje in posvetovanje.

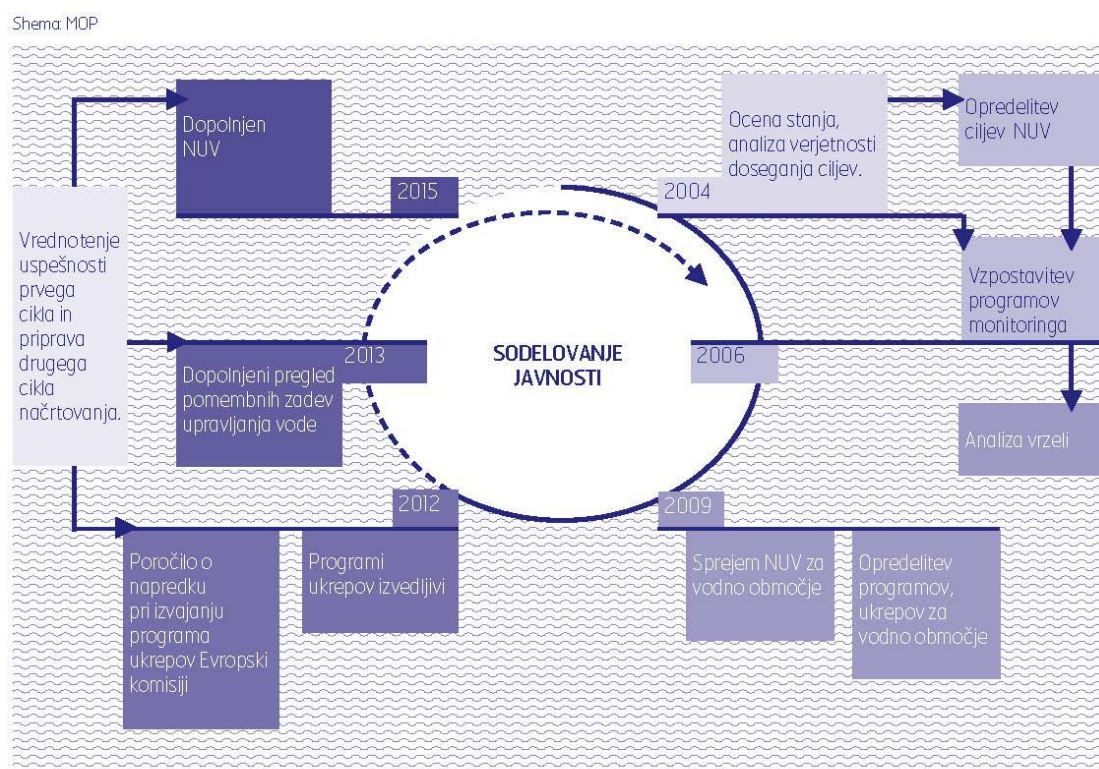
3. Odstavka 1 in 2 se enako uporabljata za posodobljene načrte upravljanja porečij.
(Direktiva 2000/60/ES)

Vodna direktiva je najpomembnejši del evropske zakonodaje s področja varovanja in urejanja voda do sedaj, z zelo jasnim ciljem. Zaradi kompleksnosti direktive so države EU, Norveška in Evropska komisija razvile Skupno strategijo izvajanja vodne direktive (Common Implementation strategy – CIS). Znotraj te strategije so bile pripravljene številne strokovne smernice (Guidance documents). Strokovne smernice in tehnična priporočila so bila pripravljena kot pomoč pri izvajanju Vodne direktive. Pripravljen je bil tudi poseben dokument, ki razlaga udeležbo javnosti v procesu Vodne direktive – Public participation in relation to the WFD. V dokumentu je opredeljeno skupno pojmovanje udeležbe javnosti v okviru Vodne direktive in konkretno predlaga, kako javnost vključevati v različne faze procesa upravljanja. Faze splošnega načrtovanja za vključitev javnosti so nakazane in izdelane, vključno z dejavnim sodelovanjem, posvetovanjem in dostopom do informacijskih gradiv in strokovnih podlag. Upoštevani so kazalci za poročanje in vrednotenje, na koncu pa smernica obravnava tudi zahteve za vzpostavitev inštitucij in kadrov, da se med različnimi zainteresiranimi stranmi vzpostavi sodelovanje in razumevanje.

Sodelovanje javnosti je opisano tudi v 58. členu Zakona o vodah (ZV-1):

- (1) Pripravljaivec načrta iz 55. člena tega zakona pisno obvesti Svet za vode iz 164. člena tega zakona ter lokalne skupnosti, na območju katerih je vodno območje, s sredstvi javnega obveščanja pa osebe, ki imajo na posameznem vodnem območju stalno bivališče ali sedež, o začetku priprave posameznega načrta najmanj tri leta pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt.
- (2) V okviru obvestil iz prejšnjega odstavka pripravljaivec načrta povabi k sodelovanju osebe iz prejšnjega odstavka, predstavi okvirno vsebino in terminski plan priprave in sprejema posameznega načrta.
- (3) Osebe iz prvega odstavka tega člena v enem letu od obvestila iz prejšnjega odstavka posreduje pripravljavcu načrta pisne predloge, mnenja in pobude, ki se nanašajo na vprašanja upravljanja z vodami na posameznem vodnem območju.
- (4) V skladu s terminskim planom iz drugega odstavka tega člena pripravljaivec načrta najmanj dve leti pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt, predstavi osebam iz prvega odstavka tega člena in širši javnosti vmesno poročilo o poteku priprave načrta, ki vsebuje zlasti opis pomembnejših vprašanj upravljanja z vodami.
- (5) Pripravljaivec načrta zagotovi javno objavo osnutka načrta najmanj eno leto pred začetkom obdobja, na katerega se načrt nanaša.

- (6) Osebe iz prvega odstavka tega člena lahko posredujejo pripravljavcu načrta pisne pripombe na osnutek načrta v šestih mesecih po njegovi objavi.
- (7) Pripravljavec načrta v treh mesecih po prejemu pripomb iz prejšnjega odstavka pripravi poročilo o tem, v kolikšni meri in na kakšen način je upošteval pripombe. Poročilo je sestavni del načrta.
- (8) Pripravljavec načrta mora osebam iz prvega odstavka tega člena na njihovo zahtevo omogočiti vpogled v dokumente, na podlagi katerih je izdelal osnutek načrta.
- (9) Po zaključku postopkov iz prejšnjih odstavkov pripravljavec načrta pripravi njegov predlog.

Slika 2: Shema sodelovanja javnosti v procesih priprave Načrta upravljanja voda (NUV) in izvajanja vodne direktive - povzeto po Nacionalnem poročilu o izvajanju vodne direktive v letu 2006 (2007)

Sodelovanje javnosti je omejeno oz. usmerjeno bolj k informiranju in ozaveščanju strokovne javnosti (slika 2). Informiranje deležnikov splošne javnosti je omejeno le na pripombe po javni objavi pripravljenih dokumentov. Pomembno je, da se o vsebinah in procesu priprave NUV obvešča tiste deležnike, ki lahko posredno ali neposredno vplivajo na uresničevanje načel in ciljev celovitega upravljanja voda.

V delovnem programu za pripravo načrta upravljanja voda na VO Drava (Nacionalno poročilo..., 2007) je bilo zapisano, naj se v procesu priprave predloga načrta upravljanja

voda v skladu z določili 58. člena ZV-1 zagotovi tudi sodelovanje javnostim. Sodelovanje z javnostmi naj vključuje obveščanje javnosti, povabilo k sodelovanju ter obravnavo predlogov, mnenj in pobud, ki se nanašajo na vprašanje upravljanja voda na vodnem območju. V postopke priprave predloga načrta upravljanja voda se določijo deležniki, ki lahko s svojo formalno in neformalno vlogo, znanjem in informacijami sodelujejo pri pripravi vsebine načrta upravljanja voda (MOP, 2007).

V vseh dokumentih, delovnih in vmesnih poročilih za pripravo načrtov upravljanja voda je nekaj pozornosti namenjene aktivnostim, povezanim z javnostmi. Za te potrebe je bilo izdano nekaj publikacij, kot npr. zloženska »Skupna skrb za trajnostno in celovito upravljanje voda« ter Brošura o izvajanju vodne direktive. V okviru javnega delovanja je bil v mesecu novembru 2008 izveden posvet z naslovom »Voda, naša skupna prihodnost«. Organizatorji so s tem želeli opozoriti javnost na pomen voda, našo skupno odgovornost zanj ter predstaviti aktivnosti pri upravljanju voda v Sloveniji in opozoriti na aktivnosti za doseganje dobrega stanja voda. V letu 2010 so bile izdane publikacije z naslovom Skrbimo za vode – Skrbimo za porečje Save (Drave, Mure), povodje Soče ter povodje Jadranskih rek z morjem. V publikacijah je predstavljen NUV in načrti za naprej, opozorijo pa tudi na vlogo posameznika pri izvajanju NUV ter podajajo napotke, kako lahko vsak posameznik prispeva k izpolnjevanju ciljev Vodne direktive. Sodelovanje javnosti pri izvajanju vodne direktive je bolj osredotočeno na strokovno javnost in tiste deležnike, na katere upravljanje voda vpliva, precej manj pa na splošno, laično javnost.

Kljub navidezni visoki stopnji okoljske reflektivnosti je stopnja zavedanja stanja okolja precej nizka. To velja tudi za vodne vire, ki so sicer po javnomnenjskih raziskavah prva varovalna prioriteta (Kos, 2008). V raziskavi Evropskega barometra (marec 2008) Slovenci na vprašanje, kateri okoljski problem se jim zdi najbolj zaskrbljujoč, odgovorili, da so to podnebne spremembe (61 %) in onesnaženost voda (61 %), prebivalci celotne EU (27 držav) pa podnebne spremembe (57 %) in na drugem mestu onesnaženost voda (42 %).

3.7 RAZISKOVALNI PROCES

Raziskovalnega procesa se moramo lotiti sistematično, da ne bi prezrli nobenega pomembnega koraka, kar bi nas lahko napeljalo do napačnega zaključka. Kumar (2005) priporoča splošni raziskovalni model, sestavljen iz dveh delov, to sta načrtovanje in izvedba raziskave, ki ju je nadalje razčlenil na osem faz. V njih opredelimo cilj raziskave in izberemo najboljšo raziskovalno pot, s katero bomo dosegli zastavljeni cilj. Raziskovalni model torej sestavljata načrtovanje raziskave in izvedba raziskave.

Načrtovanje raziskave:

1. opredelitev raziskovalnega problema (proučevanega pojava),
2. izdelava koncepta raziskave,
3. izdelava instrumenta za zbiranje podatkov,
4. izbira vzorca,
5. pisanje raziskovalnega predloga.

Izvedba raziskave:

1. zbiranje podatkov,
2. obdelava podatkov,
3. pisanje raziskovalnega poročila.

Najpogosteje uporabljeni raziskovalni instrumenti za zbiranje podatkov so načrt intervjuja, vprašalnik in navodila za izvedbo intervjuja. Če za raziskavo načrtujemo uporabo primarnih podatkov, izdelamo instrument za zbiranje podatkov sami ali uporabimo takega, ki je bil že uporabljen v drugih raziskavah (Bastič, 2006).

3.7.1 Anketna raziskava

Anketa je posebna metoda zbiranja podatkov, s katero lahko pridemo do podatkov o stališčih in mnenjih vprašancev. V družbenih vedah je anketa najpogosteje uporabljena metoda. Zelo odmevne so javnomnenjske ankete, ki spremljajo odnos do javnih oseb, političnih strank in siceršnje razpoloženje javnosti glede aktualnih vprašanj (Kalton, 2001). Anketiranje kot najprimernejšo metodo pri zbiranju podatkov o populaciji, ki je prevelika, da bi jo neposredno opazovali, svetuje tudi Babbie (1998). Uporabo metode anketiranja svetuje za opisne, pojasnjevalne in raziskovalne namene. Anketiranje je preprosto in zelo ekonomično, saj v relativno kratkem času lahko zberemo veliko podatkov. V znanstvenem raziskovanju anketa ni samo postavljanje vprašanj in iskanje odgovorov nanje, ampak je postavljanje točno določenih vprašanj določeni skupini in številu ljudi na točno določen način. Zelo pomembna je ustrezna velikost vzorca, saj se z večanjem velikosti vzorca standardna napaka manjša, kar omogoča natančnejše testiranje hipotez (Blejec, 1976).

Prvi korak pri načrtovanju anketne raziskave je opredelitev populacije, ki jo nameravamo proučevati. Gre za množico vseh elementov, na katere se nanašajo naše ugotovitve (Kalton, 2001). Opredelitev populacije je zelo pomembna, saj bodo razlage rezultatov močno odvisne od definicije, ki smo jo uporabili pri samem načrtovanju vzorca (Kalton, 2001). Ko je populacija opredeljena, se lahko začnemo ukvarjati z vzorcem. Ena od možnosti je, da v raziskavo vključimo vse elemente v populaciji. Pri velikih populacijah je zbiranje podatkov le iz dela populacije (vzorca) bistveno cenejše, hitrejše, hkrati pa zagotavlja zadostno natančnost ocen. Vzorec je torej del ciljne populacije, na podlagi

katerega izvedemo sklepanje o celotni populaciji (Kalton, 2001). Natančnost in zanesljivost ugotovitev je precej odvisna tudi od načina, kako izberemo vzorec. Najpomembnejši cilj pri izbiranju vzorca je – ob upoštevanju stroškov raziskave – minimiziranje razlik med vrednostmi, ki jih dobimo iz vzorca, in tistimi, ki veljajo za statistično množico. Osnovno načelo vzorčenja je z relativno majhnim številom izbranih statističnih enot dobiti z visoko verjetnostjo precej realno sliko o proučevani statistični množici. Teorija vzorčenja temelji na dveh pomembnih načelih, na načelu nepristranosti in načelu maksimalne natančnosti (Bastič, 2006).

Načrtovanje anketnih raziskav (*angl. survey design*) je nadvse kompleksen proces in vključuje številne dejavnike, kot so izbira načina anketiranja (osebno, telefonsko, samoanketiranje), zasnovo vprašalnika, oblikovanje vprašanj, metode za obdelavo podatkov in izdelavo vzorčnega načrta (Kalton, 2001). Anketiranci pogosto dajejo odgovore preko anketnih vprašalnikov, torej brez pomoči anketarja. Gre za zelo pogosto uporabljeno tehniko v družboslovnih in zadnje čase tudi naravoslovnih študijah. Anketni vprašalniki so lahko poslani po pošti, po elektronski pošti, faksu ali osebno. Trenutno so najbolj pogosto uporabljeni anketni vprašalniki, kjer anketiranec prejme vprašalnik in uvodno pismo po elektronski pošti (Torkar, 2011).

Pri statističnem proučevanju množičnega pojava moramo najprej opredeliti statistično populacijo (Košmelj, 2001). Opredelitev populacije je nadvse pomembna, saj bodo razlage rezultatov močno odvisne od definicij, ki smo jih uporabili pri samem načrtovanju vzorca. Ko je populacija opredeljena, se lahko začnemo ukvarjati z vzorcem. Ena od možnosti je, da vključimo v raziskavo vse elemente v populaciji in jih enostavno popišemo, vendar je to zaradi velikosti populacije navadno neprimerno. Zbiranje podatkov iz dela populacije je namreč bistveno cenejše, hkrati pa zagotovi povsem zadostno natančnost ocen. Vzorec je torej del ciljne populacije, na podlagi katerega izvedemo sklepanje o celotni populaciji (Kalton, 2001).

3.7.2 Analiza podatkov

Vrsta podatkov in njihovih značilnosti določa nabor razpoložljivih metod za njihovo obdelavo (Bastič, 2006).

SPSS

SPSS je eden najstarejših in najbolj razširjenih paketov za statistično analizo podatkov. Z njim lahko izvedemo najpogostejše metod statistične in grafične analize podatkov. (Ambrožič, 2000; Koprivnik, 2001)

S statistično analizo želimo dobiti zanesljive ugotovitve o proučevanem množičnem pojavu, zato proučujemo ta pojav na celotni statistični množici ali na vzorcu. Tudi če ga proučujemo na vzorcu, moramo imeti v njem dovolj statističnih enot. Pri opisovanju značilnosti ni smiselno navajati vseh zbranih vrednosti za spremenljivko, temveč uporabljamo v ta namen vrednosti, ki najbolje predstavljajo zbrane vrednosti določene spremenljivke. Take vrednosti so srednje vrednosti, mere variabilnosti ter mere asimetrije in sploščenosti (Bastič, 2006).

Srednje vrednosti

Najpogosteje uporabljene srednje vrednosti so **aritmetična sredina, mediana, modus**.

Aritmetična sredina ($\bar{x}$) je najpomembnejša srednja vrednost. Računamo jo iz vseh zbranih podatkov za spremenljivko, zato je njena predstavitvena vrednost vprašljiva, če so med podatki tudi taki, ki se bistveno razlikujejo od ostalih podatkov.

Modus je srednja vrednost, okrog katere je največja gostitev vrednosti.

Mediana ali središčnica predstavlja tisto vrednost, pri kateri ima polovica enot statistične množice ali vzorca manjše, polovica pa večje vrednosti od mediane. Glavna pomanjkljivost mediane je njena neobčutljivost na spremembe vrednosti. Njena vrednost se spremeni šele, ko vrednosti preidejo iz ene polovice v drugo. Prednost mediane pred aritmetično sredino je ta, da osamelci (podatki, ki ekstremno odstopajo od ostalih podatkov) manj vplivajo na njeno vrednost (Bastič, 2006).

Zanesljivost vzorca merimo s standardno napako (SE) ocene aritmetične sredine. Čim manjša je njena vrednost, tem manjša je variabilnost med vzorčnimi povprečnimi vrednostmi in boljši predstavnik statistične množice je vzorec in obratno.

Izraz **značilne razlike** (angl. significantly different) je pri statističnem razlikovanju nujno prisoten. V statističnih raziskavah postavimo mejo za napako, ki je nismo mogli predvideti. To mejo oziroma raven tveganja, ki smo ga pripravljeni prenesti, imenujemo stopnja značilnosti (angl. significance level). Stopnja značilnosti je tveganje, ki je povezano s tem, da nismo 100-odstotno prepričani, da je to, kar proučujemo v raziskavi, to, kar preverjamo. Če je stopnja značilnosti na primer 0,05 (običajen zapis je $p < 0,05$), pomeni, da je 5-odstotna možnost, da razlike, ki smo jih odkrili, niso posledica domnevnega vzroka, pač pa nekih drugih neznanih vzrokov. Seveda to tveganje želimo zmanjšati, koliko se le da (Bastič, 2006).

Neparametrični preizkusi značilnosti

Neparametrične teste uporabljamo za ugotavljanje razlik med povprečnimi vrednostmi za opisne spremenljivke, ki jih merimo na ordinalni skali, ali za številske spremenljivke, katerih vrednosti niso normalno porazdeljene (Bastič, 2006). Z neparametričnimi testi

preizkušamo značilnosti neparametrične hipoteze, to se pravi domneve o tipu porazdelitve zakona ene slučajne spremenljivke ali več slučajnih spremenljivk. Neparametrični testi ne predpostavljajo ničesar glede porazdelitve parametrov in porazdelitvene funkcije.

Kruskal-Wallisov test je enofaktorska analiza variance z rangi. Z njim testiramo ničelno domnevo, da več neodvisnih vzorcev izhaja iz iste populacije. Za razliko od analize variance (ANOVA) za **Kruskal-Wallisov test** ne potrebujemo normalno porazdeljenih podatkov in je dobra izbira, kadar uporabljamo ordinalne spremenljivke.

Mann-Whitneyjev U test uporabimo za testiranje enakosti porazdelitev statističnih spremenljivk pri dveh neodvisnih vzorcih.

Pearsonov test hi-kvadrat

Hi-kvadrat test statistične značilnosti je serija matematičnih formul, s katerimi primerjamo opazovane frekvence nekega dogodka v vzorcu s frekvencami, ki bi jih pričakovali, če ne bi bilo nobene povezave med spremenljivkama v večji (vzorčeni) populaciji. S testom hi-kvadrat testiramo naše trenutne rezultate proti ničelni hipotezi in ugotovimo, ali so rezultati dovolj različni, da preidejo določeno verjetnost, da so nastali zaradi napačnega vzorčenja.

4 DELOVNE HIPOTEZE

Raziskovalni problem, ki ga v nalogi raziskujemo, je poznavanje vsebin Nature 2000 in Vodne direktive ter uspešnost informiranja oz. participacije javnosti pri doseganju ciljev omrežja Nature 2000 in izvajanju Vodne direktive.

S pomočjo anketnega vprašalnika smo poskušali ugotoviti, kakšno je poznavanje vsebin Nature 2000 in Vodne direktive, kakšen je odnos anketirancev do obeh tem in kakšen je vpliv nekaterih dejavnikov (življenje ob vodah, življenje na območju Nature 2000) k pozitivnemu ali negativnemu odnosu do Nature 2000 oz. Vodne direktive. Raziskovali smo, ali anketiranci razvijajo različen odnos do okoljskih vsebin v njihovi bližini (regiji) kot do prostorsko bolj oddaljenih okoljskih vsebin.

Naša predvidevanja smo strnili v naslednje hipoteze:

1. Izumiranje rastlinskih in živalskih vrst ter onesnaževanje voda niso prepoznani kot najpomembnejši okoljski problemi.
2. Odstotek anketirancev, ki pozna zahteve in cilje Nature 2000, je višji od odstotka anketirancev, ki poznajo zahteve in cilje vodne direktive.
3. Poznavanje vsebin Nature 2000 in vodne direktive se statistično razlikuje med različnimi regijami v Sloveniji.
4. Starostna struktura in spolna struktura nimata statistično značilnega vpliva na poznavanje vsebine in ciljev Nature 2000 in vodne direktive. Velikost kraja prebivanja in stopnja izobrazbe imata statistično značilen vpliv na poznavanje vsebine in ciljev Nature 2000 in vodne direktive.
5. Anketiranci, ki živijo na območjih Nature 2000, bolje poznajo in sprejemajo zahteve Nature 2000.
6. Lastniki zemljišč ob rekah, jezerih in morju imajo statistično značilno drugačen odnos do voda.
7. Poznavanje problematike različnih okoljskih problemov je regijsko specifično; poznavanje problematike postavitve hidroelektrarn na Muri je večje v Panonski in Podravski regiji. Poznavanje problematike izgradnje pomola III. v Luki Koper je večje v Obalno-kraški in Goriški regiji.

5 MATERIALI IN METODE

Tako kot mnoge druge raziskave tudi naša temelji na vzorcu populacije, kar je zdaj splošno sprejet pristop pri zbiranju statističnih podatkov. Za ugotavljanje okoljske ozaveščenosti ter poznavanja vsebin Nature 2000 in Vodne direktive smo oblikovali anketni vprašalnik (Priloga A) v štirih sklopih in sicer:

- uvodni del,
- sklop o Naturi 2000,
- sklop o Vodni direktivi in
- sklop s tremi t. i. študijami primera.

Vprašalnik je vseboval 63 vprašanj zaprtega tipa. Zaprti tip vprašanj ne zahteva večjega napora od anketirancev in vprašanja so primerna za večino anketirancev. Ker smo uporabili zaprti tip vprašanj, smo lahko postavili večje število vprašanj, pa tudi obdelava odgovorov je bila lažja kot pri vprašanjih odprtega tipa. Uporabili smo kategorialni tip vprašanj (izbira ene izmed kategorij), rangirni (razporejanje po pomembnosti) in lestvični tip vprašanj.

Anketni vprašalnik smo pripravili na podlagi pilotskega vprašalnika, kjer smo anketiranje izvedli z manjšim številom anketirancev (15). Pri tem smo preverili razumevanje izdelanega anketnega vprašalnika in ugotovili potrebni čas za njegovo izpolnjevanje. Ugotovitve so bile upoštevane pri končni verziji anketnega vprašalnika. Anketiranci, anketirani s pilotnim vprašalnikom, kasneje niso več izpolnjevali ankete.

V naši raziskavi smo obravnavali dve skupini anketirancev (dva vzorca). Prvo skupino anketirancev – t. i. prvi vzorec, je predstavljala splošna oz. laična javnost. Splošna ali laična javnost (celotno prebivalstvo) je osnovna ciljna skupina, saj predpostavljamo, da vsebine Nature 2000 in Vodne direktive zadevajo celotno prebivalstvo Slovenije.

Drugi vzorec so predstavljali zaposleni na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN). Ker je zaposlenih relativno malo, so anketo izpolnili vsi zaposleni, razen tistih, ki so bili v času anketiranja dalj časa odsotni (bolniška odsotnost, porodniška). V tem času je bilo na ZRSVN 76 zaposlenih, anketo pa je izpolnilo **63 zaposlenih** (83 % zaposlenih). Zaposleni na ZRSVN predstavljajo t. i. strokovno javnost.

5.1 IZVEDBA ANKETE

Anketiranje je potekalo maja 2009. Pri načrtovanju vzorca smo želeli ankete kar čim bolj regijsko razdeliti po vsej Sloveniji. V ta namen smo Slovenijo razdelili na 12 regij v skladu z delitvijo Statističnega urada Republike Slovenije.

Slika 3: Statistične regije Slovenije (Statistični urad Republike Slovenije)

Uporabili smo osebno anketiranje. Prednost osebnega tipa anketiranja je osebni stik (motivacija), možnost preverjanja nejasnih ali nepopolnih odgovorov, možnost pojasnjevanja (brez vpliva na odgovor), slabost pa, da je tak način časovno zelo zamuden. Čas izpolnjevanja ankete je bil 20–30 minut.

Pripravljenih je bilo 320 anketnih vprašalnikov. Vprašalnike je izpolnilo **231 anketirancev splošne (laične) javnosti in 63 anketirancev strokovne javnosti.**

5.2 STATISTIČNE ANALIZE

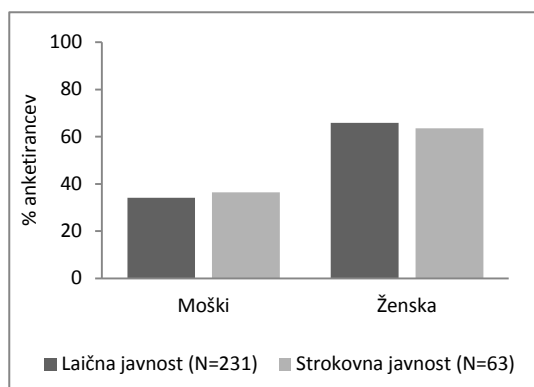
Po končanem anketiranju smo s programom *Blaise* izdelali vnosno formo, ki je imela obliko vprašalnika. Podatke posameznih anket smo vnesli v vnosno formo. Za kontrolo podatkov in njihovo pripravo ter za nadaljnjo obdelavo smo uporabili statistični program *SPSS 17.0 for Windows*. Po pregledu rezultatov smo izdelali preglednice vprašanj, ki jih lahko med seboj povežemo, in vprašanj, ki jih lahko med seboj križamo. To je bila podlaga za vse nadaljnje izvedene analize.

S programom SPSS smo navzkrižno primerjali odgovore na posamezna vprašanja, rezultate grupirali in z neparametričnimi testi (Pearsonov χ^2 -test), preverili statistično pomembne razlike med odgovori oz. vprašanji. Rezultate med odgovori o poznavanju Nature 2000 in Vodne direktive smo primerjali na ravni celotne Slovenije in na ravni posameznih regij. V nadaljevanju smo med seboj primerjali še odgovore iz dveh vzorcev, torej vzorca splošne javnosti in vzorca anketirancev, zaposlenih na ZRSVN.

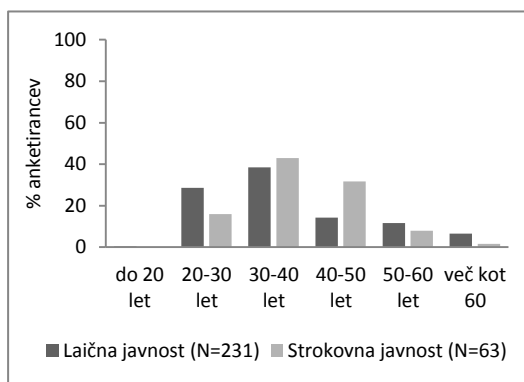
6 REZULTATI

6.1 ANALIZA DEMOGRAFSKIH PODATKOV

V analizi so podani demografski podatki, zajeti z anketnim vprašalnikom za vzorec laične javnosti in vzorec strokovne javnosti. V anketi je sodelovalo 192 žensk in 102 moška (slika 4). Največ anketirancev je bilo v času anketiranja starih med 30 in 40 let, tako pri laični (38,5 %) kot tudi strokovni javnosti (42,9 %) (slika 5).

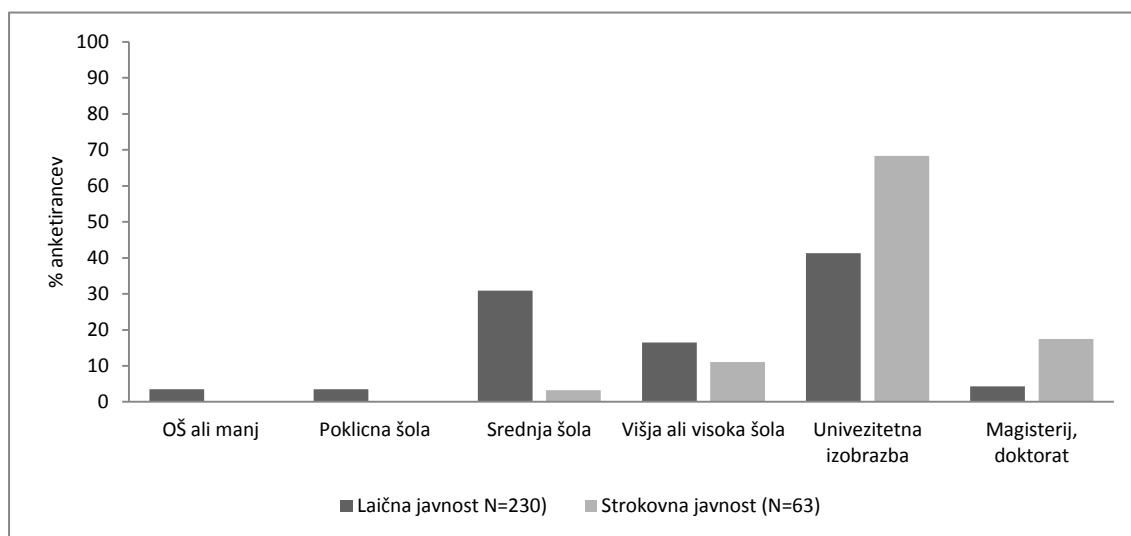

Slika 4: Razporeditev anketirancev glede na spol

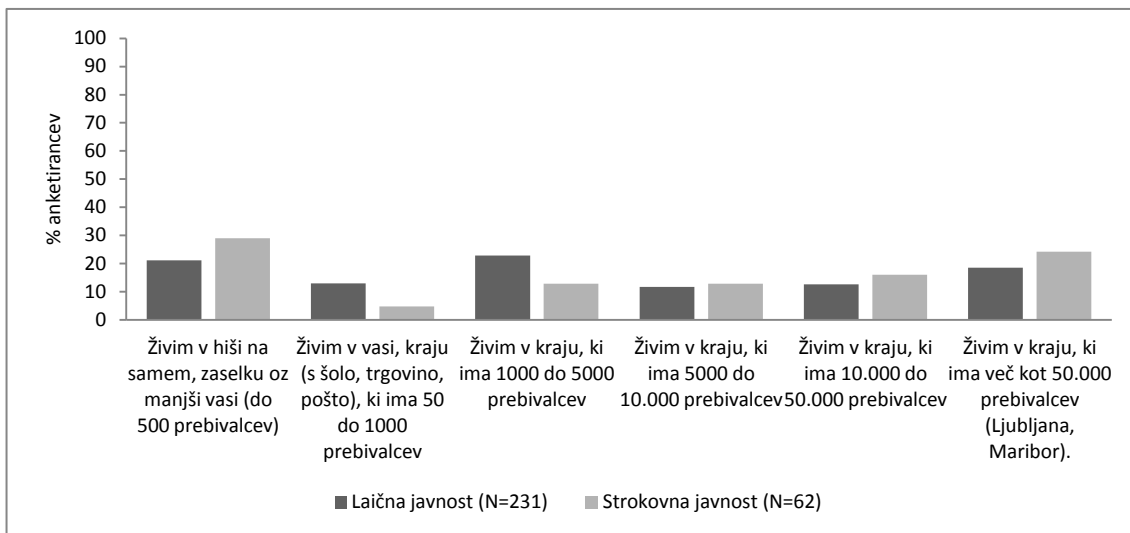
Slika 5: Razporeditev anketirancev glede na starost

Najštevilčnejši so bili anketiranci z univerzitetno izobrazbo (41,3 % laične javnosti, 68,3 % strokovne javnosti). Nižjo izobrazbo (osnovna in poklicna šola) je imelo le 7 % anketirancev laične javnosti (slika 6).

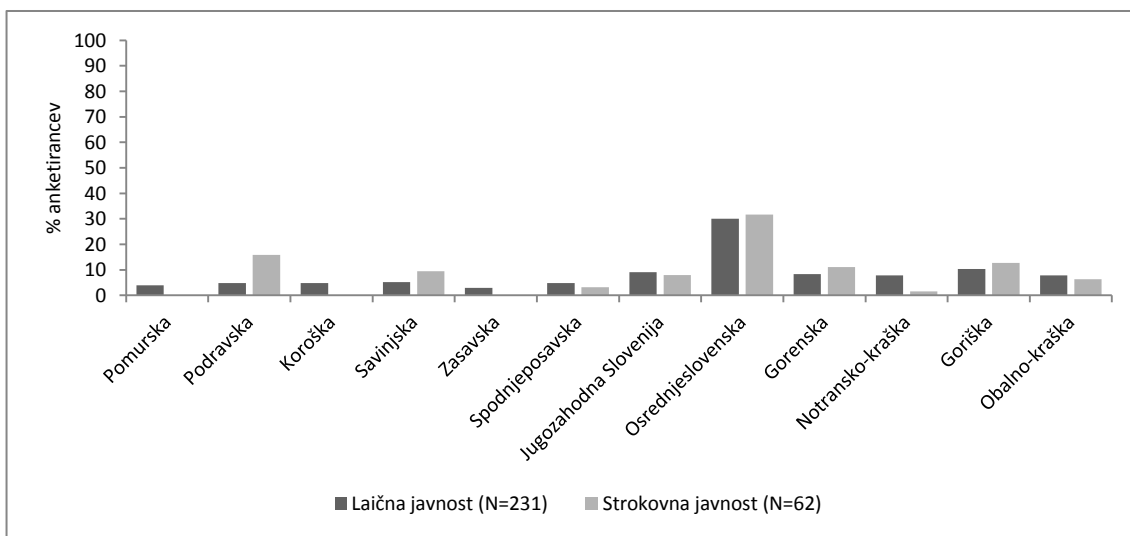
Slika 6: Razporeditev anketirancev v skupine glede na stopnjo izobrazbe

Anketiranci laične javnosti živijo predvsem v manjših krajih (s 1000 do 5000 prebivalci) (22,9 %), zelo podoben delež anketirancev (21,2 %) živi na samem oz. v manjših zaselkih in vaseh z do 500 prebivalci. Anketiranci strokovne javnosti živijo predvsem na samem oz. v manjših zaselkih in vaseh z do 500 prebivalci (29 %), veliko pa jih živi tudi v večjih mestih, ki imajo več kot 50 000 prebivalcev (24,2 %) (slika 7).

Slika 7: Razporeditev anketirancev v skupine glede na velikost naselja, v katerem živijo.

Anketiranci laične javnosti živijo predvsem v Osrednjeslovenski regiji (30 %), velik delež v Goriški (10,4 %) in jugozahodni regiji?? Jugovzhodni (9,1 %). Anketiranci strokovne javnosti živijo predvsem v Osrednjeslovenski regiji (31,7 %), 15,9 % anketirancev strokovne javnosti živi v Podravske regiji (slika 8).

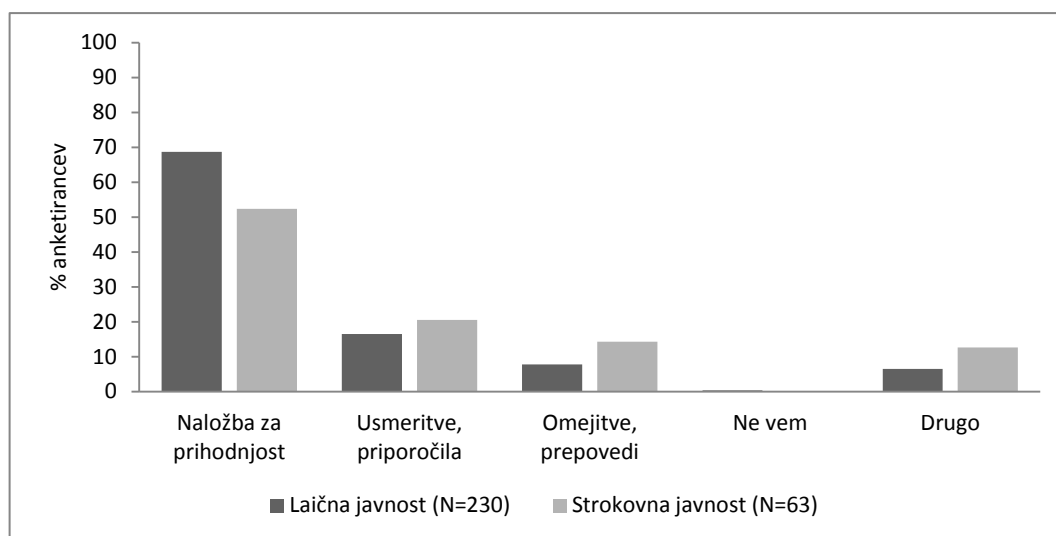

Slika 8: Razporeditev anketirancev glede na regijo, iz katere prihajajo

6.2 PRIMERJAVA ODGOVOROV VZORCA LAIČNE JAVNOSTI IN VZORCA STROKOVNE JAVNOSTI

6.2.1 Analiza vprašanj, vezanih na varstvo okolja

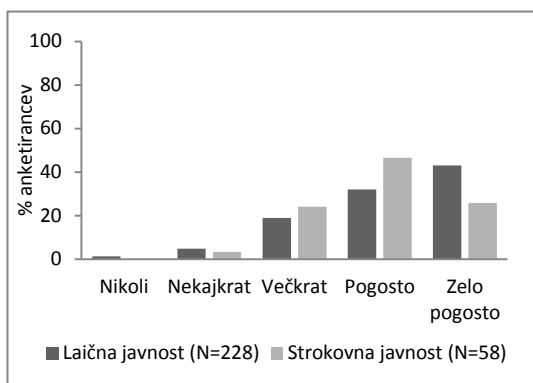
Ob besedi **varstvo okolja** je največ anketirancev laične javnosti pomislilo, da je to naložba za prihodnost (68,7 %). Ta odgovor je bil najbolj pogost tudi pri anketiranih strokovne javnosti, vendar je bil odstotek nižji (52,4 %). Da varstvo okolja predstavlja usmeritve in priporočila, je menilo 16,5 % anketirancev laične javnosti ter 20,6 % anketirancev strokovne javnosti. Varstvo okolja je povezano s prepovedmi in omejitvami 14,3 % strokovne in 7,8 % laične javnosti (slika 9).

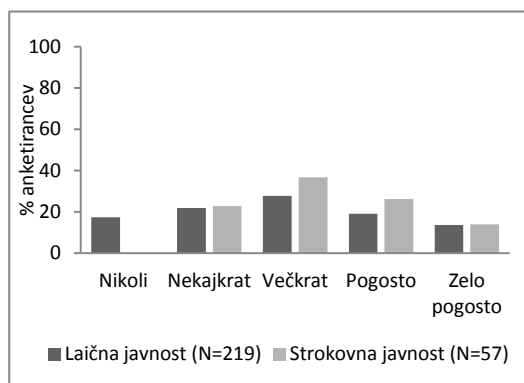
Slika 9: Razporeditev odgovorov na vprašanje Na kaj najprej pomislite ob besedni zvezi varstvo okolja.

Na vprašanje, **kje ste slišali za varstvo okolja** so anketiranci na lestvici od nikoli do zelo pogosto izbrali, kolikokrat so za varstvo okolja slišali v medijih, na internetu, v šoli in na univerzi, pri dodatnem izobraževanju, na Upravni enoti oz pri prijateljih in znancih. **Varstvo okolja** se po mnenju laične javnosti **v medijih** pojavlja zelo pogosto (43 %) in pogosto (32 %), po mnenju strokovne javnosti pa pogosto (46,6 %) oz. zelo pogosto (25,9 %). Porazdelitvi se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 7,826$, $df = 4$, $p = 0,098$) (slika 10). **Na internetu** (slika 11) se varstvo okolja pojavlja pogosto (27,9 %), prav tako po mnenju strokovne javnosti (36,8 %). 17,4 % anketirancev laične javnosti meni, da se zveza varstvo okolja na internetu nikoli ne pojavi, takega odgovora med anketiranci strokovne javnosti ni bilo. Porazdelitvi odgovorov na internetu pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,256$, $df = 4$, $p = 0,016$). Za varstvo okolja je laična javnost **v šoli, na univerzi** slišala le nekajkrat (25,5 %) oz. večkrat (25 %), strokovna javnost pa zelo pogosto (35,7 %). Porazdelitvi tega odgovora pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 =$

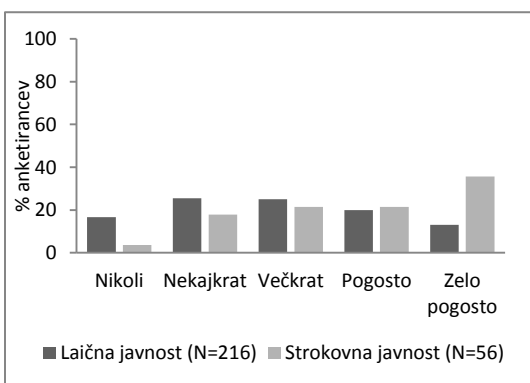
19,864, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 12). **Pri dodatnem izobraževanju** je le 11,4 % laične javnosti zelo pogosto oz. 13,7 % pogosto slišalo za varstvo okolja, 33,2 % pa nikoli. 42,9 % strokovne javnosti je za varstvo okolja zelo pogosto slišalo pri dodatnem izobraževanju. Porazdelitvi tega odgovora pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 36,963$ $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 13). **Na upravnih enotah** je 3,7 % laične javnosti zelo pogosto in 5,1 % pogosto slišalo za varstvo okolja, 56,9 % pa nikoli. Tudi 30,9 % strokovne javnosti o varstvu okolja na upravnih enotah ni nikoli slišalo oz. 41,8 % nekajkrat. Porazdelitvi tega odgovora pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,598$, $df = 4$, $p = 0,013$) (slika 14). Laična javnost je pogosto (27,1 %) oz. večkrat (25,3 %) za varstvo okolja slišala **pri znancih/prijateljih**, strokovna javnost pa večkrat (40,4 %) oz. nekajkrat (28,1 %). Porazdelitvi tega odgovora pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,217$, $df = 4$, $p = 0,016$) (slika 15).

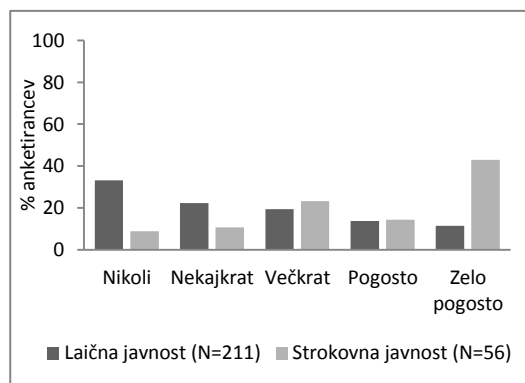
Slika 10: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze varstvo okolja v medijih

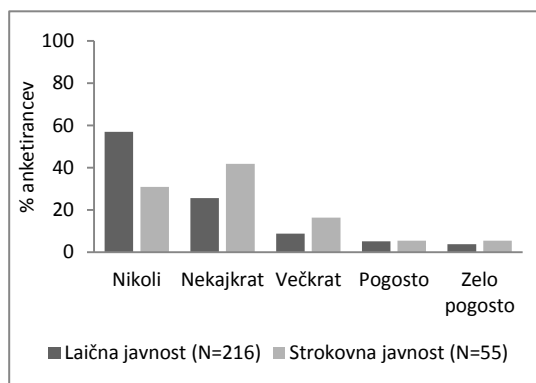
Slika 11: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze varstvo okolja na internetu

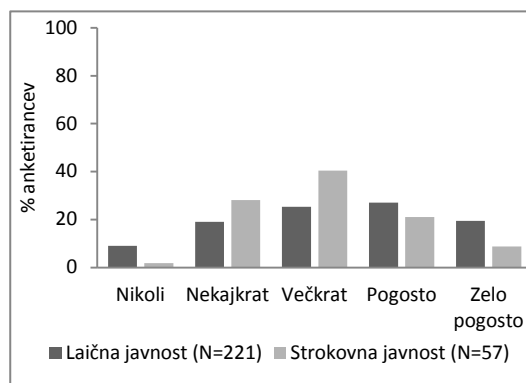
Slika 12: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze varstvo okolja v šoli, na univerzi

Slika 13: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze varstvo okolja pri dodatnem izobraževanju

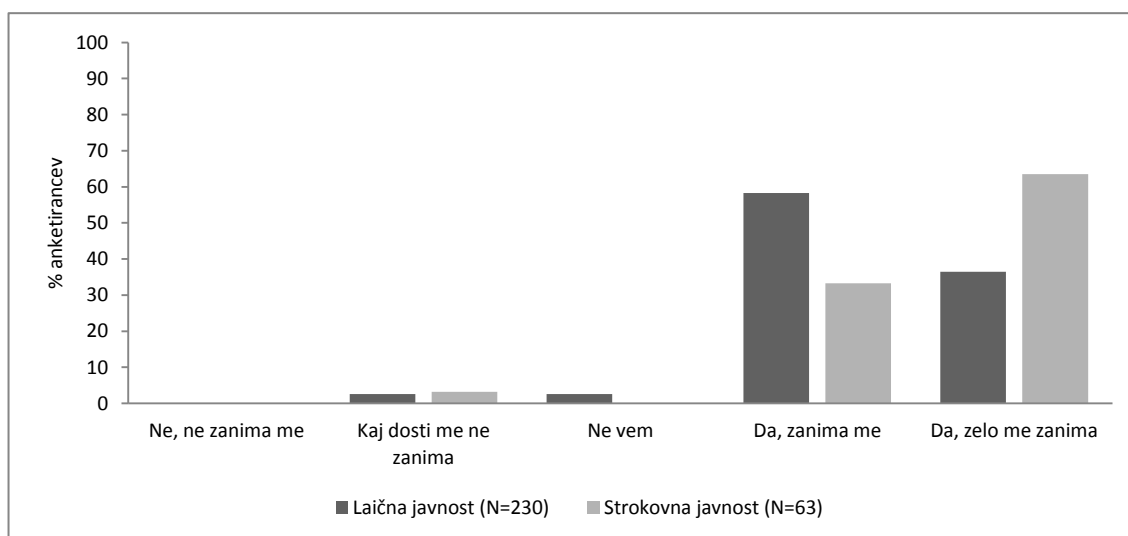

Slika 14: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze *varstvo okolja* na Upravni enoti

Slika 15: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje besedne zveze *varstvo okolja* pri prijateljih/znancih

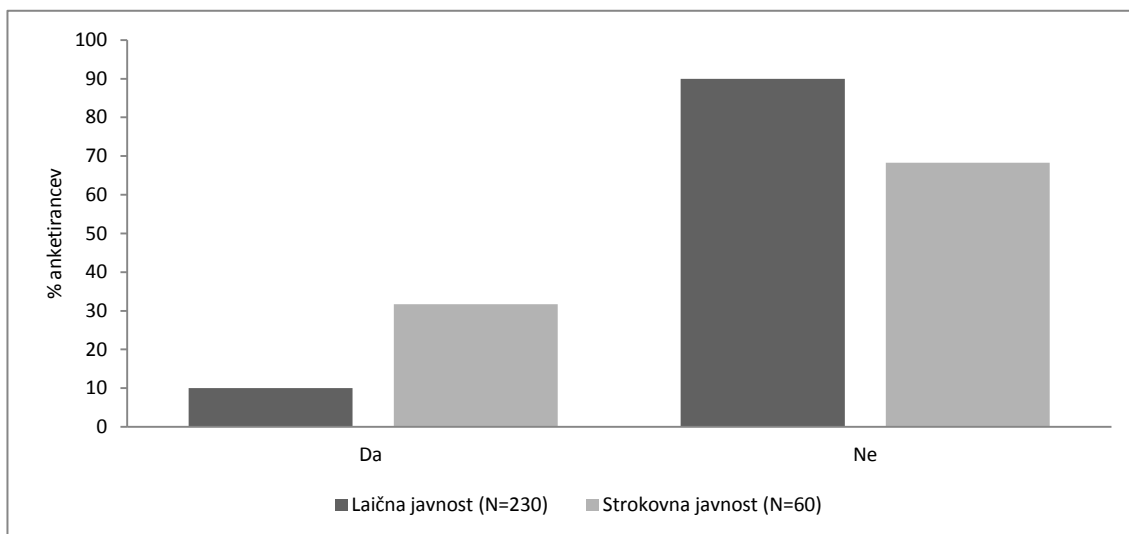
Na vprašanje, **ali vas varstvo okolja zanima**, se porazdelitvi odgovorov med anketiranci laične javnosti in strokovne javnosti statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 16,010$, $df = 3$, $p = 0,001$) (slika 16). Večino laične javnosti varstvo okolja zanima (58,3 %) ali zelo zanima (36,5 %). Večino anketirancev strokovne javnosti varstvo okolja zelo zanima (63,5 %) ali zanima (33,3 %).

Slika 16: Odstotek anketirancev glede na zanimanje za varstvo okolja

10 % anketirancev laične javnosti in 31,7 % anketirancev strokovne javnosti je včlanjenih v katero izmed organizacij, ki se ukvarjajo z varstvom narave (slika 17). Med organizacijami je bilo največkrat izpostavljeno Društvo za opazovanje in proučevanje ptic – DOPPS.

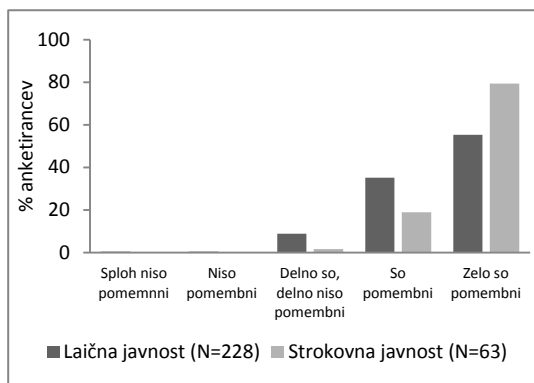

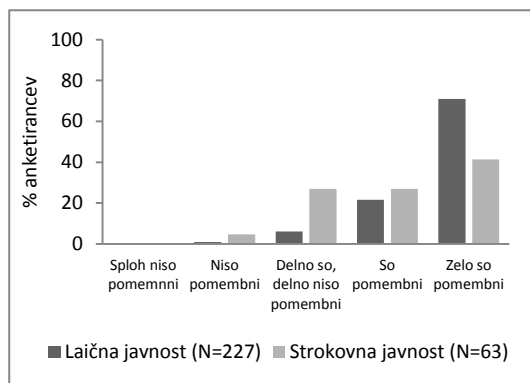
Slika 17: Odstotek anketirancev, ki so oz. niso člani društev oz. organizacij, ki se ukvarjajo z varstvom narave

Na vprašanje, **koliko se vam zdi pomembni naslednji okoljski problemi**, so anketiranci za posamezni problem na lestvici od sploh niso pomembni do zelo so pomembni opredelili pomen posameznega okoljskega problema. **Velika poraba energije** (elektrike, fosilnih goriv) je bila med anketiranci laične javnosti v 55,3 % prepoznana kot zelo pomemben okoljski problem in v 35,1 % kot pomemben okoljski problem. 79,4 % anketirancev strokovne javnosti je veliko porabo energije prepoznalo kot zelo pomemben okoljski problem, 19 % pa kot pomemben. Porazdelitvi odgovorov glede velike porabe energije se pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,841$, $df = 4$, $p = 0,012$) (slika 18). Laična javnost je **podnebne spremembe** prepoznala kot zelo pomemben okoljski problem (70,9 %) oz. kot pomemben (21,6 %). Tudi strokovna javnost meni, da so podnebne spremembe zelo pomemben okoljski problem (41,3 %) oz. pomemben (27 %) in delno pomemben, delno nepomemben (27 %) okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov o pomembnosti podnebnih sprememb pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 31,933$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 19). 68,4 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **izumiranje rastlinskih in živalskih** vrst zelo pomemben okoljski problem, 20,9 % pa, da je pomemben. 53,2 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je izumiranje rastlinskih in živalskih vrst zelo pomemben okoljski problem, ter 32,3 %, da je pomemben. Porazdelitvi odgovorov o izumiranju rastlinskih in živalskih vrst se statistično značilne ne razlikujeta ($\chi^2 = 5,695$, $df = 3$, $p = 0,127$) (slika 20). **Ozonska luknja** se je zdela 60 % anketirancem laične javnosti zelo pomemben okoljski problem, 28,4 % pa pomemben. Strokovna javnost je menila, da je ozonska luknja zelo pomemben okoljski problem v 34,9 %, prav toliko jih je menilo, da je to pomemben okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta

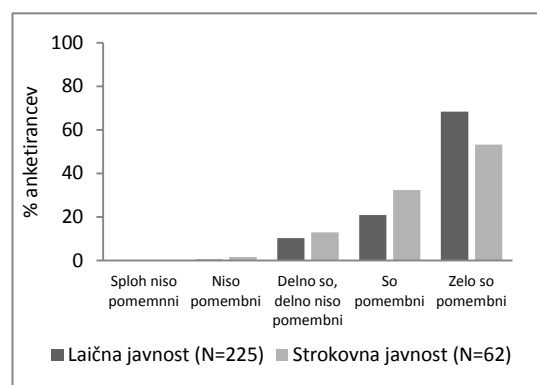
($\chi^2 = 19,288$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 21). 73,7 % anketirancev laične javnosti in 68,3 % anketirancev strokovne javnosti prepoznajo **velike količine odpadkov** kot velik okoljski problem, 23,7 % laične in 20,6 % strokovne javnosti pa kot pomemben okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov o količini odpadkov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 10,196$, $df = 3$, $p = 0,017$) (slika 22). Da je **onesnaženje voda** zelo pomemben okoljski problem, je menilo 81,9 % anketirancev laične javnosti in 85,7 % strokovne javnosti, 15,6 % laične in 12,7 % strokovne javnosti pa ga je prepoznalo kot pomemben okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov o onesnaženju voda se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,725$, $df = 2$, $p = 0,779$) (slika 23). **Onesnaženje zraka** je zelo pomemben okoljski problem, je menilo 78,4 % laične in 69,8 % strokovne javnosti, da je to pomemben okoljski problem, pa 19,8 % laične in 25,4 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov o onesnaženju zraka se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,040$, $df = 2$, $p = 0,219$) (slika 24). **Onesnaženje tal** je bila kot zelo pomemben okoljski problem prepoznani pri 67,7 % laične in 73 % strokovne javnosti, kot pomemben pa pri 27 % laične in 19 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov o onesnaženosti tal se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,011$, $df = 2$, $p = 0,366$) (slika 25). Da so **naravne nesreče** (suše, poplave, ujme) zelo pomemben okoljski problem, je menilo 45,6 % laične javnosti. Da gre za pomemben problem, 35,3 %. Strokovna javnost je naravne nesreče prepoznala kot zelo pomemben problem v 19 %, kot pomemben v 30,2 %, največ anketirancev (36,5 %) pa je menilo, da gre za delno pomemben in delno nepomemben okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov o naravnih nesrečah pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 29,340$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 26). **Kisel dež** je bil pri laični javnosti s 35,3 % prepoznani kot pomemben, z 39 % pa kot zelo pomemben okoljski problem. 20,2 % anketirancev laične javnosti je menilo, da ni ne pomemben ne nepomemben problem. Tudi največji odstotek anketirancev strokovne javnosti (38,7 %) je menil, da je kisel dež pomemben oz. 24,2 % zelo pomemben okoljski problem, prav tako pa je 24,2 % menilo, da gre za delno pomemben in delno nepomemben okoljski problem. Porazdelitvi odgovorov o kislem dežju se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 7,402$, $df = 4$, $p = 0,116$) (slika 27). **Kot druge pomembne okoljske probleme so anketiranci našli še:** genetsko spremenjeno hrano, nizko osveščenost javnosti, svetlobno onesnaženje, taljenje ledenikov ter urbanizacijo narave.

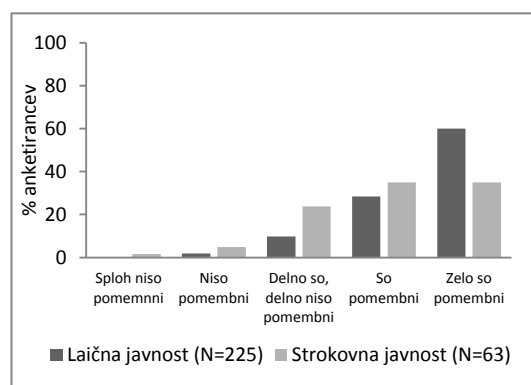
Slika 18: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *velike porabe energije* kot okoljskega problema

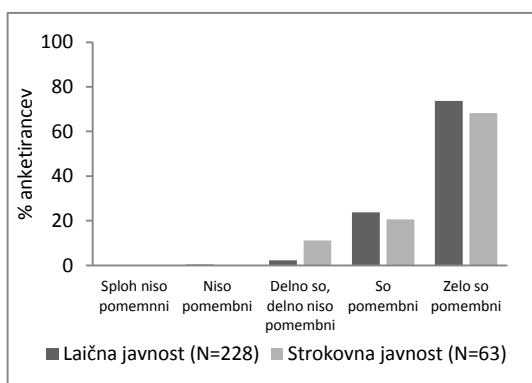
Slika 19: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *podnebnih sprememb* kot okoljskega problema

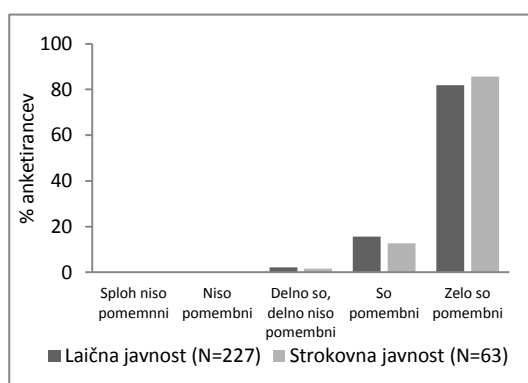
Slika 20: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *izumiranja rastlinskih in živalskih vrste* kot okoljskega problema

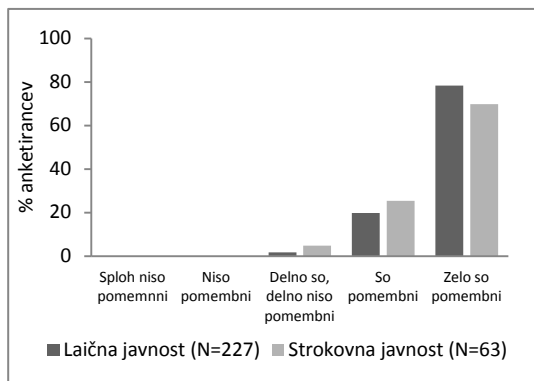
Slika 21: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *ozonske luknje* kot okoljskega problema

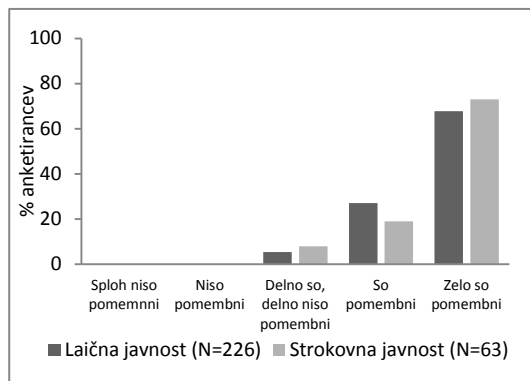
Slika 22: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *velike količine odpadkov* kot okoljskega problema

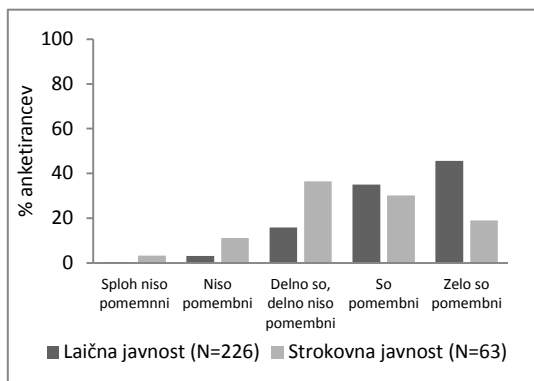
Slika 23: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *onesnaževanja voda* kot okoljskega problema

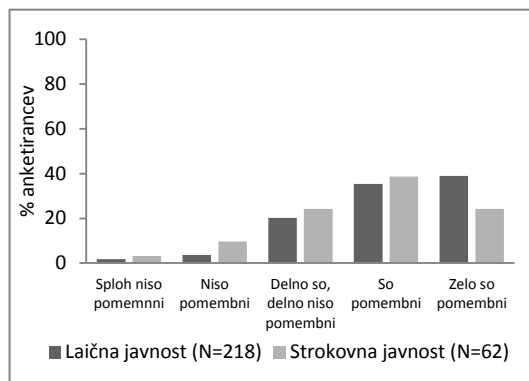
Slika 24: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *onesnaževanja zraka* kot okoljskega problema

Slika 25: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *onesnaževanja tal* kot okoljskega problema

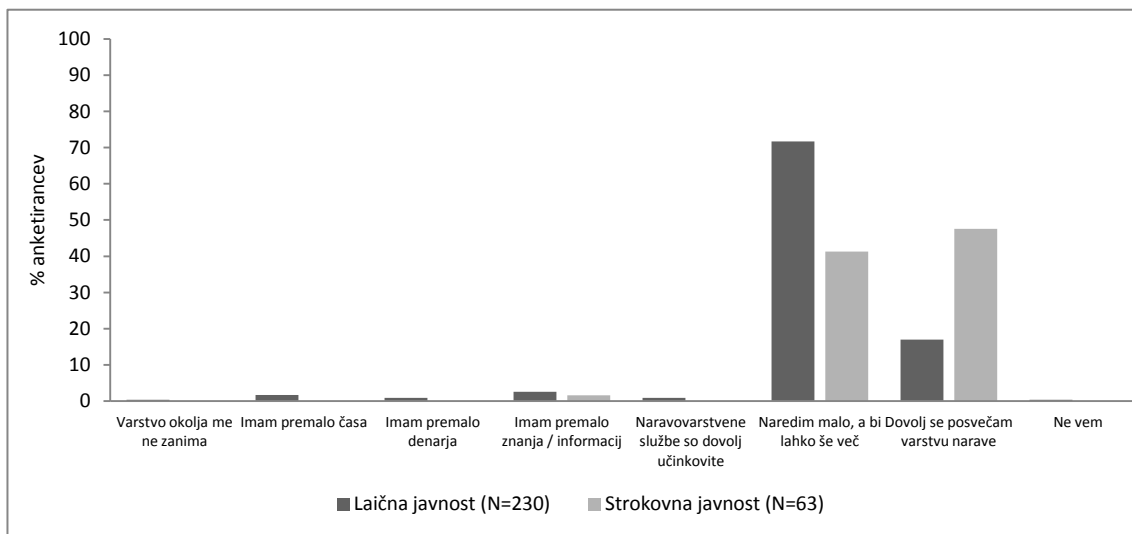

Slika 26: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *naravnih nesreč* kot okoljskega problema

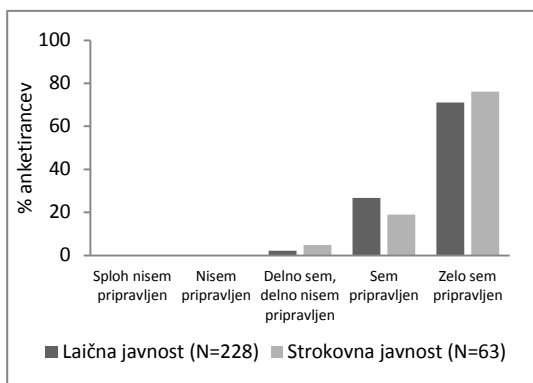
Slika 27: Odstotek anketirancev glede na pomembnost prepoznavanja *kislega dežja* kot okoljskega problema

Anketirance smo vprašali, **koliko se posvečajo varstvu okolja**. 71,7 % anketirancev laične javnosti je menilo, da za varstvo okolja naredijo malo in bi lahko še več. Tako je mislilo tudi 41,3 % anketirancev strokovne javnosti. 47,6 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da se dovolj posvečajo varstvu okolja, enako je menilo tudi 17 % laične javnosti. Da imajo premalo časa, je menilo 1,7 % anketirancev laične javnosti, premalo denarja 0,9 % ter premalo informacij 2,6 % anketirancev laične javnosti. Porazdelitvi odgovorov o tem, koliko se posvečajo varstvu okolja, pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 32,168$, $df = 8$, $p < 0,0001$) (slika 28).

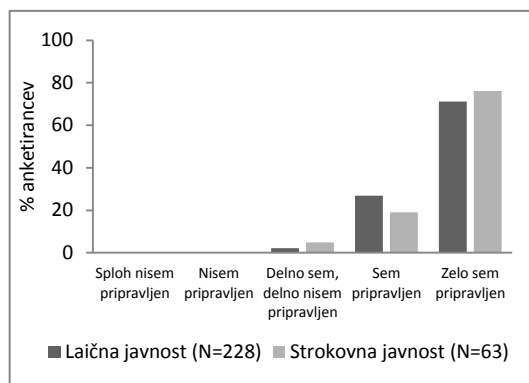

Slika 28: Odstotek anketirancev glede na to, koliko se posvečajo varstvu okolja.

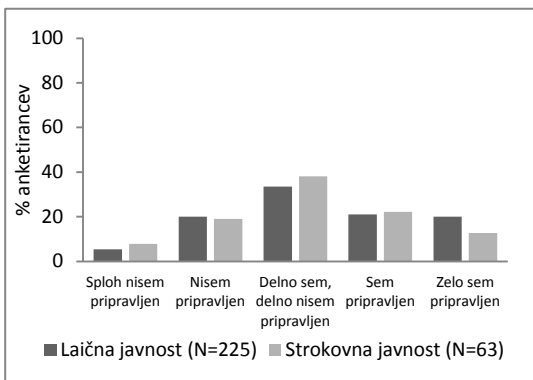
Pri vprašanju, **s čim ste pripravljenim prispevati k varstvu okolja?**, so anketiranci vsakega izmed predlogov rangirali glede na njihovo pripravljenost. Porazdelitvi odgovorov med anketiranci laične in strokovne javnosti se statistično značilno ne razlikujejo. **Ločevati odpadke v gospodinjstvu** (slika 29) je bilo zelo pripravljeno ali pripravljeno 97,7 % anketirancev laične in 95,2 % strokovne javnosti ($\chi^2 = 2,534$, $df = 2$, $p = 0,282$). **Varčevati pri porabi električne energije** (slika 30) je pripravljeno 89,8 % laične in 92 % strokovne javnosti ($\chi^2 = 5,106$, $df = 4$, $p = 0,277$). **Podpisovati peticije, ki se zavzemajo za varstvo okolja** (slika 31), je zelo pripravljeno in pripravljeno 41,1 % laične in 34,9 % strokovne javnosti. Peticij ni pripravljeno podpisovati 25,5 % laične in 26,9 % strokovne javnosti. Delno pa jih je pripravljeno podpisovati 33,5 % laične in 38,1 % anketirancev strokovne javnosti ($\chi^2 = 2,373$, $df = 4$, $p = 0,668$). **Prostovoljno sodelovati v okoljevarstvenih akcijah** (slika 32) je pripravljeno 38,3 % laične in 57,1 % strokovne javnosti. 17,3 % laične in 7,9 % strokovne javnosti pri takih akcijah ni pripravljeno sodelovati. Delno pa je v okoljevarstvenih organizacijah pripravljeno sodelovati 44,4 % laične in 34,9 % strokovne javnosti ($\chi^2 = 8,593$, $df = 4$, $p = 0,072$). **Javna prevozna sredstva** (slika 33) je pripravljeno uporabljati 35,3 % laične in 47,6 % strokovne javnosti, delno je javna prevozna sredstva pripravljeno uporabljati 45,5 % laične in 36,5 % strokovne javnosti. Z javnimi prevoznimi sredstvi pa se ni pripravljeno voziti 19,2 % anketirancev laične in 15,9 % anketirancev strokovne javnosti ($\chi^2 = 4,851$, $df = 4$, $p = 0,303$). **Denarna sredstva** (slika 34) je pripravljeno nameniti 17,9 % anketirancev laične in 19,7 % strokovne javnosti. Le delno je denarna sredstva pripravljeno nameniti za varstvo okolja 48,4 % laične in 45,9 % strokovne javnosti. Sredstev v okoljevarstvene namene ni pripravljeno prispevati 33,6 % anketirancev laične in 34,4 % anketirancev strokovne javnosti ($\chi^2 = 2,724$, $df = 4$, $p = 0,605$).

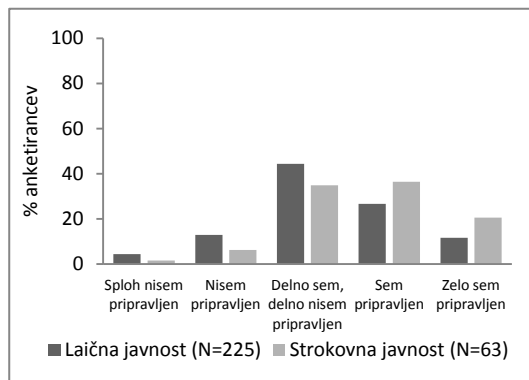
Slika 29: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z ločevanjem odpadkov

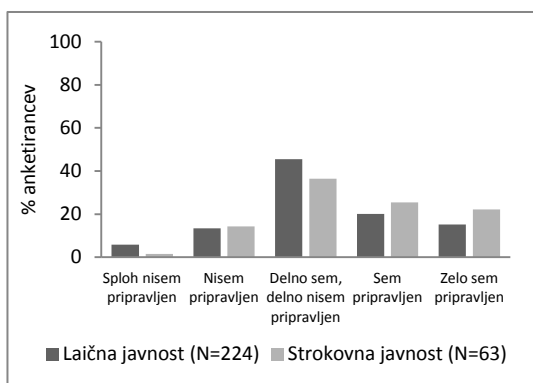
Slika 30: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z varčevanjem pri porabi električne energije

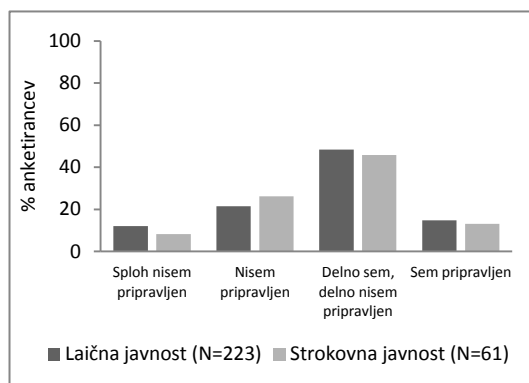
Slika 31: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – s podpisovanjem peticij

Slika 32: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – s prostovoljnim sodelovanjem v okoljev. akcijah

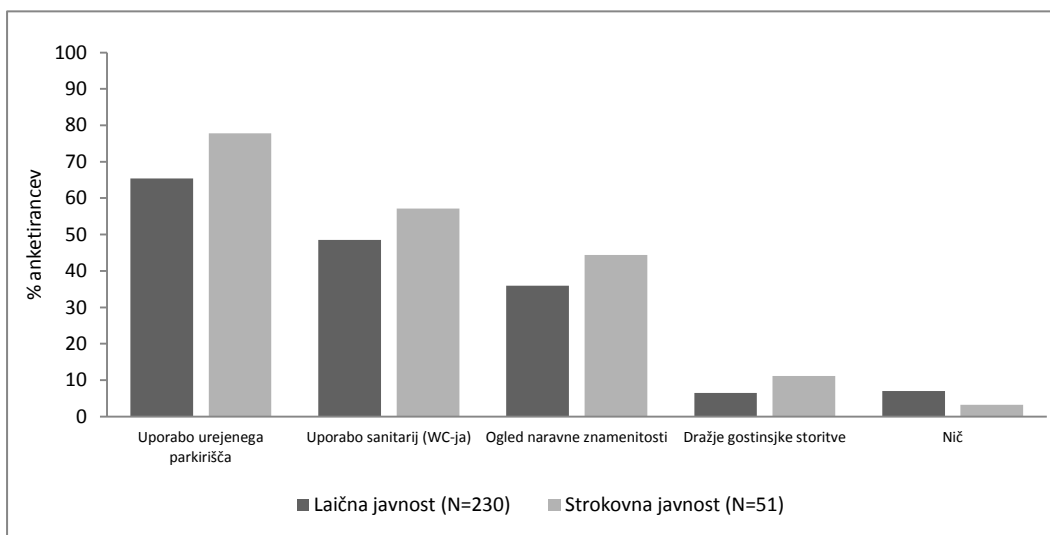

Slika 33: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z uporabo javnih prevoznih sredstev

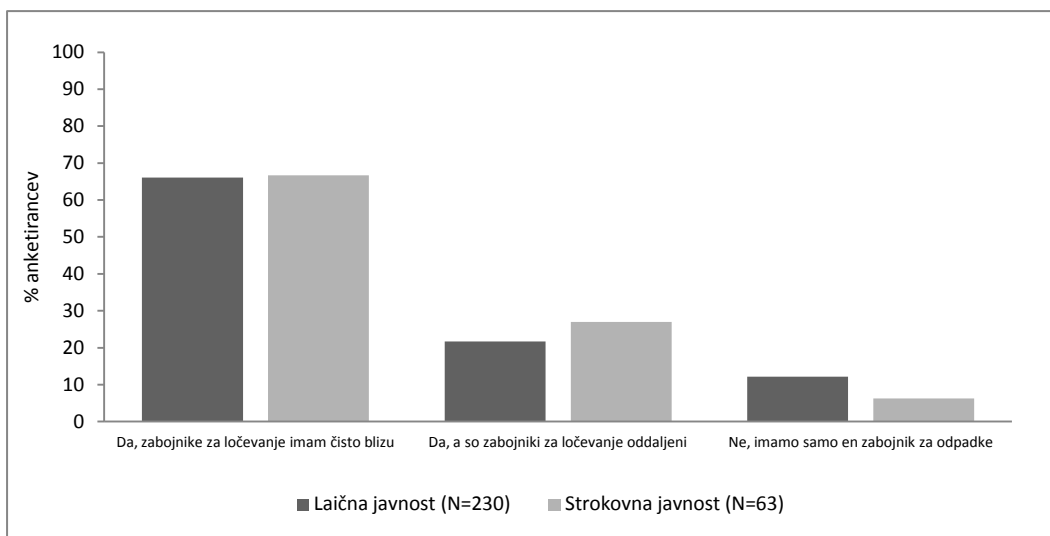
Slika 34: Odstotek anketirancev glede na način, s katerim so pripravljeni prispevati k varstvu okolja – z denarnim prispevkom

Anketirance smo vprašali, **kaj bi bili pripravljeni plačati, ko se odpravijo na izlet v neokrnjeno naravo**. Uporabo urejenega parkirišča bi bilo pripravljeno plačati 65,4 % laične in 77,8 % strokovne javnosti, uporabo sanitarij 48,5 % laične in 57,1 % strokovne javnosti, ogled naravne znamenitosti 35,9 % laične in 44,4 % strokovne javnosti. Dražje gostinske storitve bi plačalo 6,5 % laične in 11,1 % strokovne javnosti, 7 % laične in 3,2 % strokovne javnosti pa ni pripravljeno ničesar plačati ob izletu v naravo (slika 35). V splošnem so bili anketiranci strokovne javnosti bolj pripravljeni plačati dodatne usluge pri izletu v naravo oz. odstotek tistih, ki niso bili pripravljeni plačati nekaterih uslug, je bil nižji. Poleg omenjenega so anketiranci navedli, da bi bili na izletu pripravljene doplačati še za publikacije, vodiča oz. strokovno vodenje, prevoz in tiste ki skrbijo za naravo oz. plačati eko takso. Nekateri anketiranci so menili, da mora biti narava brezplačna za vse, da je to skrb države oz. da mora biti vse združeno v eno ceno. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta.

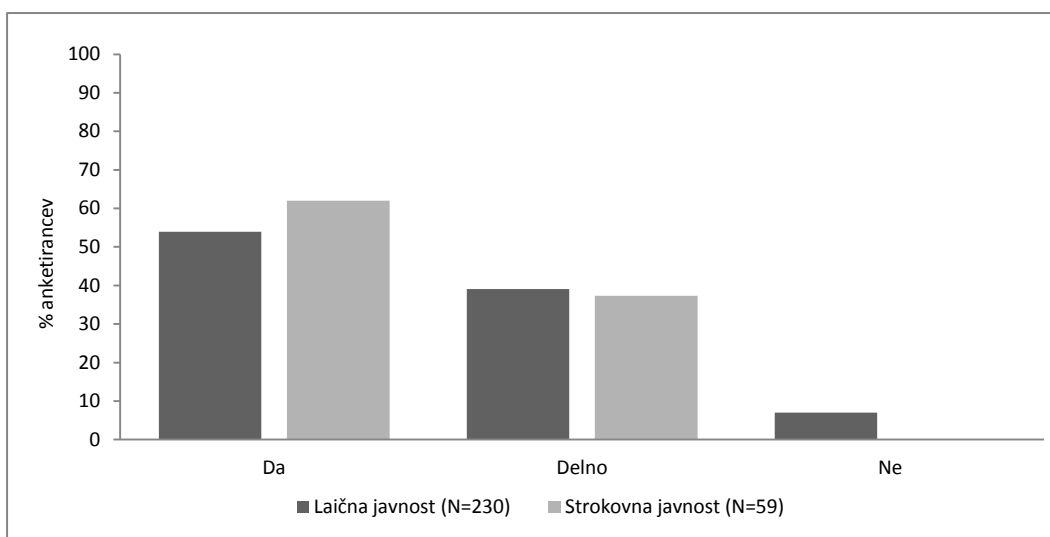
Slika 35: Odstotek anketirancev glede na usluge, ki jih je na izletu v neokrnjeno naravo pripravljen plačati

Anketirance smo vprašali, ali **imajo možnost ločevati odpadke, ali jih ločujejo ter kaj ločujejo**. 87,8 % anketirancev laične in 93,7 % anketirancev strokovne javnosti je ob anketiranju imelo možnost ločevati odpadke, saj so imeli za to na voljo ločene zabojnike za zbiranje posamezne vrste odpadkov. 12,2 % anketirancev laične in 6,3 % strokovne javnosti pa je imelo le en zabojnik za odpadke. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,134$, $df = 2$, $p = 0,344$) (slika 36).

Slika 36: Odstotek anketirancev glede na možnost ločevanja odpadkov

62,7 % strokovne javnosti je v času izvajanja ankete ločevalo odpadke, 37,3 % pa vsaj delno. 7 % anketirancev laične javnosti odpadkov ni ločevalo, 53,9 % jih je ločevalo, 39,1 % pa jih je vsaj delno ločevalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,798$, $df = 2$, $p = 0,091$) (slika 37).

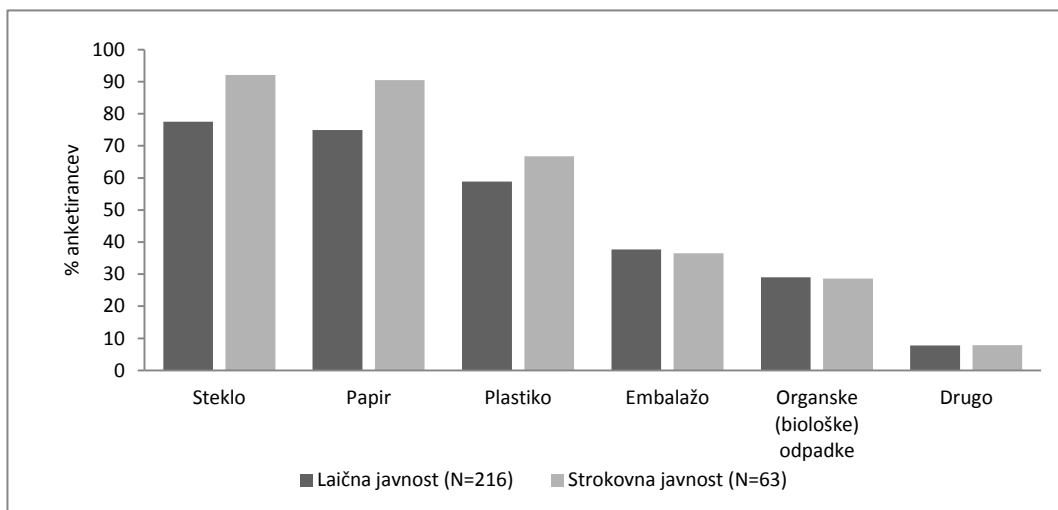

Slika 37: Odstotek anketirancev glede na ločevanje odpadkov

Steklo je v času ankete ločevalo 77,5 % anketirancev laične in kar 92,1 % anketirancev strokovne javnosti. Papir je ločevalo 74,9 % laične in 90,5 % strokovne javnosti, plastiko 58,9 % laične in 66,7 % strokovne, embalažo pa 37,7 % laične in 36,5 % strokovne javnosti. Organske odpadke je ločevalo 29 % laične in 28,6 % strokovne javnosti (slika 38). Poleg tega pa je 7,8 % anketirancev laične javnosti ločevalo še druge odpadke, npr. kosovni material, baterije, zdravila, žarnice, kovine, oblačila in čevlje, zamaške, kartuše in

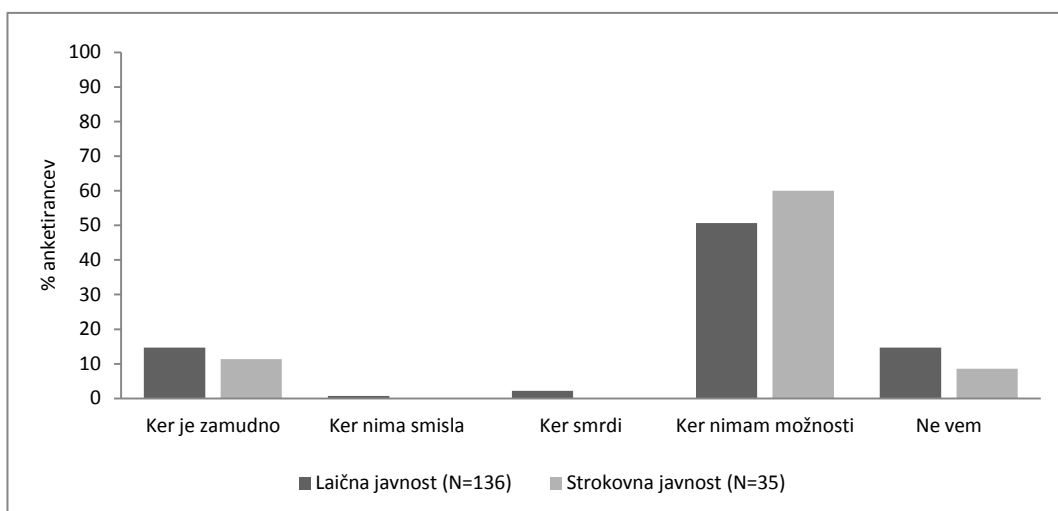

drugo. Tudi 7,9 % anketirancev strokovne javnosti je ločevalo še druge odpadke. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,627$, $df = 5$, $p = 0,757$).

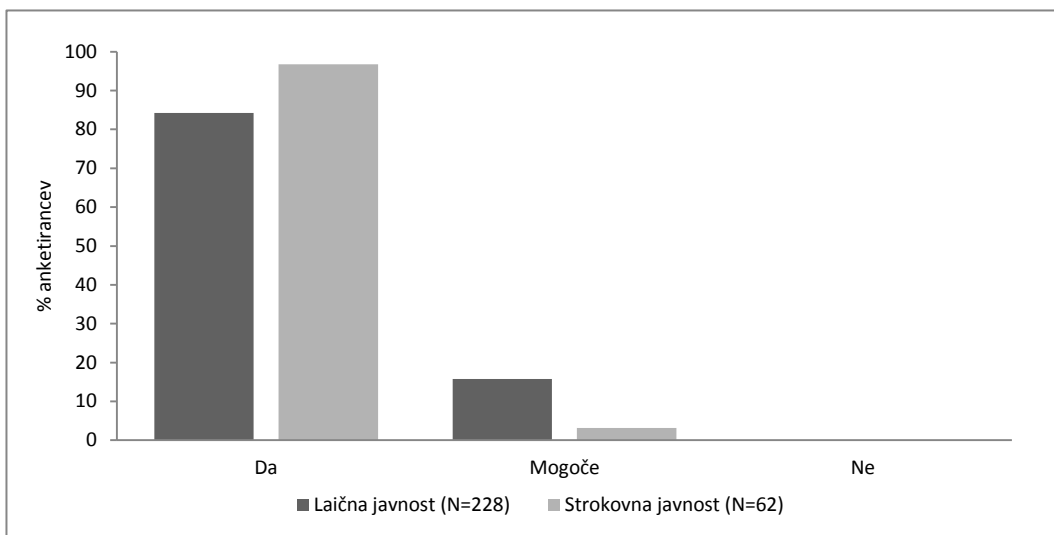
Slika 38: Odstotek anketirancev, ki ločuje posamezen tip odpadkov

Tiste, ki niso ločevali odpadkov ali so jih le delno ločevali, smo vprašali, **zakaj ne ločujejo**. Anketiranci so odgovorili, da odpadkov ne ločujejo ali jih le delno ločujejo, ker za to nimajo možnosti (50,7 % anketirancev laične in 60 % strokovne javnosti), ker je zamudno (14,7 % laične in 11,4 % strokovne javnosti). 14,7 % anketirancev laične in 8,6 % anketirancev strokovne javnosti ne ve, zakaj ne ločuje (slika 39). Druge razloge, kot npr., da komunala potem ne ločuje, da ne vedo, kaj kam sodi, da odlaganje smeti ni sistemsko urejeno ter da v kuhinji ni prostora oz. da so preleni in včasih pozabijo, je odgovorilo 16,9 % anketirancev laične in 20 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 6,757$, $df = 2$, $p = 0,852$).

Slika 39: Odstotek anketirancev glede na vzrok, zakaj ne ločujejo odpadkov

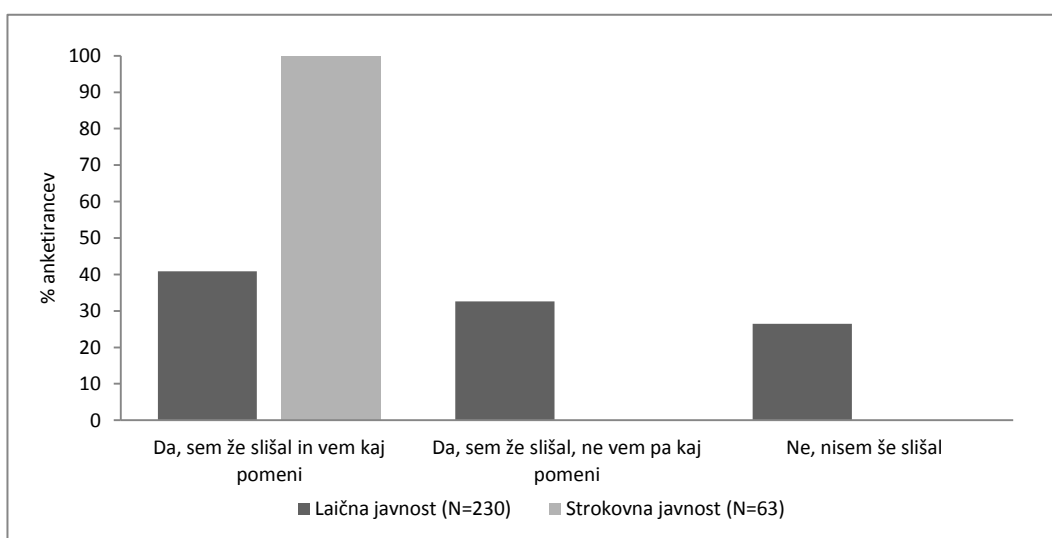
V prihodnosti bo odpadke ločevalo 84,2 % anketirancev laične in 96,8 % anketirancev strokovne javnosti. 15,8 % laične in 3,2 % strokovne javnosti bo odpadke mogoče ločeval, nihče pa se ni opredelil, da odpadkov v prihodnosti ne bo ločeval. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 6,757$, $df = 1$, $p = 0,009$) (slika 40).

Slika 40: Odstotek anketirancev glede na ločevanje odpadkov v prihodnje.

6.2.2 Analiza vprašanj, vezanih na poznavanje vsebin Nature 2000

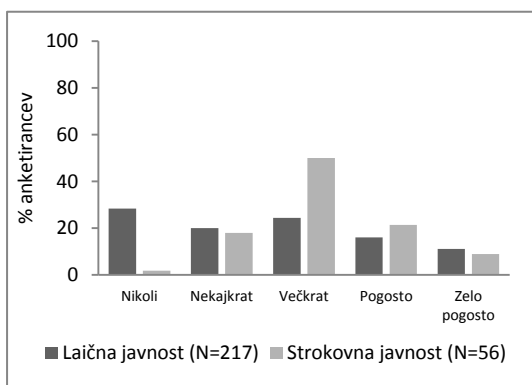
Na vprašanje, **ste že slišali za Naturo 2000**, je 40,9 % anketirancev laične javnosti navedlo, da je za Naturo že slišalo in da vedo, kaj Natura 2000 pomeni. 32,6 % anketirancev laične javnosti je za Naturo 2000 slišalo, vendar ne vedo, kaj pomeni. 26,5 % anketirancev laične javnosti za Naturo 2000 še ni slišalo. Vsi anketiranci (100 %) strokovne javnosti so za Naturo 2000 že slišali in vedo, kaj pomeni. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 69,522$, $df = 2$, $p < 0,0001$) (slika 41).

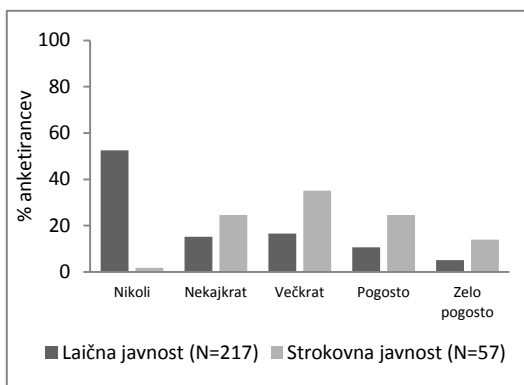
Slika 41: Odstotek anketirancev glede na poznavanje Nature 2000

Natura 2000 se po mnenju 28,4 % anketirancev laične javnosti **v medijih** nikoli ne pojavlja, po mnenju 24,4 % laične javnosti pa večkrat. 50 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da se Natura 2000 v medijih pojavlja večkrat, 21,4 % pa, da se pojavlja pogosto. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju Nature 2000 v medijih pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 24,770$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 42). Da se Natura 2000 **na internetu** nikoli ne pojavlja, je menilo 52,5 % anketirancev laične javnosti, da se pojavlja nekajkrat 15,2 % in večkrat 16,6 % anketirancev laične javnosti. Anketiranci strokovne javnosti so bili mnenja, da se Natura 2000 na internetu pojavlja večkrat (35,1 % anketirancev), pogosto (24,6 % anketirancev) in nekajkrat (24,6 % anketirancev). Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti o pojavljanju Nature 2000 na internetu se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 49,345$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 43). Za Naturo 2000 **v šoli, na univerzi** še nikoli ni slišalo 77,8 % anketirancev laične javnosti ter 46,4 % anketirancev strokovne javnosti.

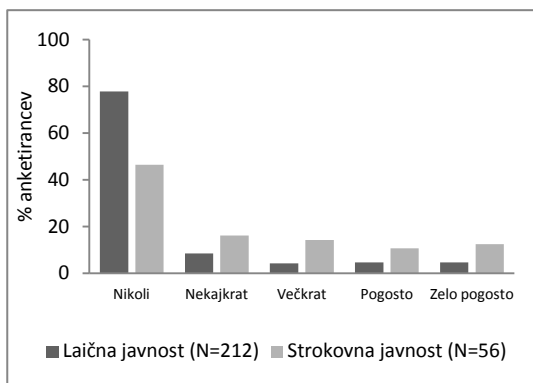
Nekajkrat pa je za Natura 2000 v šoli in na univerzi slišalo 16,1 % anketirancev strokovne in 8,5 % laične javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,595$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 44). Da se Natura 2000 nikoli ne pojavlja med vsebinami **pri dodatnem izobraževanju**, je menilo 74,5 % anketirancev laične in 20,3 % anketirancev strokovne javnosti. 39,0 % anketirancev strokovne javnosti je pri dodatnem izobraževanju zelo pogosto slišalo o Naturo 2000. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju Nature 2000 pri dodatnem izobraževanju pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 69,651$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 45). **Na upravnih enotah** se z Natura 2000 79,3 % anketirancev laične javnosti ni še nikoli srečalo, 8,9 % nekajkrat, 8 % pa večkrat. 42,1 % anketirancev strokovne javnosti se na Upravni enoti z Natura 2000 še ni srečalo, 31,6 % nekajkrat, 12,3 % pa večkrat. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 40,527$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 46). **Pri prijateljih in znancih** je nekajkrat za Natura 2000 slišalo 16,5 % anketirancev laične javnosti, 13,1 % večkrat, 52,8 % pa nikoli. Pri prijateljih in znancih je nekajkrat za Natura 2000 slišalo 35,1 % anketirancev strokovne javnosti, 21,1 % večkrat, 21,1 % pa nikoli. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 20,241$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 47). Anketiranci laične javnosti so za Natura 2000 slišali še v službi (4,2 %), pri nevladnih organizacijah, na tablah v turističnih krajih ter na jumbo plakatih o Ljubljanskem barju.

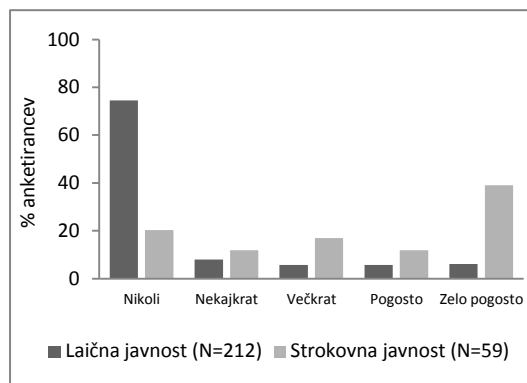
Slika 42: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 v medijih

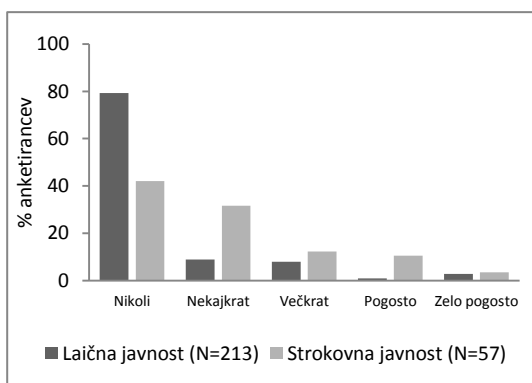
Slika 43: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na internetu

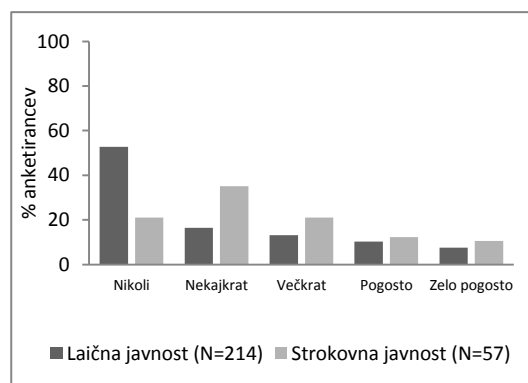
Slika 44: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 v šoli/na univerzi

Slika 45: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 pri dodatnem izobraževanju

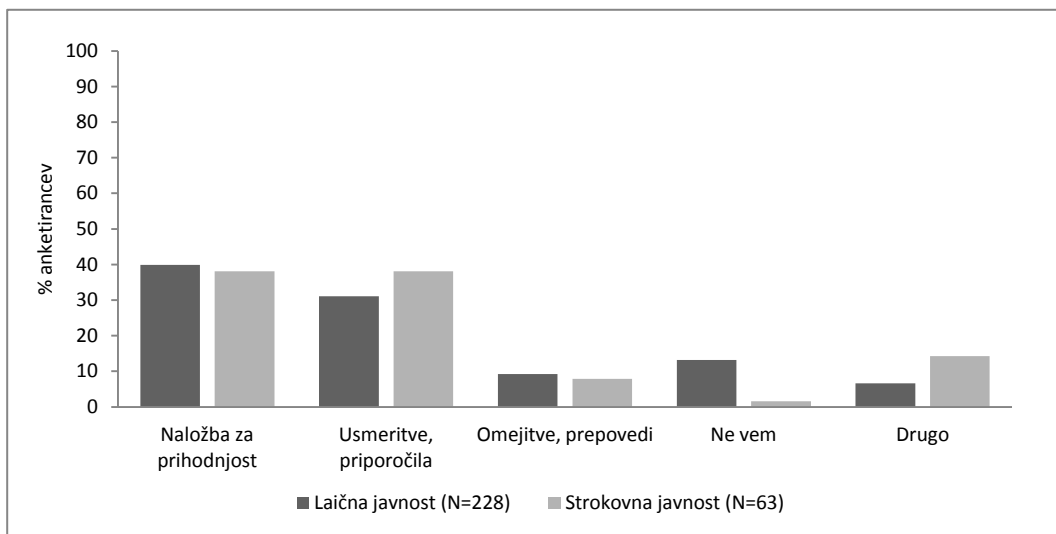

Slika 46: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na upravni enoti

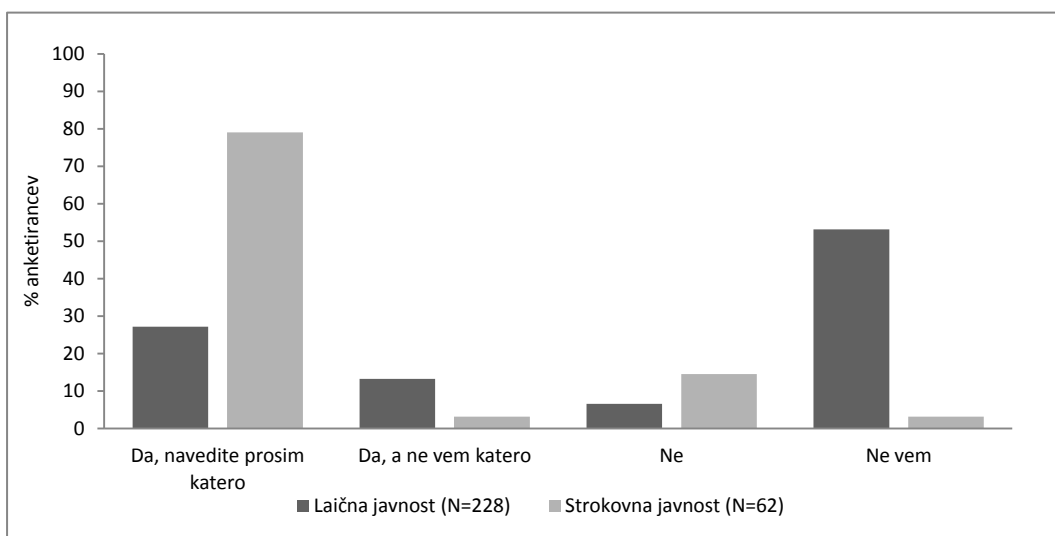
Slika 47: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 pri prijateljih in znancih

Da je Natura 2000 **naložba za prihodnost**, je menilo 39,9 % anketirancev laične in 38,1 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre pri Naturi 2000 za usmeritve in priporočila, je menilo 31,1 % anketirancev laične in 38,1 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre za omejitve in prepovedi, je menilo 9,2 % laične in 7,9 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 10,62$, $df = 4$, $p = 0,031$) (slika 48). Anketiranci laične javnosti ob besedi Natura 2000 pomislijo še na ustekleničeno vodo, da gre za ekološki/naravovarstveni projekt, da gre za neke vrste preventivo, da gre za priložnost, da gre za zaščitena/zavarovana območja, varstvo okolja oz. spet nek naravovarstveni produkt.

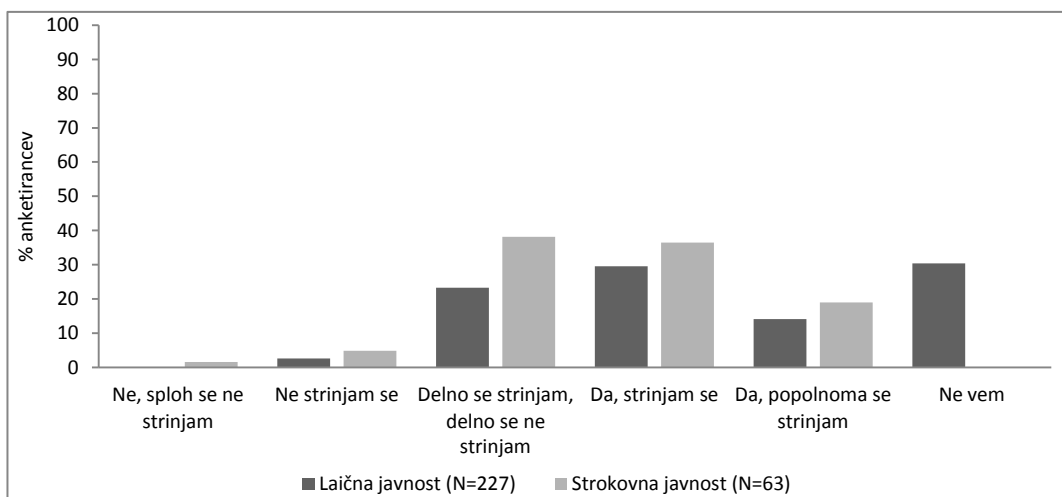
Slika 48: Odstotek anketirancev glede na to, kaj najprej pomislijo ob besedi Natura 2000

53,1 % anketirancev laične javnosti v času anketiranja ni vedelo, ali **je na njihovem območju kakšno območje Nature 2000**. 27,2 anketirancev laične javnosti je odgovorilo z da in navedlo območje, 13,2 pa je odgovorilo z da, vendar ne vedo, katero je to območje. 79 % anketirancev strokovne javnosti je v času anketiranja živelo na območju Nature 2000 in ga tudi navedlo, 14,5 % anketirancev strokovne javnosti pa ni živelo na/v bližini območja Nature 2000, 3,2 % pa je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 70,845$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 49).

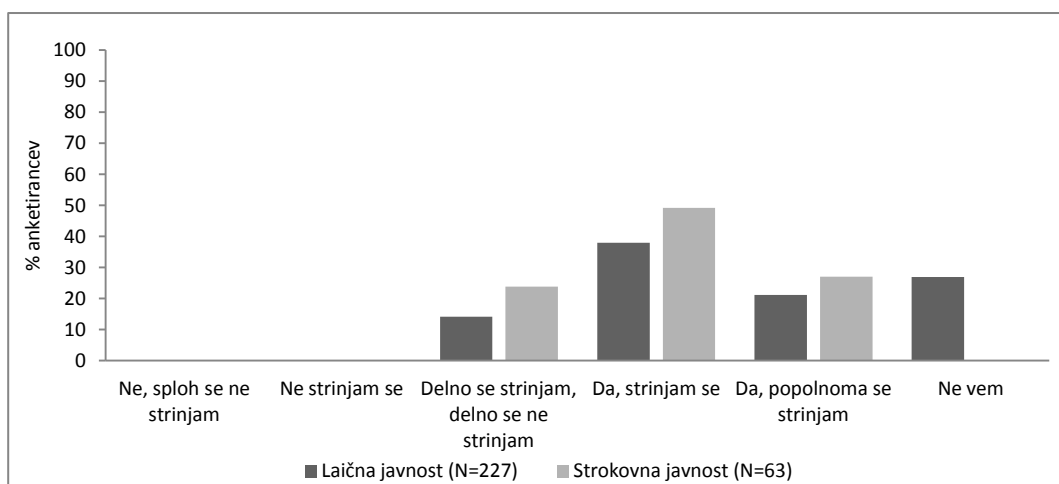
Slika 49: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje Nature 2000 na njihovem območju

30,4 % anketirancev laične javnosti ni vedelo, ali je **Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi**, 29,5 % se je s tem strinjalo, 38,1 % anketirancev strokovne javnosti se je s to trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo, 36,5 % anketirancev strokovne javnosti pa se s to trditvijo ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 29,079$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 50).

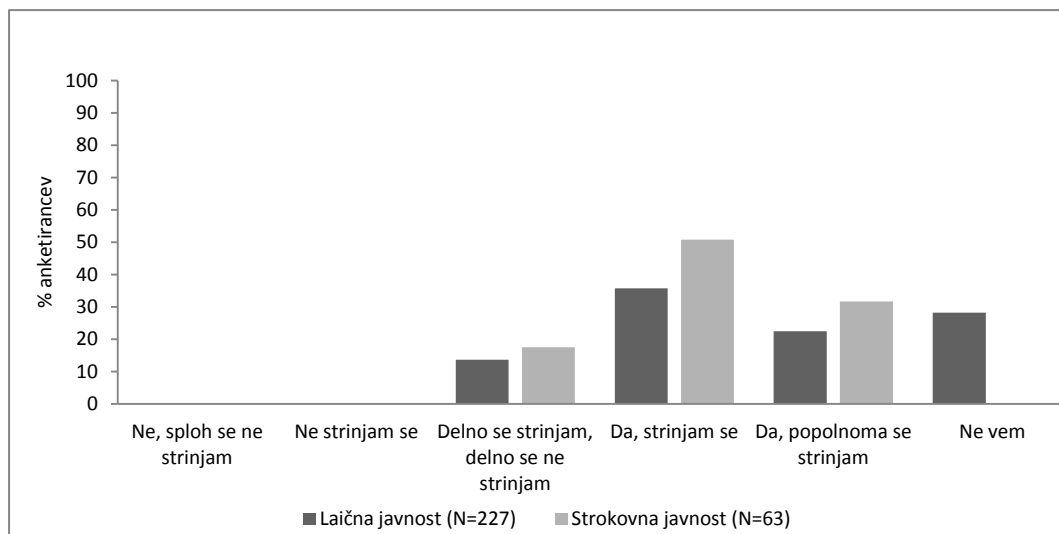
Slika 50: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi

Da **Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste**, se je strinjalo 37,9 % anketirancev laične in 49,2 % anketirancev strokovne javnosti. Popolnoma se je s to trditvijo strinjalo 21,1 % anketirancev laične in 27 % anketirancev strokovne javnosti. 26,9 % anketirancev laične javnosti ne ve, ali Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,116$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 51).

Slika 51: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste

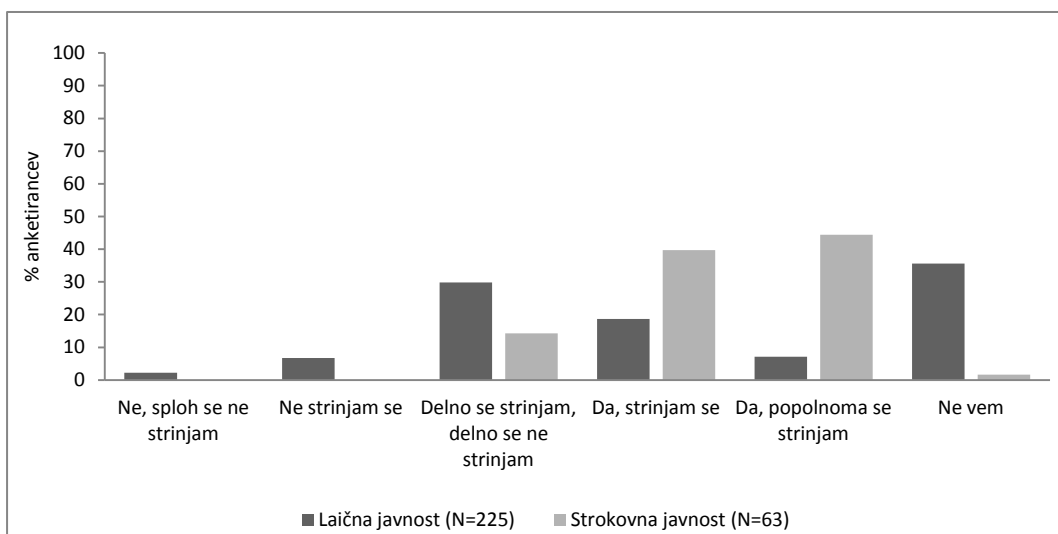
Delno se je s trditvijo, da **Natura 2000 varuje ogrožene habitate** (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja), strinjalo 13,7 % anketirancev laične in 17,5 % anketirancev strokovne javnosti. S trditvijo se je strinjalo 35,7 % anketirancev laične in 50,8 % laične javnosti. Popolnoma pa se je s trditvijo strinjalo 22,5 % anketirancev laične in 31,7 % strokovne javnosti. 28,2 % anketirancev laične javnosti ni vedelo, ali Natura 2000 varuje ogrožene habitate. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,879$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 52).

Slika 52: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 varuje habitate

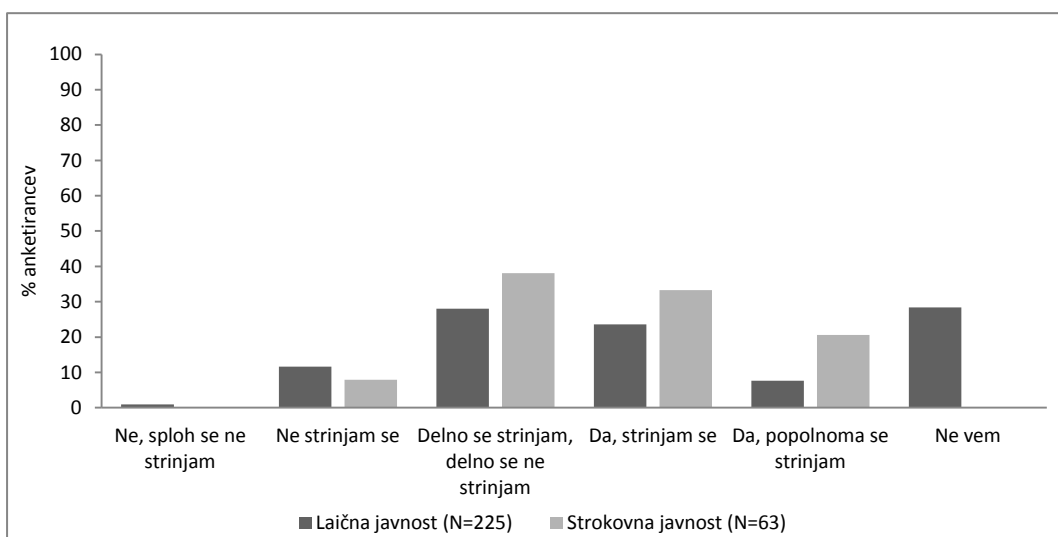
35,6 % anketirancev laične javnosti v času anketiranja ni vedelo, ali so na območjih **Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti**. S tem se je popolnoma strinjalo 44,4 % strokovne javnosti, 39,7 % strokovne javnosti pa se je s tem strinjalo. 29,8 % anketirancev laične javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo, 18,7 % anketirancev laične javnosti pa se s to trditvijo strinja. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 84,515$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 53).

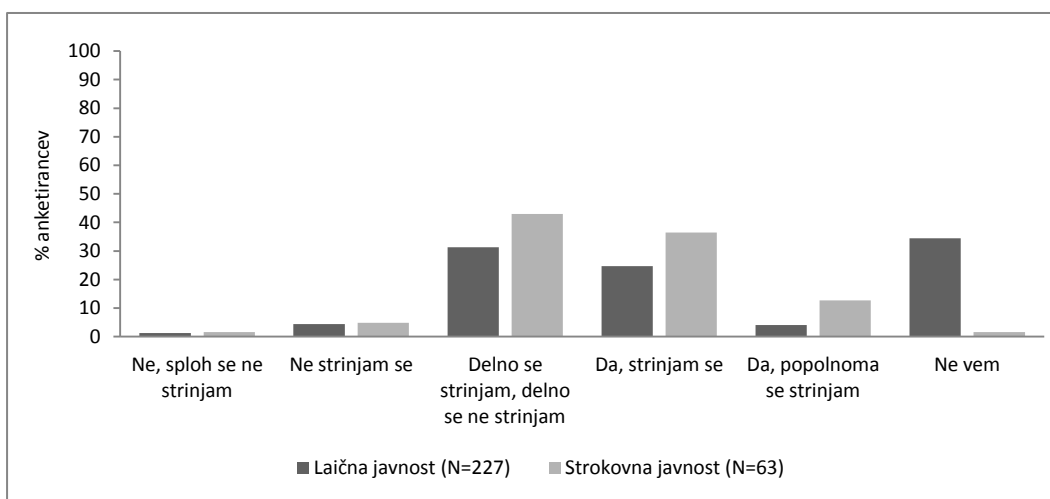
Slika 53: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so na območjih Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti

28,4 % anketirancev laične javnosti ni vedelo, ali je **Natura 2000 razvojna priložnost za turizem, rekreacijo**, 23,6 se jih je s tem strinjalo, 11,6 % pa se jih ni strinjalo. 38,1 % anketirancev strokovne javnosti se je delno strinjalo, delno ne strinjalo s trditvijo, da je Natura 2000 razvojna priložnost za turizem, rekreacijo. 33,3 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo, 20,6 % pa se je popolnoma strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 30,654$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 54).

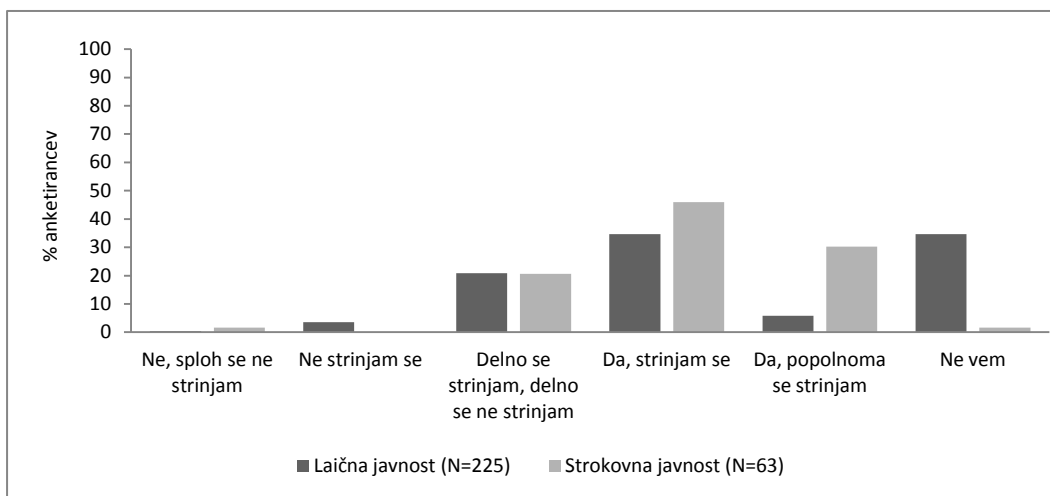
Slika 54: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Natura 2000 razvojna priložnost za turizem, rekreacijo

34,4 % anketirancev laične javnosti v času anketiranja ni vedelo, ali **Natura 2000 omogoča nova delovna mesta**. 31,3 % se jih je s to trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo, 24,4 % anketirancev pa se je strinjalo s to trditvijo. 42,9 % anketirancev strokovne javnosti se je delno strinjalo, delno ne strinjalo s trditvijo, da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta, 36,5 % se jih je strinjalo, 12,7 % pa se jih je popolnoma strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 30,394$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 55).

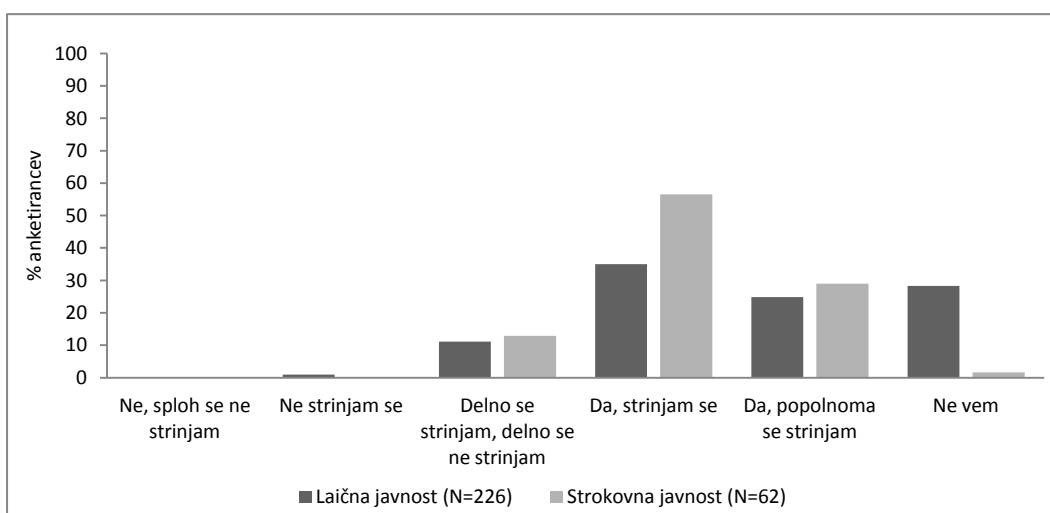
Slika 55: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta

34,7 % anketirancev laične javnosti v času anketiranja ni vedelo, ali **Natura 2000 prinaša nove vire financiranja na teh območjih**, 34,7 % anketirancev pa se je s trditvijo strinjalo. 20,9 % anketirancev laične javnosti se je delno strinjalo, delno ne strinjalo s to trditvijo. 46 % strokovne javnosti se je strinjalo, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja na ta območja, 30,2 % se je s trditvijo popolnoma strinjalo, 20,6 % anketirancev strokovne javnosti pa se je s trditvijo delno strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 50,844$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 56).

Slika 56: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih

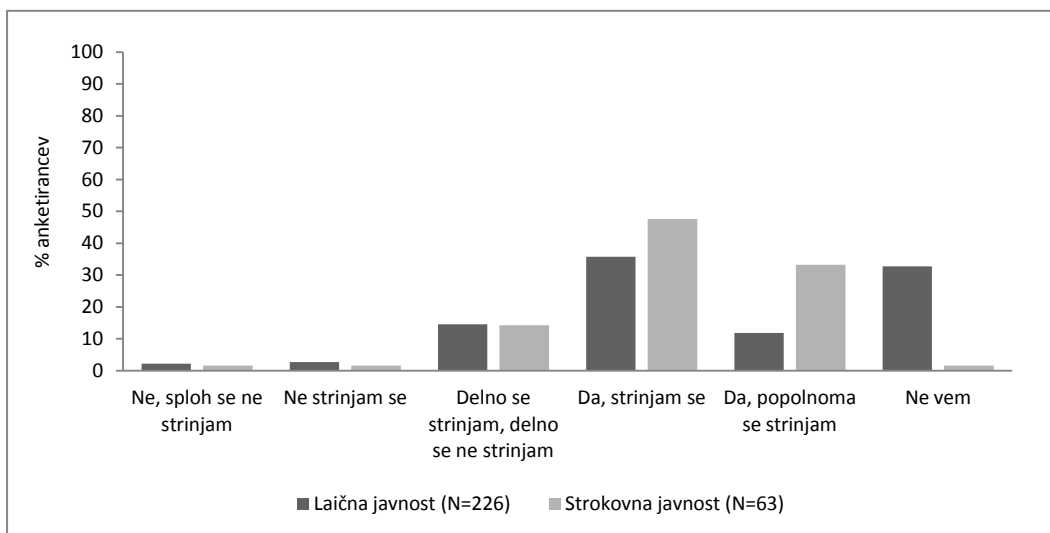
35 % anketirancev laične javnosti se je strinjalo, da **Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave**, 24,8 % se je popolnoma strinjalo s to trditvijo, 28,3 % anketirancev laične javnosti pa ni vedelo, ali Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave. 56,5 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo, 29 % pa popolnoma strinjalo s trditvijo, da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave. 12,9 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,089$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 57).

Slika 57: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave

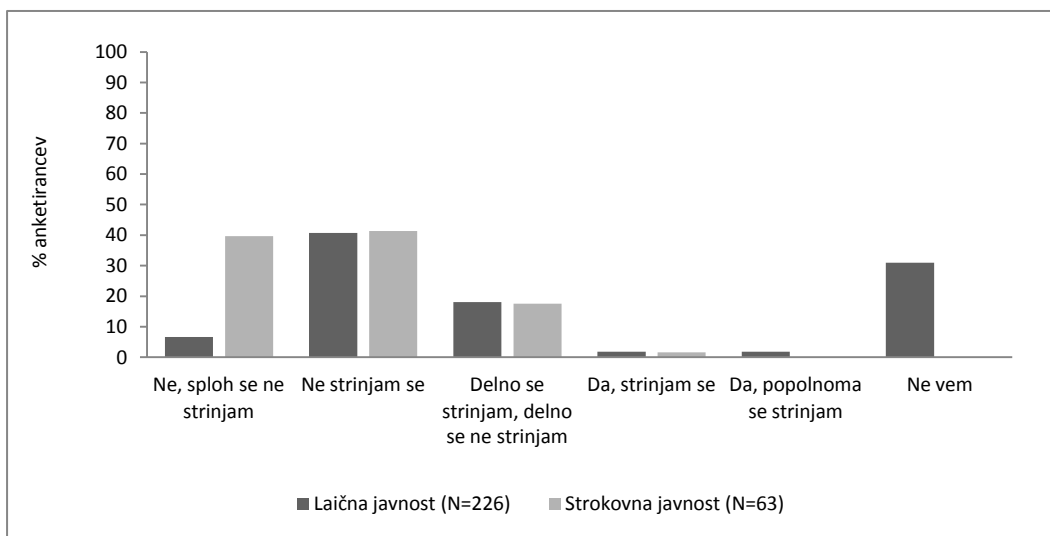
35,8 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo s trditvijo, da **Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora**, 11,9 % se je s to trditvijo popolnoma strinjalo. 32,7 %

anketirancev laične javnosti ni vedelo, ali Natura 2000 prinaša učinkovito urejanje prostora, 14,6 % pa se je delno strinjalo, delno ne. 47,6 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo, da Natura 2000 prinaša učinkovito urejanje prostora, strinjalo, 33,3 % pa popolnoma strinjalo. 14,3 % anketirancev strokovne javnosti se je s to trditvijo delno strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 34,102$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 58).

Slika 58: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora

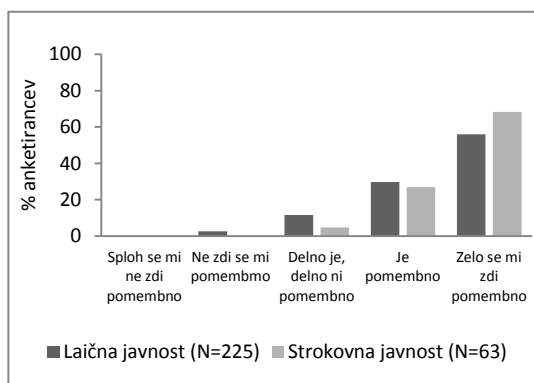
40,7 % anketirancev laične javnosti se ni strinjalo s trditvijo, da **Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve**, 18,1 % anketirancev se je s to trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo. 31 % anketirancev laične javnosti pa ni vedelo, ali Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve. 41,3 % anketirancev strokovne javnosti se s trditvijo, da Natura 2000 prinaša le prepovedi in omejitve, ni strinjalo, 39,7 % se ni popolnoma strinjalo. 17,5 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 59,524$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 59).

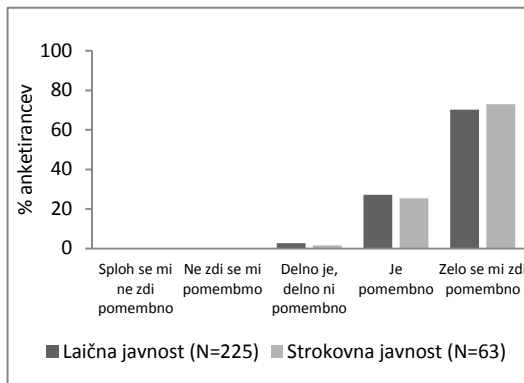
Slika 59: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša samo prepovedi

Anketirance smo vprašali **kako pomembno se jim zdi varovanje nekaterih živalskih vrst**. 56 % anketirancev laične in 68,3 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varovanje **metuljev** zelo pomembno, 29,8 % laične in 27 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 11,6 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je varovanje metuljev delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva metuljev se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 5,327$, $df = 3$, $p = 0,149$) (slika 60). 70,2 % anketirancev laične in 73 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo ptic** zelo pomembno, 27,1 % laične in 25,4 % laične javnosti pa, da je pomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva ptic se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,344$, $df = 2$, $p = 0,842$) (slika 61). 69,1 % anketirancev laične in 71,4 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo rib** zelo pomembno, 26,9 % laične in 25,4 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva rib se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,176$, $df = 2$, $p = 0,916$) (slika 62). 52,2 % anketirancev laične in 60,3 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo kačjih pastirjev** zelo pomembno, 26,3 % laične in 34,9 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 14,7 % anketirancev laične javnosti meni, da je varstvo kačjih pastirjev delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva kačjih pastirjev pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 9,994$, $df = 4$, $p = 0,041$) (slika 63). 52 % anketirancev laične in 60,3 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo hroščev** zelo pomembno, 27,4 % laične in 34,9 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 12,1 % anketirancev laične javnosti in 4,8 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo kačjih pastirjev delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva kačjih pastirjev se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 9,462$, $df = 4$, $p = 0,051$) (slika 64). 54 % anketirancev laične in 69,8 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo dvoživk** zelo pomembno, 31,7 %

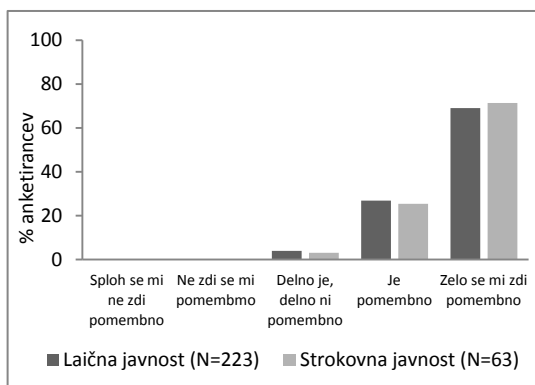
laične in 28,6 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 14,7 % anketirancev laične javnosti meni, da je varstvo dvoživk delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva dvoživk pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 9,223$, $df = 3$, $p = 0,026$) (slika 65). 56,9 % anketirancev laične in 68,3 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je **varstvo velikih zveri** zelo pomembno, 30,2 % laične in 27 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 10,2 % anketirancev laične javnosti in 3,2 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo velikih zveri delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva velikih zveri se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,632$, $df = 4$, $p = 0,327$) (slika 66). 51,4 % anketirancev laične in 63,5 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je **varstvo netopirjev** zelo pomembno, 25,2 % laične in 28,6 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 13,5 % anketirancev laične javnosti in 4,8 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo netopirjev delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva netopirjev se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 7,939$, $df = 4$, $p = 0,094$) (slika 67).

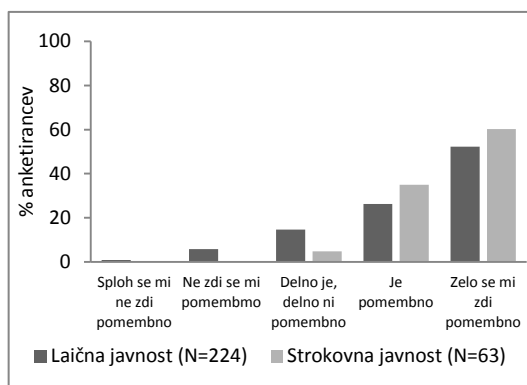
Slika 60: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja metuljev

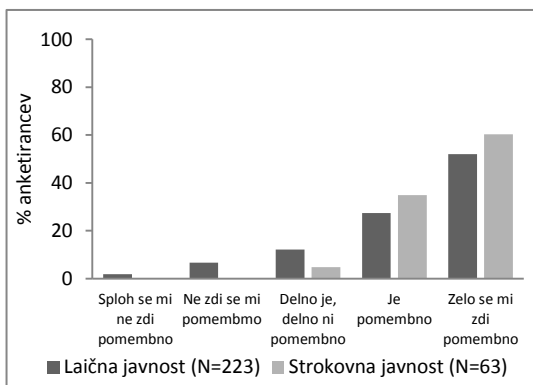
Slika 61: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja ptic .

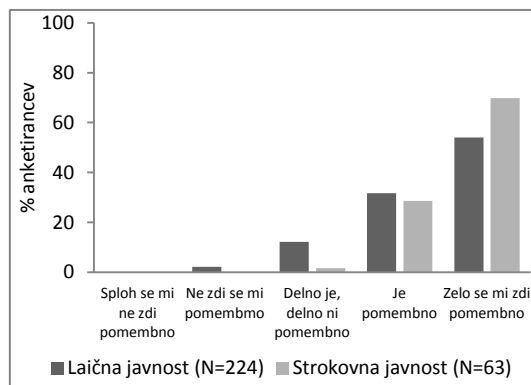
Slika 62: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja rib

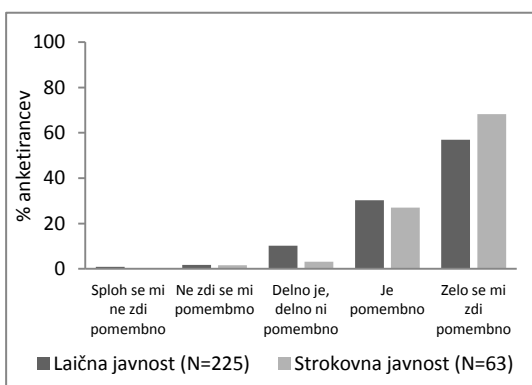
Slika 63: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja kačjih pastirjev

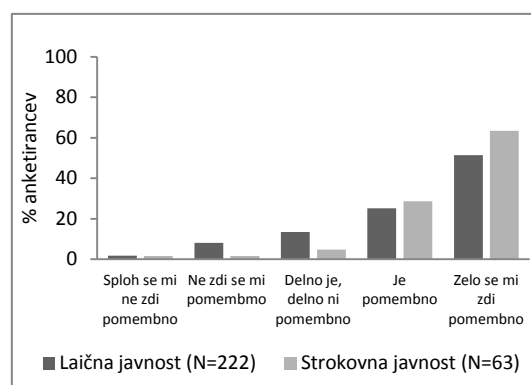
Slika 64: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja hroščev

Slika 65: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja dvoživk

Slika 66: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja velikih zveri

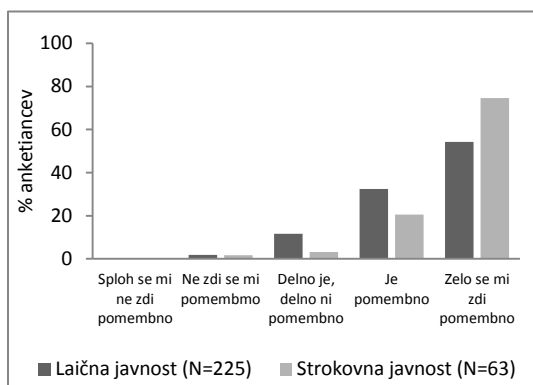

Slika 67: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja netopirjev.

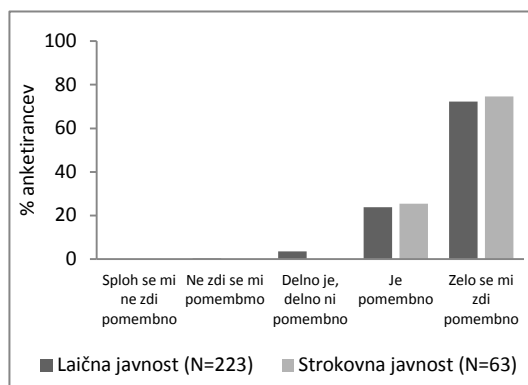
Anketirance smo vprašali, kako pomembno se jim zdi varovanje nekaterih habitatnih tipov (območij). 54,2 % anketirancev laične in 74,6 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo obrežnega vrbovja** zelo pomembno, 32,4 % laične in 20,6 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 11,6 % anketirancev laične javnosti in 3,2 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo obrežnega vrbovja delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva obrežnega vrbovja pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 9,349$, $df = 3$, $p = 0,025$) (slika 68). 72,2 % anketirancev laične in 74,6 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo strjenih gozdov** zelo pomembno, 23,8 % laične in 25,4 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva gozdov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,636$, $df = 3$, $p = 0,451$) (slika 69). 61,7 % anketirancev laične in 77,8 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je **varstvo mokrotnih travnikov** zelo pomembno, 27,5 % laične in 17,5 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 9 % anketirancev laične javnosti je menilo, da je varstvo mokrotnih travnikov delno pomembno, delno nepomembno, 1,8 % pa, da je nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva mokrotnih travnikov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 6,122$, $df = 3$, $p = 0,106$) (slika 70). 66,2 % anketirancev laične in 68,3 % anketirancev strokovne?? javnosti je menilo, da je **varstvo travnikov s številnimi cveticami** zelo pomembno, 26,2 % laične in 17,5 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 7,6 % anketirancev laične javnosti in 14,3 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo travnikov s številnimi cveticami delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva travnikov s cveticami se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,055$, $df = 2$, $p = 0,132$) (slika 71). 73,93 % anketirancev laične in 73 % anketirancev strokovne?? javnosti je menilo, da je **varstvo gorske narave** zelo pomembno, 24,4 % laične in 17,5 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 2,7 % anketirancev laične javnosti in 4,8 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo gorske narave delno pomembno, delno nepomembno. 1,6 % strokovne javnosti meni, da varstvo gorske narave ni pomembno, 3,2 % pa, da sploh ni pomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva gorske narave pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,339$, $df = 4$, $p = 0,015$) (slika 72). 83,9 % anketirancev laične in 87,3 % anketirancev strokovne?? javnosti meni, da je **varstvo rek in jezer** zelo pomembno, 15,2 % laične in 12,7 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilne ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,851$, $df = 2$, $p = 0,653$) (slika 73). 72,1 % anketirancev laične in 82,5 % anketirancev strokovne?? javnosti je menilo, da je **varstvo morske obale** zelo pomembno, 25,3 % laične in 15,9 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 3,1 % anketirancev laične javnosti in 1,6 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo morske obale delno pomembno, delno nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva morske obale se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,458$, $df = 3$, $p = 0,326$) (slika 74). 53,6 %

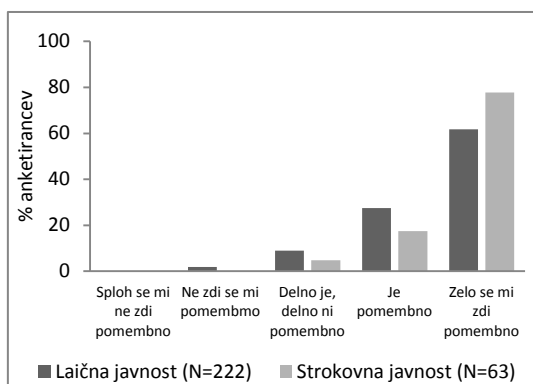
anketirancev laične in 71,4 % anketirancev strokovne?? javnosti je menilo, da je **varstvo prodišč** zelo pomembno, 30,8 % laične in 23,8 % strokovne javnosti pa, da je pomembno. 11,2 % anketirancev laične javnosti in 1,6 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da je varstvo prodišč delno pomembno, delno nepomembno. 3,6 % laične in 3,2 % strokovne javnosti se zdi varstvo prodišč nepomembno. Porazdelitvi odgovorov o pomenu varstva prodišč se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 9,108$, $df = 4$, $p = 0,058$) (slika 75).

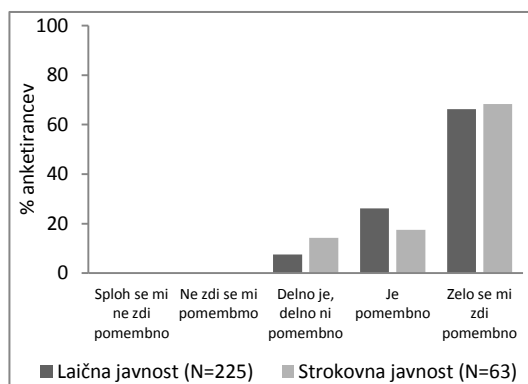
Slika 68: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja obrežnega vrbovja

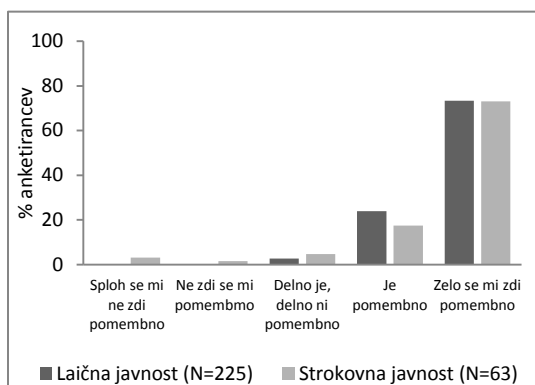
Slika 69: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja strjenih gozdov

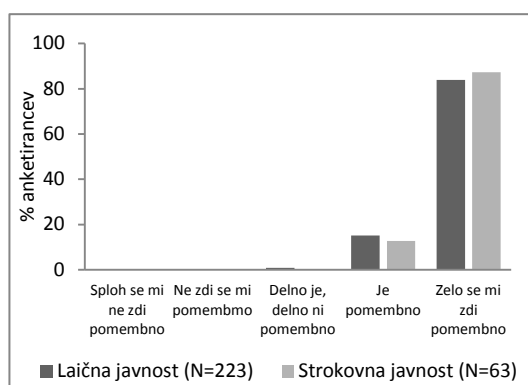
Slika 70: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja mokrotnih travnikov

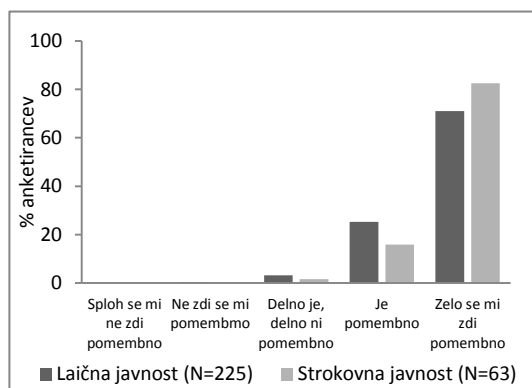
Slika 71: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja travnika s cveticami

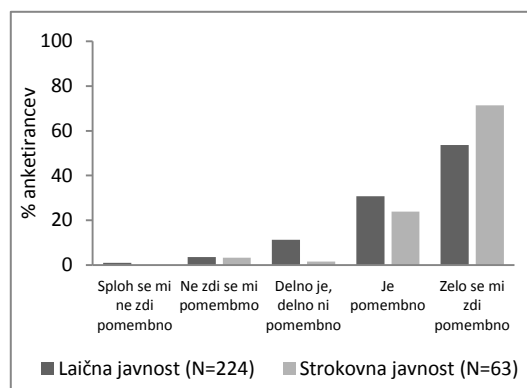
Slika 72: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja gorske narave

Slika 73: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja rek in jezer

Slika 73: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja morske obale

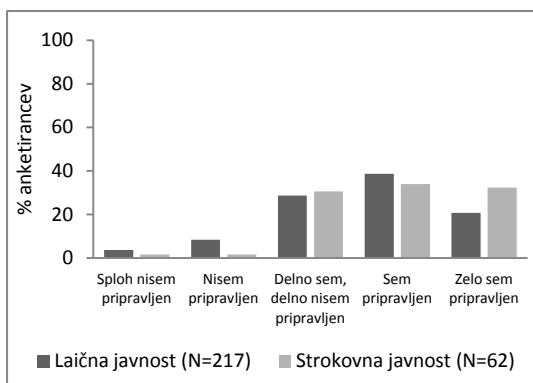

Slika 75: Odstotek anketirancev glede na zavedanje o pomembnosti varovanja prodišč

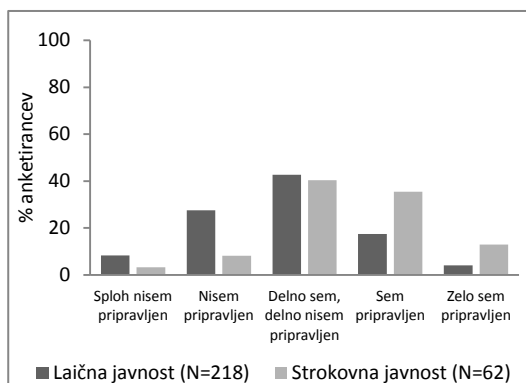
Anketirance smo vprašali, kaj bi bili pripravljeni storiti za ohranjanje nekaterih ogroženih habitatnih tipov. 38,7 % anketirancev laične javnosti in 33,9 % anketirancev strokovne javnosti je bilo pripravljeno **plačati višjo ceno za hrano, pridelano na ekološki način**, če bi s tem prispevali k ohranjanju ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. 20,7 % anketirancev laične in 32,3 % anketirancev strokovne javnosti je bilo zelo pripravljeno plačati višjo ceno za ekološko pridelano hrano. Le delno je bilo višjo ceno pripravljeno plačati 28,6 % anketirancev laične in 30,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 6,923$, $df = 4$, $p = 0,140$) (slika 76). 42,7 % anketirancev laične javnosti in 40,3 % anketirancev strokovne javnosti je bilo delno **pripravljeno plačati višjo ceno električne energije** za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. 27,5 % laične in 8,1 % strokovne javnosti ni bila pripravljena plačati višje cene elektrike, 17,5 % anketirancev laične in 35,5 % anketirancev strokovne javnosti pa je

bilo pripravljeno plačati višjo ceno elektrike, če bi s tem pripomogli k ohranjanju ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 23,109$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 77). **Varčevati z elektriko** je bilo zelo pripravljeno 53,4 % anketirancev laične in 66,7 % anketirancev strokovne javnosti. 37,7 % anketirancev laične in 27 % strokovne javnosti je bilo pripravljeno varčevati z elektriko. 7,6 % laične in 4,8 % strokovne javnosti je bilo le delno pripravljeno varčevati z elektriko. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,728$, $df = 3$, $p = 0,292$) (slika 78). **Prostovoljno delo** za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst je bilo zelo pripravljeno opravljati 14,1 % laične in 19 % strokovne javnosti. Prostovoljno delo je bilo pripravljeno opraviti 25,5 % laične in 36,5 % strokovne javnosti, le delno pa je bilo prostovoljno delo pripravljeno opravljati 40 % laične in 39,7 % strokovne javnosti. 15,9 % laične in 4,8 % strokovne javnosti ni bilo pripravljeno opravljati prostovoljnega dela v korist ohranjanja ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Porazdelitvi odgovorov o opravljanju prostovoljnega dela pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 10,333$, $df = 4$, $p = 0,035$) (slika 79). 40 % anketirancev laične in 36,5 % anketirancev strokovne javnosti je bilo delno **pripravljenih uporabljati javna prevozna sredstva**. 25,9 % anketirancev laične javnosti je bilo pripravljeno in 18,2 % laične javnosti je bilo zelo pripravljeno uporabljati javna prevozna sredstva. 12,3 % anketirancev laične javnosti pa ni bilo pripravljenih uporabljati javna prevozna sredstva. 31,7 % anketirancev strokovne javnosti je zelo oz. 25,4 % anketirancev strokovne javnosti je pripravljeno uporabljati javna prevozna sredstva. Porazdelitvi odgovorov o uporabi javnih prevoznih sredstev se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 8,267$, $df = 4$, $p = 0,082$) (slika 80). **Čistilnih akcij** se je bilo zelo pripravljeno udeležiti 21,4 % anketirancev laične in 23,8 % strokovne javnosti. Prav tako se je bilo čistilne akcije pripravljeno udeležiti 36,4 % laične in 44,4 % strokovne javnosti, le delno pa 33,2 % laične in 22,2 % strokovne javnosti. Čistilne akcije se ni bilo pripravljeno udeležiti 5,5 % anketirancev laične in 7,9 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov o udeležbi na čistilnih akcijah se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,043$, $df = 4$, $p = 0,401$) (slika 81). **Sodelovati pri obnovi mlake ali kala v bližini** je bilo zelo pripravljeno 20,9 % anketirancev laične in 39,7 % strokovne javnosti. Prav tako se je bilo obnove kala pripravljeno udeležiti tudi 30,5 % laične in 38,1 % strokovne javnosti, le delno pa 30,5 % laične in 19 % strokovne javnosti. Pri obnovi ne bi sodelovalo 12,7 % anketirancev laične in 2,3 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 17,704$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 82). Le 14,2 % anketirancev laične javnosti je bilo **pripravljeno prenašati žabe preko ceste**, 26 % le delno, 31,1 % anketirancev laične javnosti ni bilo pripravljeno prenašati žab čez cesto. Anketiranci strokovne javnosti so bilo zelo pripravljeni (23,8 %) oz. pripravljeni (38,1 %) prenašati žabe preko ceste, le delno 25,4 %, 9,5 % anketirancev

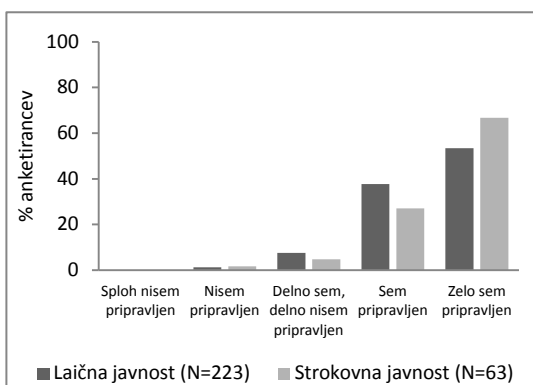
strokovne javnosti pa ni bilo pripravljeno prenašati žab. Porazdelitvi odgovorov o prenašanju žab se statistično značilno ne razlikujeta (slika 83). **Vsako leto pokositi zapuščen travnik** je bilo zelo pripravljeno narediti 16,1 % anketirancev laične in 31,7 % strokovne javnosti. Prav tako je bilo travnik pripravljeno pokositi tudi 27,2 % laične in 28,6 % strokovne javnosti, le delno pa 31,3 % laične in 28,6 % strokovne javnosti. Travnika ni bilo pripravljeno enkrat letno pokositi 18 % anketirancev laične in 9,5 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 11,078$, $df = 4$, $p = 0,026$) (slika 84). **Del zemljišča za izdelavo mlake bi bilo pripravljeno odstopiti** 19,9 % anketirancev laične in 18,6 % strokovne javnosti. Delno bi bilo zemljo pripravljeno odstopiti 31,8 % laične in 30,5 % strokovne javnosti. 25,6 % laične in 8,5 % strokovne javnosti zemlje ni bilo pripravljeno odstopiti za izdelavo mlake. Porazdelitvi odgovorov o odstopu zelje za mlako pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,223$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 85). 14,1 % anketirancev laične javnosti sploh ni oz. 21,4 % anketirancev ni bilo pripravljenih **enkrat letno donirati denar** za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst, prav tako denarja ni bilo pripravljeno donirati 19 % strokovne javnosti (9,5 % pa sploh ne). Delno je bilo denar pripravljeno donirati 32,7 % laične in 34,9 % strokovne javnosti. 22,3 % laične javnosti je bilo pripravljeno donirati denar (9,5 % je zelo pripravljeno). Denar bi enkrat letno doniralo tudi 22,2 % strokovne javnosti (14,3 bi bilo to zelo pripravljeno storiti). Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,016$, $df = 4$, $p = 0,733$) (slika 86). **Mesečno bi bilo denar v namene varstva ogroženih rastlinskih in živalskih vrst pripravljeno nameniti** 8,9 % anketirancev laične in 14,3 % strokovne javnosti. Delno bi bilo to pripravljeno storiti 33,2 % laične in 34,9 % strokovne javnosti. 34,1 % anketirancev laične in 31,7 % strokovne javnosti mesečno ni bilo pripravljeno nameniti denarja v naravovarstvene namene, 19,2 % laične in 12,7 % strokovne javnosti pa tega sploh ni bilo pripravljeno narediti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,952$, $df = 4$, $p = 0,566$) (slika 87). **Uporabo fitofarmacevtskih sredstev (FFS)** je bilo zelo pripravljeno opustiti 51,4 % anketirancev laične in 72,6 % anketirancev strokovne javnosti. Prav tako je bilo uporabo FFS pripravljeno opustiti tudi 29,7 % laične in 24,2 % strokovne javnosti. Le delno pa je bilo uporabo FFS pripravljeno opustiti 13,2 % laične in 1,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov o uporabi FFS pri anketirancih laične in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,219$, $df = 4$, $p = 0,016$) (slika 88).

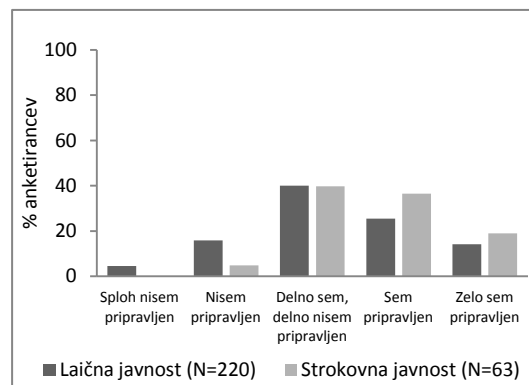
Slika 76: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno hrane za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

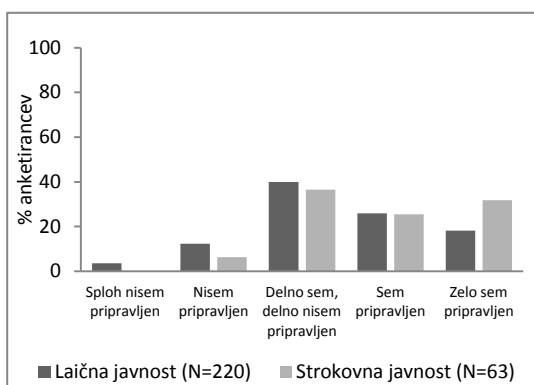
Slika 74: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno elektrike za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

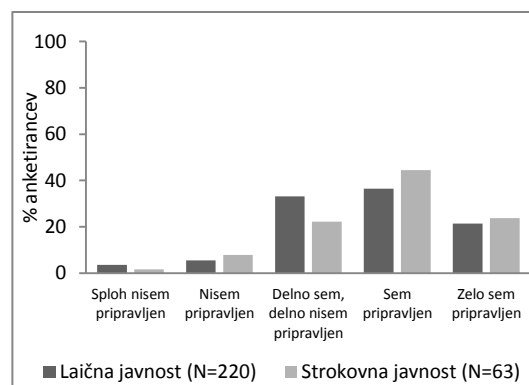
Slika 78: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost varčevati z elektriko za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

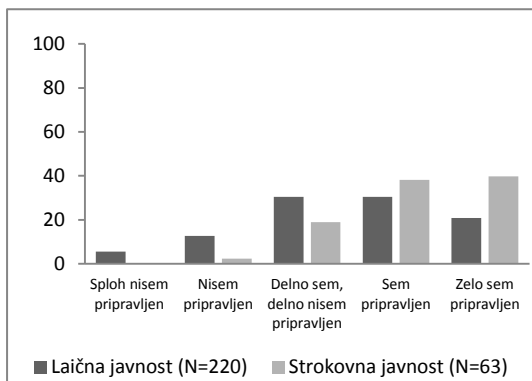
Slika 79: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost opravljati prostovoljno delo za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

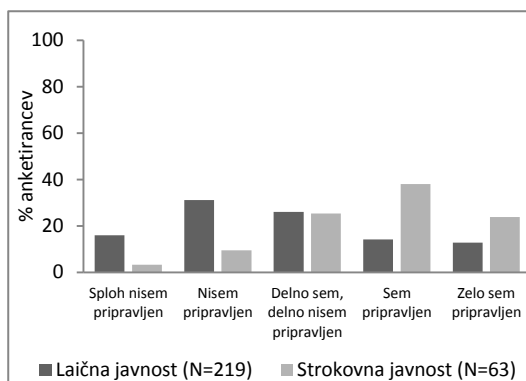
Slika 80: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost uporabljati javna prevozna sredstva za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst

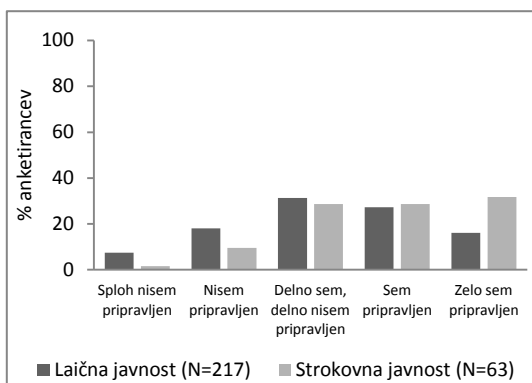
Slika 81: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost udeležiti se čistilne akcije za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

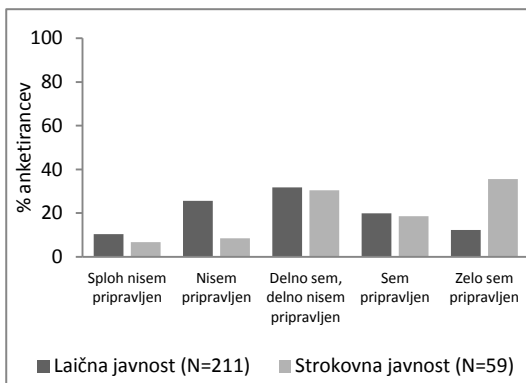
Slika 82: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost sodelovati pri obnovi mlake/kala za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

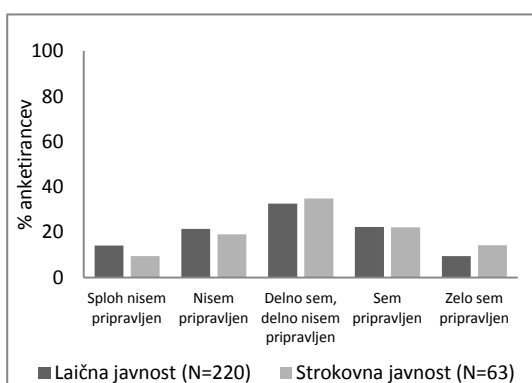
Slika 83: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenašati žabe za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

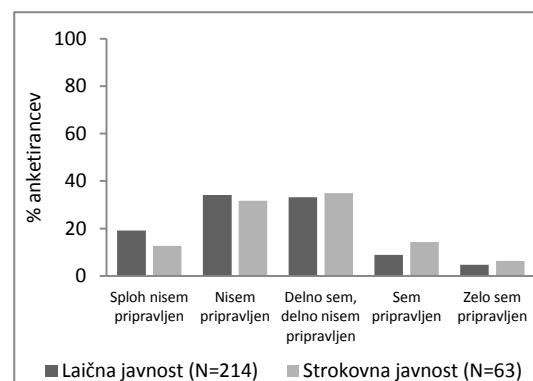
Slika 84: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost enkrat letno pokositi zapuščen travnik za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

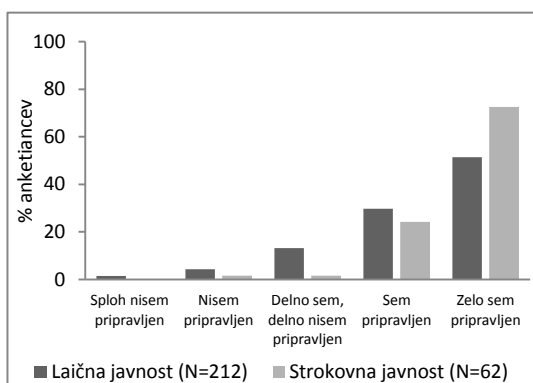
Slika 85: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost odstopiti kos zemljišča za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

Slika 86: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost letno donirati denar za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

Slika 87: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost mesečno donirati denar za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

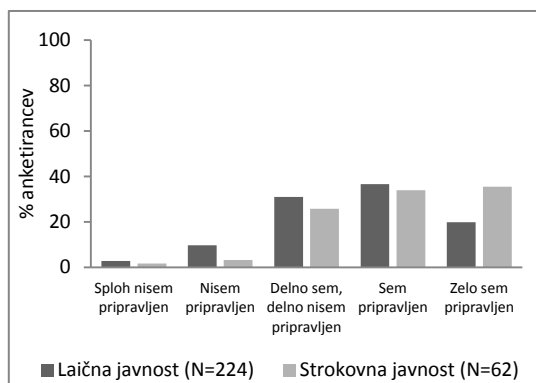
Slika 88: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenehati z uporabo fitofarmacevtskih sredstev za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

Anketirance smo vprašali, kaj bi bili pripravljeni storiti za ohranjanje nekaterih ogroženih habitatnih tipov. 36,6 % anketirancev laične javnosti in 33,9 % anketirancev strokovne javnosti je bilo pripravljeno **plačati višjo ceno za hrano, pridelano na ekološki način**, če bi s tem prispevali k ohranjanju ogroženih habitatov. 19,9 % anketirancev laične in 35,5 % anketirancev strokovne javnosti je bilo zelo pripravljeno plačati višjo ceno za ekološko pridelano hrano. Le delno je višjo ceno bilo pripravljeno plačati 31 % anketirancev laične in 25,8 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 8,252$, $df = 4$, $p = 0,083$) (slika 89). 41,4 % anketirancev laične javnosti in 38,7 % anketirancev strokovne javnosti je bilo delno **pripravljeno plačati višjo ceno električne energije** za ohranjanje ogroženih habitatov. 26,5 % laične in 8,1 % strokovne javnosti ni bilo pripravljeno plačati višje cene elektrike, 18,1 % anketirancev laične in 37,1 % anketirancev strokovne javnosti pa je bilo pripravljeno plačati višjo ceno elektrike, če bi s tem pripomogli k ohranjanju ogroženih habitatov. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,381$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 90). **Varčevati z elektriko** je bilo zelo pripravljeno 48,8 % anketirancev laične in 61,9 % anketirancev strokovne javnosti. 37,8 % anketirancev laične in 30,2 % strokovne javnosti je bilo pripravljeno varčevati z elektriko. 10,6 % laične in 6,3 % strokovne javnosti je bilo le delno pripravljeno varčevati z elektriko. Porazdelitvi odgovorov o varčevanju z elektriko se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,581$, $df = 3$, $p = 0,310$) (slika 91). **Prostovoljno delo** za ohranjanje ogroženih habitatov je bilo zelo pripravljeno opravljati 14,3 % laične in 25,4 % strokovne javnosti. Prostovoljno delo je bilo pripravljeno opraviti 22,6 % laične in 34,9 % strokovne javnosti, le delno pa je bilo prostovoljno delo pripravljeno opravljati 41,5 % laične in 34,9 % strokovne javnosti. 15,7 % laične in 4,8 % strokovne javnosti ni bilo pripravljeno opravljati prostovoljnega dela v korist ohranjanja ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta

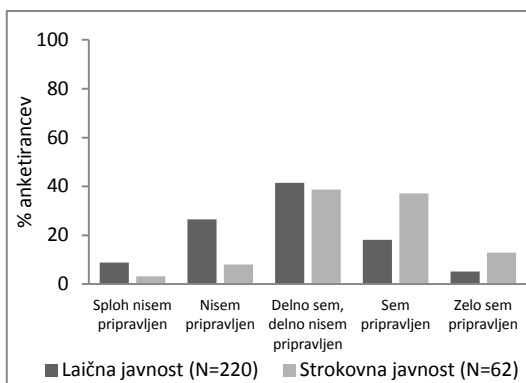
($\chi^2 = 15,217$, $df = 4$, $p = 0,004$) (slika 92). 41 % anketirancev laične in 33,3 % anketirancev strokovne javnosti je bilo delno **pripravljena uporabljati javna prevozna sredstva**. 23 % anketirancev laične javnosti je bilo pripravljeno in 17,5 % laične javnosti je bilo zelo pripravljeno uporabljati javna prevozna sredstva. 14,7 % anketirancev laične javnosti pa ni bilo pripravljenih uporabljati javna prevozna sredstva. 30,2 % anketirancev strokovne javnosti je bilo zelo oz. 30,2 % anketirancev strokovne javnosti je bilo pripravljeno uporabljati javna prevozna sredstva. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 10,573$, $df = 4$, $p = 0,032$) (slika 93). **Čistilnih akcij** se je bilo zelo pripravljeno udeležiti 21,1 % anketirancev laične in 27,4 % strokovne javnosti. Prav tako se je bilo čistilne akcije pripravljeno udeležiti 30,3 % laične in 45,2 % strokovne javnosti, le delno pa 39,4 % laične in 16,1 % strokovne javnosti. Čistilne akcije se ni bilo pripravljeno udeležiti 5,5 % anketirancev laične in 9,7 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 13,642$, $df = 4$, $p = 0,009$) (slika 94). **Sodelovati pri obnovi mlake ali kala v bližini** se je bilo zelo pripravljenih 21,5 % anketirancev laične in 42,9 % strokovne javnosti. Prav tako se je bilo obnove kala pripravljeno udeležiti tudi 25,7 % laične in 34,9 % strokovne javnosti, le delno pa 31,8 % laične in 19 % strokovne javnosti. Pri obnovi ne bi sodelovalo 15,9 % anketirancev laične in 3,2 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,937$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 95). Le 13,9 % anketirancev laične javnosti je bilo **pripravljeno prenašati žabe preko ceste**, 25,5 % le delno, 31 % anketirancev laične javnosti pa ni bilo pripravljeno prenašati žab čez cesto. Anketiranci strokovne javnosti so bili zelo pripravljeni (v 23,8 %) oz. pripravljeni (34,9 %) prenašati žabe preko ceste, le delno 27 %, 9,5 % anketirancev strokovne javnosti pa ni bilo pripravljeno prenašati žab. Porazdelitvi odgovorov o prenašanju žab pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 29,580$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 96). **Vsako leto pokositi zapuščen travnik** je bilo zelo pripravljeno narediti 16,4 % anketirancev laične in 33,7 % strokovne javnosti. Prav tako je bilo travnik pripravljeno pokositi tudi 26,3 % laične in 33,3 % strokovne javnosti, le delno pa 31,9 % laične in 23,8 % strokovne javnosti. Travnika ni bilo pripravljeno enkrat letno pokositi 18,3 % anketirancev laične in 7,9 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 14,552$, $df = 4$, $p = 0,006$) (slika 97). **Del zemljišča za izdelavo mlake bi bilo pripravljeno odstopiti** 21,2 % anketirancev laične in 25 % strokovne javnosti. Delno bi bilo zemljo pripravljeno odstopiti 27,9 % laične in 23,3 % strokovne javnosti. 26,9 % laične in 11,7 % strokovne javnosti pa zemlje ni pripravljeno odstopiti za izdelavo mlake. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 19,115$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 98).

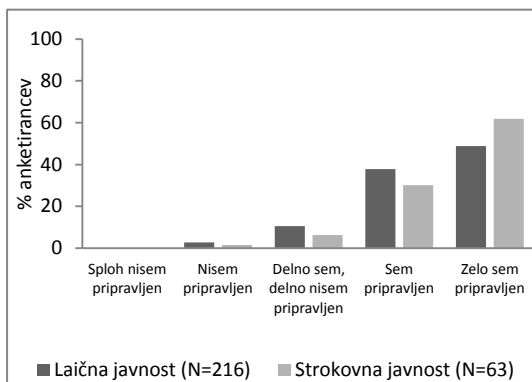
15,3 % anketirancev laične javnosti sploh ni oz. 23,7 % anketirancev ni bilo pripravljenih **enkrat letno donirati denar** za ohranjanje ogroženih habitatov, prav tako denarja ni bilo pripravljeno donirati 20,6 % strokovne javnosti (9,5 % pa sploh ne). Delno je bilo denar pripravljeno donirati 32,6 % laične in 34,9 % strokovne javnosti. 18,6 % laične javnosti je bilo pripravljeno donirati denar (9,8 % je bilo zelo pripravljeno). Denar bi enkrat letno doniralo tudi 23,8 % strokovne javnosti (11,1 % bi bilo to zelo pripravljeno storiti). Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,217$, $df = 4$, $p = 0,696$) (slika 99). **Mesečno bi denar v namene varstva ogroženih habitatov namenilo** 9,9 % anketirancev laične in 11,1 % strokovne javnosti. Delno je to bilo pripravljeno storiti 28,6 % laične in 33,3 % strokovne javnosti. 34,7 % anketirancev laične in 30,2 % strokovne javnosti mesečno ni bilo pripravljeno nameniti denarja v naravovarstvene namene, 21,1 % laične in 14,3 % strokovne javnosti pa tega sploh ni bilo pripravljeno narediti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,021$, $df = 4$, $p = 0,403$) (slika 100). **Uporabo fitofarmacevtskih sredstev (FFS)** je bilo zelo pripravljeno opustiti 51,5 % anketirancev laične in 71 % anketirancev strokovne javnosti. Prav tako je bilo uporabo FFS pripravljeno opustiti tudi 27,9 % laične in 21 % strokovne javnosti. Le delno pa je bilo uporabo FFS pripravljeno opustiti 13,7 % laične in 4,8 % strokovne javnosti. V korist ogroženih habitatov uporabe FFS ne bi opustilo 4,4 % anketirancev laične in 1,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta (slika 101).

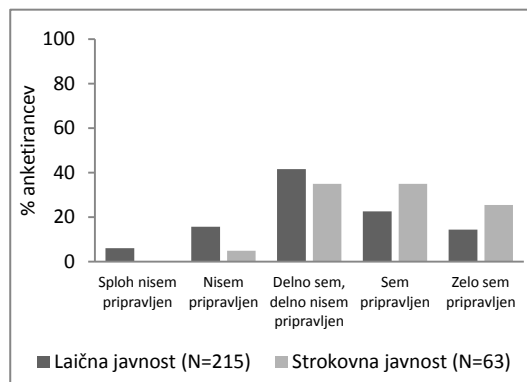
Slika 89: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način, za ohranjanje ogroženih habitatov

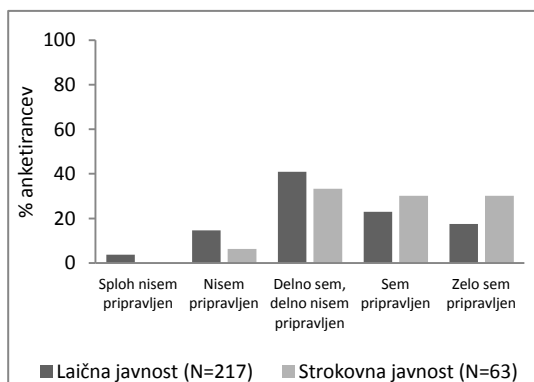
Slika 90: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost plačati višjo ceno elektrike za ohranjanje ogroženih habitatov

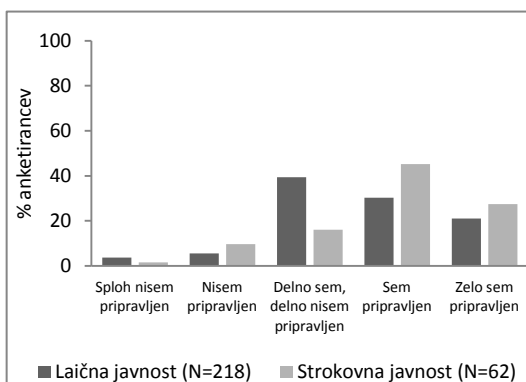
Slika 91: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost varčevati z elektriko za ohranjanje ogroženih habitatov.

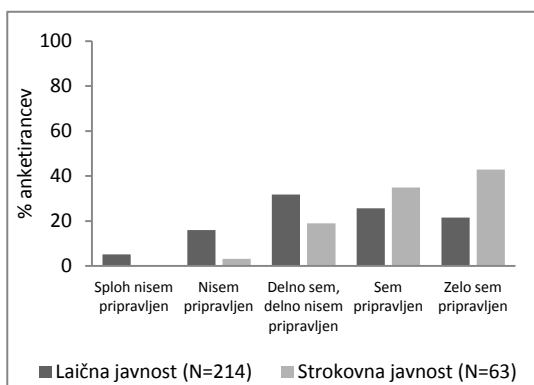
Slika 92: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost opravljati prostovoljno delo za ohranjanje ogroženih habitatov

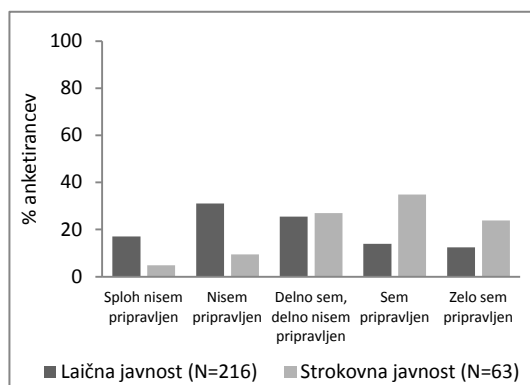
Slika 93: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost uporabljati javna prevozna sredstva za ohranjanje ogroženih habitatov

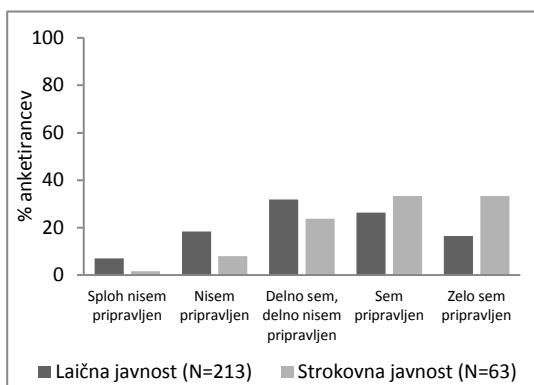
Slika 94: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost udeležiti se čistilne akcije za ohranjanje ogroženih habitatov

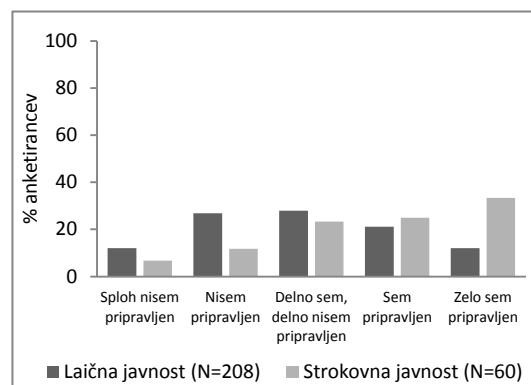
Slika 95: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost sodelovati pri obnovi mlake

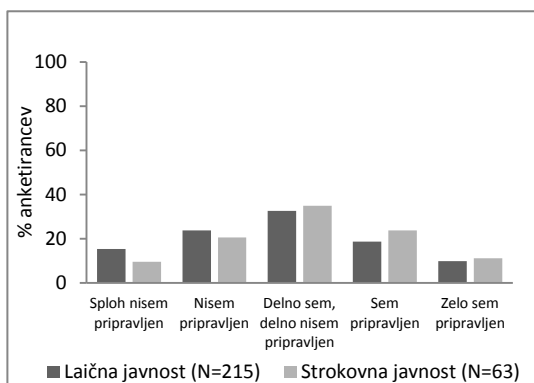
Slika 96: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenašati žabe

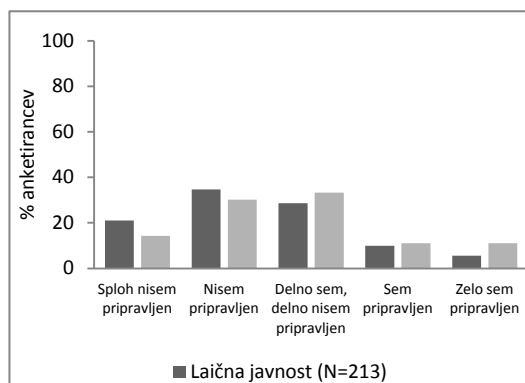
Slika 97: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost pokositi zapuščen travnik za ohranjanje ogroženih habitatov

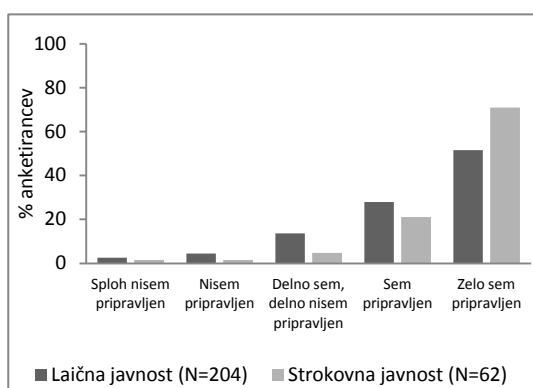
Slika 98: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost odstopiti kos zemljišča za ohranjanje ogroženih habitatov

Slika 99: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost letno donirati denar za ohranjanje ogroženih habitatov

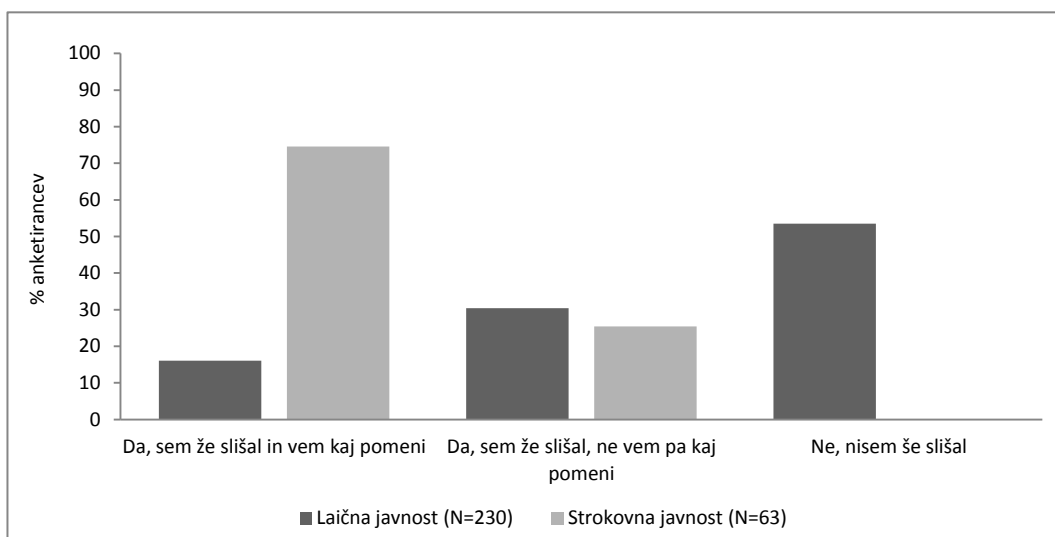
Slika 100: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost mesečno donirati denar za ohranjanje ogroženih habitatov

Slika 101: Odstotek anketirancev glede na pripravljenost prenehati uporabljati FFS za ohranjanje ogroženih habitatov

6.2.3 Analiza vprašanj, vezanih na Vodno direktivo

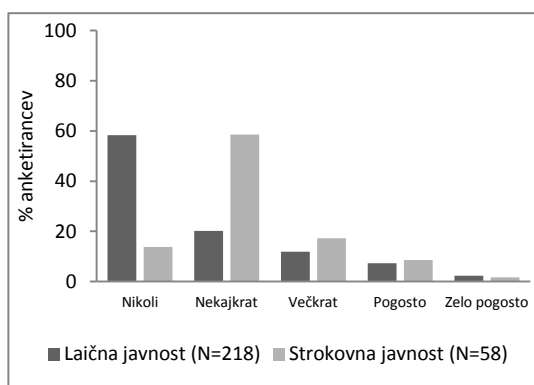
Kaj pomeni **Vodna direktiva**, je vedelo 16,1 % anketirancev laične javnosti, 30,4 % jih je že slišalo za vodno direktivo, a ne vedo, kaj pomeni, 53,5 % pa za vodno direktivo še ni slišalo. Strokovna javnost v 74,6 % ve, kaj pomeni oz. prinaša vodna direktiva, 25,4 % pa je le slišalo za vodno direktivo, vendar ne vedo, kaj pomeni. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 93,185$, $df = 2$, $p < 0,0001$) (slika 102).

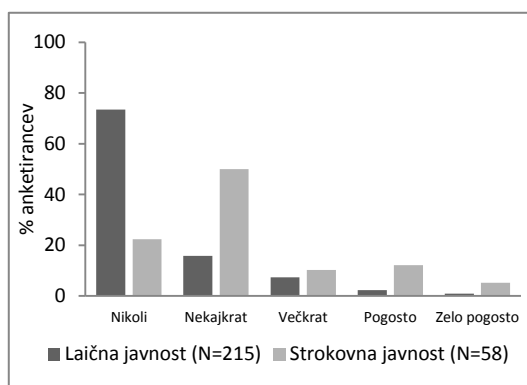
Slika 102: Odstotek anketirancev glede na mnenje o poznavanju Vodne direktive

58,3 % anketirancev laične javnosti je menilo, da se vodna direktiva **v medijih** nikoli ne pojavlja, 22,2 % anketirancev je menilo, da se pojavi nekajkrat, 11,9 % anketirancev je menilo, da se pojavi večkrat. 7,3 % je menilo, da se vodna direktiva v medijih pogosto pojavlja, 2,3 % pa, da se zelo pogosto. 13,8 % strokovne javnosti je menilo, da se vodna direktiva v medijih nikoli ne pojavlja, 58,6 %, da se pojavi nekajkrat, 17,2 %, da se večkrat pojavlja. 8,6 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da se vodna direktiva v medijih pogosto pojavlja, in 1,7 % da, da se zelo pogosto pojavlja. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju vodne direktive v medijih pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 43,625$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 103). 73,5 % anketirancev laične javnosti je menilo, da se vodna direktiva **na internetu** nikoli ne pojavlja, 15,8 % pa, da se pojavi nekajkrat. 22,4 % anketirancev strokovne javnosti je menilo, da se vodna direktiva na internetu nikoli ne pojavlja, 50 %, da se pojavi nekajkrat, 10,3 %, da se pojavi večkrat, 12,1 % pa, da se pogosto pojavlja na internetu. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju vodne direktive na internetu pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 56,987$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika

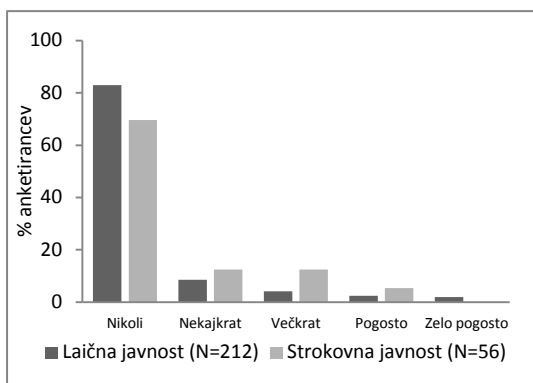
104). 83 % laične javnosti **v šoli/na univerzi** nikoli ni slišalo za vodno direktivo, 8,5 % nekajkrat, večkrat pa 4,2 % anketirancev laične javnosti. 69,6 % anketirancev strokovne javnosti v šoli in na univerzi ni nikoli slišalo za vodno direktivo, 12,5 % nekajkrat, 12,5 % pa večkrat. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju vodne direktive na šoli/univerzi se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 9,198$, $df = 4$, $p = 0,056$) (slika 105). 82 % anketirancev laične javnosti ni **pri dodatnem izobraževanju** nikoli slišalo za vodno direktivo, 8,1 % nekajkrat, večkrat pa 4,3 %. 36,8 % anketirancev strokovne javnosti pri dodatnem izobraževanju ni nikoli slišalo za vodno direktivo, 21,1 % nekajkrat, 19,3 % večkrat in 14 % pogosto. Porazdelitvi odgovorov o pojavljanju vodne direktive pri dodatnem izobraževanju pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 47,371$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 106). 88,2 % anketirancev laične in 80,4 % anketirancev strokovne javnosti **na upravni enoti** še nikoli ni slišalo za vodno direktivo. 9,4 % anketirancev laične in 5,4 % anketirancev strokovne javnosti je na upravni enoti nekajkrat slišalo za vodno direktivo, 10,7 % anketirancev strokovne javnosti pa večkrat. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 14,227$, $df = 3$, $p = 0,003$) (slika 107). 75,9 % anketirancev laične javnosti **pri prijateljih in znancih** še nikoli ni slišala za vodno direktivo, 7,5 % nekajkrat, 8,5 % pa večkrat. 56,6 % anketirancev strokovne javnosti nikoli ni slišalo za vodno direktivo pri prijateljih in znancih, 18,9 % nekajkrat, 9,4 % večkrat. 13,2 % anketirancev strokovne javnosti je pri prijateljih in znancih pogosto slišalo za vodno direktivo. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 16,475$, $df = 4$, $p = 0,002$) (slika 108).

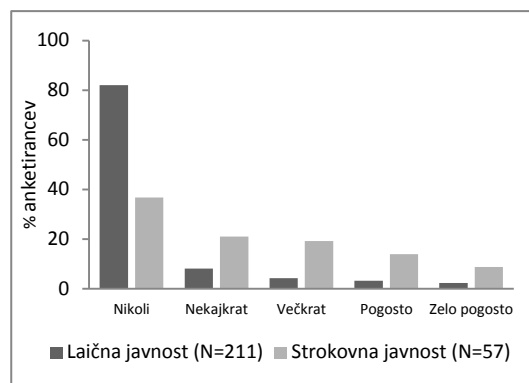
Slika 103: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive v medijih

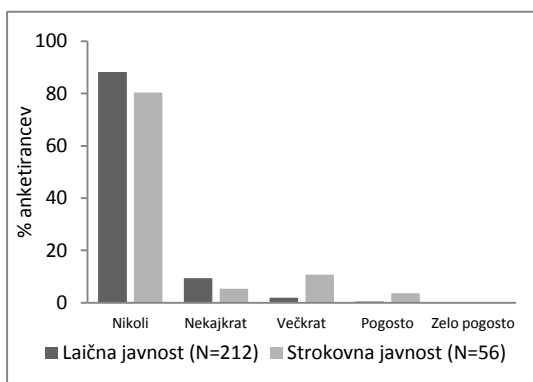
Slika 104: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive na internetu

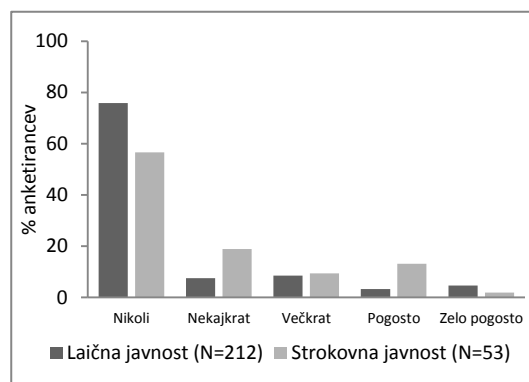
Slika 105: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive v šoli/na univerzi

Slika 106: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive pri dodatnem izobraževanju

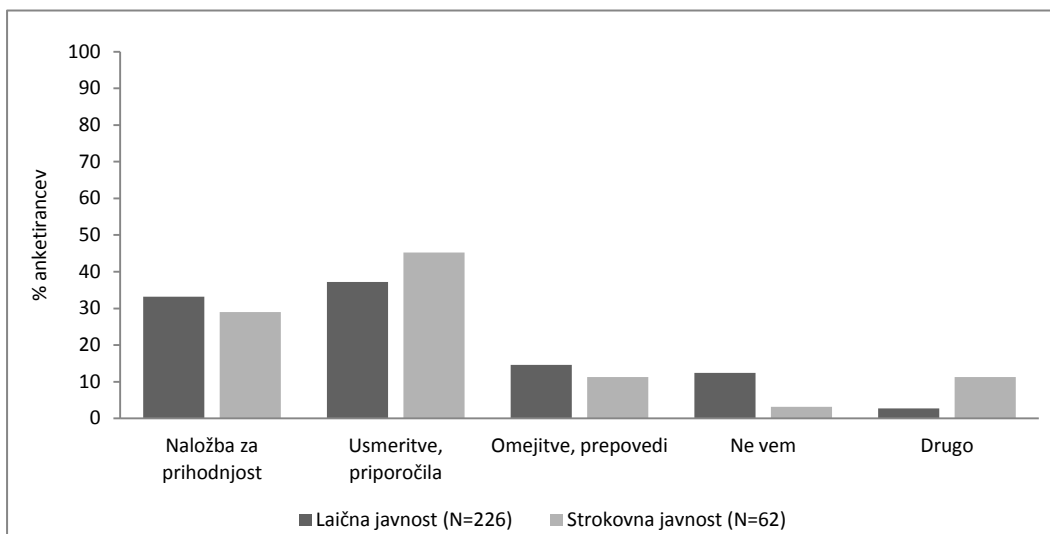

Slika 107: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive na upravni enoti

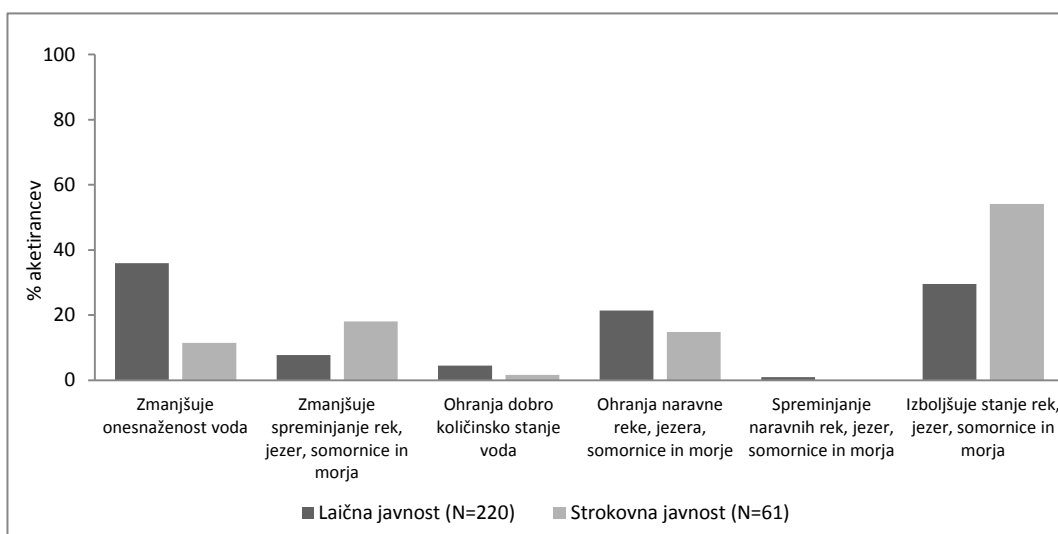
Slika 108: Odstotek anketirancev glede na pojavljanje vodne direktive pri prijateljih/znancih

Anketirance smo vprašali, **na kaj najprej pomislijo** ob besedni zvezi **vodna direktiva**. Da je vodna direktiva naložba za prihodnost, je najprej pomislilo 33,2 % anketirancev laične in 29 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre za usmeritve in priporočila, je pomislilo 37,2 % anketirancev laične in 45,2 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre za omejitve in prepovedi, je pomislilo 14,6 % anketirancev laične in 11,3 % anketirancev strokovne javnosti. Poleg tega so anketiranci navedli, da vodna direktiva pomeni ohranitev vodnih virov, ohranjanje vodnih teles, strožji nadzor voda in krizno stanje voda v Evropi. Porazdelitvi odgovorov o tem, kaj pomeni vodna direktiva pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti, se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 13,403$, $df = 4$, $p = 0,009$) (slika 109).

Slika 109: Odstotek anketirancev glede na to, kaj najprej pomislijo ob besedni zvezi vodna direktiva

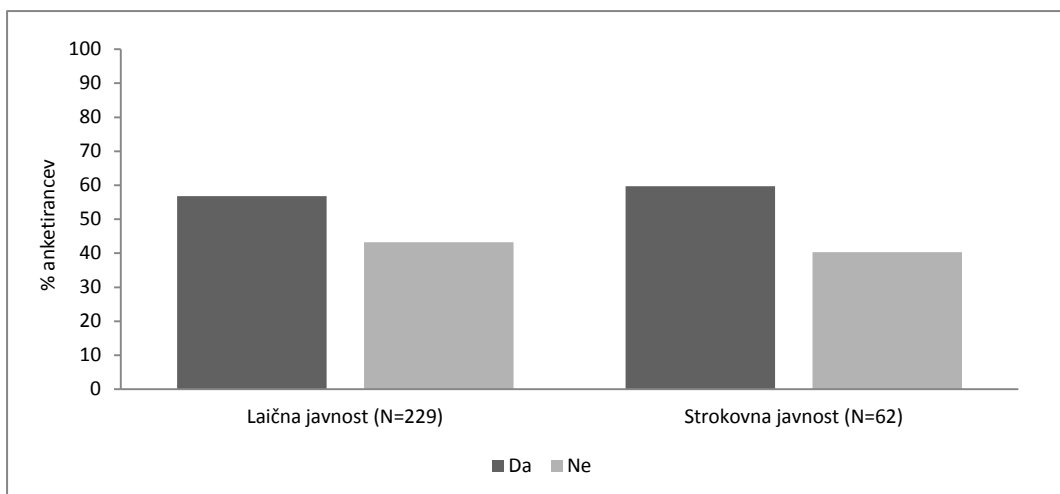
Anketirance smo vprašali, **kaj prinaša vodna direktiva**. Da vodna direktiva prinaša zmanjševanje onesnaževanja voda je menilo 35,9 % anketirancev laične in 11,5 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre za zmanjšano spreminjanje rek, jezer, somornice in morja, je menilo 7,7 % anketirancev laične in 18 % anketirancev strokovne javnosti. Da gre za ohranjanje dobrega količinskega stanja voda, meni 4,5 % laične in 1,6 % strokovne javnosti. Da vodna direktiva ohranja naravne reke, jezera somornice in morje, je menilo 21,4 % anketirancev laične in 14,8 % anketirancev strokovne javnosti. Da vodna direktiva izboljšuje stanje rek, jezer, somornice in morja, je menilo 29,5 % anketirancev laične in 54,1 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov o tem, kaj prinaša vodna direktiva, se pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 25,293$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 110).

Slika 110: Odstotek anketirancev glede na mnenje, kaj prinaša vodna direktiva

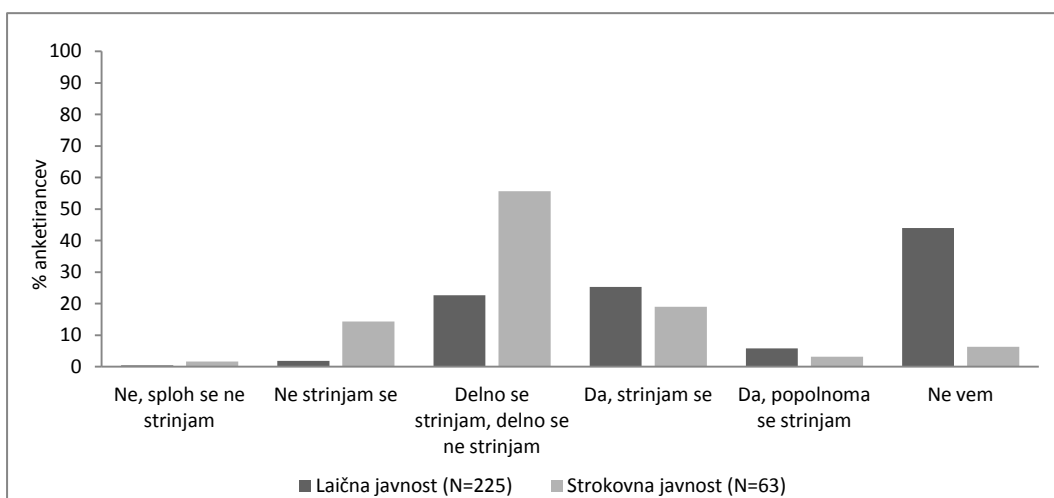

56,8 % anketirancev laične in 59,7 % anketirancev strokovne javnosti stanuje v neposredni bližini potoka, reke, jezera ali morja. 43,2 % laične in 40,3 % anketirancev strokovne javnosti ne stanuje v neposredni bližini vodnih teles. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta (slika 111).

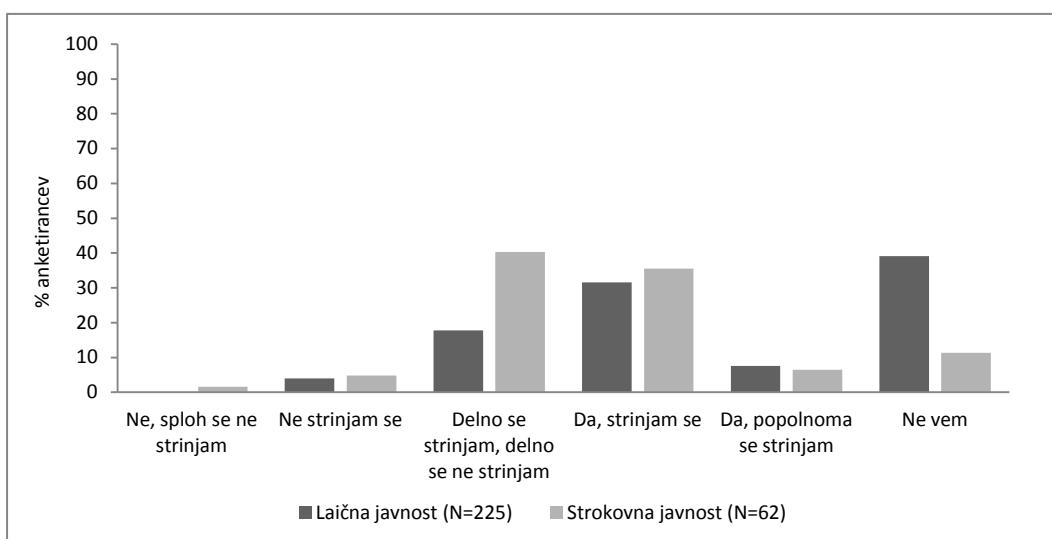
Slika 111: Odstotek anketirancev glede na to, ali stanujejo v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja.

25,3 % anketirancev laične javnosti se je strinjalo s trditvijo, da je Vodna direktiva **temeljni kamen varstva narave v Evropi**, prav tako 19 % anketirancev strokovne javnosti. S trditvijo se je delno strinjalo, delno ne strinjalo 22,7 % anketirancev laične in 55,6 % anketirancev strokovne javnosti. 44 % anketirancev laične javnosti je na vprašanje odgovorilo z odgovorom ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 56,774$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 112).

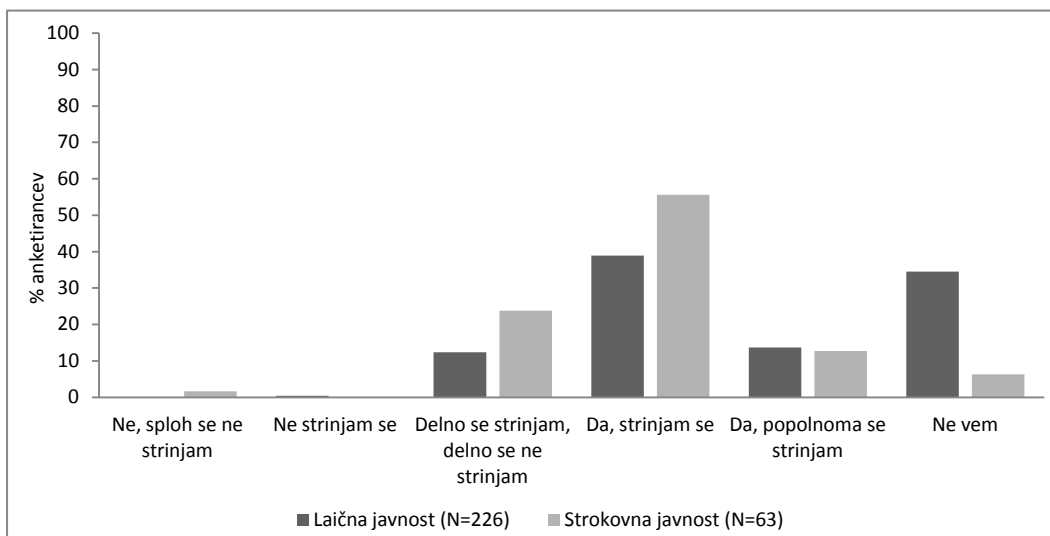
Slika 112: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Vodna direktiva temeljni kamen varstva narave v Evropi

31,6 % anketirancev laične javnosti se je strinjalo s trditvijo, da Vodna direktiva varuje **ogrožene rastlinske in živalske vrste**, prav tako 35,5 % anketirancev strokovne javnosti. S trditvijo se je delno strinjalo, delno ne strinjalo 17,8 % anketirancev laične in 40,3 % anketirancev strokovne javnosti. 39,1 % anketirancev laične javnosti in 11,3 % anketirancev strokovne javnosti je na vprašanje odgovorilo z odgovorom ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 26,297$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 113).

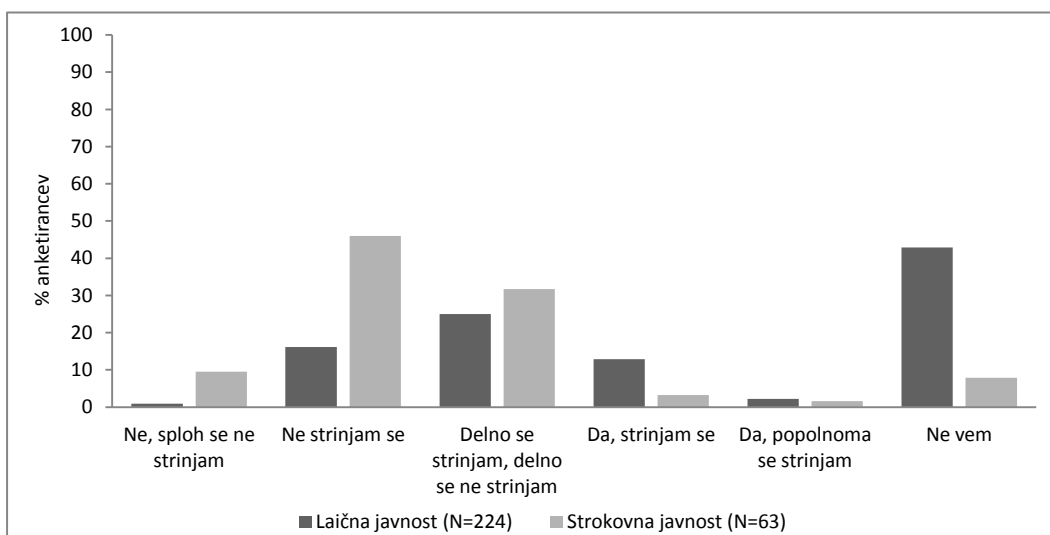
Slika 113: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste

38,9 % anketirancev laične javnosti se je strinja s trditvijo, da **Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje**, prav tako 55,6 % anketirancev strokovne javnosti. S trditvijo se je delno strinjalo, delno ne 12,4 % anketirancev laične in 23,8 % anketirancev strokovne javnosti. 34,5 % anketirancev laične javnosti in 6,3 % anketirancev strokovne javnosti je na vprašanje odgovorilo z odgovorom ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 25,192$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 114).

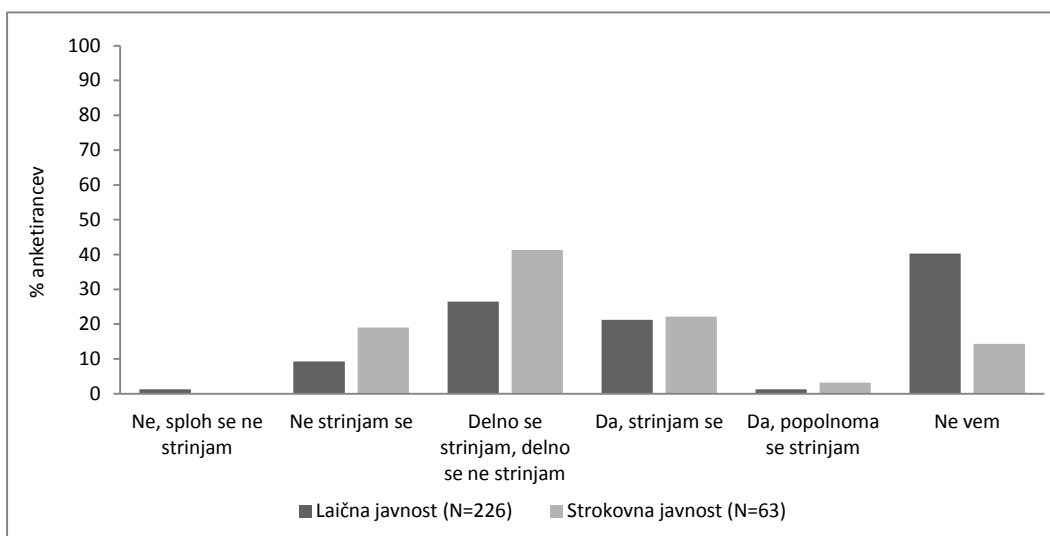
Slika 114: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje

16,1 % anketirancev laične in 46 % anketirancev strokovne javnosti se ni strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodi**. 25 % anketirancev laične in 31,7 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne. 12,9 % anketirancev laične javnosti se je s trditvijo strinjalo, 42,9 % pa jih je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 54,957$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 115).

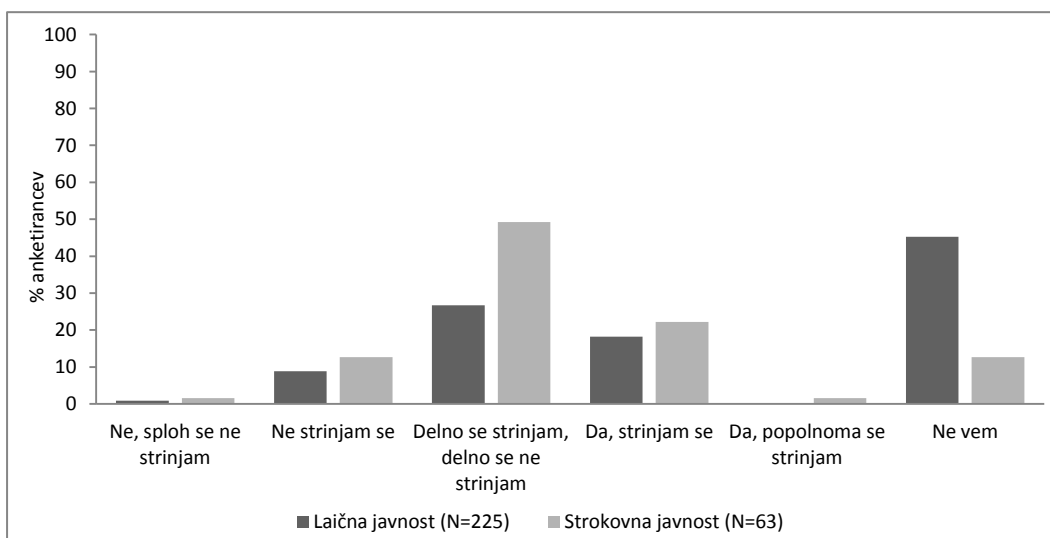
Slika 115: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodi

9,3 % anketirancev laične in 19 % anketirancev strokovne javnosti se ne strinja s trditvijo, da je **Vodna direktiva razvojna priložnost za turizem, rekreacijo**. 26,5 % anketirancev laične in 41,3 % anketirancev strokovne javnosti se s trditvijo delno strinja, delno ne strinja. 21,2 % anketirancev laične javnosti in 22,2 % strokovne javnosti se s trditvijo strinja, 14,3 % anketirancev laične in 14,3 % anketirancev strokovne javnosti pa je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 19,134$, $df = 5$, $p = 0,002$) (slika 116).

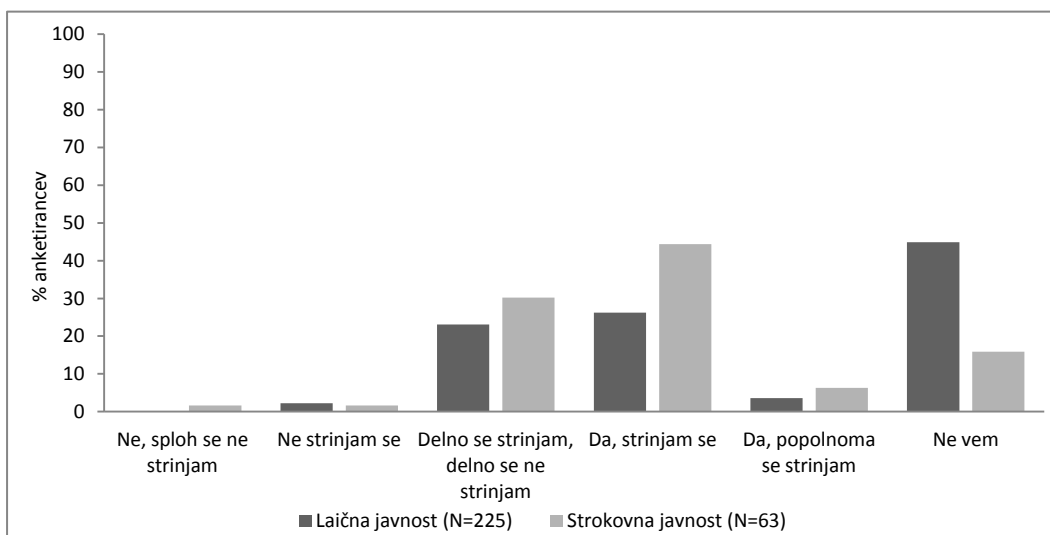
Slika 116: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je Vodna direktiva razvojna priložnost za turizem, rekreacijo

18,2 % anketirancev laične in 22,2 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva omogoča nova delovna mesta**. 26,7 % anketirancev laične in 49,2 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo. 8,9 % anketirancev laične javnosti in 12,7 % strokovne javnosti se s trditvijo ni strinjalo, 45,3 % anketirancev laične in 12,7 % anketirancev strokovne javnosti pa je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 26,587$, $df = 5$, $p = 0,002$) (slika 117).

Slika 117: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva omogoča nova delovna mesta

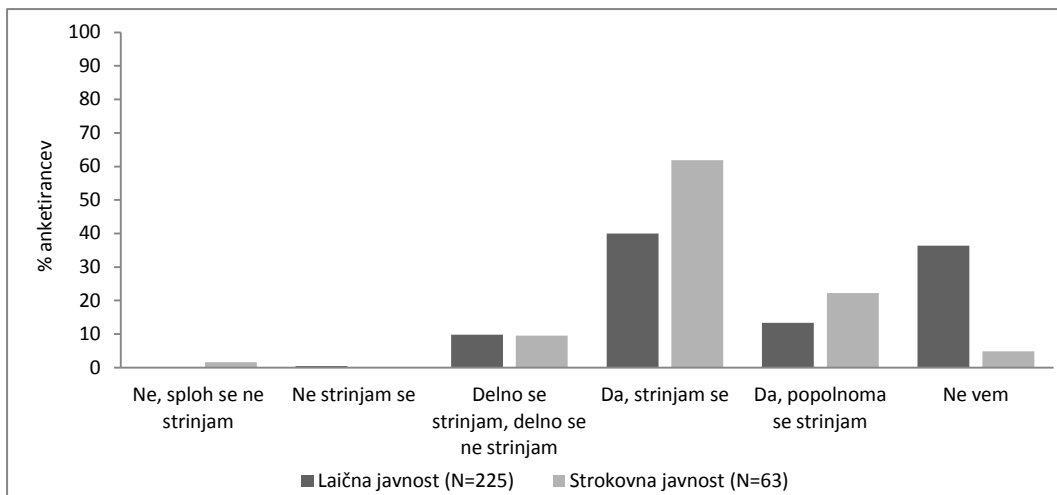
26,2 % anketirancev laične in 44,42 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja** za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah in morju. 23,1 % anketirancev laične in 30,2 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo. 44,9 % anketirancev laične in 15,7 % anketirancev strokovne javnosti je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,742$, $df = 5$, $p = 0,001$) (slika 118).

Slika 118: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah in morju

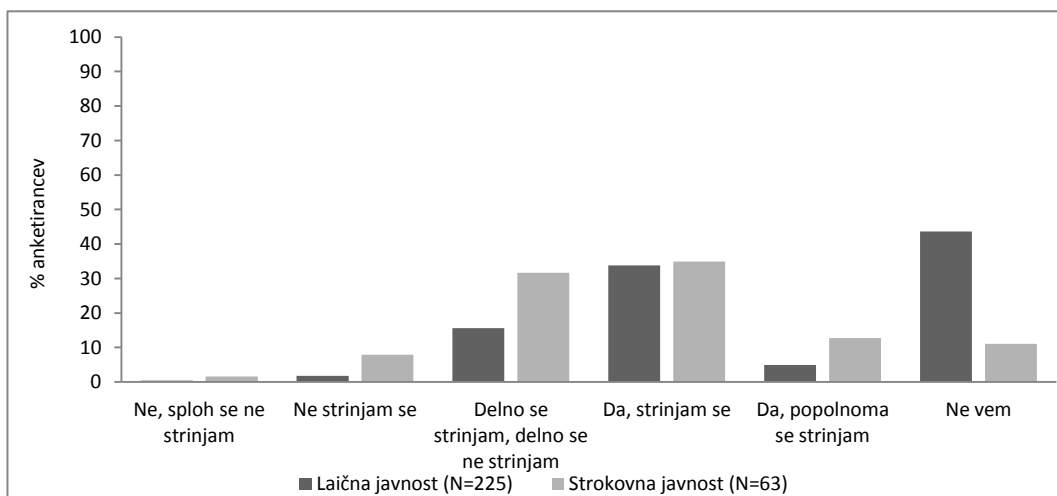
40 % anketirancev laične in 61,9 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda**. 9,8 %

anketirancev laične in 9,5 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo. 36,4 % anketirancev laične in 4,8 % anketirancev strokovne javnosti je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 28,417$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 119).

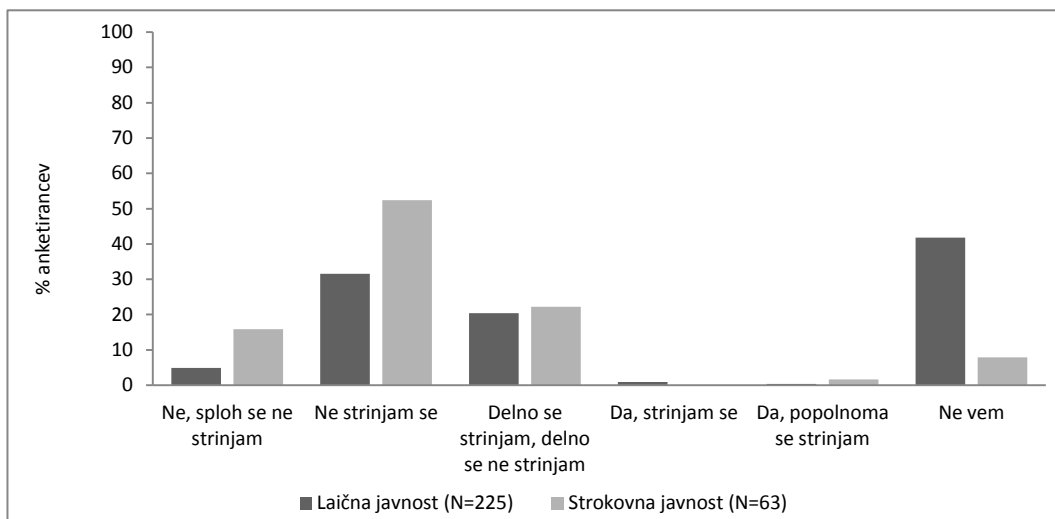
Slika 119: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda

33,8 % anketirancev laične in 34,9 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora**. 15,6 % anketirancev laične in 31,7 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ne strinjalo. 43,6 % anketirancev laične in 11,1 % anketirancev strokovne javnosti je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 32,435$, $df = 5$, $p = 0,0001$) (slika 120).

Slika 120: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora

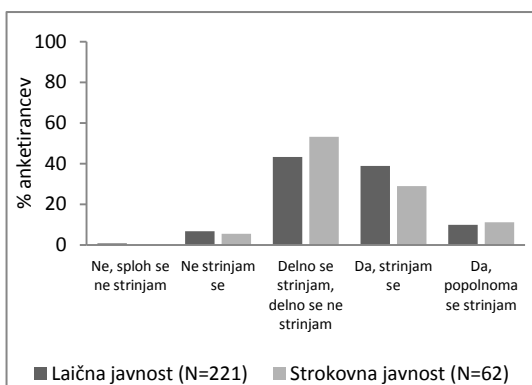
31,6 % anketirancev laične in 52,4 % anketirancev strokovne javnosti se ni strinjalo s trditvijo, da **Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve**. 20,4 % anketirancev laične in 22,2 % anketirancev strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ni strinjalo. 41,8 % anketirancev laične in 7,9 % anketirancev strokovne javnosti pa je odgovorilo z ne vem. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 45,779$, $df = 5$, $p < 0,0001$) (slika 121).

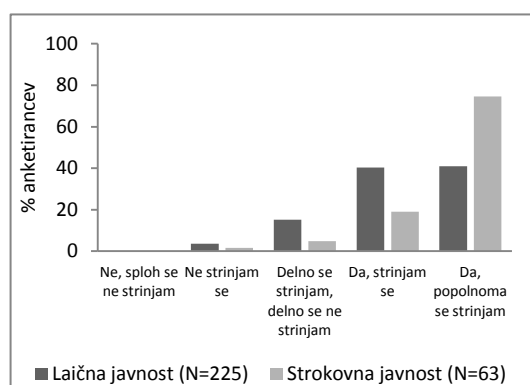
Slika 121: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve

Anketirance smo vprašali, kdo je po njihovem mnenju **največji onesnaževalec voda**. Da so **gospodinjstva** največji onesnaževalec voda, se je strinjalo 38,9 % anketirancev laične in 29 % strokovne javnosti. Delno se je s to trditvijo strinjalo, delno ne strinjalo 43,4 % anketirancev laične in 53,2 % anketirancev strokovne javnosti. 6,8 % laične in 5,6 % strokovne javnosti pa se s trditvijo ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,975$, $df = 4$, $p = 0,565$) (slika 122). Da je **kmetijstvo** največji onesnaževalec voda, se je strinjalo 40,4 % oz. popolnoma strinjalo 40,9 % laične javnosti, prav tako se je s to trditvijo popolnoma strinjalo 74,6 % oz. strinjalo 19 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,606$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 123). Da je **turizem** največji onesnaževalec voda, se je strinjalo 35,7 % anketirancev laične in 25,8 % strokovne javnosti. Delno se je s to trditvijo strinjalo, delno ni strinjalo 38,9 % anketirancev laične in 48,4 % anketirancev strokovne javnosti. 6,8 % laične in 14,5 % strokovne javnosti pa se s trditvijo ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilne ne razlikujeta ($\chi^2 = 7,660$, $df = 4$, $p = 0,105$) (slika 124). Da so največji onesnaževalec voda **odpadki in njihova odlagališča**, se je popolnoma strinjalo 52 % anketirancev laične in 28,6 % strokovne javnosti, strinjalo pa se je s to trditvijo 36,6 % laične in 41,3 % strokovne javnosti. S trditvijo se je delno strinjalo in delno ni strinjalo 10,6 % anketirancev laične in 25,4 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične

javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 18,218$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 125). Da so **industrija, obrt, podjetništvo in njihove odplake** največji onesnaževalec voda, se je popolnoma strinjalo 75,3 % anketirancev laične in 60,3 % strokovne javnosti, s trditvijo se je strinjalo 20,3 % laične in 31,7 % strokovne javnosti. 4 % laične in 7,9 % strokovne javnosti pa se je s trditvijo delno strinjalo, delno ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 6,288$, $df = 3$, $p = 0,098$) (slika 126). Da je **promet** največji onesnaževalec voda, se je strinjalo 41,4 % anketirancev laične javnosti (32 % se jih je popolnoma strinjalo) in 41,3 % strokovne javnosti (19 % se jih je popolnoma strinjalo). Delno se je s trditvijo strinjalo 23,4 % anketirancev laične in 25,4 % strokovne javnosti. S trditvijo pa se ni strinjalo 3,2 % laične in 12,7 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 14,919$, $df = 4$, $p = 0,005$) (slika 127). Da je **kisli dež** največji onesnaževalec voda, je menilo 37,4 % anketirancev laične javnosti (17,3 % se jih je popolnoma strinjalo) in 25 % strokovne javnosti (8,3 % se jih je popolnoma strinjalo). Delno se je s trditvijo strinjalo 32,7 % anketirancev laične in 31,7 % strokovne javnosti. S trditvijo pa se ni strinjalo 10,7 % laične in 23,3 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 19,932$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 128).

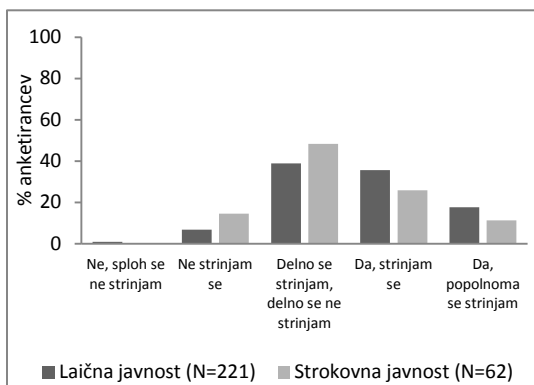

Slika 122: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so gospodinjstva največji onesnaževalci voda

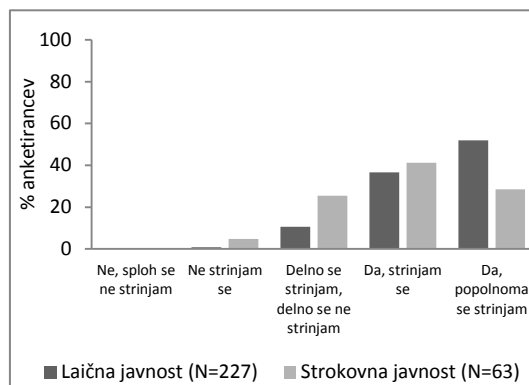

Slika 123: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je kmetijstvo največji onesnaževalec voda

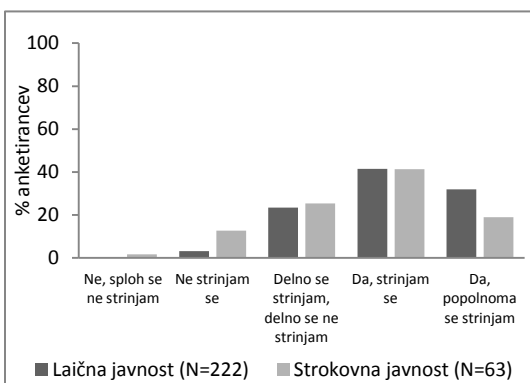

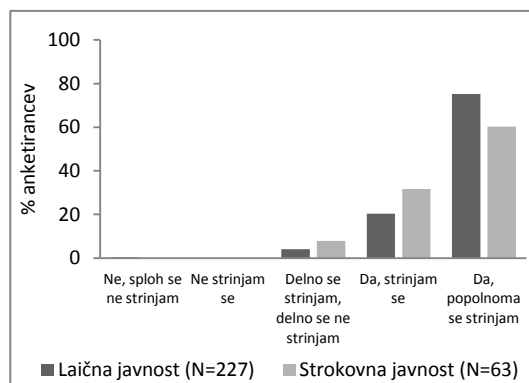
Slika 124: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je turizem največji onesnaževalec voda

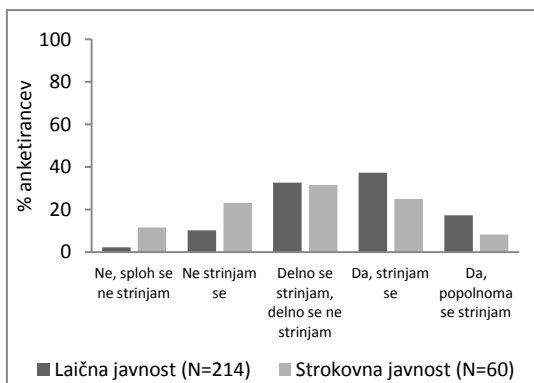
Slika 125: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so odpadki in odlagališča odpadkov največji onesnaževalci voda

Slika 126: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so industrija, obrt, podjetništvo in njihove odplake največji onesnaževalci voda

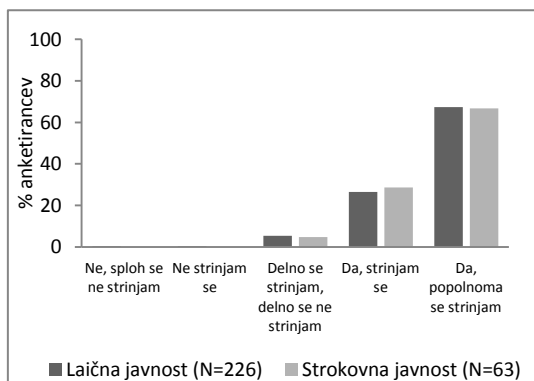

Slika 127: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je promet največji onesnaževalec voda

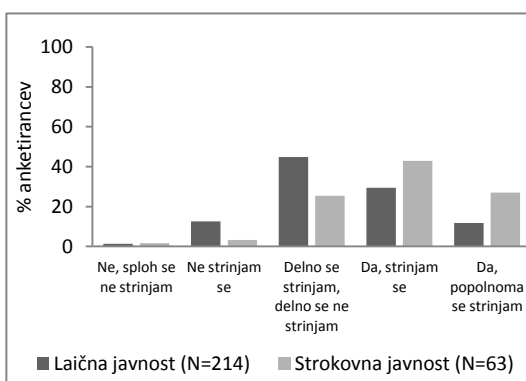

Slika 128: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je kisli dež največji onesnaževalec voda

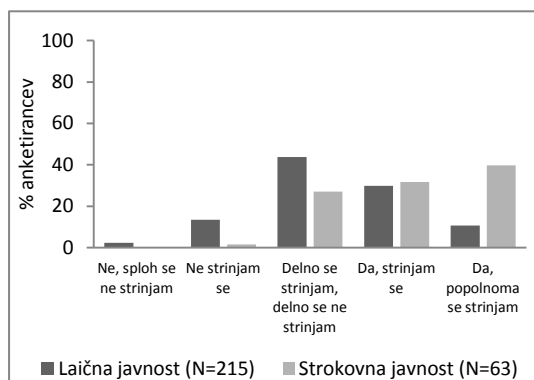
Anketirance smo vprašali, **kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek**. Da na slabo stanje rek najbolj vpliva **onesnaževanje**, je menilo 67,3 % anketirancev laične in 66,7 % strokovne javnosti (ki se s trditvijo popolnoma strinjajo) in 26,5 % laične in 28,6 % strokovne javnosti (ki se s trditvijo strinjajo). 5,3 % anketirancev laične in 4,8 % strokovne javnosti se je s trditvijo delno strinjalo, delno ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,663$, $df = 4$, $p = 0,956$) (slika 129). S trditvijo, da so glavni krivec za slabo stanje rek **rečne zajezitve**, se je strinjalo 29,4 % anketirancev laične in 42,9 % strokovne javnosti. Delno se je s trditvijo strinjalo 44,9 % laične in 25,4 % strokovne javnosti. S trditvijo pa se ni strinjalo 12,6 % laične in 3,2 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 18,929$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 130). Da na slabo stanje rek najbolj vplivajo **hidroelektrarne**, je menilo 29,8 % anketirancev laične javnosti in 31,7 % anketirancev strokovne javnosti, ki so se s trditvijo strinjali, oz. 10,7 % laične in 39,7 % strokovne javnosti, ki so se s trditvijo popolnoma strinjali. Delno so se s trditvijo strinjali 43,7 % laične in 27 % strokovne javnosti. S trditvijo se ni strinjalo 13,5 % laične in 1,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 35,049$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 131). Da je glavni problem **odvzem vode za namakanje**, je menilo 23,7 % anketirancev laične javnosti ter 38,1 % strokovne javnosti. Delno se je s to trditvijo strinjalo 46 % anketirancev laične in 30,2 % strokovne javnosti. S tem se ni strinjalo 19,1 % anketirancev laične in 12,7 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 14,655$, $df = 4$, $p = 0,005$) (slika 132). Da na slabo stanje rek najbolj vpliva **odvzem vode za industrijo**, je menilo 36,7 % anketirancev laične javnosti in 41,3 % anketirancev strokovne javnosti, ki so se s trditvijo strinjali, oz. 17,4 % laične in 20,6 % strokovne javnosti, ki so se s trditvijo popolnoma strinjali. Delno se je s trditvijo strinjalo 37,6 % laične in 30,2 % strokovne javnosti. S trditvijo se ni strinjalo 7,3 % laične in 7,9 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 1,905$, $df = 4$, $p = 0,753$) (slika 133). Da na slabo stanje rek najbolj vpliva **vnos tujih vrst rib**, je menilo 21,1 % anketirancev laične javnosti in 41,9 % anketirancev strokovne javnosti, ki se je s trditvijo strinjalo, oz. 13,6 % laične in 22,6 % strokovne javnosti, ki se je s trditvijo popolnoma strinjalo. Delno se je s trditvijo strinjalo 33,3 % laične in 24,2 % strokovne javnosti. S trditvijo se ni strinjalo 27,7 % laične in 11,3 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 19,823$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 134). Da so **reke neonesnažene in v dobrem stanju**, je menilo 2,4 % anketirancev laične javnosti, s to trditvijo se je popolnoma strinjalo 1,4 % anketirancev laične javnosti. Delno se je s to trditvijo strinjalo 12 % anketirancev laične in 12,1 % anketirancev strokovne javnosti. S to trditvijo pa se ni strinjalo 40,8 % laične in 39,7 % strokovne javnosti oz. se sploh ni strinjalo 43,8 % anketirancev laične in 48,3 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,445$, $df = 4$, $p = 0,655$) (slika 135).

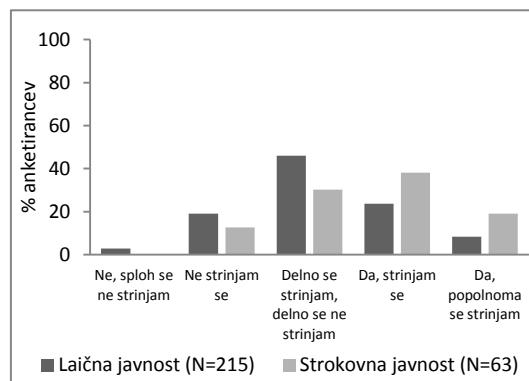
Slika 129: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da onesnaževanje najbolj vpliva na slabo stanje rek

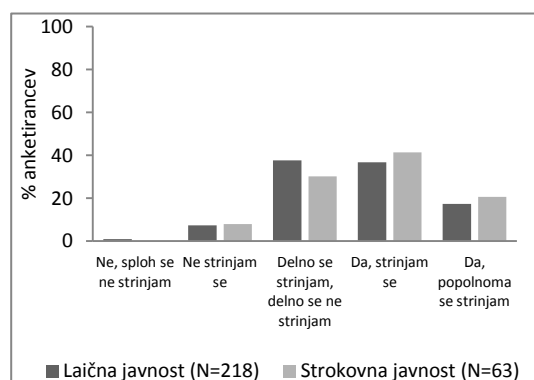
Slika 130: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve najbolj vplivajo na slabo stanje rek

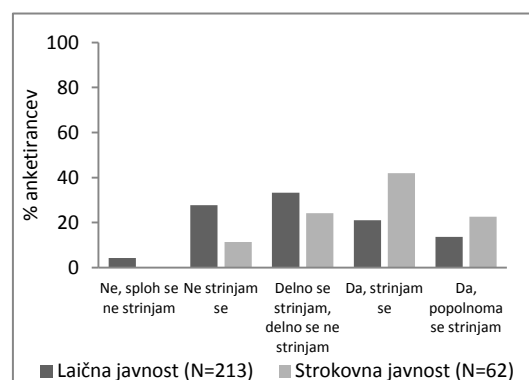
Slika 131: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da hidroelektrarne najbolj vplivajo na slabo stanje rek

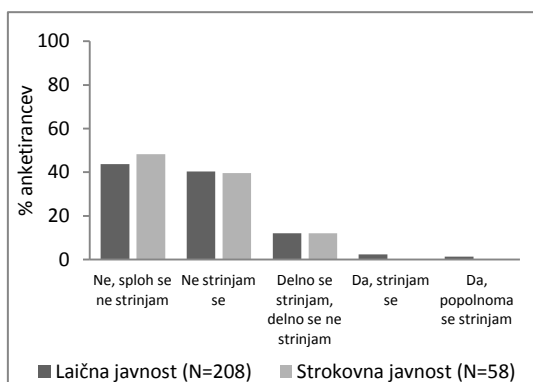
Slika 132: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da odvzem vode za namakanje najbolj vpliva na slabo stanje rek

Slika 133: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da odvzem vode za industrijo najbolj vpliva na slabo stanje rek

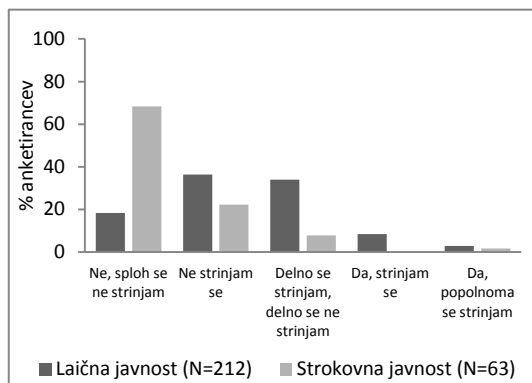
Slika 134: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da vnos tujerodnih vrst najbolj vpliva na slabo stanje rek

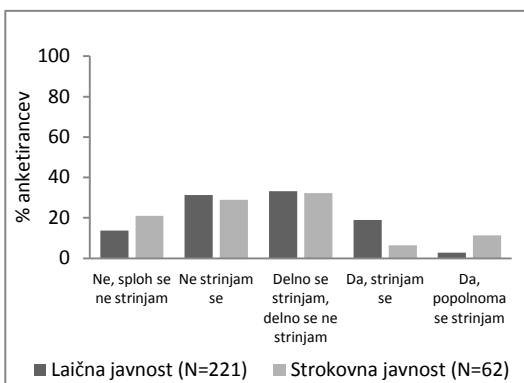
Slika 135: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da so reke neonesnažene in v dobrem stanju

Anketirance smo vprašali, **kaj nam prinašajo rečne zaježitve**. Da nam rečne zaježitve prinašajo **prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo**, se je strinjalo 19 % anketirancev laične javnosti in 6,5 % anketirancev strokovne javnosti. Delno se je s trditvijo strinjalo 33,2 % laične in 32,3 % strokovne javnosti. Da rečne zaježitve prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje in rekreacijo, se ni strinjalo 31,3 % anketirancev laične in 29 % anketirancev strokovne javnosti, 13,7 % anketirancev laične in 21 % strokovne javnosti pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 13,549$, $df = 4$, $p = 0,009$) (slika 136). Da rečne zaježitve **prinašajo ureditev prej zanemarjenega prostora**, je menilo 8,5 % laične javnosti. Delno se je s tem strinjalo 34 % laične in 7,9 % strokovne javnosti. S to trditvijo pa se ni strinjalo 36,3 % anketirancev laične in 22,2 % strokovne javnosti, 18,4 % laične in 68,3 % strokovne javnosti pa se s tem sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 60,798$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 137). 26,31 % anketirancev laične in 74,6 % anketirancev strokovne javnosti se sploh ni strinjalo, da rečne zaježitve prinašajo **polepšanje okolja**, s tem se ni strinjalo še 41,1 % laične in 15,9 % strokovne javnosti. Delno se je s to trditvijo strinjalo 25,8 % laične in 9,5 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 48,922$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 138). Da nam rečne zaježitve prinašajo **večjo poplavno varnost**, se je strinjalo 20,2 % anketirancev laične in 3,3 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 46,6 % laične in 37,7 % strokovne javnosti. 19,7 % laične in 32,8 % strokovne javnosti se ni strinjalo, da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,479$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 139). Da nam bodo rečne zaježitve prinesle **spremembo obrežne vegetacije**, se je strinjalo 41,2 % anketirancev laične in 37,1 % strokovne javnosti, popolnoma pa se je s tem strinjalo 28,7 % anketirancev strokovne in 54,8 % anketirancev laične javnosti. Delno se je s to trditvijo

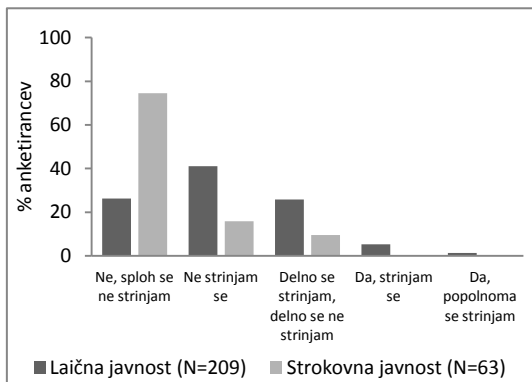
strinjalo 23,1 % anketirancev laične in 6,5 % strokovne javnosti. Ne strinja pa se 5,1 % laične javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 19,816$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 140). Da bodo rečne zaježitve prispevale k **večjemu številu organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)**, je menilo 17,8 % anketirancev laične in 3,4 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 42,6 % anketirancev laične in 40,7 % strokovne javnosti. S to trditvijo se ni strinjalo 28,2 % laične in 20,3 % strokovne javnosti oz. se 8,9 % laične in 33,9 % strokovne javnosti s trditvijo sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 27,347$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 141). Da bo zaradi rečnih zaježitev **manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)**, je menilo 21,4 % anketirancev laične in 22,4 % anketirancev strokovne javnosti, 10,7 % laične in 24,1 % strokovne javnosti se je s tem popolnoma strinjalo. Delno se je s to trditvijo strinjalo 42,2 % anketirancev laične in 41,4 % strokovne javnosti. S tem pa se ni strinjalo 20,9 % laične in 8,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 9,977$, $df = 4$, $p = 0,041$) (slika 142). Da nam rečne zaježitve prinašajo **nove vrste organizmov**, je menilo 25 % anketirancev laične javnosti (5,9 % se je s tem popolnoma strinjalo) in 21 % anketirancev strokovne javnosti (25,8 % se je s tem popolnoma strinjalo). Delno se je s tem strinjalo 42,6 % anketirancev laične in 38,7 % strokovne javnosti. Da rečne zaježitve prinašajo nove vrste organizmov, se ni strinjalo 19,6 % anketirancev laične in 8,1 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 22,187$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 143). Da bo zaradi rečnih zaježitev **več megle pozimi**, je menilo 29,4 % anketirancev laične javnosti (10,4 % se je s tem popolnoma strinjalo) in 27,1 % anketirancev strokovne javnosti (6,8 % se je s tem popolnoma strinjalo). Delno se je s tem strinjalo 36,3 % anketirancev laične in 49,2 % strokovne javnosti. Da rečne zaježitve prinašajo več megle pozimi, se ni strinjalo 15,4 % anketirancev laične in 11,9 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 3,702$, $df = 4$, $p = 0,448$) (slika 144).

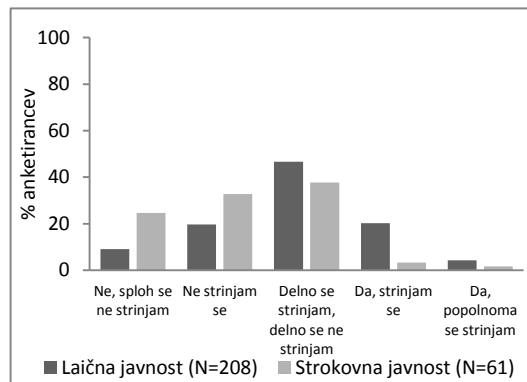
Slika 136: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo ureditev prej zanemarjenega prostora

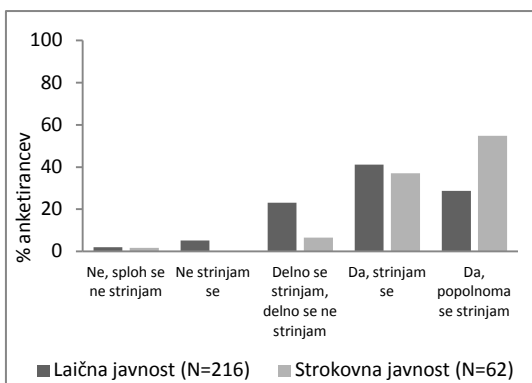
Slika 137: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo

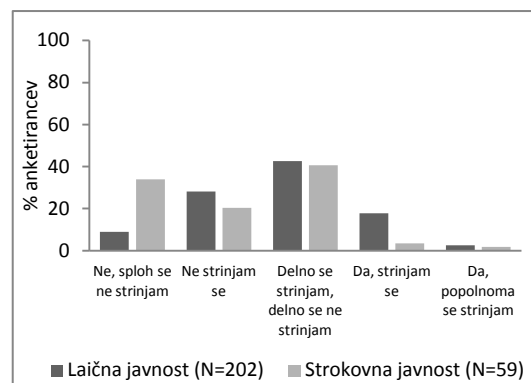
Slika 138: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo polepšanje okolja

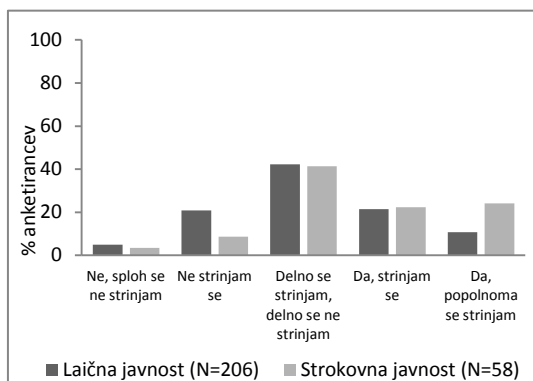
Slika 139: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost.

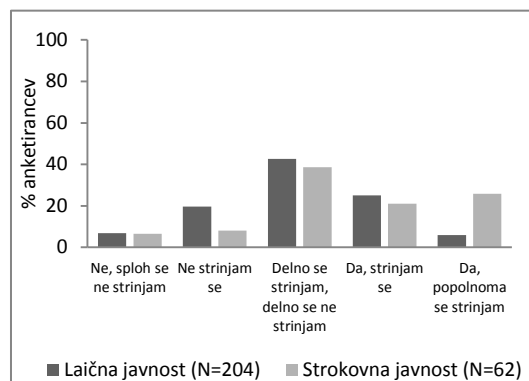
Slika 140: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo spremembo obrežne vegetacije

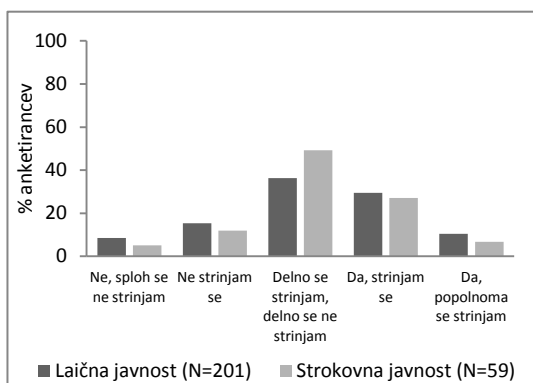
Slika 141: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večje število organizmov

Slika 142: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo manjše število organizmov

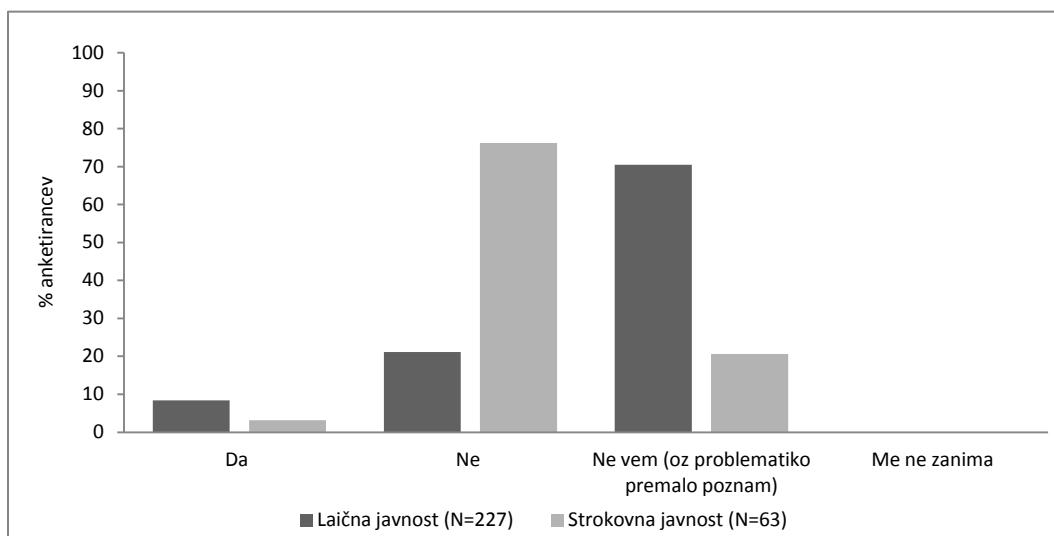
Slika 143: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo nove vrste organizmov

Slika 144: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo več megle pozimi

6.2.4 Analiza vprašanj, vezanih na primere s terena

Na vprašanje, ali **se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri**, je z **da** odgovorilo 8,4 % anketirancev laične javnosti in 3,2 % anketirancev strokovne javnosti. Da se s postavitvijo HE na Muri ne strinjajo, je odgovorilo 21,1 % anketirancev laične in 76,2 % anketirancev strokovne javnosti. Ne vem (oz. problematiko premalo poznam) pa je odgovorilo 70,5 % anketirancev laične in 20,6 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov glede postavitve HE na Muri pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 67,517$, $df = 2$, $p = 0,041$) (slika 145).

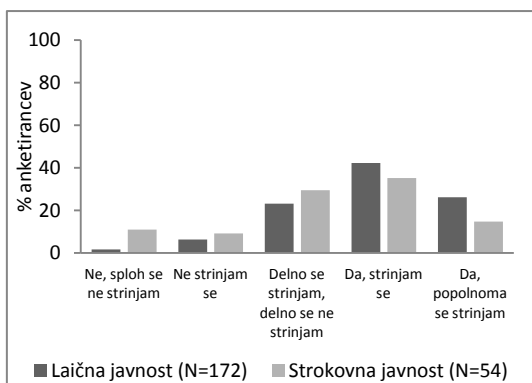
Slika 145: Odstotek anketirancev glede na strinjanje s postavitvijo hidroelektrarn na Muri

Anketirance smo vprašali, **kaj bodo prinesle HE na Muri**. 42,4 % anketirancev laične javnosti in 35,2 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo, da **hidroelektrarne (HE) na Muri prinašajo več električne energije**. 26,2 % laične in 14,8 % strokovne javnosti se je s tem popolnoma strinjalo. Delno se je s to trditvijo strinjalo 23,3 % anketirancev laične in 29,6 % anketirancev strokovne javnosti. S to trditvijo se ni strinjalo 6,4 % anketirancev laične in 9,3 % anketirancev strokovne javnosti, 11,1 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,993$, $df = 4$, $p = 0,011$) (slika 146). Da nam bodo HE na Muri prinesle **urejeno in regulirano reko**, se je strinjalo 20,6 % anketirancev laične in 16,7 % anketirancev strokovne javnosti. 41,8 % anketirancev laične in 16,7 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo. Da bodo HE na Muri prinesle urejeno in regulirano reko, se ni strinjalo 24,2 % anketirancev laične in 14,8 % anketirancev strokovne javnosti, 31,5 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 35,696$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 147). Da nam bodo HE na Muri prinesle **nove rekreacijske površine**, se je strinjalo 12,7 % anketirancev laične in 3,7 % anketirancev strokovne javnosti. 41,8 % anketirancev laične in 33,3 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo. Da bodo HE na Muri prinesle nove rekreacijske površine, se ni strinjalo 33,9 % anketirancev laične in 35,2 % anketirancev strokovne javnosti, 25,9 % anketirancev strokovne javnosti se s tem sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 13,796$, $df = 4$, $p = 0,008$) (slika 148). Da bo zaradi HE na Muri prišlo do **izgube rekreacijskih površin**, je menilo 17,6 % anketirancev laične in 18,9 % anketirancev strokovne javnosti. 45,9 % anketirancev laične in 41,5 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo. Ni pa se strinjalo 25,8 % laične in 22,6 % strokovne javnosti.

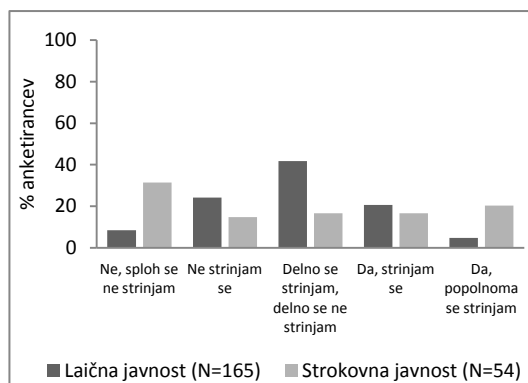

Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 2,841$, $df = 4$, $p = 0,585$) (slika 149). 19,3 % anketirancev laične in 3,8 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo, da bo zaradi HE na Muri **več prostora za kopanje, čolnarjenje in rekreacijo**. 38,3 % anketirancev laične in 35,8 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo. S tem se ni strinjalo 32,1 % anketirancev laične in 34 % anketirancev strokovne javnosti, 22,6 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem sploh ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 14,525$, $df = 4$, $p = 0,006$) (slika 150). Da se bo zaradi HE na Muri **spremenila obrežna vegetacija**, je menilo 40 % anketirancev laične in 58,2 % anketirancev strokovne javnosti. 28,5 % anketirancev laične in 29,1 % strokovne se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo, 6,1 % laične in 9,1 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 27,068$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 151). 33,7 % anketirancev laične in 31,4 % anketirancev strokovne javnosti se je strinjalo, da bo zaradi HE na Muri **več megle pozimi**. 35 % anketirancev laične in 37,3 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno ni strinjalo. Da HE prinašajo več megle pozimi, se ni strinjalo 17,8 % anketirancev laične in 17,6 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,151$, $df = 4$, $p = 0,997$) (slika 152). Da se bo zaradi HE na Muri **povečala poplavna ogroženost**, se je strinjalo 14,1 % anketirancev laične in 19,6 % anketirancev strokovne javnosti. 42,9 % anketirancev laične in 31,4 % anketirancev strokovne javnosti se je s tem delno strinjalo, delno se ni strinjalo. S tem se ni strinjalo 32,5 % anketirancev laične in 33,3 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 4,128$, $df = 4$, $p = 0,382$) (slika 153). Da se bo zaradi gradnje HE na Muri **izgubila naravna rečna struga**, je menilo 46,2 % anketirancev laične javnosti. S tem se je strinjalo 14,3 % anketirancev strokovne javnosti, 78,6 % pa se jih je s tem popolnoma strinjalo. Delno se je s tem strinjalo 26 % anketirancev laične in 5,4 % anketirancev strokovne javnosti, ni pa se strinjalo 23,1 % anketirancev laične in 1,8 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 18,645$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 154). Da se bodo zaradi HE na Muri **izgubile že sedaj ogrožene rastlinske in živalske vrste**, se je popolnoma strinjalo 26,6 % anketirancev laične in 62,5 % strokovne javnosti. S tem se je strinjalo tudi 33,7 % laične in 30,4 % strokovne javnosti. 33,1 % anketirancev laične in 7,1 % anketirancev strokovne javnosti se s tem le delno strinja. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 29,671$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 155). Da se bodo zaradi HE na Muri **zamenjale rastline in živali v reki in ob reki**, se je popolnoma strinjalo 22,6 % anketirancev laične in 44,6 % strokovne javnosti. S tem se je strinjalo tudi 28,7 % laične in 41,1 % strokovne javnosti. 39,6 % anketirancev laične in 12,5 % anketirancev strokovne

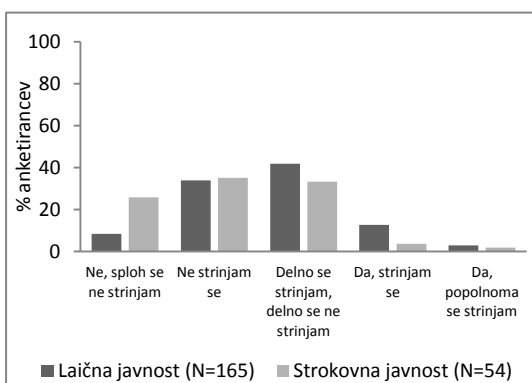
javnosti se je s tem delno strinjalo. S tem se ni strinjalo 8,5 % anketirancev laične in 1,8 % anketirancev strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,768$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 156).

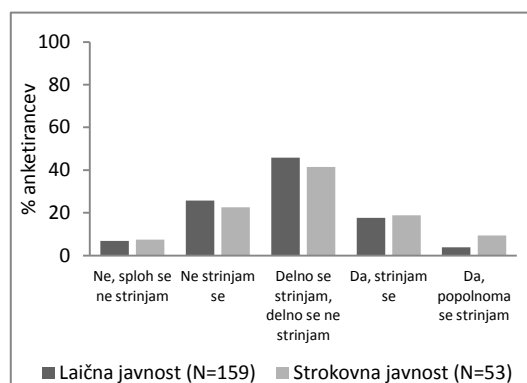
Slika 146: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo več električne energije

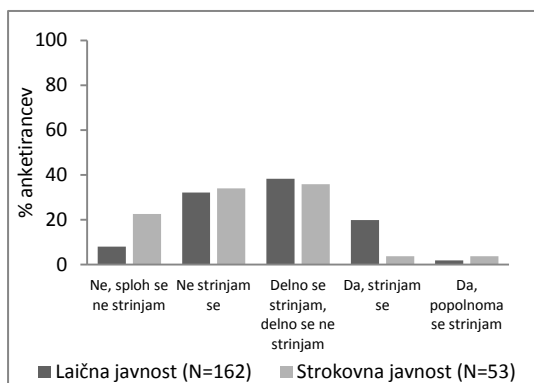
Slika 147: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo urejeno in regulirano reko

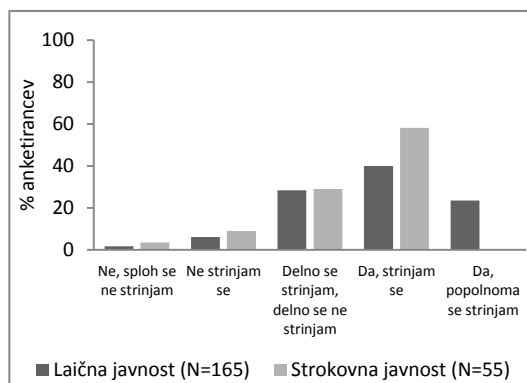
Slika 148: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo nove rekreacijske površine

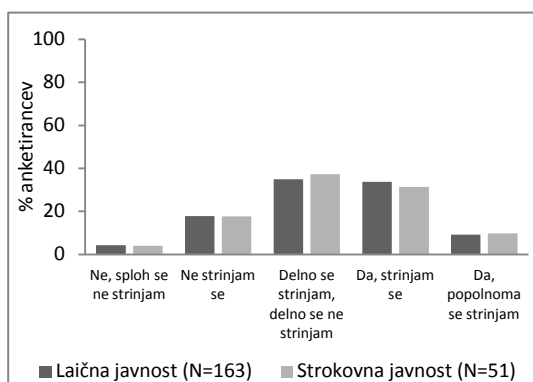
Slika 149: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo rekreacijskih površin

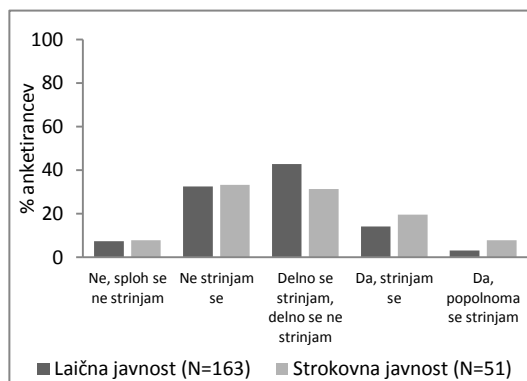
Slika 150: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo

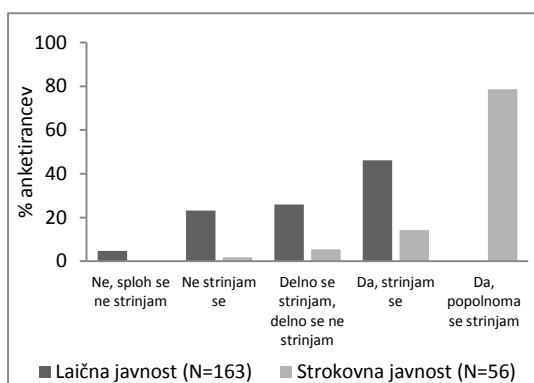
Slika 151: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo spremembo obrežne vegetacije

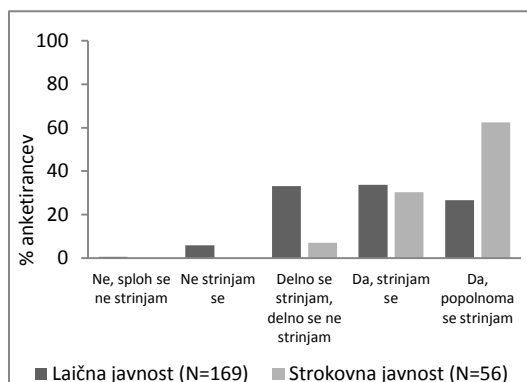
Slika 152: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo več megle pozimi

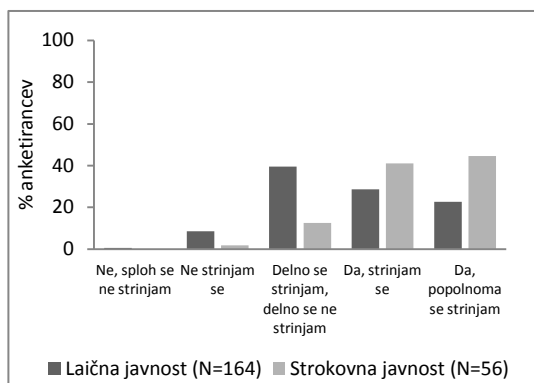
Slika 153: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo večjo poplavno ogroženost

Slika 154: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo naravne rečne struge

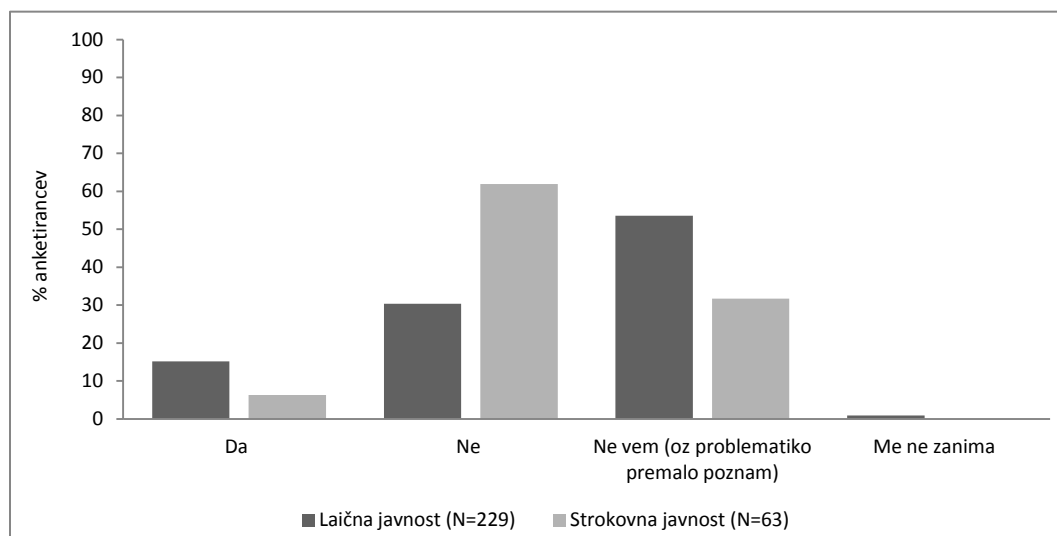

Slika 155: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da HE na Muri prinašajo izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst

Slika 156: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da se bodo zaradi HE na Muri zamenjale rastlinske in živalske vrste ob reki

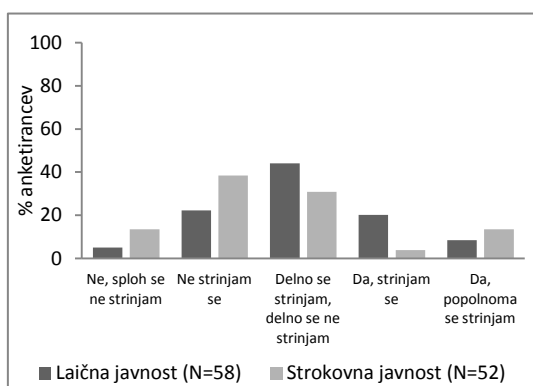
Anketirance smo vprašali, ali **se strinjajo s postavitvijo pomola III v Luki Koper**. S postavitvijo pomola III v Luki Koper se je strinjalo 15,2 % anketirancev laične in 6,3 % anketirancev strokovne javnosti. S postavitvijo se ni strinjalo 30,4 % anketirancev laične in 61,9 % strokovne javnosti. 53,6 % anketirancev laične in 31,7 % strokovne javnosti je odgovorilo, da ne ve oz. problematiko premalo pozna. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,385$, $df = 3$, $p < 0,0001$) (slika 157).

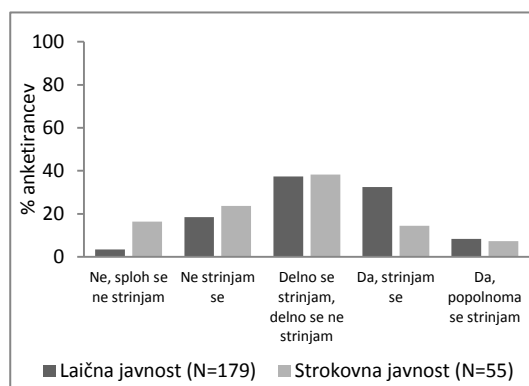
Slika 157: odstotek anketirancev glede na strinjanje s postavitvijo pomola III v Luki Koper

Ob razmišljanju, kaj bo prinesel pomol III v Luki Koper, se je s trditvijo, da bo **Luka Koper postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu**, strinjal 20,1 % anketirancev laične (popolnoma strinjalo 8,4 %) in 3,8 % anketirancev strokovne javnosti (popolnoma strinjalo 13,5 %). Delno se je strinjalo, delno ni strinjalo 44,1 % anketirancev laične in 30,8 % anketirancev strokovne javnosti. Ni pa se strinjalo 22,3 % anketirancev

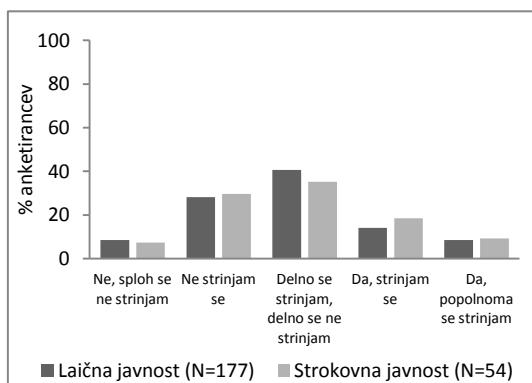
laične in 38,5 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 17,490$, $df = 4$, $p = 0,002$) (slika 158). Da se bo zaradi pomola III bolj **razvijala Obalna regija**, je menilo 32,4 % anketirancev laične in 14,5 % anketirancev strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 37,4 % laične in 38,2 % strokovne javnosti. Ni pa se strinjalo 18,4 % laične in 23,6 % strokovne javnosti (16,4 % se sploh ni strinjalo). Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 16,517$, $df = 4$, $p = 0,002$) (slika 159). Da nam **tretji pomol ne bo prinesel koristi**, je bilo mnenja 14,1 % anketirancev laične in 18,5 % anketirancev strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 40,7 % laične in 35,2 % strokovne javnosti. Ni pa se strinjalo 28,2 % laične in 29,6 % strokovne javnosti. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,959$, $df = 4$, $p = 0,916$) (slika 160). Da bomo zaradi izgradnje pomola III v Luki Koper **izgubili naravovarstveno pomembna območja**, se je popolnoma strinjalo 27,2 % anketirancev laične in 54,5 % anketirancev strokovne javnosti. S tem se je strinjalo še 27,8 % laične in 23,6 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo, delno ne 37,2 % laične in 16,4 % strokovne javnosti, 7,2 % laične in 3,6 % anketirancev strokovne javnosti pa se s to trditvijo ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 16,930$, $df = 4$, $p = 0,002$) (slika 161). Da bomo zaradi pomola III **izgubili del naravne obale**, se je popolnoma strinjalo 35,2 % anketirancev laične in 58,5 % anketirancev strokovne javnosti. S tem se ni strinjalo še 33,5 % laične in 26,4 % strokovne javnosti. Le delno se je s tem strinjalo 21 % laične in 15,1 % strokovne javnosti, 8 % laične javnosti pa se s trditvijo ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketiranih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 21,223$, $df = 4$, $p = 0,016$) (slika 162).

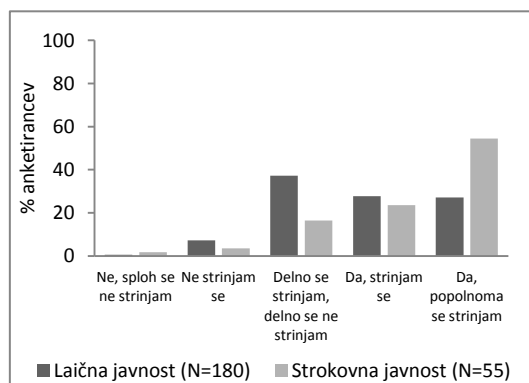
Slika 158: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bo Luka Koper postala najpomembnejši morski terminal

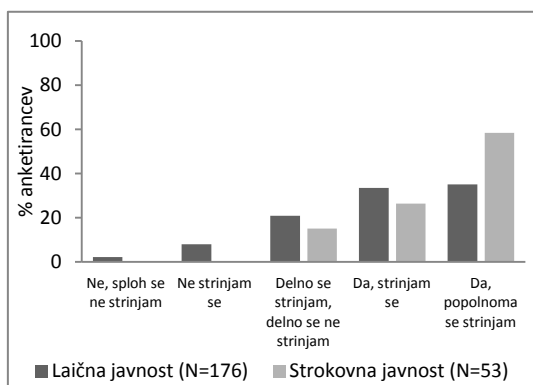
Slika 159: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bo pomol III prinesel razvoj Obalne regije

Slika 160: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da nam pomol III ne bo prinesel koristi

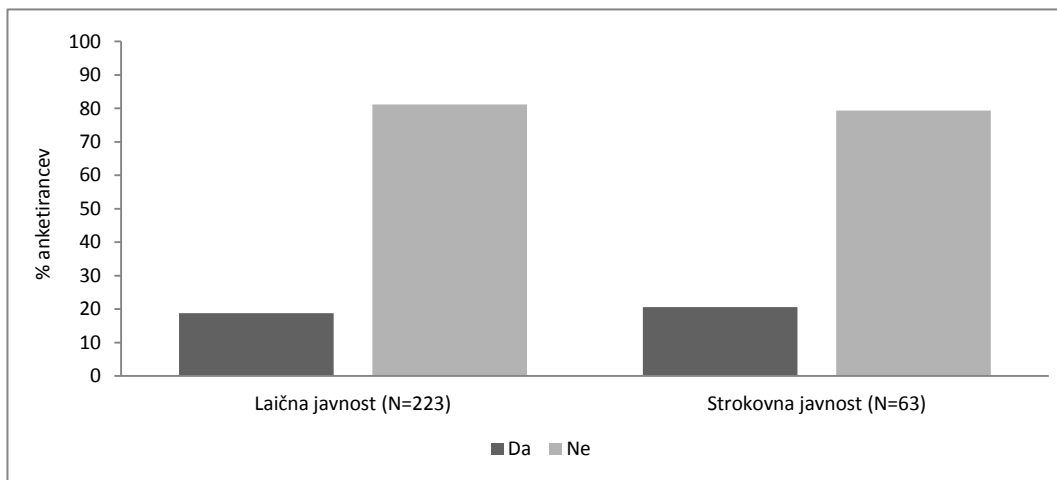

Slika 161: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bomo s z izgradnjo pomola III izgubili naravovarstveno pomembna območja

Slika 162: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bomo s z izgradnjo pomola III izgubili del naravne obale

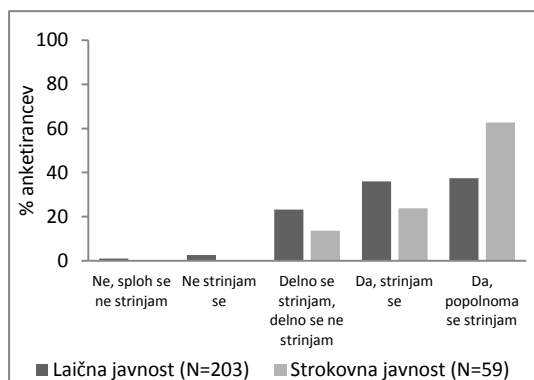
Anketirance smo vprašali, **ali imajo njivo/travnik ob potoku, reki, ali jezeru**. 18,8 % anketirancev laične in 20,6 % anketirancev strokovne javnosti je odgovorilo, da ima njivo ali travnik ob potoku, 81,2 % anketirancev laične in 79,4 % anketirancev strokovne javnosti je odgovorilo, da nima njive ali travnika ob potoku. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 0,103$, $df = 1$, $p = 0,749$) (slika 163).

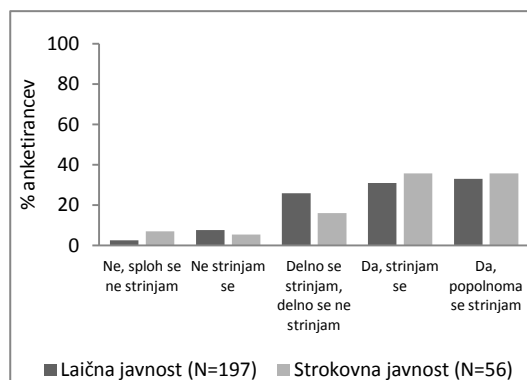
Slika 163: Odstotek anketirancev glede na lastništvo njive/travnika ob potoku, reki ali jezeru

Anketirance smo vprašali, ali bi bili pripravljeni pustiti 15-metrski pas neobdelan ob potoku, reki, jezeru. Če bi imeli njivo ali travnik ob potoku, bi pustili 15-metrski pas neobdelan, **ker tudi reka potrebuje svoj prostor**. S tem se je popolnoma strinjalo 37,4 % anketirancev laične in 62,7 % anketirancev strokovne javnosti. S tem se je strinjalo še 36 % laične in 23,7 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 23,2 % laične in 13,6 % strokovne javnosti, 2,5 % laične javnosti pa se s tem ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 12,868$, $df = 4$, $p = 0,012$) (slika 164). Da bi pustili 15-metrski prostor ob vodi neobdelan, **ker tako zahteva zakonodaja**, se je popolnoma strinjalo 33 % anketirancev laične in 35,7 % anketirancev strokovne javnosti. S tem se je strinjalo še 31 % laične in 35,7 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 25,9 % laične in 16,1 % strokovne javnosti, 7,6 % laične in 5,4 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 5,087$, $df = 4$, $p = 0,279$) (slika 165). S trditvijo, da bi **imeli boljše pitno vodo**, če bi pustili 15-metrski pas ob vodi neobdelan, se je popolnoma strinjalo 33,5 % anketirancev laične in 31 % anketirancev strokovne javnosti. S tem se je strinjalo še 26,5 % laične in 34,5 % strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 28 % laične in 20,8 % strokovne javnosti, 11,5 % laične in 8,6 % anketirancev strokovne javnosti pa se s tem ni strinjalo. Porazdelitvi odgovorov se statistično značilno ne razlikujeta ($\chi^2 = 8,682$, $df = 4$, $p = 0,070$) (slika 166). Da je **potrebno rečno strugo urediti in regulirati**, se je strinjalo 7,9 % anketirancev laične in 1,8 % anketirancev strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 28,3 % laične in 5,3 % strokovne javnosti. 36,1 % anketirancev laične javnosti se s tem ni strinjalo (23,6 % se jih sploh ni strinjalo) ter 17,5 % strokovne javnosti (71,9 % se jih sploh ni strinjalo). Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 47,070$, $df = 4$, $p < 0,0001$) (slika 167). Če bi pustili 15-metrski

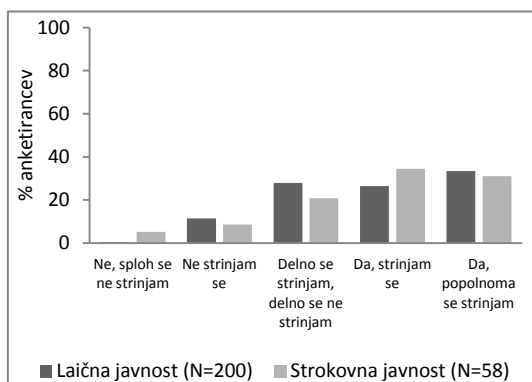
pas ob vodi neobdelan, **bi s tem izgubili del pridelka**. S tem se je strinjalo 5,8 % anketirancev laične in 3,7 % anketirancev strokovne javnosti. Delno se je s tem strinjalo 25,7 % laične in 14,8 % strokovne javnosti. 38,2 % anketirancev laične javnosti se s tem ni strinjalo (30,4 % se jih sploh ni strinjalo) in 22,2 % strokovne javnosti (57,4 % se jih sploh ni strinjalo). Porazdelitvi odgovorov pri anketirancih laične javnosti in strokovne javnosti se statistično značilno razlikujeta ($\chi^2 = 17,578$, $df = 4$, $p = 0,001$) (slika 168).

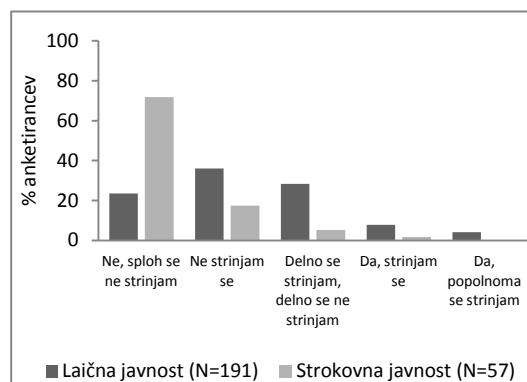
Slika 164: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, ker tudi reka potrebuje svoj prostor

Slika 165: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, če tako zahteva zakonodaja

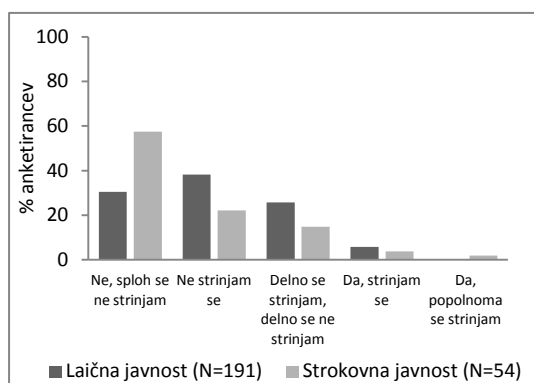

Slika 166: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da bi pustili 15-metrski pas ob vodi, ker bi tako imeli boljšo pitno vodo

Slika 167: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da je treba rečno strugo urediti, regulirati

Slika 168: Odstotek anketirancev glede na mnenje, da ne bi pustili 15- metrskega pasu ob vodi, ker bi tako izgubili del pridelka

6.3 PRIMERJAVA ODGOVOROV ANKETIRANCEV LAIČNE JAVNOSTI GLEDE NA REGIJO, IZ KATERE PRIHAJAJO ANKETIRANCI

V analizi so predstavljeni odgovori na vprašanja anketirancev laične javnosti glede na regijo, iz katere so prihajali. Primerjava je bila narejena glede na vprašanja, vezana na poznavanje vsebin Nature 2000 ter vodne direktive. Anketiranci so na vprašanja odgovarjali s trditvami: Ne, sploh se ne strinjam (1), Ne strinjam se (2), Delno se strinjam, delno se ne strinjam (3), Strinjam se (4), Da, popolnoma se strinjam (5). Odgovori Ne vem (6) so bili iz analize izpuščeni.

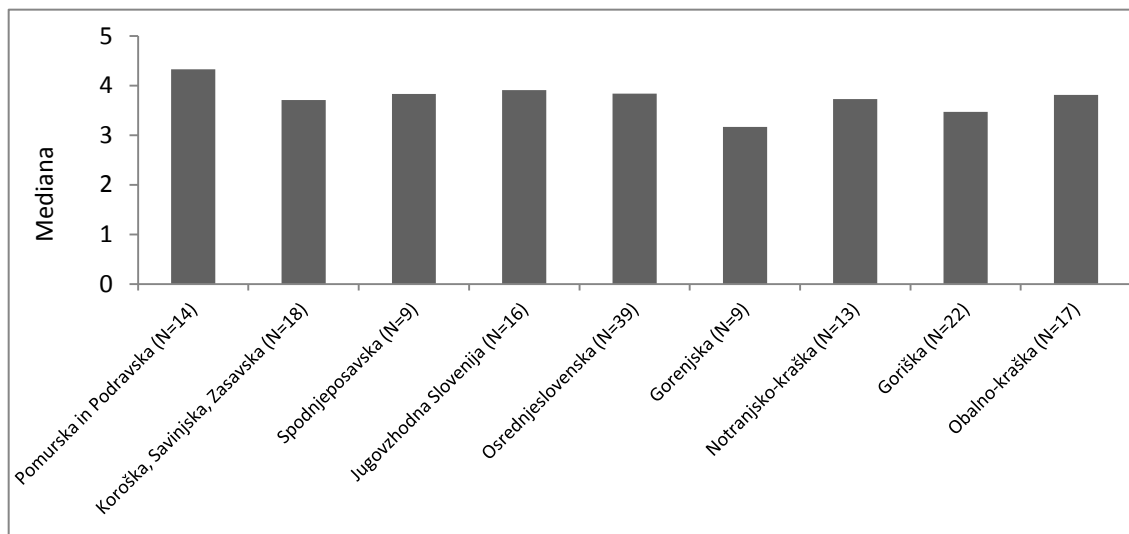
6.3.1 Analiza razlik odgovorov anketirancev glede na regije – vprašanja, vezana na Naturo 2000

V preglednici 2 so podane vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij. Ostale vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer statistično značilnih razlik nismo dokazali, so v Prilogi G.

Preglednica 2: Vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij

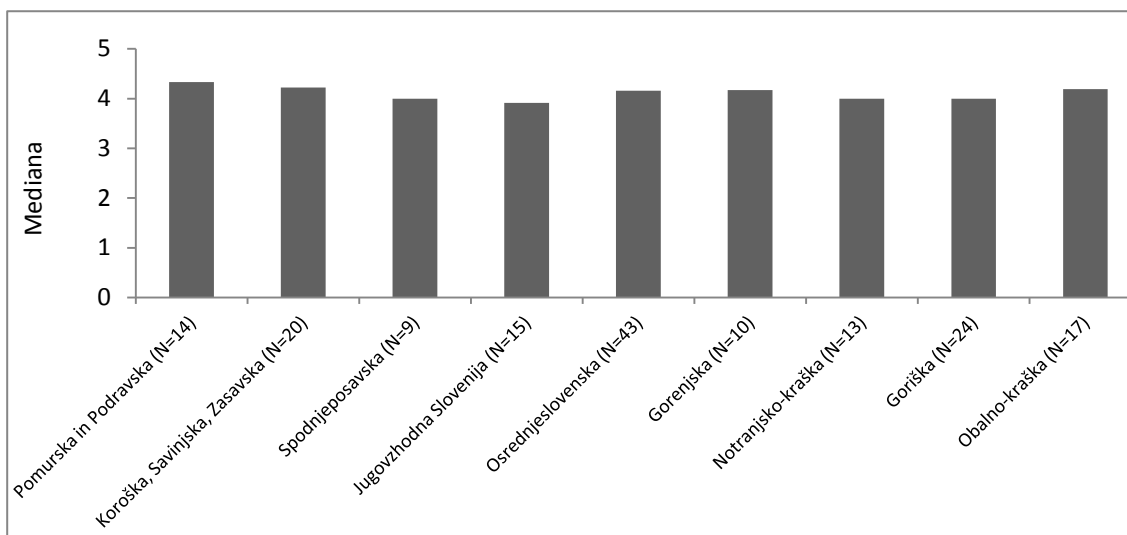
Pearsonov test hi-kvadrat (χ^2)	χ^2	df	p	Me
V26 Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	11,184	8	0,038	3,76
V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	8,856	8	0,016	4,13

S trditvijo, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi, so se najbolj strinjali v Pomurski in Podravski regiji (Me = 4,33), najmanj pa na Gorenjskem (Me = 3,17) (slika 169). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno razlikujejo ($\chi^2 = 11,184$; df = 8, p = 0,038).

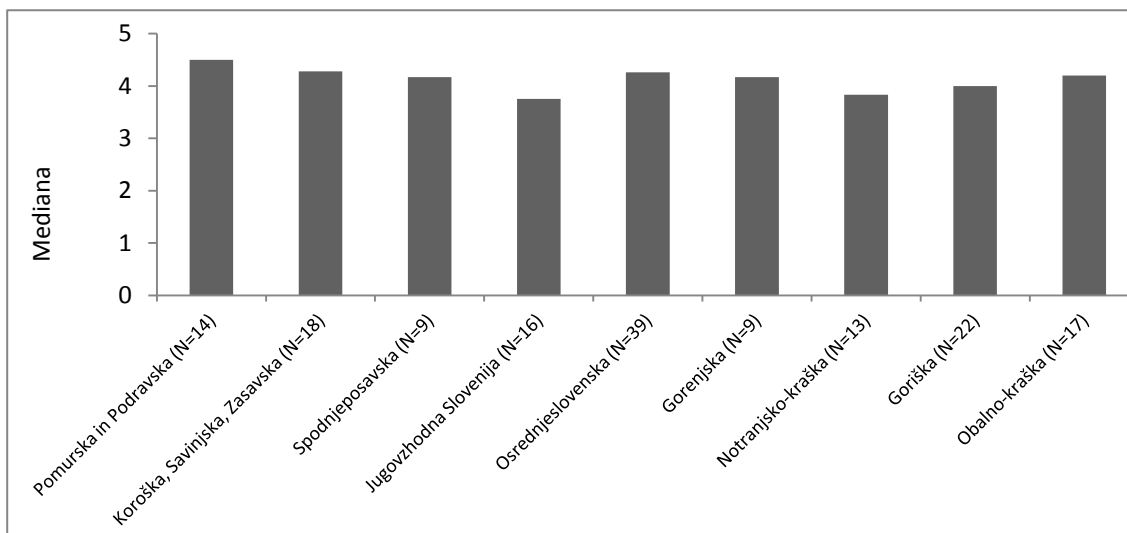
Slika 169: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave v Evropi

S trditvijo, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste, so se najbolj strinjali v Pomurski in Podravski regiji ($Me = 4,33$), pa tudi v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji ($Me = 4,22$), najmanj pa so se s to trditvijo strinjali v Jugovzhodni Sloveniji ($Me = 3,91$) (slika 170). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

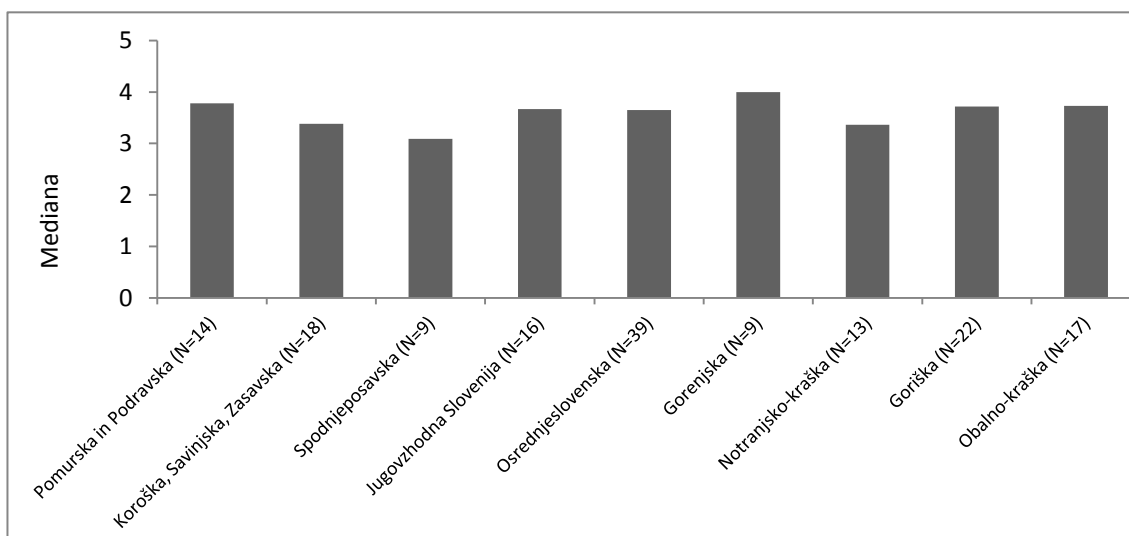
Slika 170: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste

S trditvijo, da Natura 2000 varuje ogrožene habitate, so se najbolj strinjali v Podravski in Pomurski regiji (Me = 4,50), najmanj pa v Jugovzhodni regiji (Me = 3,75) in v Notranjsko-kraški regiji (Me = 3,83) (slika 171). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno razlikujejo ($\chi^2 = 8,956$; df = 8; p = 0,016).

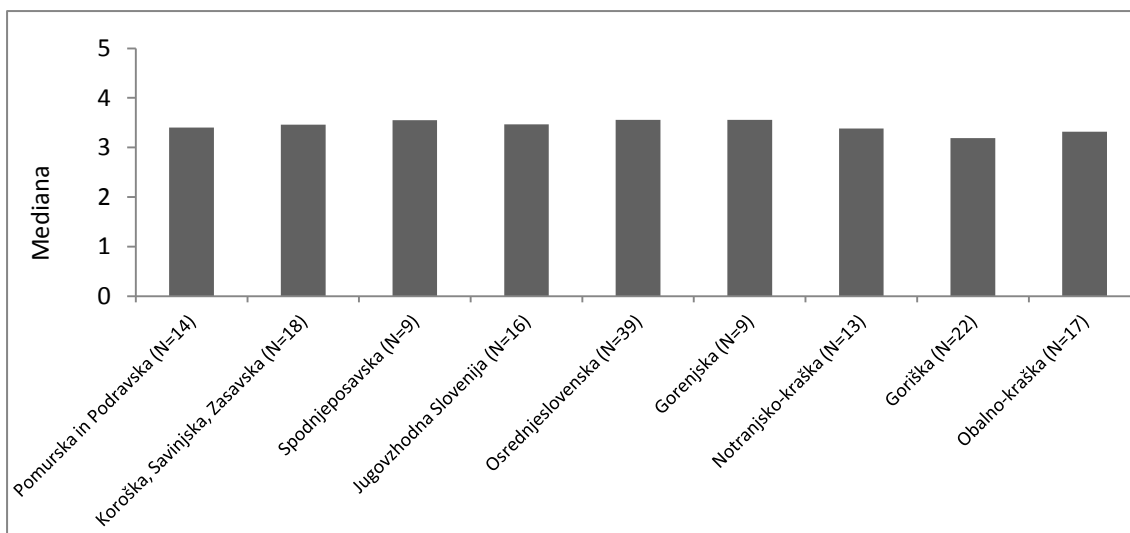
Slika 171: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja)

Da so na območjih Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti, so se najbolj strinjali na Gorenjskem (Me = 4), najmanj pa v Spodnjeposavski regiji (Me = 3,09), pa tudi v Notranjsko-kraški regiji (Me = 3,36) (slika 172). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

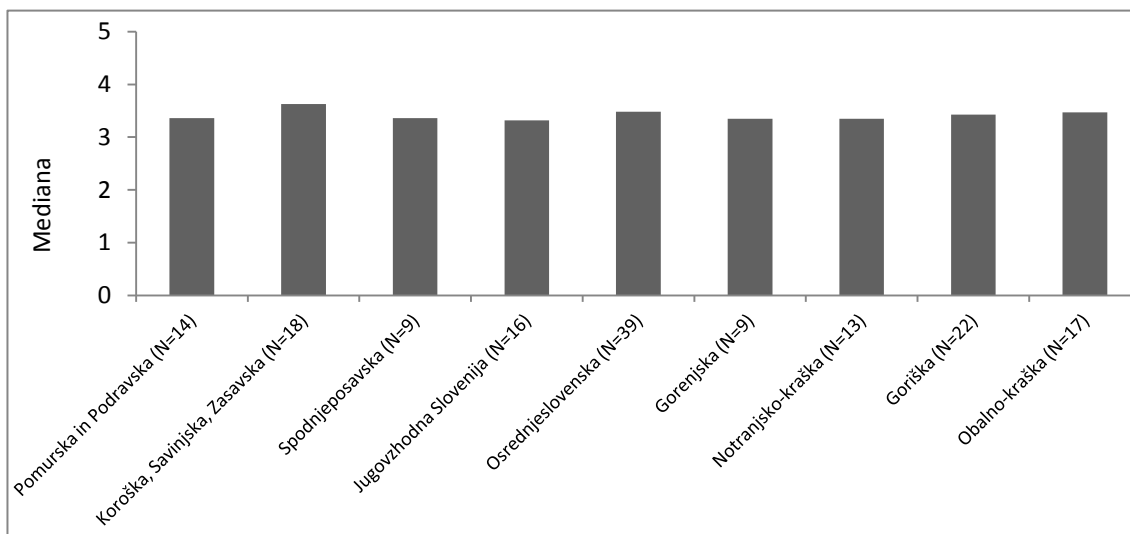
Slika 172: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da so na območjih Natura 2000 dovoljene človekove dejavnosti

Da je Natura 2000 razvojna priložnost, so se najbolj strinjali anketiranci iz Osrednjeslovenske regije (Me = 3,56), Gorenjske (Me = 3,56) in Spodnjeposavske regije (Me = 3,55). Najmanj so se s to trditvijo strinjali v Goriški regiji (Me = 3,19) (slika 173). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

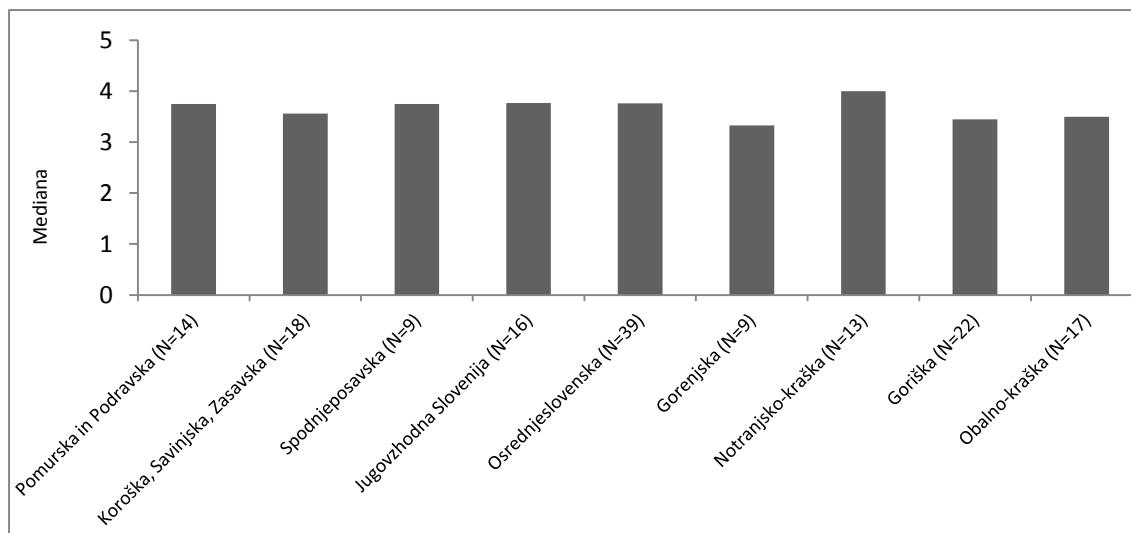
Slika 173: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Natura 2000 razvojna priložnost za turizem in rekreacijo

Da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta, so se najbolj strinjali v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji (Me = 3,63), najmanj pa v Jugovzhodni Sloveniji (Me = 3,32) (slika 174). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

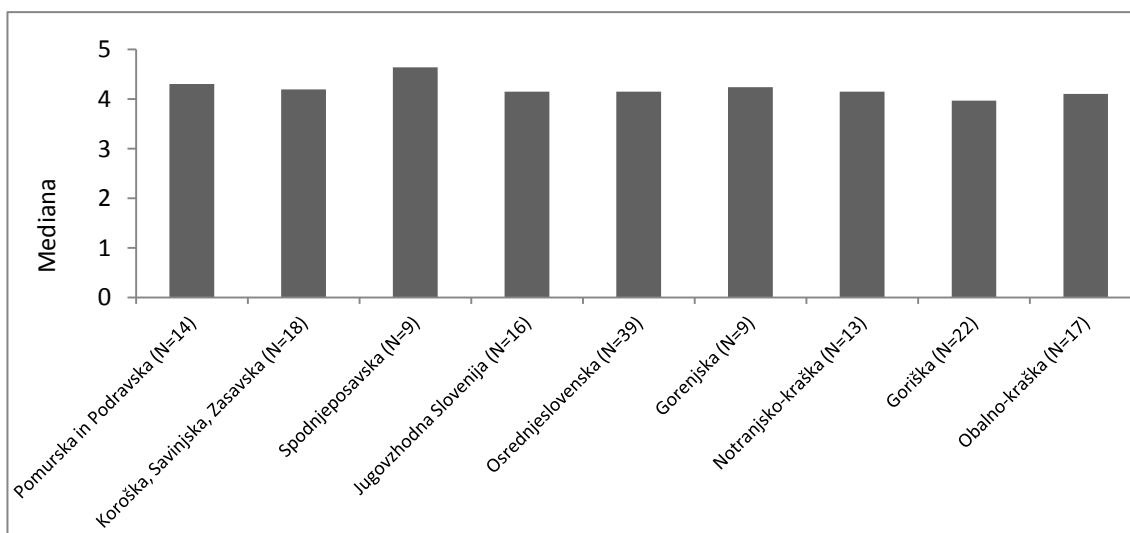
Slika 174: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 omogoča nova delovna mesta

S trditvijo, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih, so se najbolj strinjali v Notranjsko-kraški regiji (Me = 4), najmanj pa na Gorenjskem (Me = 3,33) (slika 175). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

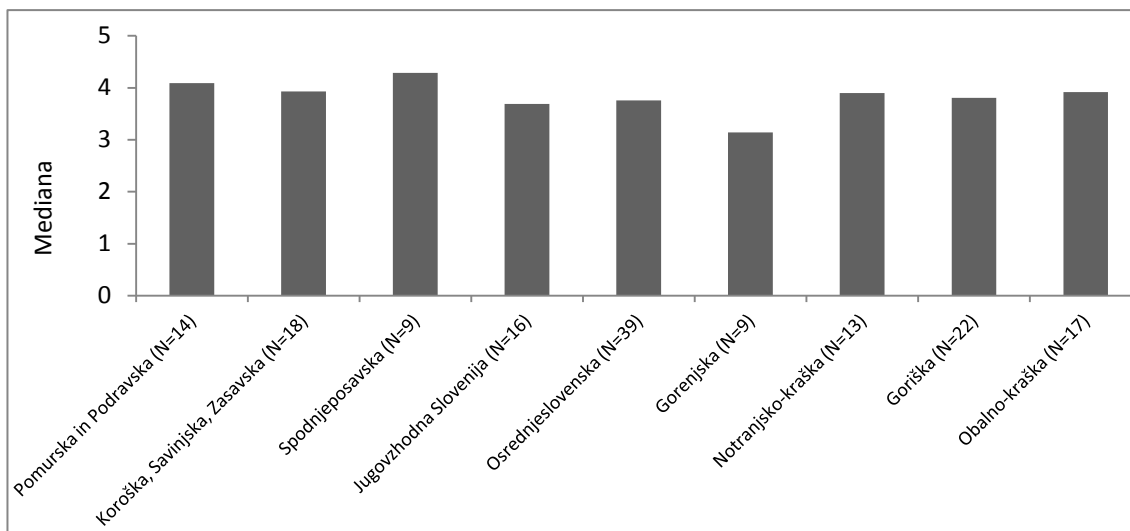
Slika 175: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša nove vire financiranja

Da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave, so se najbolj strinjali v Spodnjeposavski regiji (Me = 4,64), najmanj pa v Goriški regiji (Me = 3,97) (slika 176). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

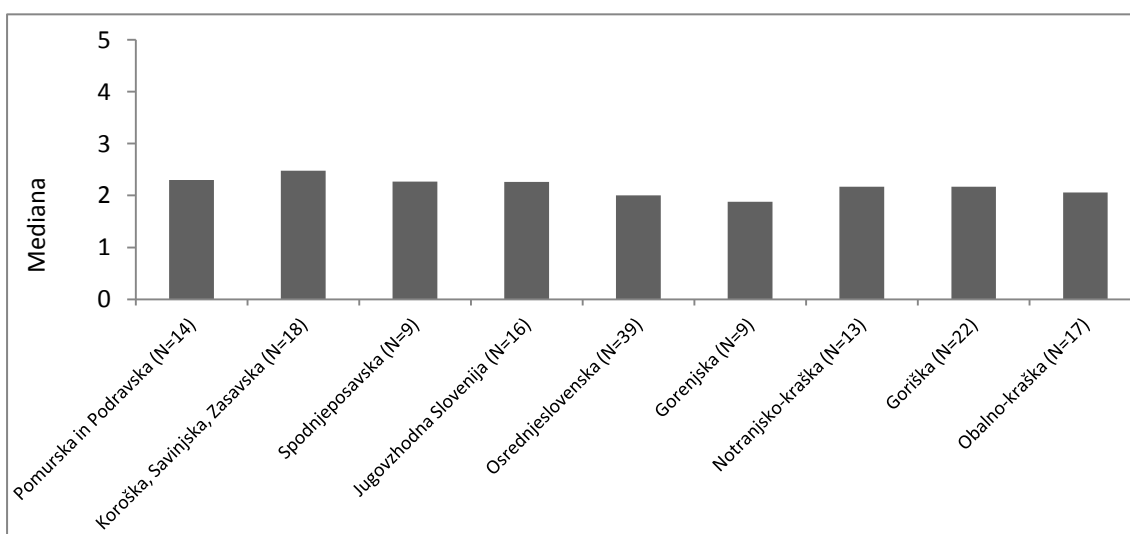
Slika 176: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave

Da Natura 2000 prinaša učinkovito urejanje prostora, so se najbolj strinjali v Spodnjeposavski regiji (Me = 4,29), pa tudi v Pomurski in Podravski regiji (Me = 4,09), najmanj pa na Gorenjskem (Me = 3,14) (slika 177). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

Slika 177: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša učinkovitejšo urejanje prostora

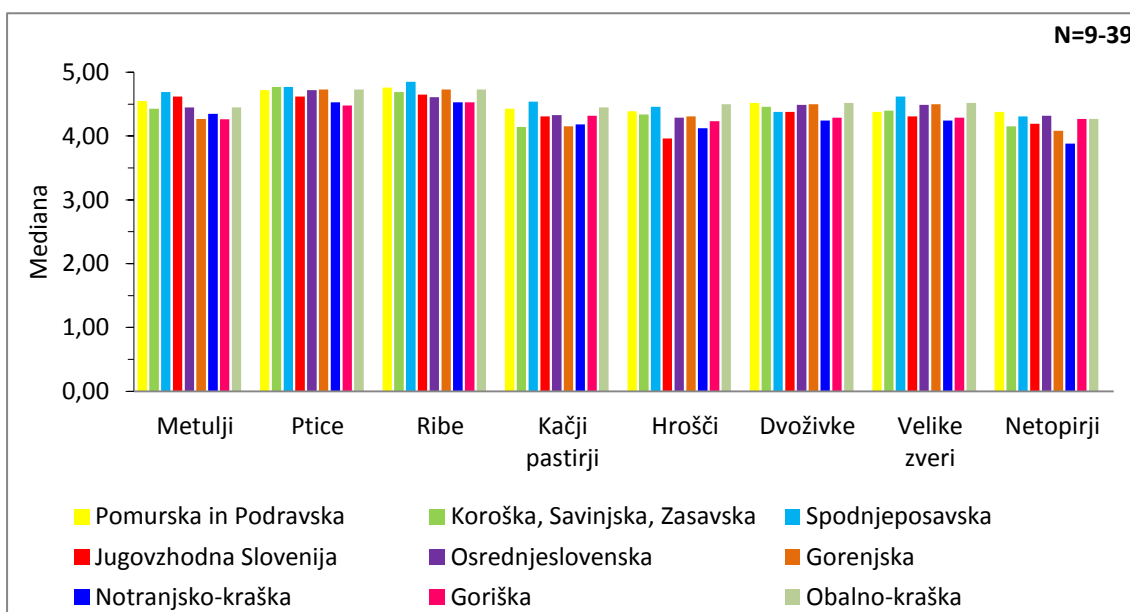
Da Natura 2000 prinaša samo omejitve in prepovedi, so se najmanj strinjali na Gorenjskem (Me = 1,88). S trditvijo se niso strinjali niti v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji, a je njihovo nestrinjanje najmanjše (Me = 2,48) (slika 178). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo.

Slika 178: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Natura 2000 prinaša samo omejitve in prepovedi

Na vprašanje, kako pomembno se zdi anketirancem varovanje nekaterih živalskih vrst, med anketiranci iz posameznih regij ni statistično značilnih razlik. Varovanje metuljev se je zdelo najpomembnejše anketirancem iz Jugovzhodne Slovenije (Me = 4,62), najmanj pa anketirancem iz Goriške regije (Me = 4,26) ter Gorenjske regije (Me = 4,27). Da je varovanje ptic pomembno, so se najbolj strinjali anketiranci Spodnjeposavske (Me = 4,77) in Koroške, Savinjske in Zasavske regije (Me = 4,77). Varstvo rib se je zdelo najbolj pomembno anketirancem iz Spodnjeposavske regije, varstvo kačjih pastirjev pa v Obalno-kraški regiji (Me = 4,45). Varstvo hroščev se je zdelo najpomembnejše anketirancem iz Spodnjeposavske regije (Me = 4,46), dvoživk pa anketirancem Pomurske in Podravske regije (Me = 4,52) ter Obalno-kraške regije (Me = 4,52). Varstvo velikih zveri v ospredje postavljajo anketiranci Spodnjeposavske regije (Me = 4,62), varstvo netopirjev pa anketiranci Pomurske in Podravske regije (slika 179).

Med anketiranci se najbolj vneto za varstvo vrst zavzemajo anketiranci Spodnjeposavske regije, pa tudi Pomurske in Podravske ter Obalno-kraške regije.

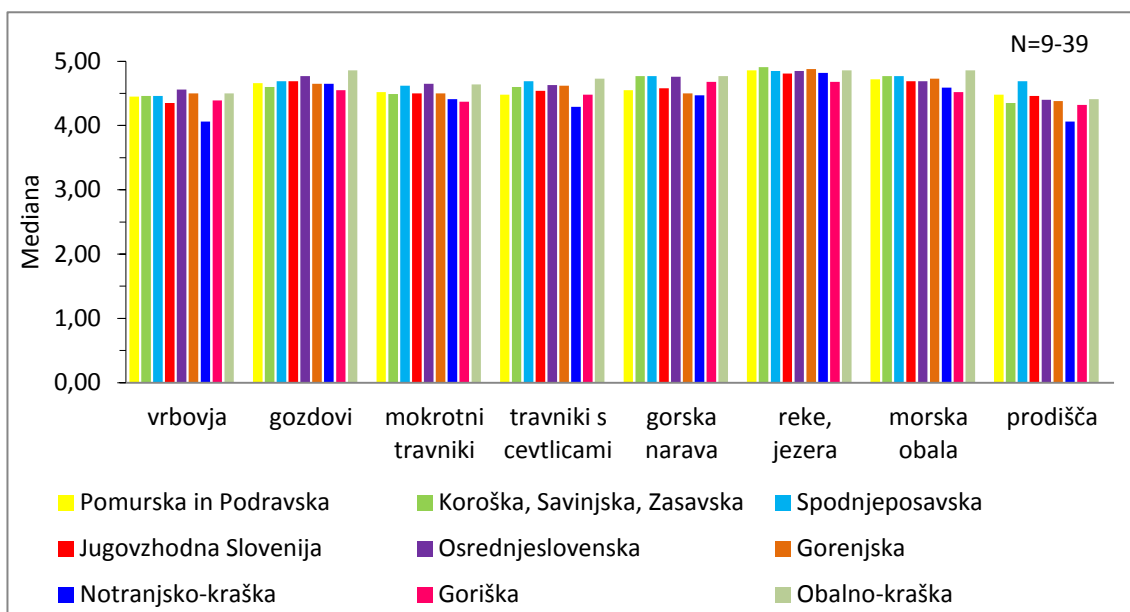

Slika 179: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kako pomembno se vam zdi varovati naslednje živalske vrste

Na vprašanja, kako pomembno se zdi anketirancem varovanje nekaterih območij, med anketiranci iz posameznih regij ni statistično značilnih razlik. Vrbovja bi najbolj varovali v Gorenjski (Me = 4,50) in Obalno-kraški regiji (Me = 4,50). Anketiranci Obalno-kraške regije bi najbolj intenzivno varovali tudi gozdove (Me = 4,86), mokrotne travnike (Me = 4,64), ter travnike s cveticami (Me = 4,73). Varovanje gorske narave se je zdelo

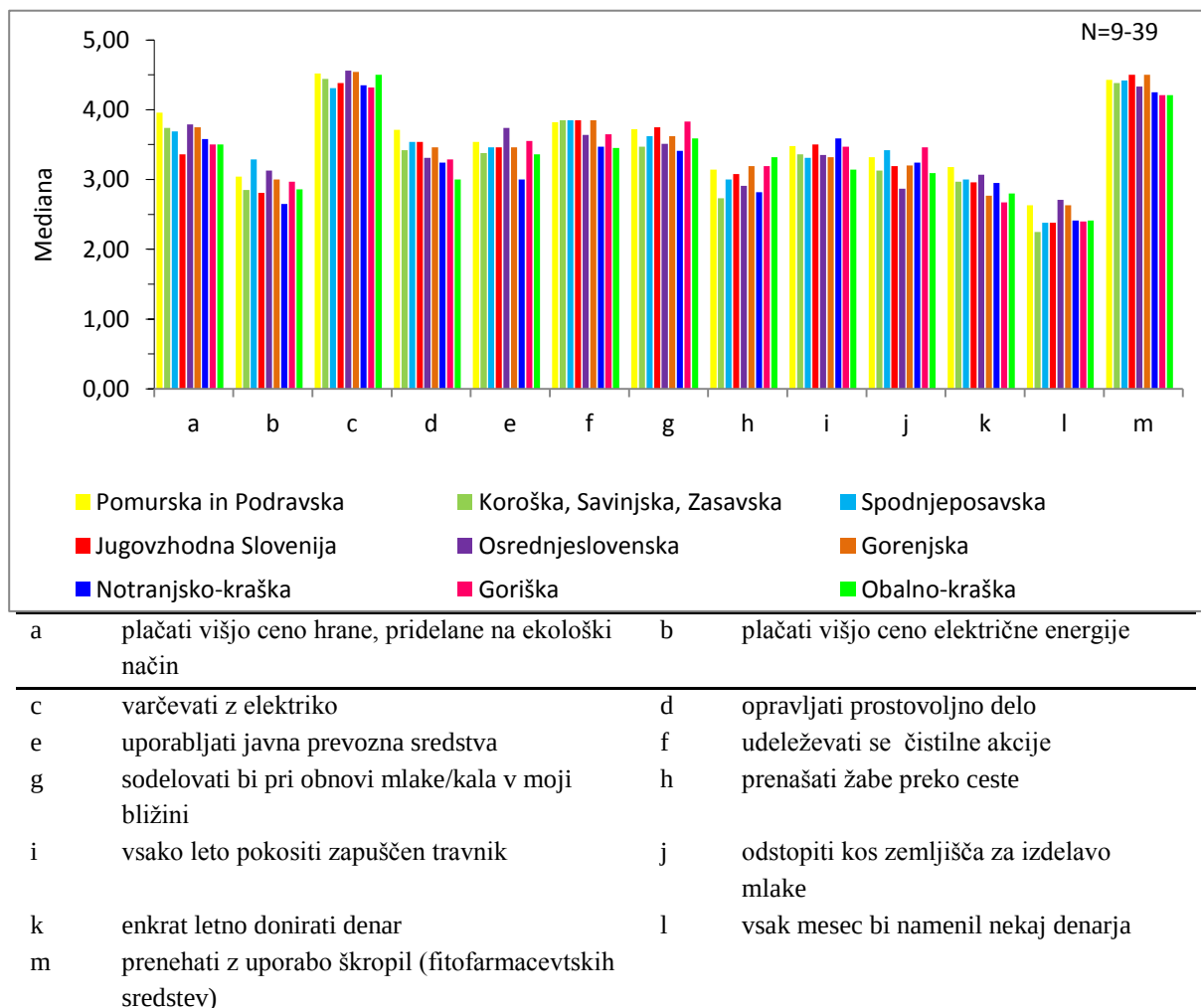

najpomembnejše anketirancem Obalno-kraške (Me = 4,77), Spodnjeposavske (Me = 4,77) ter Koroške, Savinjske in Zasavske regije (Me = 4,77). Morsko obalo bi najintenzivneje varovali v Obalno-kraški regiji (Me = 4,86), prodišča pa v Spodnjeposavski regiji (Me = 4,69) (slika 180).

Slika 180: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kako pomembno se vam zdi varovati naslednja območja

Anketirance smo vprašali, kaj bi bili pripravljeni storiti za varstvo ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Plačati višjo ceno za ekološko pridelano hrano so bili najbolj pripravljeni anketiranci Pomurske in Podravske regije (Me = 3,96), višjo ceno elektrike pa anketiranci Spodnjeposavske regije (Me = 3,29). Za korist ogroženih vrst so bili najbolj pripravljeni varčevati z elektriko anketiranci osrednjeslovenske regije (Me = 4,56). Prostovoljno delo bi najraje opravljali anketiranci Pomurske in Podravske regije (Me = 3,71), ki bi izmed vseh anketirancev tudi najraje enkrat letno donirali denar (Me = 3,18). Javna prevozna sredstva bi bili najbolj pripravljeni uporabljati anketiranci Osrednjeslovenske regije (Me = 3,74). Čistilnih akcij bi se skoraj enakovredno udeleževali anketiranci vseh regij, pri obnovi mlak (kalov) pa bi najbolj sodelovali anketiranci Goriške regije, ti bi bili tudi najbolj pripravljeni odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake (kala) (Me = 3,46) (slika 181).

Slika 181: Mediane odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj bi bili pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst

6.3.2 Analiza razlik odgovorov anketirancev glede na regije – vprašanja, vezana na Vodno direktivo

V analizi so predstavljeni odgovori na vprašanja anketirancev laične javnosti glede na regijo, iz katere prihajajo. Primerjava je bila narejena glede na vprašanja, vezana na poznavanje vsebin vodne direktive.

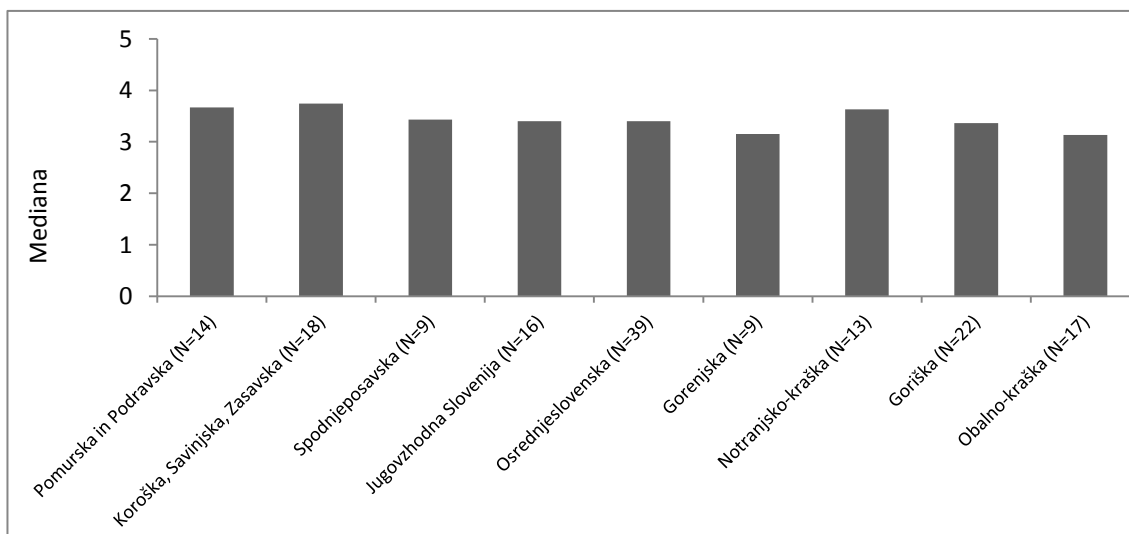
Anketiranci so na vprašanja odgovarjali s trditvami: Ne, sploh se ne strinjam (1), Ne strinjam se (2), Delno se strinjam, delno se ne strinjam (3), Strinjam se (4), Da, popolnoma se strinjam (5). Odgovori Ne vem (6) so bili iz analize izpuščeni.

V preglednici 3 so podane vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij. Ostale vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer statistično značilnih razlik nismo dokazali, so v Prilogi G.

Preglednica 3: Vrednosti Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2), kjer se pojavljajo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev laične javnosti iz različnih regij, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost, Me – mediana.

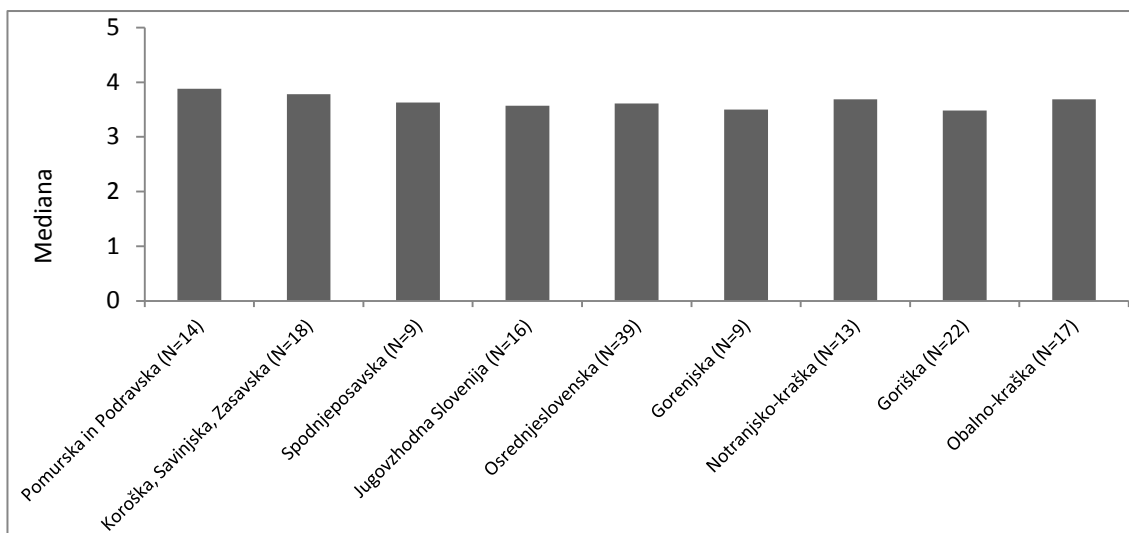
Pearsonov test hi-kvadrat (χ^2)	χ^2	df	p	Me
Kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda – turizem	37,460	8	0,039	3,56
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. hidroelektrarne) – prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	19,076	8	0,030	2,63
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. hidroelektrarne) – poplavno varnost	29,508	8	0,010	2,76
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. hidroelektrarne) – večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	14,656	8	0,048	2,64
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. hidroelektrarne) – manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	21,337	8	0,010	3,21

S trditvijo, da je Vodna direktiva temeljni kamen varstva narave v Evropi, so se najbolj strinjali v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji (Me = 3,74), najmanj pa v Obalno-kraški regiji (Me = 3,13) (slika 182). Porazdelitev odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikuje ($\chi^2 = 48,819$, df = 40, p = 0,160).

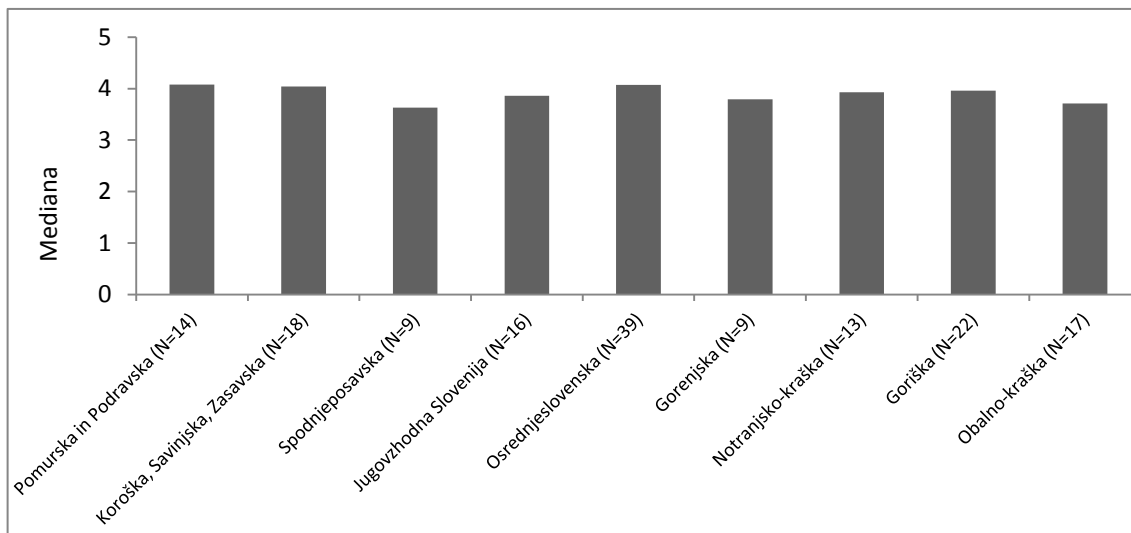
Slika 182: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je Vodna direktiva temeljni kamen varstva narave v Evropi

Da vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste, so se najbolj strinjali anketiranci Pomurske in Podravske regije ($Me = 3,88$), najmanj pa anketiranci Goriške regije ($Me = 3,48$) (slika 183). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 44,088$, $df = 40$, $p = 0,303$).

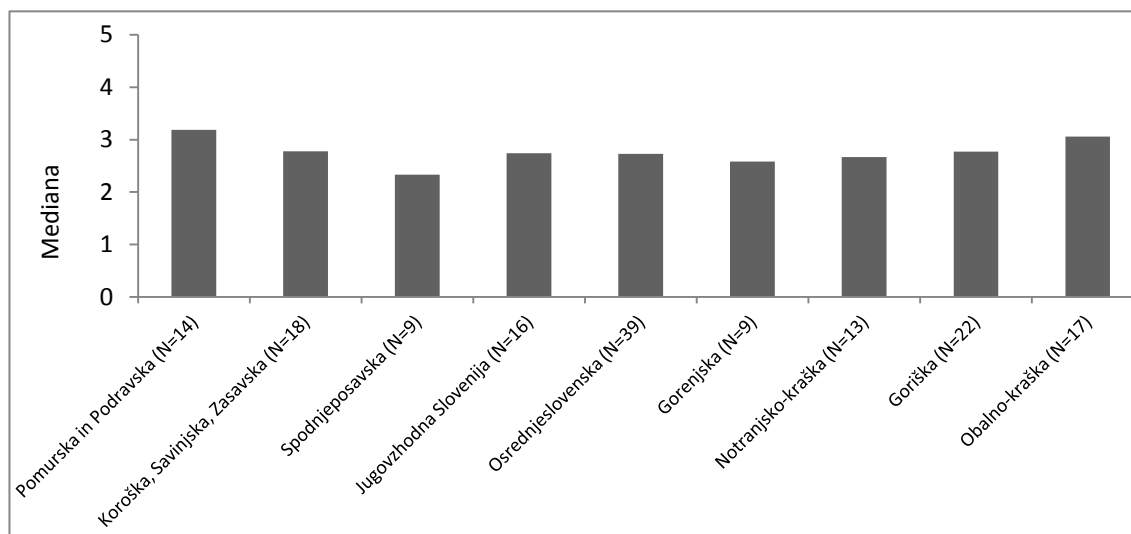
Slika 183: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste

S trditvijo, da vodna direktiva varuje jezera, reke, somornice in morje, so se najbolj strinjali anketiranci Pomurske in Podravske regije (Me = 4,08), pa tudi anketiranci Koroške, Savinjske in Zasavske regije (Me = 4,04) (slika 184). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 45$, df = 40, p = 0,271).

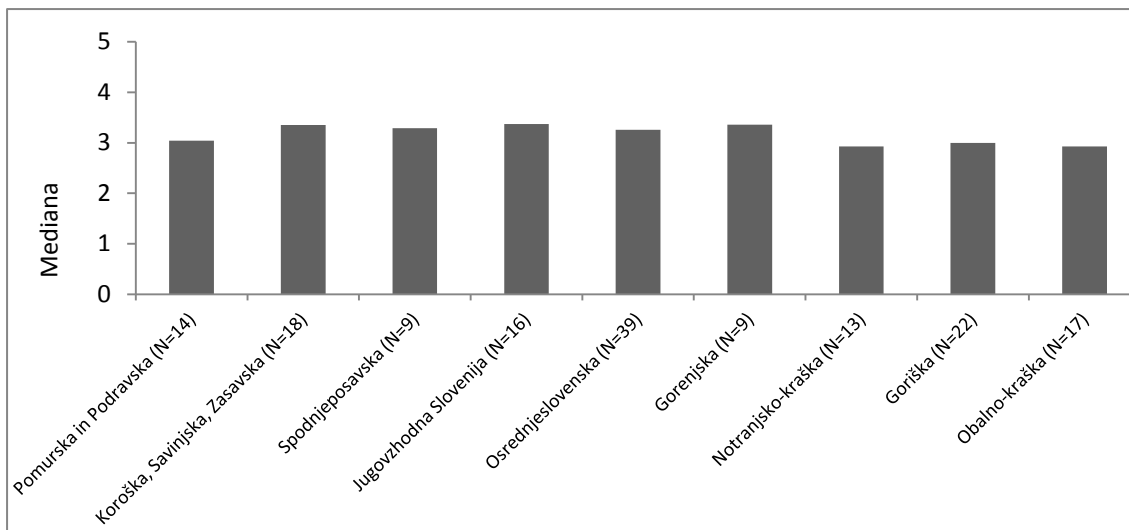
Slika 184: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva varuje jezera, reke, somornice in morje.

S trditvijo, da vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah, so se najmanj strinjali anketiranci Spodnjeposavske regije (Me = 2,33), najbolj pa anketiranci Pomurske in Podravske regije (Me = 3,19) (slika 185). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 41,687$, df = 40, p = 0,397).

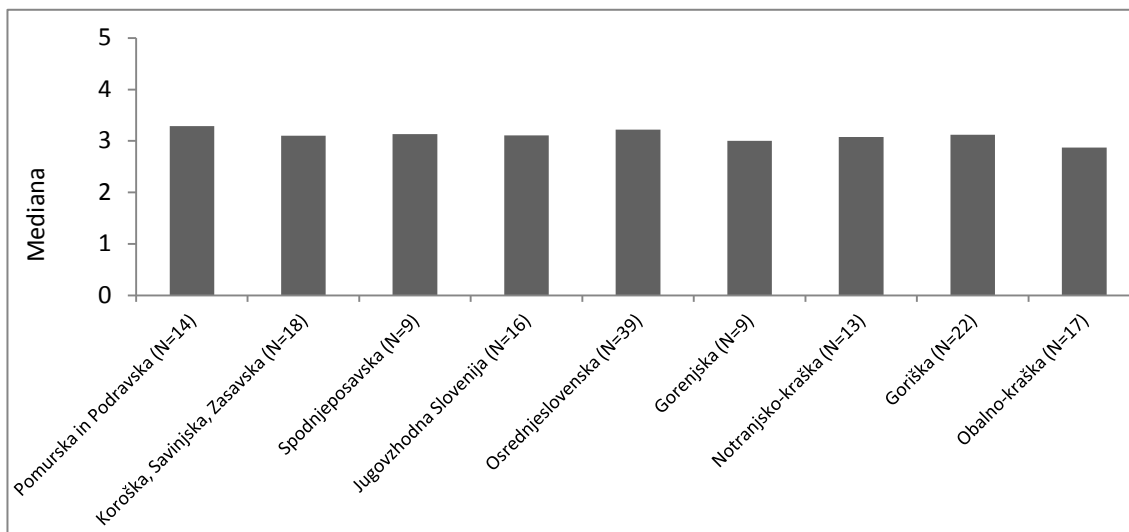
Slika 185: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah

Da je vodna direktiva razvojna priložnost za turizem in rekreacijo, so se najbolj strinjali v Jugovzhodni Sloveniji (Me = 3,37), pa tudi v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji (Me = 3,35) (slika 186). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 54,909$, df = 40, p = 0,058).

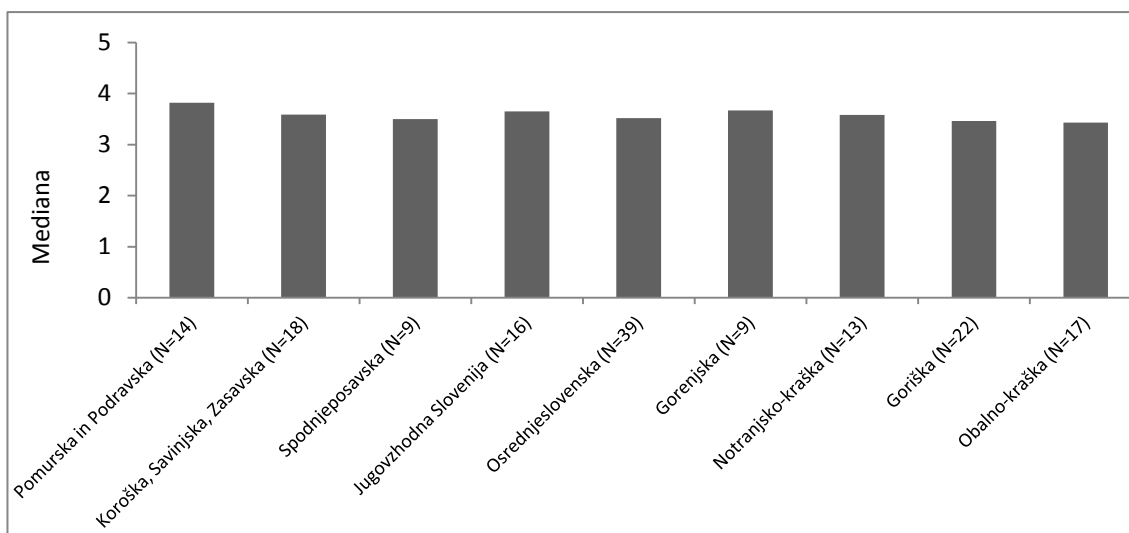
Slika 186: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je vodna direktiva razvojna priložnost za turizem, rekreacijo

Da vodna direktiva omogoča nova delovna mesta, so se najbolj strinjali anketiranci Pomurske in Podravske regije (Me = 3,29), najmanj pa anketiranci Obalno-kraške regije (Me = 2,87) (slika 187). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 49,635$, df = 40, p = 0,141).

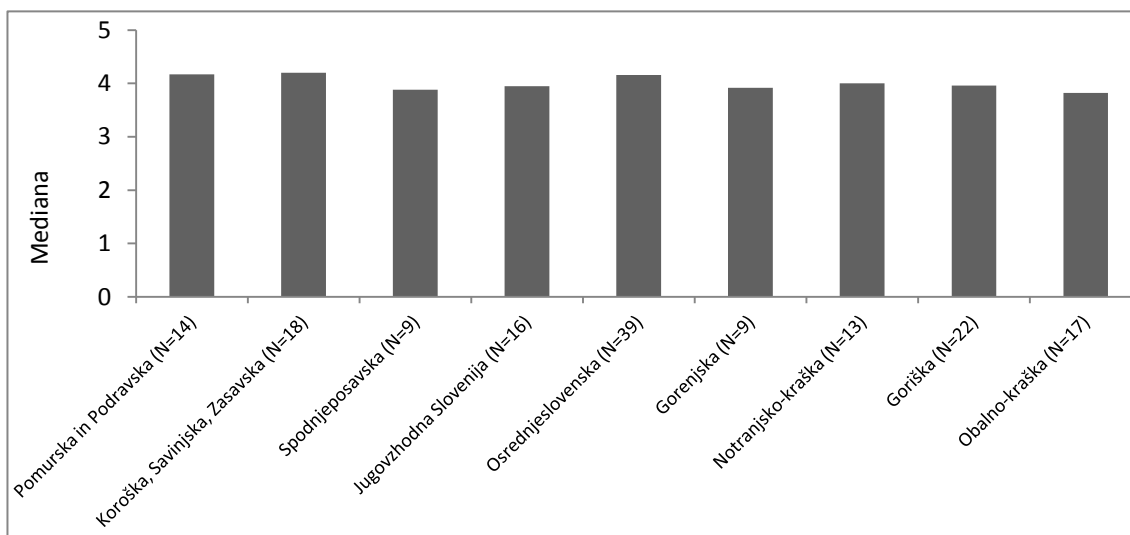
Slika 187: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva omogoča nova delovna mesta

Da vodna direktiva prinaša nove finančne vire, so se najbolj strinjali v Pomurski in Podravske regiji (Me = 3,82), najmanj pa na Obalno-kraški regiji (Me = 3,43) (slika 188). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 47,434$, $df = 40$, $p = 0,195$).

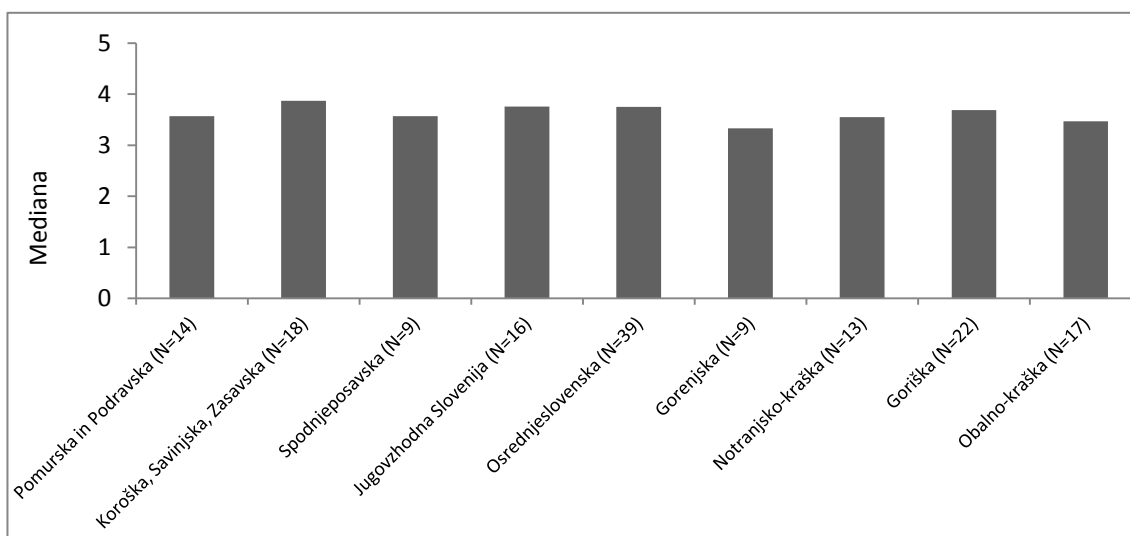
Slika 188: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na vodah

S trditvijo, da vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda, so se najbolj strinjali v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji ($Me = 4,20$) ter v Pomurski in Podravski regiji ($Me = 4,17$) (slika 189). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 43,049$, $df = 40$, $p = 0,342$).

Slika 189: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda

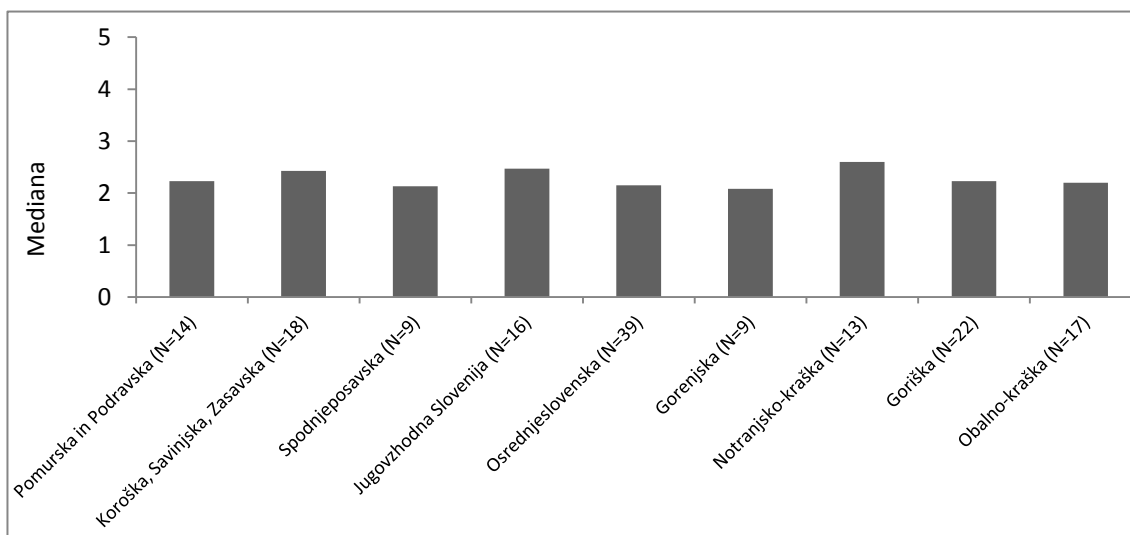
S trditvijo, da vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora, so se najbolj strinjali v Koroški, Savinjski in Zasavski regiji ($Me = 3,87$), najmanj pa v Obalno-kraški regiji ($Me = 3,47$) ter na Gorenjskem ($Me = 3,33$) (slika 190). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 50,378$, $df = 40$, $p = 0,126$).

Slika 190: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora

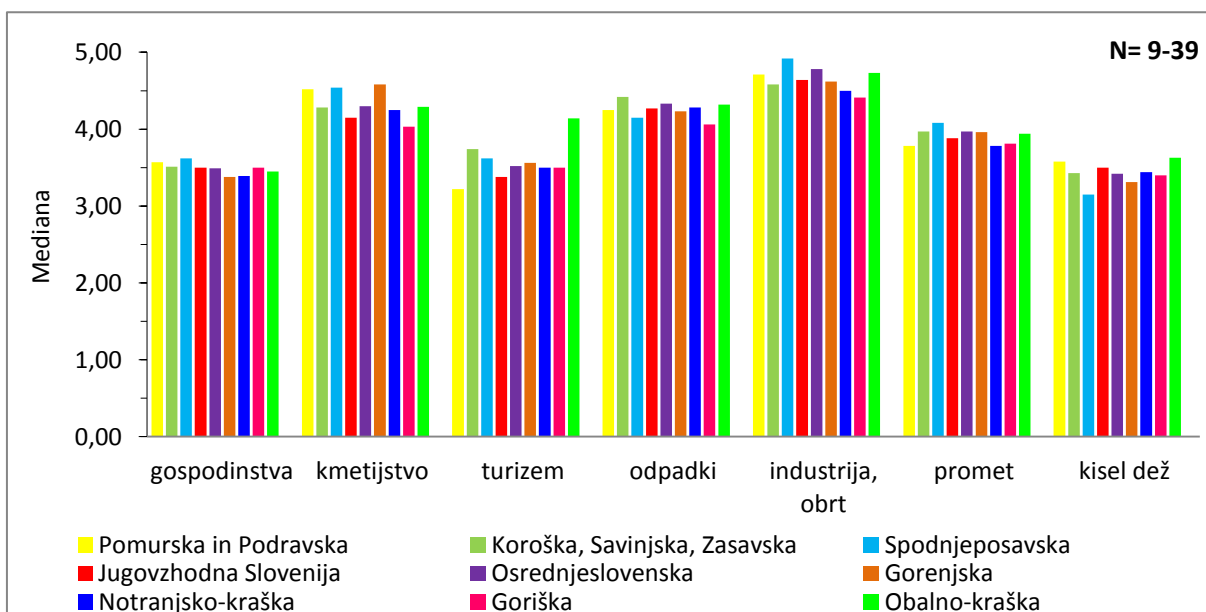
Trditvi, da vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve, so najbolj nasprotovali v Gorenjski regiji (Me = 2,08), najmanj pa v Notranjsko-kraški regiji (Me = 2,60) (slika 191). Porazdelitve odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno ne razlikujejo ($\chi^2 = 36,298$, df = 40, p = 0,638).

Slika 191: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve

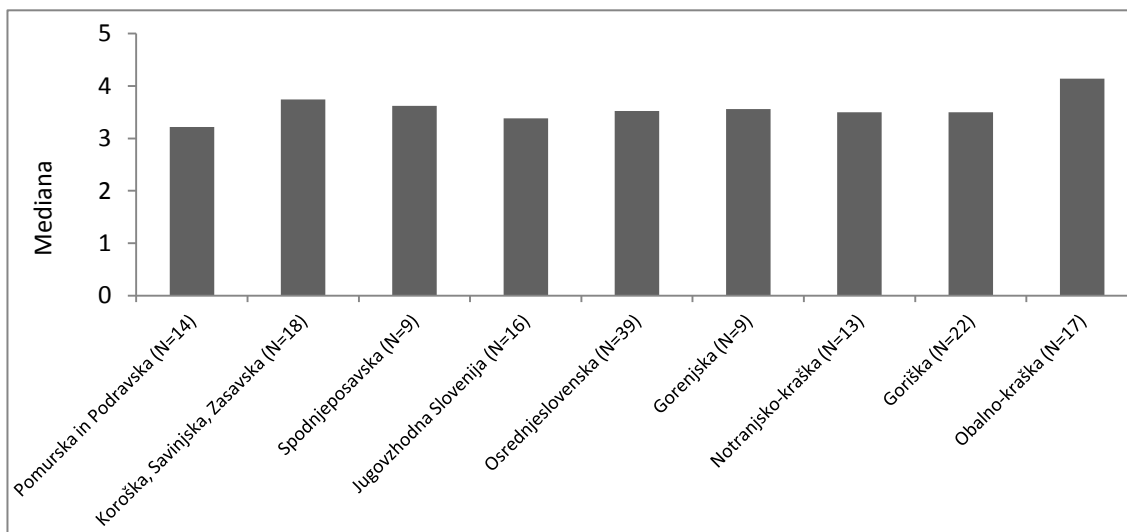
Ugotavljamo, da so nad vodno direktivo in ukrepi, ki jih prinaša, najbolj navdušeni v Pomurski in Podravske regiji, tudi na Koroškem, v Savinjski in Zasavski regiji. Z naštetimi trditvami pa se najmanj strinjajo anketiranci Obalno-kraške regije.

Na vprašanje, kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda, smo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev iz posameznih regij dokazali le pri odgovoru turizem ($\chi^2 = 37,460$; $df = 8$, $p = 0,039$), pri drugih odgovorih pa med odgovori po regijah ni statistično značilnih razlik. Kot največji problem onesnaževanja voda so anketiranci prepoznali industrijo, obrt in njihove odpadke, najbolj anketiranci Spodnjeposavske regije ($Me = 4,92$) ter Osrednjeslovenske regije ($Me = 4,78$). Da je največji onesnaževalec voda kmetijstvo, so se najbolj strinjali v Spodnjeposavski ($Me = 3,62$), Pomurski in Podravski regiji ($Me = 3,57$) (slika 192).

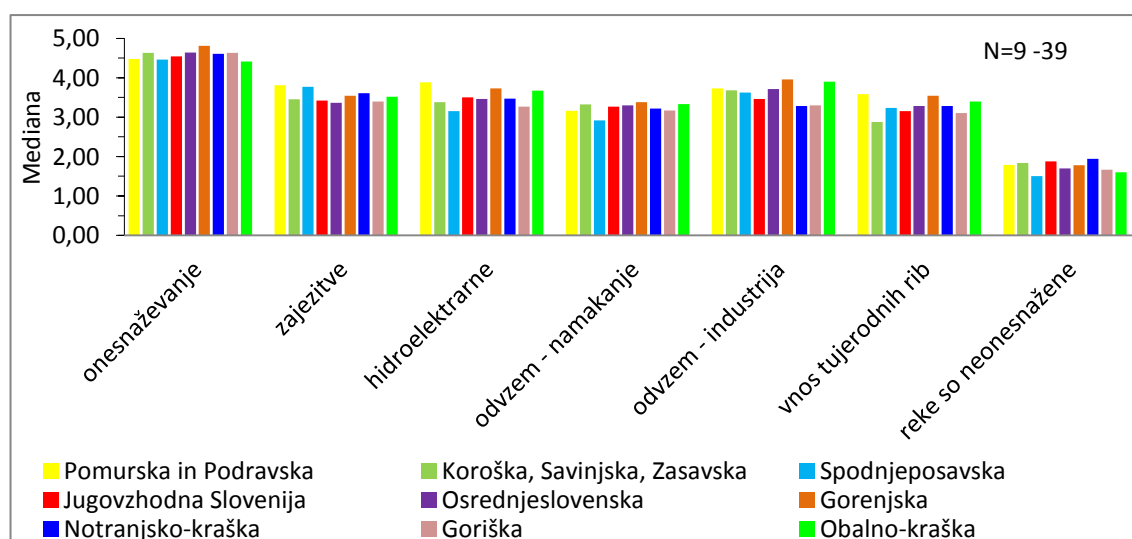
Slika 192: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda

S trditvijo, da je turizem največji onesnaževalec voda, so se najbolj strinjali v Obalno-kraški regiji ($Me = 4,14$), najmanj pa v Pomurski in Podravski regiji ($Me = 3,22$). Porazdelitev odgovorov med posameznimi regijami se statistično značilno razlikuje ($\chi^2 = 37,460$; $df = 8$, $p = 0,039$) (slika 193).

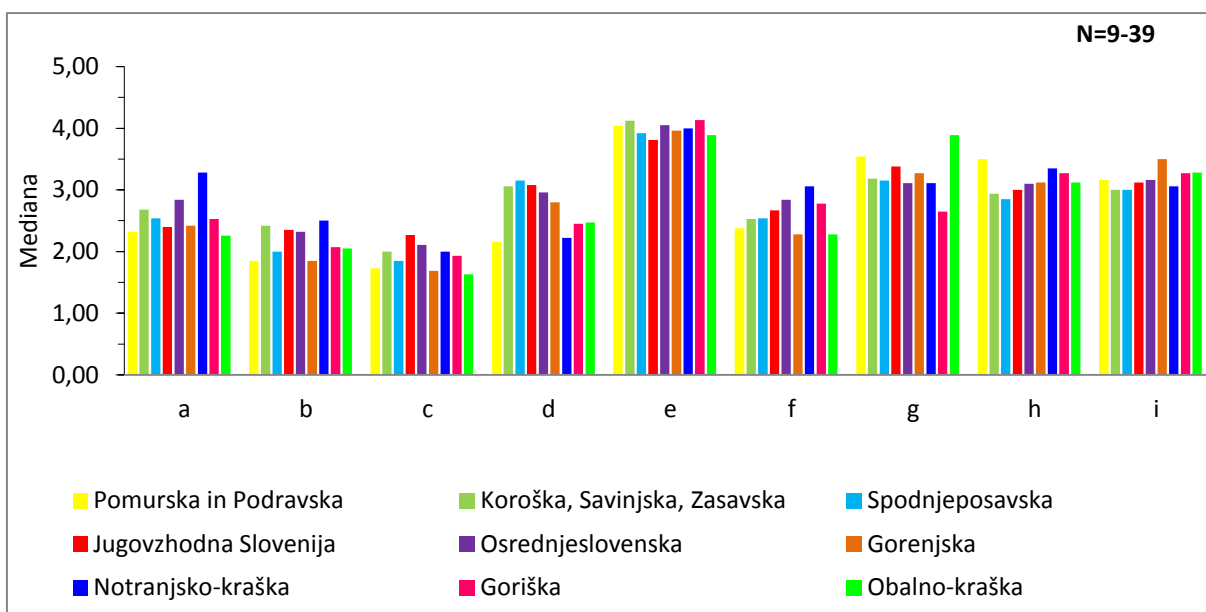
Slika 193: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da je turizem največji onesnaževalec voda

Na vprašanje, kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek, med anketiranci iz posameznih regij ni statistično značilnih razlik. Anketiranci so menili, da na slabo stanje rek najbolj vpliva onesnaževanje. S tem so se najbolj strinjali anketiranci z Gorenjske regije (Me = 4,81) s tem pa je povezan tudi drugi najbolj pereč problem, ki so ga poudarili anketiranci – odvzem vode za industrijo. Ta se je zdel še posebej pomemben anketirancem z Gorenjske regije (Me = 3,96). Da so za slabo stanje voda krive tudi hidroelektrarne (Me = 3,88) in rečne zaježitve (Me = 3,81), najbolj poudarjajo anketiranci Pomurske in Podravske regije (slika 194).

Slika 194: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek.

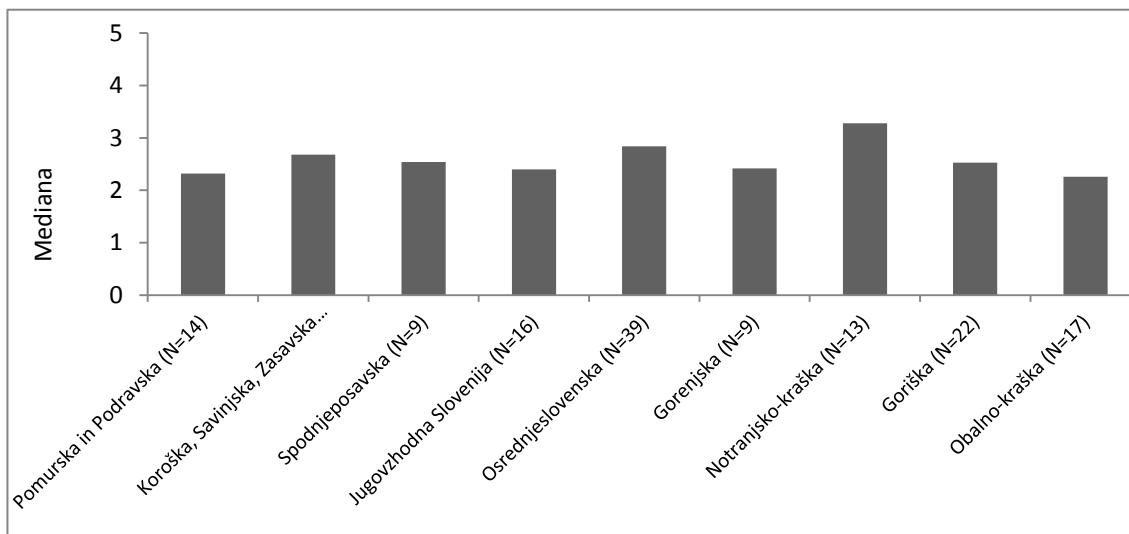
Na vprašanje, kaj prinašajo rečne zaježitve, smo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev iz posameznih regij dokazali pri naslednjih odgovorih: prostor za kopanje ($\chi^2 = 19,076$; $df = 8$, $p = 0,030$), večjo poplavno varnost ($\chi^2 = 29,508$; $df = 8$, $p = 0,010$), večje število organizmov ($\chi^2 = 14,656$; $df = 8$, $p = 0,048$) ter manjše število organizmov ($\chi^2 = 21,337$; $df = 8$, $p = 0,010$). Pri drugih odgovorih med ocenami anketirancev po regijah ni statistično značilnih razlik. Kot najpomembnejšo spremembo zaradi rečnih zaježitev so anketiranci navedli spremembo obrežne vegetacije (slika 195).

a	Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	b	Ureditev prej zanemarjenega prostora
c	Polepšanje okolja	d	Poplavna varnost
e	Sprememba obrežne vegetacije	f	Večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)
g	Manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	h	Nove vrste organizmov
i	Več megle pozimi		

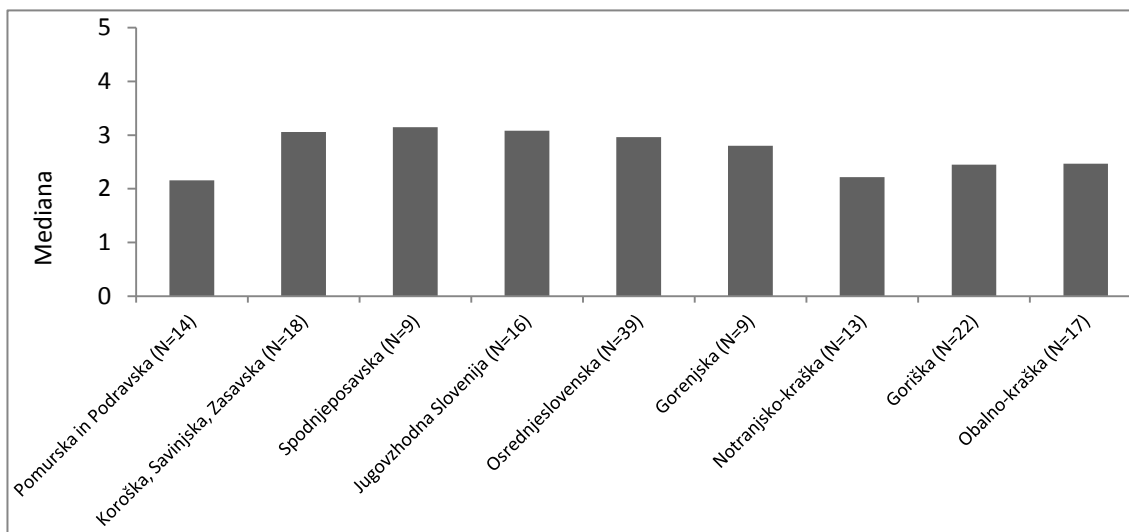
Slika 195: Mediana odgovorov anketirancev iz posameznih regij na vprašanje, kaj prinašajo rečne zaježitve

Da rečne zaježitve prinašajo več prostora za kopanje, čolnarjenje in rekreacijo, so se najbolj strinjali v Notranjsko-kraški regiji ($Me = 3,28$), najmanj pa v Obalno-kraški ($Me = 2,26$) (slika 196). Med odgovori anketirancev smo med posameznimi regijami dokazali statistično značilne razlike ($\chi^2 = 19,076$; $df = 8$, $p = 0,030$).

Slika 196: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo

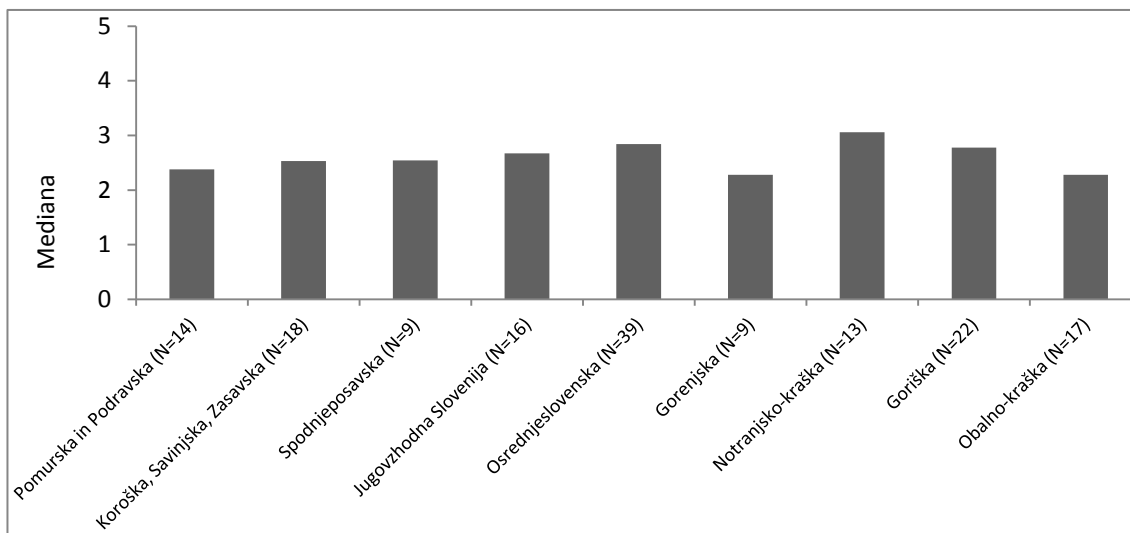
Da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost, so se najbolj strinjali v Spodnjeposavski regiji (Me = 3,15), najmanj pa v Pomurski in Podravske regiji (Me = 2,16) (slika 197). Med odgovori anketirancev smo med posameznimi regijami dokazali statistično značilne razlike ($\chi^2 = 29,508$; df = 8, p = 0,010).

Slika 197: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večjo poplavno varnost.

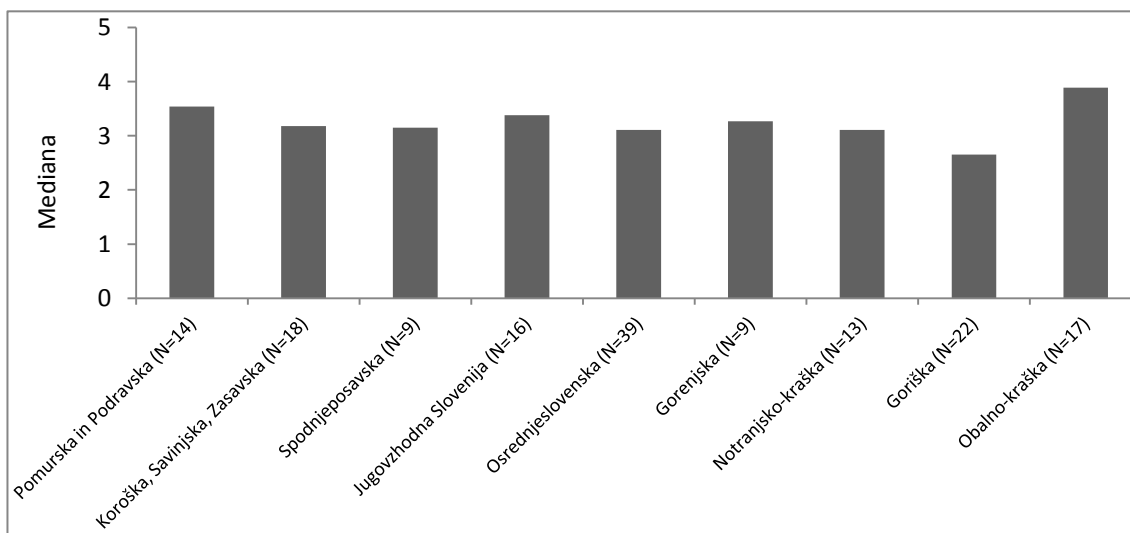
Da rečne zaježitve prinašajo večje število organizmov, so se najbolj strinjali v Notranjsko-kraški regiji (Me = 3,06), najmanj pa v Gorenjski in Obalno-kraški regiji (Me = 2,28)

(slika 198). Med odgovori anketirancev smo med posameznimi regijami dokazali statistično značilne razlike ($\chi^2 = 14,656$, $df = 8$, $p = 0,048$).

Slika 198: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)

Da rečne zaježitve prinašajo manjše število organizmov, so se najbolj strinjali v Obalno-kraški regiji ($Me = 3,89$), najmanj pa v Goriški regiji ($Me = 2,65$) (slika 199). Med odgovori anketirancev smo med posameznimi regijami dokazali statistično značilne razlike ($\chi^2 = 21,337$; $df = 8$, $p = 0,010$).

Slika 199: Mediana odgovorov anketirancev posamezne regije glede na mnenje, da rečne zaježitve prinašajo manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)

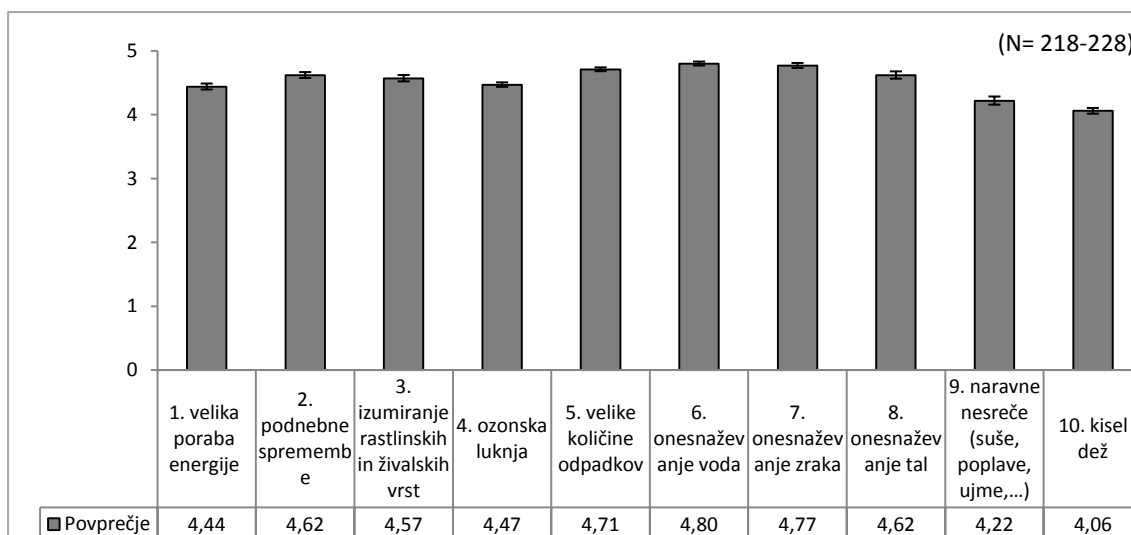
Odgovori na posamezna vprašanja in sklope vprašanj se med regijami razlikujejo le v petih vprašanjih (oz. podvprašanjih) od 51 vprašanj (oz. podvprašanj) v sklopu, vezanem na poznavanje vsebin Nature 2000. Odgovori na vprašanja (in podvprašanja), vezana na poznavanje vsebin vodne direktive, se razlikujejo v petih od 33 vprašanj oz. podvprašanj.

Zaključimo lahko, da se nekateri odgovori laične javnosti na postavljena vprašanja v anketi med regijami sicer razlikujejo, vendar je takšnih vprašanj malo, večinoma pa med odgovori anketirancev iz različnih regij nismo zaznali statistično značilnih razlik.

6.4 DODATNE ANALIZE, IZVEDENE NA VZORCU LAIČNE JAVNOSTI

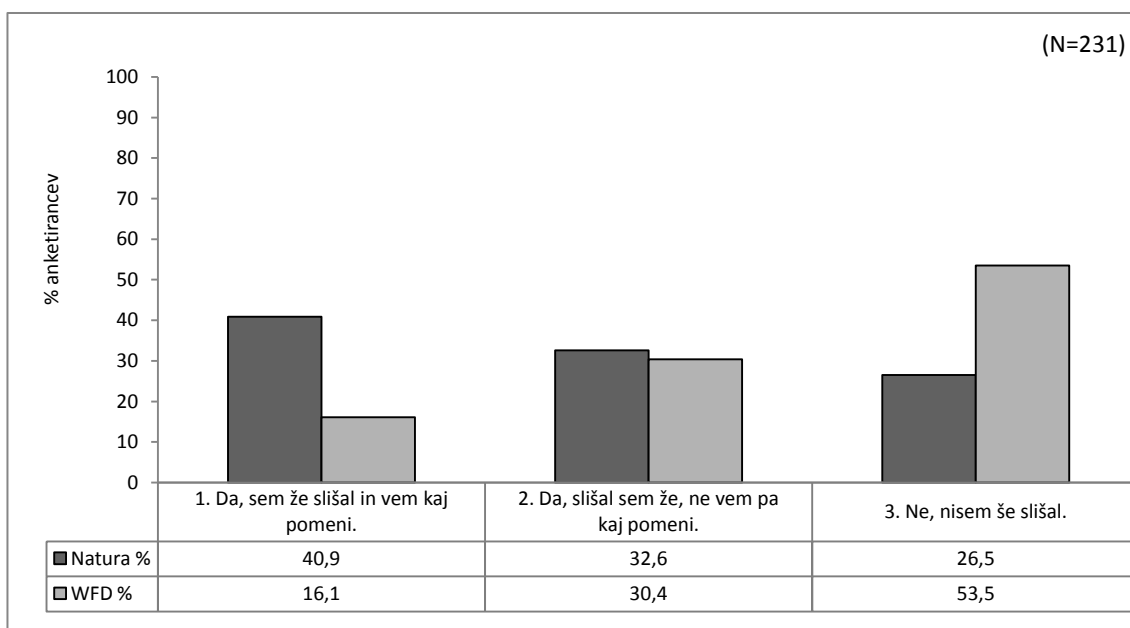
Predstavljeni rezultati so narejeni na vzorcu laične javnosti, vzorec strokovne javnosti je zaradi boljšega poznavanja vsebin Nature 2000 in vodne direktive izvzet.

Na vprašanje, *Koliko se vam zdijo pomembni naslednji okoljski problemi*, so anketiranci laične javnosti (N = 218–228) kot najpomembnejšega izpostavili Onesnaževanje voda ($\bar{x}$ = 4,8; SD = 0,45, SE = 0,03). Izumiranje rastlinskih in živalskih vrst se pojavi na šestem mestu ($\bar{x}$ = 4,57, SD = 0,691, SE = 0,05). Kot bolj pomembne so anketiranci izpostavili onesnaževanje zraka ($\bar{x}$ = 4,77), velike količine odpadkov ($\bar{x}$ = 4,71), onesnaževanje tal ($\bar{x}$ = 4,62) in podnebne spremembe ($\bar{x}$ = 4,62) (Slika 200). **Ugotovili smo, da izumiranje rastlinskih in živalskih vrst ni prepoznano kot najpomembnejši okoljski problem. Onesnaževanje voda pa je prepoznano kot največji okoljski problem.**

Slika 200: Povprečna vrednost odgovorov o pomembnosti posameznega okoljskega problema s standardno napako

Na vprašanje, *Ali ste že slišali za Naturo 2000*, je pritrdilno odgovorilo 73,5 % anketirancev laične javnosti. 40,9 % anketirancev tudi ve, kaj pomeni Natura 2000. Na vprašanje, *Ali ste že slišali za Vodno direktivo*, je pritrdilno odgovorilo 46,5 % anketirancev laične javnosti. Le 16,1 % anketirancev tudi pozna pomen vodne direktive (Slika 201). **Ugotovili smo, da je odstotek anketirancev, ki pozna zahteve in cilje Nature 2000, višji od odstotka anketirancev, ki poznajo zahteve in cilje vodne direktive.**

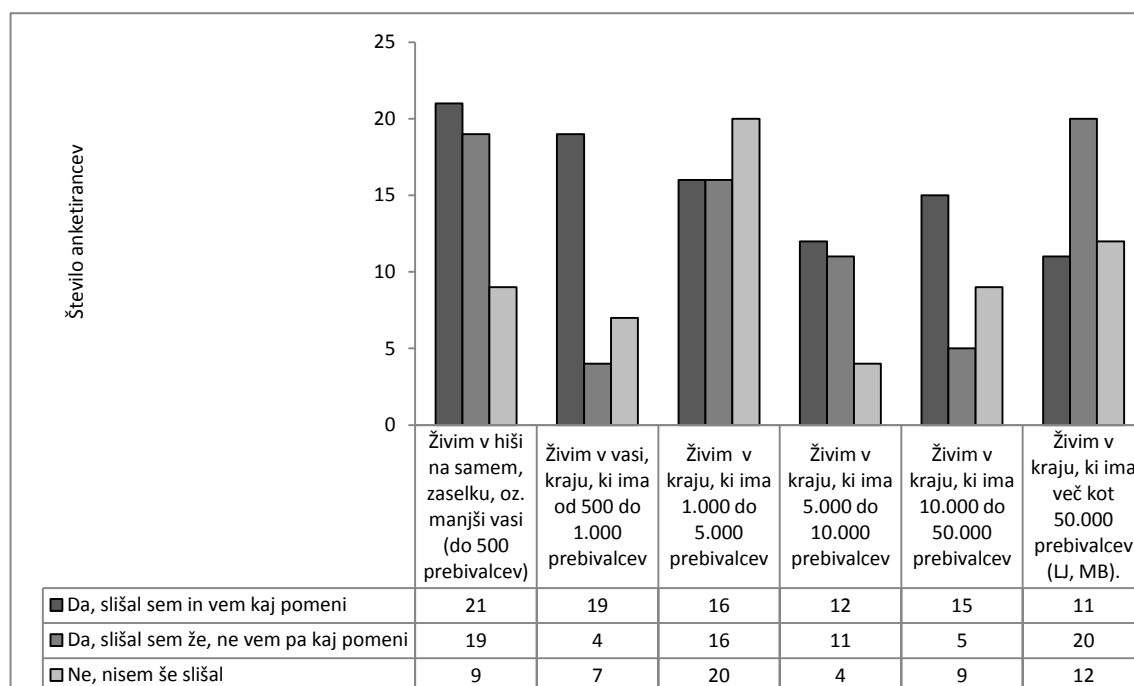
Slika 201: Odstotek anketirancev glede na poznavanje Nature 2000 in vodne direktive (WFD)

Preglednica 4: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja, na poznavanje vsebin Nature 2000, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

Ste že slišali za Naturo 2000			
	χ^2	df	p
Spol	1,865	2	0,394
Starost	16,713	10	0,081
Stopnja izobrazbe	15,198	10	0,125
Velikost naselja	23,457	10	0,009

Spol ($\chi^2 = 1,865$; $p = 0,394$), starost ($\chi^2 = 16,713$; $p = 0,081$) ter stopnja izobrazbe ($\chi^2 = 15,198$; $p = 0,125$) ne vplivajo na poznavanje vsebin Nature 2000. Velikost naselja, s katerega prihaja anketiranec, statistično značilno vpliva na poznavanje Nature 2000 ($\chi^2 = 23,457$; $p = 0,009$) (preglednica 4). Prebivalci manjših krajev bolje poznajo Naturo 2000. Kaj je Natura 2000 in kaj pomeni oz. kaj prinaša, ve slabih 43 % anketirancev, ki živijo v krajih z manj kot 500 prebivalci in le 18,4 % teh za Naturo 2000 še ni slišalo. Delež anketirancev, ki živi v mestih z več kot 50 000 prebivalci (torej v Ljubljani oz. Mariboru) in pozna zahteve Nature 2000, je 25,6 %, slabih 28 % anketirancev, ki živijo v mestih z več kot 50 000 prebivalci za Naturo 2000 še ni slišalo (Slika 202).

Slika 202: Poznavanje vsebin Nature 2000 glede na velikost kraja, s katerega prihaja anketiranec

Preglednica 5: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja na poznavanje vsebin vodne direktive, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost.

Ste že slišali za vodno direktivo			
	χ^2	df	p
Spol	1,435	2	0,488
Starost	15,004	10	0,132
Stopnja izobrazbe	13,898	10	0,178
Velikost naselja	10,574	10	0,392

Za razliko od poznavanja Nature 2000 na poznavanje vodne direktive niso vplivali spol ($\chi^2 = 1,435$; $p = 0,488$), starost anketiranja ($\chi^2 = 15,004$; $p = 0,132$) in stopnja izobrazbe ($\chi^2 = 13,898$; $p = 0,178$). Pri anketiranih, ki živijo v različno velikih krajih (naseljih), nismo opazili razlik pri poznavanju vsebin vodne direktive ($\chi^2 = 10,574$; $p = 0,392$) (preglednica 5).

Preglednica 6: Statistično značilen vpliv starostne in spolne strukture, stopnje izobrazbe ter velikosti naselja bivanja na poznavanje vsebin vodne direktive pri anketiranih, zaposlenih na ZRSVN, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

Ste že slišali za vodno direktivo (anketiranci ZRSVN)			
	χ^2	df	p
Spol	0,256	1	0,613
Starost	6,370	4	0,173
Stopnja izobrazbe	6,083	3	0,108
Velikost naselja	6,521	5	0,259

Pri anketiranih, ki so zaposleni na ZRSVN, pri poznavanju vsebin vodne direktive ni bilo statistično značilnih razlik med anketiranci različnega spola ($\chi^2 = 0,256$; $p = 0,613$), različne starosti ($\chi^2 = 6,37$; $p = 0,173$), stopnje izobrazbe ($\chi^2 = 6,038$; $p = 0,108$) oz. velikosti naselja, kjer živijo ($\chi^2 = 6,521$; $p = 0,259$) (preglednica 6).

Prav tako ti dejavniki niso vplivali na poznavanje Nature 2000 med anketiranci, zaposlenimi na ZRSVN, saj je poznavanje vsebin Nature 2000 del nalog, ki jih opravljajo na ZRSVN.

Ugotovili smo, da starostna struktura in spolna struktura nista imeli statistično značilnega vpliva na poznavanje vsebine in ciljev Nature 2000 in vodne direktive. Velikost kraja prebivanja in stopnja izobrazbe pa sta imeli statistično značilen vpliv na poznavanje vsebine in ciljev Nature 2000 in vodne direktive.

Pri pregledu odgovorov na vprašanja, vezana na poznavanje Nature 2000, smo za anketirance, ki živijo na območjih Nature 2000, ugotovili, da se odgovori na nekatera vprašanja statistično značilno razlikujejo ($p < 0,05$) od odgovorov anketirancev, ki ne živijo na območjih Nature 2000.

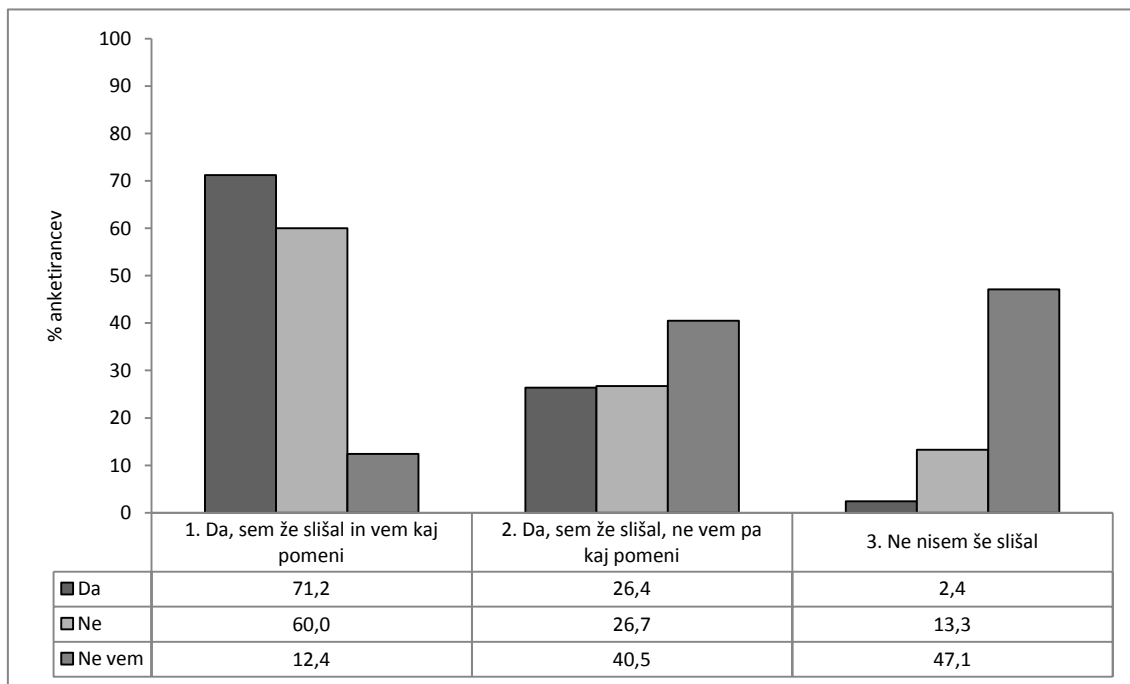
Preglednica 7: Statistično značilne razlike med odgovori anketirancev, ki živijo/ne živijo na območjih Nature 2000, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

Ali je na vašem območju kakšno območje Nature 2000			
Pearsonov test hi-kvadrat (χ^2)	χ^2	df	p
V22. Ste že slišali za Naturo 2000?	102,488	6	< 0,0001
V24. Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000?	58,696	12	< 0,0001
V26. Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	12,416	9	0,191
V27. Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	14,349	6	0,026
V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	8,008	6	0,237
V29. Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti.	18,875	12	0,920
V30. Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	14,943	12	0,245
V31. Natura 2000 omogoča nova delavna mesta.	6,899	12	0,864
V32. Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	14,190	12	0,289
V33. Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.	8,598	9	0,475
V34. Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	15,107	12	0,236
V35. Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.	12,962	12	0,372

Statistično značilne razlike ($p < 0,05$) med anketiranci, ki živijo na območjih Nature 2000 in tistimi, ki ne živijo na teh območjih, smo ugotovili pri odgovorih na naslednja vprašanja: Ste že slišali za Naturo 2000?, Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000? in trditev, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste (preglednica 7).

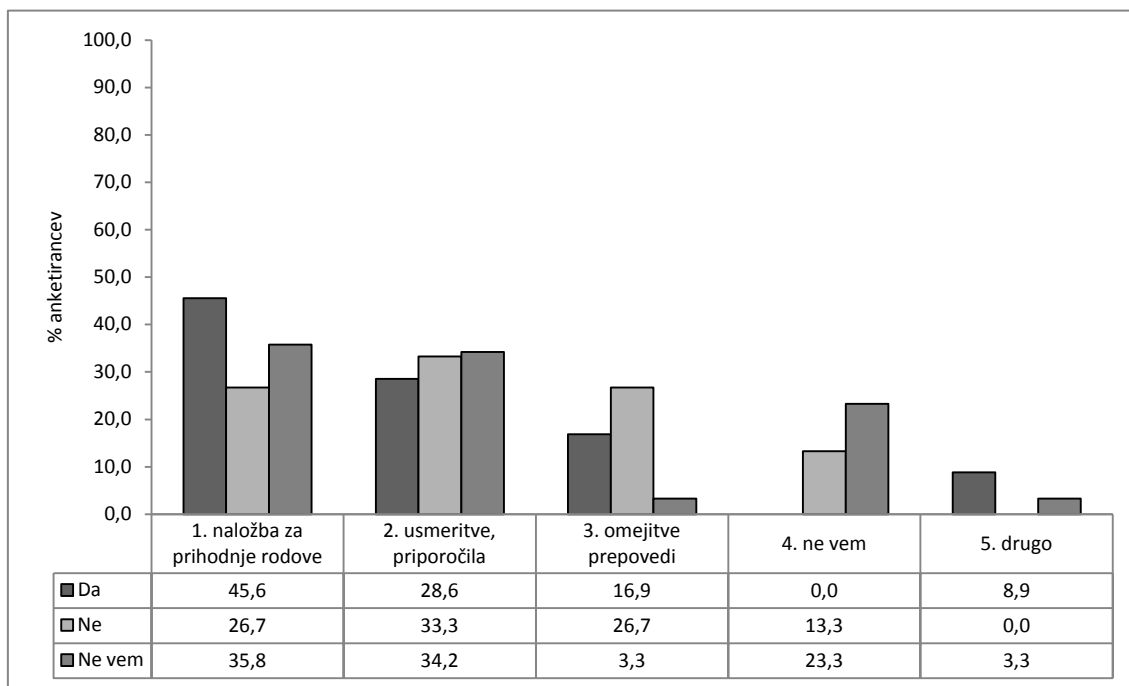
71,2 % anketirancev, ki živijo na območjih Nature 2000, je že slišalo za Naturo 2000, vedo tudi, kaj Natura 2000 prinaša. 26,4 % anketirancev, ki živijo na območjih Nature 2000, so za Naturo že slišali, ne vedo pa, kaj pomeni. 60 % anketirancev, ki ne živijo na območjih Nature 2000, ve, kaj pomeni Natura 2000, 26,7 % je za Naturo 2000 že slišalo, a ne vedo,

kaj pomeni, 13,3 % pa za Naturo še ni slišalo. Večina anketirancev, ki je navedla, da ne ve, ali živi na območju Natura 2000, tudi še ni slišala za Naturo 2000, 40,5 % teh je za Naturo že slišala, a ne ve, kaj pomeni, 12,4 % anketirancev pa pozna vsebine Nature 2000 (Slika 203).

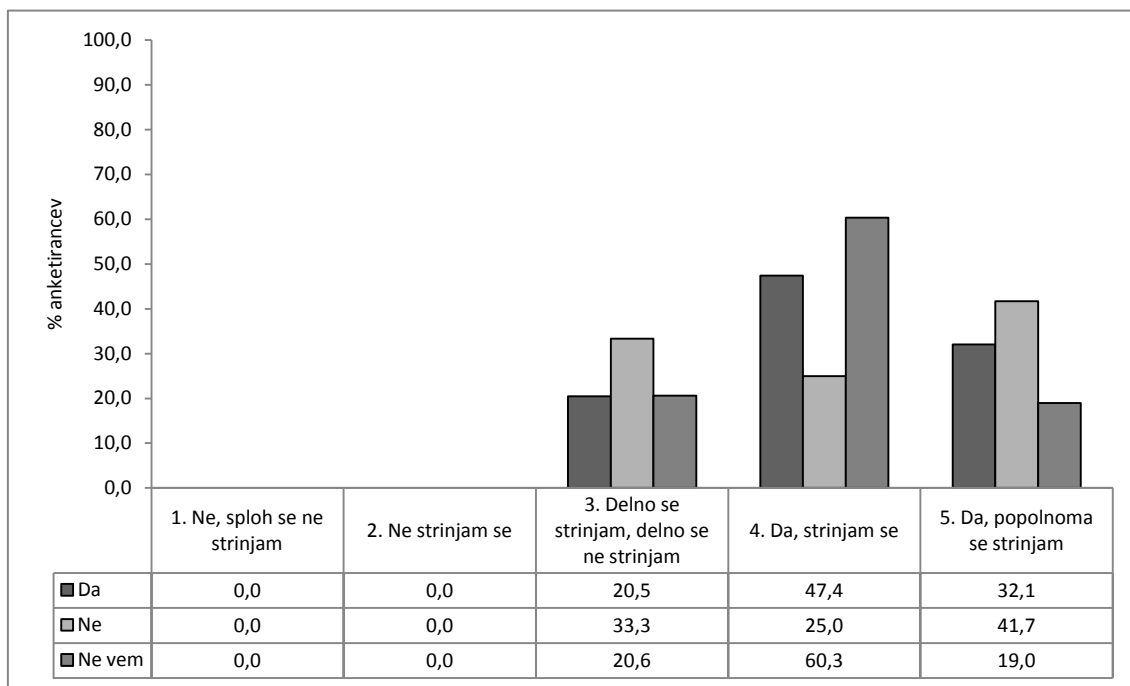
Slika 203: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Nature 2000 glede na vprašanje, Ali so že slišali za Naturo 2000.

Večina anketirancev, ki **živijo** na območjih Nature 2000, je menila, da je Natura naložba za prihodnje rodove (45,6 %). 33,3 % anketirancev, ki **ne živijo** na območju Natura 2000, je menilo, da gre pri Naturi 2000 za usmeritve in priporočila, 26,7 % pa, da Natura 2000 prinaša omejitve in prepovedi. Anketiranci, ki **ne vedo**, ali živijo na območju Natura 2000, so večinoma menili, da je Natura naložba za prihodnje rodove (35,8 %) oz. da prinaša usmeritve in priporočila (34,2 %). Odgovor ne vem na vprašanje, na kaj pomislijo ob besedi Natura 2000, je obkrožilo 23,3 % anketirancev, ki ne vedo, ali živijo na območju Natura 2000 (Slika 204).

Slika 204: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Natura 2000 glede na vprašanje, na kaj pomislijo ob besedi Natura 2000

Da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste, se strinja 47,4 % anketirancev, ki živijo na območju Natura 2000, 32,1 % pa se jih je s to trditvijo popolnoma strinjalo. 41,7 % anketirancev, ki ne živijo na območju Natura 2000, se je popolnoma strinjalo s trditvijo, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste, 33,3 % teh pa se je s trditvijo le delno strinjalo. Večina (60,3 %) anketirancev, ki ne ve, ali živi na območju Natura 2000, se je strinjalo s trditvijo, da Natura varuje ogrožene vrste (Slika 205).

Slika 205: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo oz. ne vedo, ali živijo na območju Natura 2000 glede na trditev, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste

Ugotovili smo, da anketiranci, ki živijo na območjih Natura 2000, bolje poznajo in sprejemajo zahteve Nature 2000.

Pri pregledu odgovorov na vprašanja, vezana na poznavanje vodne direktive v povezavi z vprašanjem, **ali stanujete v bližini potoka, reke, jezera, morja**, smo med anketiranci, ki živijo oziroma ne živijo ob vodah, dobili statistično značilno različne odgovore pri naslednjih vprašanjih in trditvah (preglednica 8): Na kaj najprej pomislite ob besedi vodna direktiva, Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi, Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste, Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje ter Vodna direktiva preprečuje dejavnosti človeka ob vodah.

Preglednica 8: Statistično značilna različnost odgovorov med anketiranci, ki živijo/ne živijo ob rekah, jezerih in morju, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hikvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

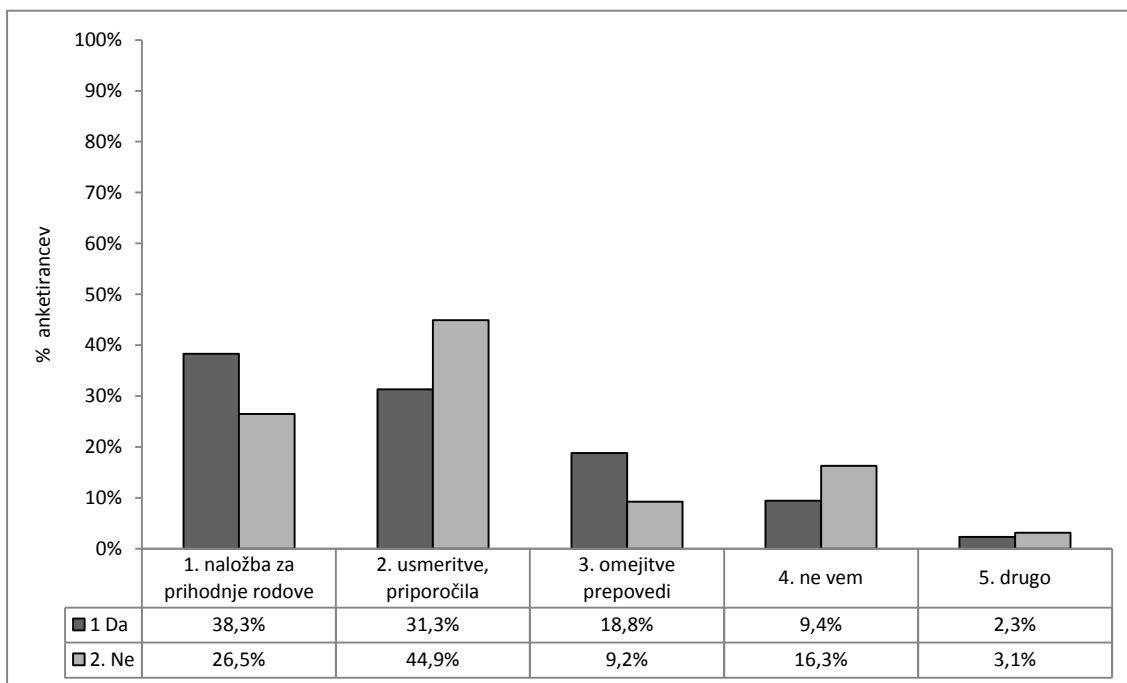
Pearsonov test hi-kvadrat (χ^2)			
	χ^2	df	p
V40. Ste že slišali za vodno direktivo?	4,149	2	0,126
V42. Na kaj naprej pomislite ob besedi vodna direktiva?	10,842	4	0,028
V43. Kaj po vašem mnenju prinaša vodna direktiva?	3,437	5	0,633
V45. Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi.	11,108	5	0,049
V46. Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	12,506	4	0,014
V47. Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.	11,889	4	0,018
V48. Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.	11,724	5	0,039
V49. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	7,419	5	0,191
V50. Vodna direktiva omogoča nova delavna mesta.	7,529	4	0,110
V51. Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah, morju.	2,831	4	0,586
V52. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	8,699	4	0,069
V53. Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	9,474	5	0,092
V54. Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve.	8,405	5	0,135

Pri vprašanju, če bi imeli/imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru, ali bi bili pripravljeni pustiti 15-metrski pas neobdelan (namenjen obrežni vegetaciji), v povezavi z vprašanjem, ali imate njivo/travnik ob potoku, reki, jezeru pa med anketiranci, ki imajo njivo/travnik ob potoku in tistimi, ki je nimajo, ni bilo statistično značilnih razlik v odgovorih.

Preglednica 9: Rezultati Pearsonovega testa hi-kvadrat (χ^2) – različnost odgovorov med anketiranci, ki imajo njivo/travnik ob potoku, reki, jezeru, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

Pearsonov test hi-kvadrat (χ^2)			
	χ^2	df	p
Če bi imeli/imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru, ali bi bili pripravljeni pustiti 15-metrski pas neobdelan (namenjen obrežni vegetaciji).			
1. da, tudi reka potrebuje svoj prostor	4,477	4	0,345
2. da, če tako zahteva zakonodaja	2,253	4	0,689
3. da, ker bomo tako imeli boljšo pitno vodo	3,321	4	0,506
4. ne, rečno strugo je treba urediti, regulirati	3,552	4	0,470
5. ne, ker tako izgubim del pridelka	6,878	3	0,076
6. ne vem	2,673	4	0,614

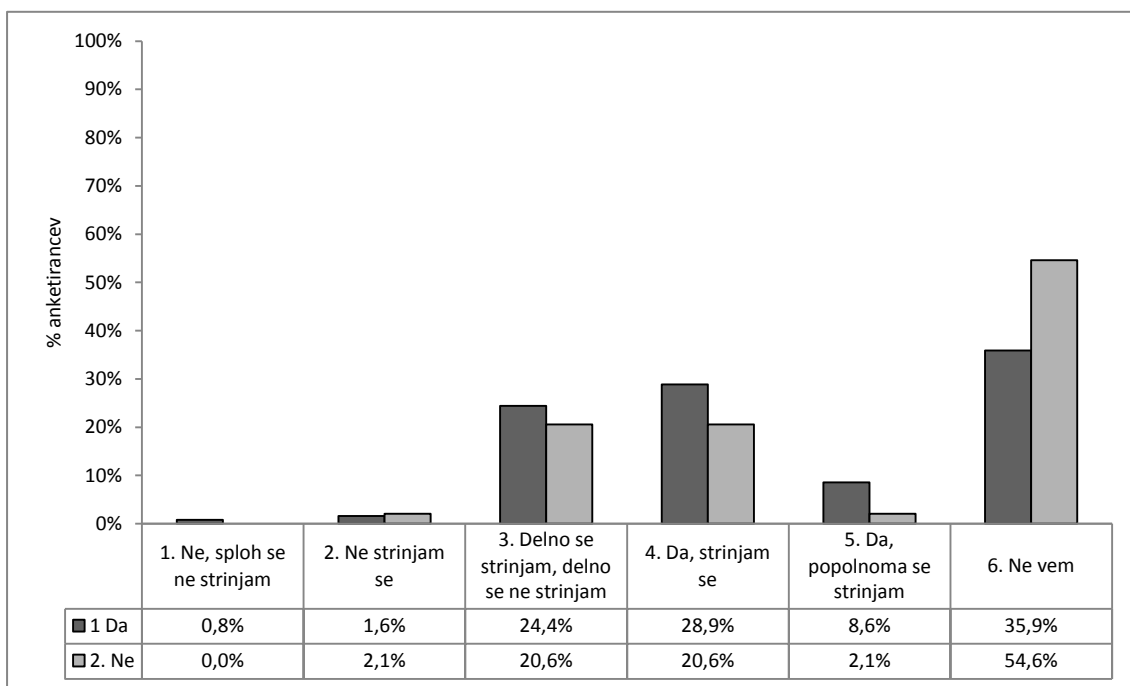
Nadaljnja analiza vprašanj, pri katerih se odgovori statistično značilno razlikujejo med anketiranci, ki živijo oz. ne živijo v bližini potokov, rek, jezer in morij, kaže, da tisti, ki živijo v bližini voda ob izrazu vodna direktiva najprej pomislijo, da je to naložba v prihodnje rodove (38,5 %), tisti, ki ne živijo v bližino voda, pa, da gre za priporočila in usmeritve (44,9 %) (Slika 206).

Slika 206: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na vprašanje, na kaj pomislijo ob besedi vodna direktiva.

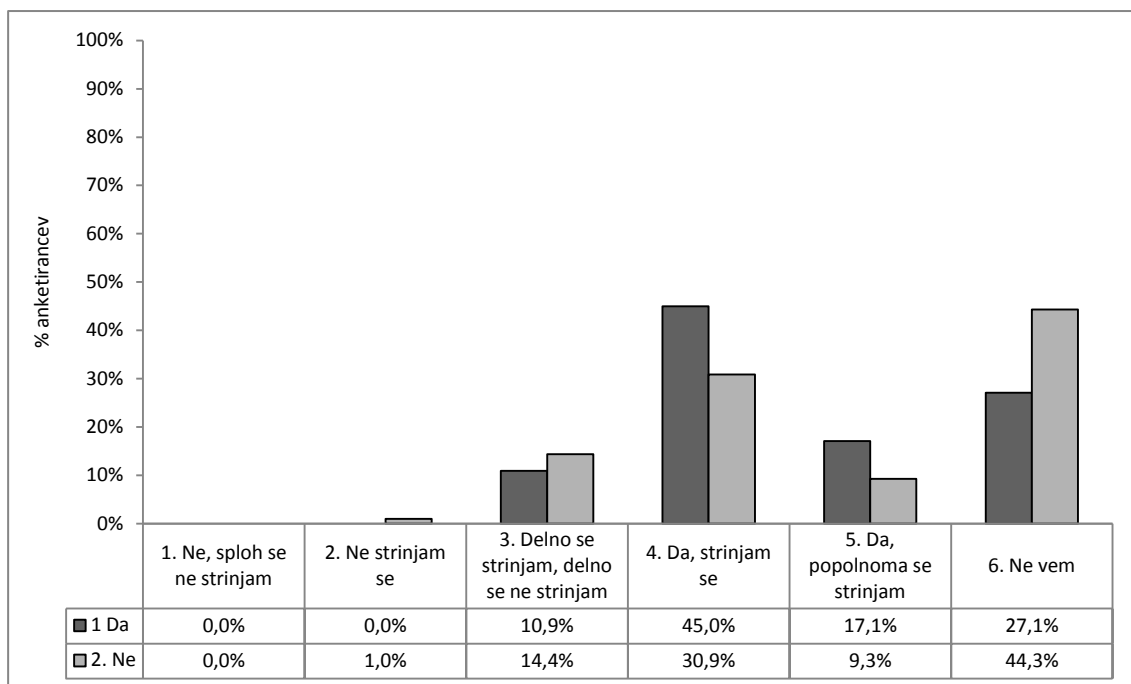

Da je vodna direktiva temeljni kamen varstva okolja v Evropi, se strinja 37,5 % anketirancev, **ki živijo** ob vodah, 24,4 % se jih s to trditvijo le delno strinja, 35,9 % anketirancev odgovora ne pozna. Prav tako 54,6 % anketirancev, **ki ne živijo** ob vodah, ne ve, ali je vodna direktiva temeljni kamen varstva okolja v Evropi, 22,7 % se jih strinja s to trditvijo, 20,6 % se le delno strinja s to trditvijo (Slika 207).

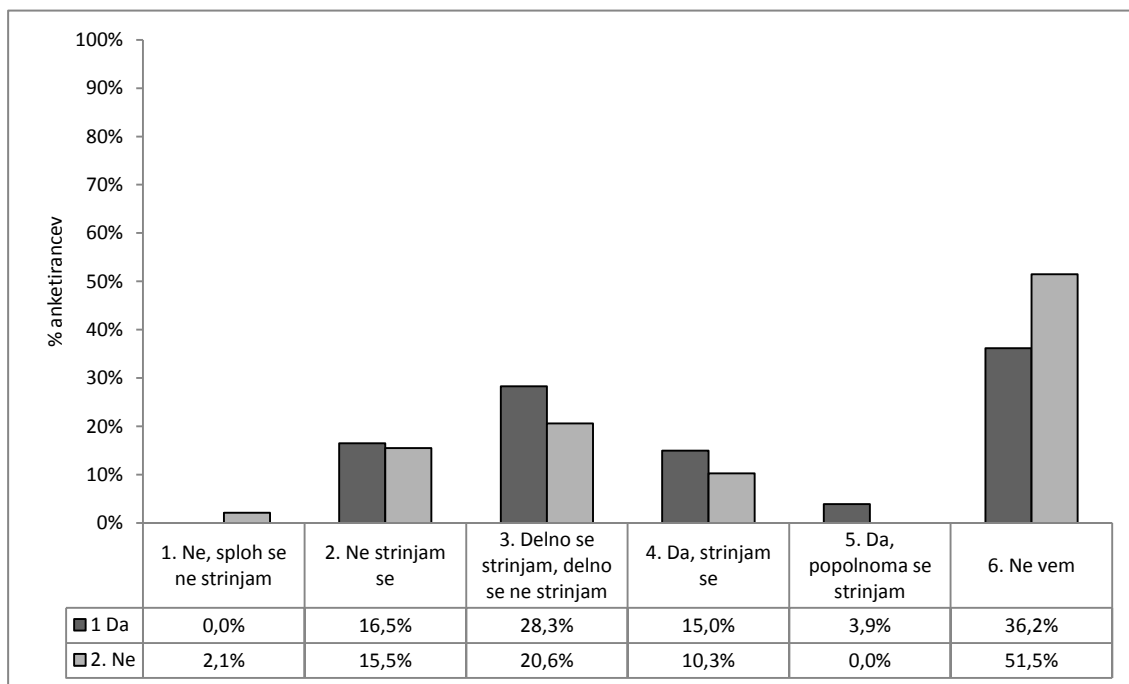
Slika 207: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da je vodna direktiva temeljni kamen varstva okolja v Evropi

Da vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje, se je strinjalo 62,1 % anketirancev, ki živijo ob vodah, in 40,2 % anketirancev, ki ne živijo ob vodah. 27,1 % anketirancev, ki živijo ob vodah in 44,3 % tistih, ki ne živijo ob vodah, pa odgovora ne ve (Slika 208).

Slika 208: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.

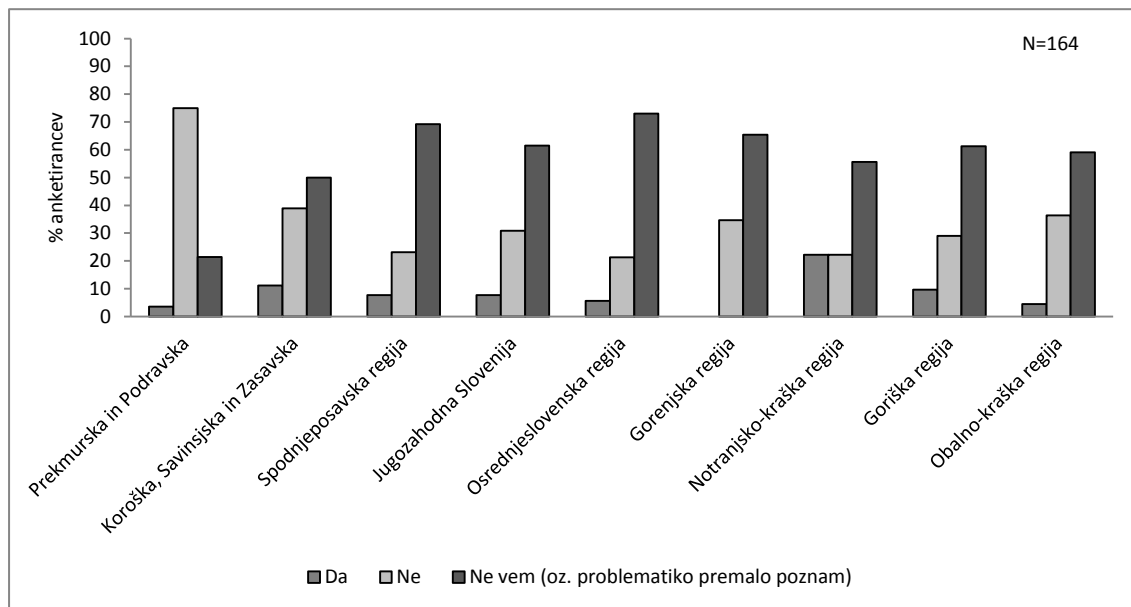
Da vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah, se strinja 18,9 % anketirancev, ki živijo ob vodah, in 10,3 % tistih, ki ne živijo ob vodah. S trditvijo se ne strinja 16,5 % anketirancev, ki živijo ob vodah in 17,6 % tistih, ki ne živijo ob vodah. 51,5 % tistih, ki ne živijo ob vodah in 36,2 % anketirancev, ki živijo ob vodah, ne ve, ali vodna direktiva prepoveduje človekove dejavnosti ob vodah (Slika 209).

Slika 209: Odstotek anketirancev, ki živijo/ne živijo ob vodi glede na odgovor na trditev, da vodna direktiva preprečuje dejavnosti človeka ob vodah.

Ugotovili smo, da so imeli lastniki zemljišč ob rekah, jezerih in morju statistično značilno drugačen odnos do voda.

Primerjava odgovorov anketirancev iz Pomurske in Podravske regije z odgovori anketirancev v drugih regijah je pokazala, da se odgovori statistično značilno razlikujejo pri vprašanju, ali se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri ($\chi^2 = 40,37$, $df = 16$, $p = 0,001$) (Slika 210).

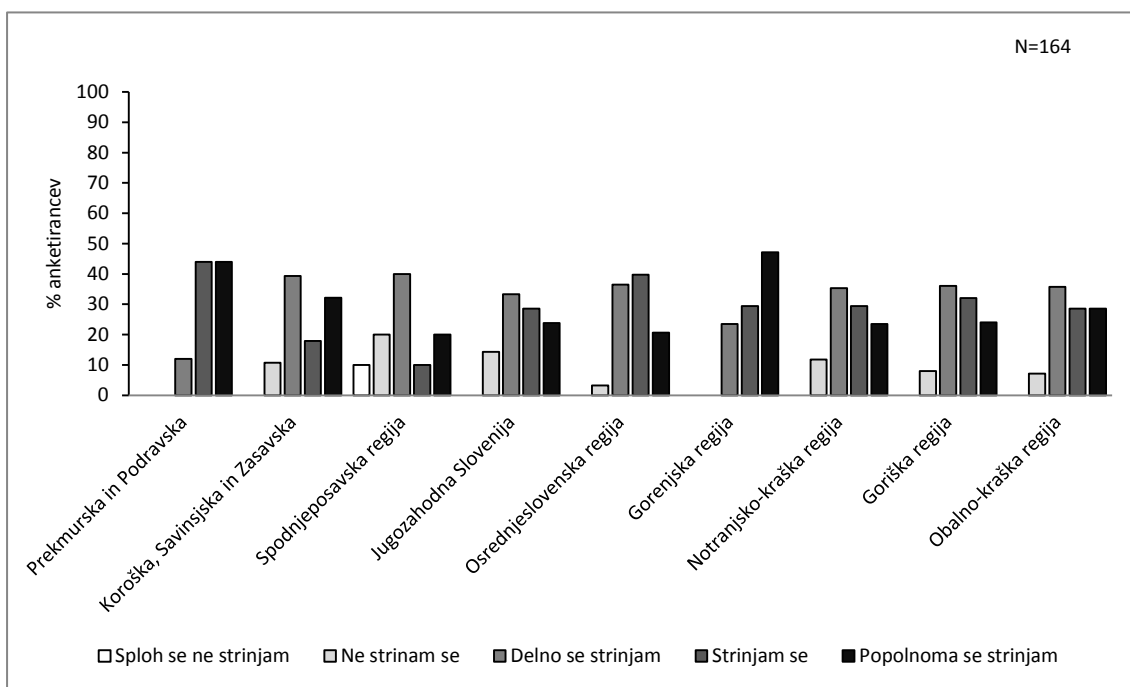

Slika 210: Odstotek anketirancev, ki se strinja/ne strinja/ne ve oz. problematiko s postavitvijo HE na Muri premalo pozna glede na regijo, iz katere prihaja

Preglednica 10: Odstotek posameznih odgovorov na vprašanje, kaj bodo prinesle HE na Muri, pri čemer so: χ^2 – vrednost Pearsonovega testa hi-kvadrat, df – stopinje prostosti, p – statistična značilnost

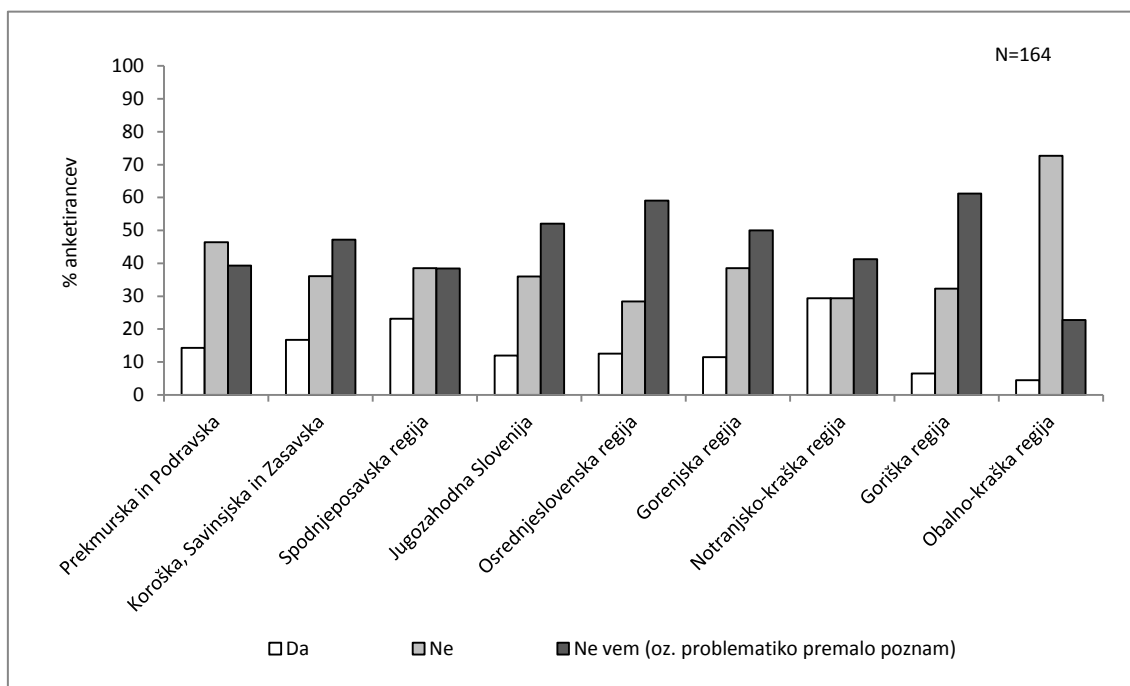
	Sploh se ne strinjam	Ne strinjam se	Delno se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam	Brez odgovora
Več električne energije	1,3	4,8	17,3	31,6	19,5	25,5
Urejeno in regulirano reko	6,1	17,3	29,9	14,7	3,5	28,6
Nove rekreacijske površine	6,1	24,2	29,9	9,1	2,2	28,6
Izgubo rekreacijskih površin	4,8	17,7	31,6	12,1	2,6	31,2
Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	5,6	22,5	26,8	13,9	1,3	29,9
Spremembo obrežne vegetacije	1,3	4,3	20,3	28,6	16,9	28,6
Več megle pozimi	3	12,6	24,7	23,8	6,5	29,4
Povečala se bo poplavna varnost	5,2	22,9	30,3	10	2,2	29,4
Izgubo naravne rečne struge	0	3,5	16,9	19	33,8	26,8
Izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	0,4	4,3	24,2	24,7	19,5	26,8
Zamenjale se bodo rastline in živali ob reki	0,4	6,1	28,1	20,3	16	29
Ne vem	4,8	2,2	3,5	2,2	6,9	80,5

Primerjava odgovorov na vprašanje, kaj bodo HE na Muri prinesle, med anketiranci iz Pomurske in Podravske regije in drugih regij se statistično značilno razlikujejo le pri odgovoru **Zamenjale se bodo rastline in živali ob reki** ($\chi^2 = 47,57$, $df = 32$, $p = 0,038$) (Slika 211). Da se bodo zaradi postavitve HE na Muri zamenjale rastline in živali ob reki, so se najbolj strinjali anketiranci iz Pomurske in Podravske regije, pa tudi z Gorenjske regije. Da se bodo zamenjale rastline in živali ob reki, so se najmanj strinjali anketiranci v Spodnjeposavski regiji.

Slika 211: Odstotek anketirancev, ki se ne strinja/se strinja z odgovorom, da bodo HE na Muri prinesle zamenjavo rastlin in živali ob reki, glede na regijo.

Primerjava odgovorov anketirancev iz primorske regije z odgovori anketirancev drugih regij je pokazala, da so se odgovori statistično značilno razlikovali le pri vprašanju, **ali se strinjate s postavitvijo pomola III v Luki Koper** ($\chi^2 = 37,01$, $df = 24$, $p = 0,044$) (Slika 212). Pri vprašanju, kaj nam bo prinesel pomol III v Luki Koper, se odgovori anketirancev iz Primorske regije niso statistično značilno razlikovali od odgovorov anketirancev iz drugih slovenskih regij.

Slika 212: Odstotek anketirancev, ki se strinja/ne strinja oz. ne ve s postavitvijo pomola III v Luki Koper.

Poznavanje problematike različnih okoljskih problemov je bilo regijsko specifično; poznavanje problematike postavitve hidroelektrarn na Mure je bilo večje v Pomurski in Podravske regiji. Poznavanje problematike izgradnje pomola III v Luki Koper je bilo večje v Obalno-kraški in Goriški regiji.

7 RAZPRAVA IN SKLEPI

7.1 IZVEDBA RAZISKOVALNEGA DELA NALOGE

Anketiranje je metoda empiričnega vpogleda v izbrano populacijo in njen vzorec (Toš, 1988, cit. po Smrekar 2006). Vzorčenje je nujno, saj ni realno pričakovati, da bi popisali celotno populacijo. Z ustreznim vzorcem lahko zagotovimo povsem zadostno natančnost ocen (Kalton 2001). Zato smo za pridobitev podatkov o poznavanju okoljske tematike, vsebin Nature 2000 ter Vodne direktive uporabili anketni vprašalnik, s katerim smo preverili tudi odzive in mnenja anketirancev o posameznih okoljskih problemih in njihovo pripravljenost prispevati k boljšemu stanju okolja, varovanju narave in voda. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz več vsebinskih sklopov in je vseboval 63 vprašanj s podvprašanji. Ker je bilo vprašanj veliko, smo se odločili za zaprti tip vprašanj, saj smo s tem zmanjšali čas izpolnjevanja sicer dolgega anketnega vprašalnika. Z zaprtim tipom vprašalnika smo si tudi olajšali nadaljnjo obdelavo podatkov, pridobljenih z anketo. Pri številnih vprašanjih smo anketirancem ponudili sredinske odgovore, kar jim je omogočilo umik iz skrajnih vrednosti, saj jih anketiranci pogosto ne želijo javno izraziti. Pri nekaterih pomembnih vprašanjih smo anketirancem ponudili le pritrdilen oz. nikalen odgovor.

Izbrali smo dva vzorca anketirancev. Vzorec strokovne javnosti so predstavljali zaposleni na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave. Anketo je izpolnila velika večina takrat zaposlenih sodelavcev Zavoda (83 %). Drugo skupino so predstavljali anketiranci laične oz. splošne javnosti. Vzorec laične javnosti je obsegal 231 anket. Ker smo želeli pridobiti mnenja anketirancev s celotne Slovenije, smo ankete opravili v vseh statističnih regijah Slovenije. Naš cilj je bil pridobiti vsaj 10 anket iz posamezne statistične regije, vendar nam to žal ni uspelo. Iz pomurske statistične regije smo pridobili le devet anket, iz Zasavske statistične regije le sedem anket. Za nadaljnje statistične obdelave podatkov smo zato združili ankete, ki so prihajale iz sosednjih regij, saj smo predpostavili, da se njihovi odgovori ne razlikujejo bistveno. Združili smo ankete iz Pomurske in Podravske regije (skupaj 8,7 % vseh anket) ter ankete iz Koroške, Savinjske in Zasavske regije (skupaj 13 % vseh anket). Osebno anketiranje zahteva veliko časa, vendar je bolj učinkovito. Lahko bi uporabili tudi spletno anketiranje, vendar ocenjujemo, da bi v tem primeru bilo večje število vprašanj brez odgovora oz. bi se anketiranci manj potrudili oz. premislili pri odgovoru na posamezno vprašanje. Za izpolnitev anketnega vprašalnika so anketiranci potrebovali 20–30 minut, kar je v primerjavi z običajnimi javnomnenskimi anketami veliko. Ker smo želeli doseči zadovoljiv vzorec (več kot 200 anket), smo anketiranje opravili osebno. Menimo, da se tako dolge ankete naključni anketiranci ne bi lotili izpolnjevati samoiniciativno. Blejec (1976) navaja, da je za velike populacije dovolj, da velikost vzorca dosega nekaj promilov do nekaj odstotkov celotne populacije. V anketi je sodelovalo več žensk kot moških. Anketiranci so bili srednjih let (večina stari med 30 in 40

let), strokovna javnost v povprečju nekoliko starejša (večji delež anketirancev, starih med 40 in 50 let, pri laični javnosti večji delež mlajših, starih med 20 in 30 let). Anketiranci, zajeti v naši anketi, so bili nadpovprečno izobraženi glede na podatke Statističnega urada za leto 2009. Kar 45,6 % anketirancev laične javnosti, zajetih v naši anketi, je imelo vsaj univerzitetno izobrazbo. Po podatkih Statističnega urada RS je v letu 2009 v Sloveniji (Statistični letopis 2010) imelo univerzitetno izobrazbo ali več le 17,5 % anketirancev, iz česar lahko zaključimo, da je izobrazbena struktura med anketiranci presegala izobrazbeno strukturo v populaciji. Največji delež anketirancev, ki so sodelovali v naši raziskavi, je bil iz Osrednjeslovenske regije (30%), v kateri sicer živi 26,12 % prebivalcev Slovenije (Statistične informacije 42/2009).

7.2 ODZIV ANKETIRANCEV NA OKOLJSKO PROBLEMATIKO

Varstvo okolja, kot ga pojmujemo zdaj, je aktivnost človeške družbe, značilna od začetka druge polovice 20. stoletja naprej. V najbolj splošnem pomenu je to skrb za zdravo, čisto okolje oziroma prizadevanje za ohranjanje neobremenjenega okolja (preventiva) ter za izboljšanje že prizadetega, morda celo preobremenjenega okolja (kurativa). Sestavni del varstva okolja je varovanje sleherne njegove sestavine, od zraka, vode, prsti do pestrosti rastlinskih in živalskih vrst ter njihovega genetskega materiala (Smrekar, 2006).

V raziskavi slovenskega javnega mnenja so ugotovili, da kar 90,9 % anketirancev meni, da bi v zvezi z ekološkimi problemi morali obstajati mednarodni sporazumi, ki bi jih morale Slovenija in druge države spoštovati (Toš, 2004). Z izvedeno anketo smo ugotovili, da anketirance varstvo okolja (zelo) zanima, a le redki so člani različnih društev oz. nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo z vsebinami varstva okolja. Anketiranci besedno zvezo varstvo okolja razumejo predvsem kot naložbo za prihodnje rodove, torej nekaj, kar moramo izvajati, da bomo takšno okolje lahko zapustili tudi našim potomcem. Vsebine varstva okolja anketiranci poznajo predvsem iz medijev in interneta, manj pa so vsebine varstva narave prisotne pri izobraževanju in v pogovorih med prijatelji in znanci. Redko se anketiranci z varstvom narave srečajo na Upravnih enotah. Anketiranci za varstvo okolja naredijo malo in menijo, da bi lahko naredili več. Največ jih je pripravljenih ločevati odpadke in varčevati z električno energijo. Sodelovati v okoljevarstvenih akcijah ali uporabljati javna prevozna sredstva je pripravljenih že precej manj anketirancev. Podobno ugotavlja tudi Oršanič (2005), ki navaja, da deklarativno zelo veliko zanimanje za varstvo narave lahko pojasnimo z vplivi javnega obveščanja, ki so cenjeni kot zelo pomemben vir informacij. To lahko povežemo tudi s splošnim odnosom do slovenske narave, ki je kot vrednota zelo visoko na lestvici. Naravovarstvena zavest anketirancev je podvržena spremembam in zelo dovzetna za različne interpretacije varstva narave (Kos, 1995a). Odnos do lastnine (narave) je še vedno precej antropocentričen in instrumentalen. Splošna

okoljska zavest je večinoma usmerjena v varovanje okolja in manj v vrednote, ki v večini še nimajo izračunljive ekonomske vrednosti (Kos, 1995). **Ljudje smo na načelni ravni zelo pripravljeni varovati okolje in naravo, ko pa je treba narediti kaj konkretnega, voljo do varovanja izgubimo. Ugotavljamo tudi, da mediji igrajo zelo pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja, zato je tudi za varstva okolja in varstva narave zelo pomemben odnos medijev do okoljevarstvenih oz. naravovarstvenih tem.**

V Sloveniji je zbiranje komunalnih odpadkov in ravnanje z njimi v pristojnosti občin. Tudi ozaveščanje občanov je prepuščeno občinam in komunalnim podjetjem, ki se ukvarjajo z odvozom in nadaljnjo obdelavo gospodinjskih odpadkov, ter seveda zainteresirani javnosti. V naši raziskavi je vsaj delno ločevanje odpadkov v gospodinjstvu potrdila velika večina anketirancev (93 %), večina jih ločuje steklo in papir, organske oz. biološke odpadke pa le manjši delež (29 %) anketirancev. Večina je za vzrok ne ločevanja navedla, da za to nima možnosti. Anketa, ki jo je leta 2010 opravil Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana, pa je pokazala, da ima več kot polovica Slovencev težave z ločevanjem odpadkov. Navajajo, da največji delež sodelujočih v raziskavi ločeno zbira embalažo (71 %), sledijo ločeno zbiranje papirja (62 %), stekla (48 %) in bioloških odpadkov (43 %). Kljub tem visokim deležem so nadaljnje analize pokazale, da vse te štiri našteje vrste odpadkov hkrati ločuje le še 16 % prebivalcev in prebivalk Slovenije. Sodelujoči v raziskavi Mediane so potrdili, da sta glavna vzroka za pomanjkljivo ločevanje odpadkov oddaljenost zbiralnikov od njihovega doma in slaba informiranost državljanov o pravilnem ločevanju odpadkov. Odgovori na vprašanje, s čim so anketiranci pripravljeni prispevati k varstvu okolja, potrjujejo razliko med načelno pripravljenostjo in dejansko realizacijo prispevati k varovanju okolja. Največ anketirancev je pripravljenih ločevati odpadke in varčevati z električno energijo. Ločevanje odpadkov in varčevanje z električno energijo sta skoraj minimum okoljske ozaveščenosti in o tem je v medijih veliko napisanega. Precej manjša je pripravljenost anketirancev, da bi sodelovali pri okoljevarstvenih akcijah, še manj jih je pripravljenih uporabljati javna prevozna sredstva ali se odpovedati kateri drugi novodobni dobrini. **V različnih anketah so bile ugotovljene razlike med načelno pripravljenostjo in dejansko izvedeno (operativno) okoljsko zavestjo anketirancev, močno izraženo zanimanje za varstvo okolja (narave) pa se večinoma ne odraža v dejansko izvedenih aktivnostih.**

V hipotezi 1 navajamo, da izumiranje rastlinskih in živalskih vrst ter onesnaževanje voda niso prepoznani kot najpomembnejši okoljski problemi. Anketiranci laične javnost so kot najpomembnejši okoljski problem prepoznali onesnaževanje voda. Bolj problematično od izumiranja vrst se je anketirancem zdelo še onesnaževanje zraka, velike količine odpadkov, onesnaževanje tal in podnebne spremembe. Izumiranje rastlinskih in živalskih vrst je po mnenju anketirancev v anketi, ki smo jo izvedli, šele na šestem mestu. Prebivalci

doživljajo degradirano okolje, v katerem živijo, zelo različno. Razumevanje takšnega okolja ne ustreza dejanskemu stanju, temveč je odvisno od stopnje pripravljenosti in sposobnosti za zaznavanje okoljskih problemov. Informacije, ki prihajajo iz okolja, različno vplivajo na ljudi oz. na skupine ljudi. Razlikujejo se tudi predstave ljudi o bivalnem okolju, njihovi koristi in obremenjenosti, vzrokih za aktualno stanje okolja. Posledično ljudje oblikujejo reakcije in odločitve, ki so spet odvisne od številnih dejavnikov in večinoma vplivajo na spremembe v okolju (Špes, 1994. cit. po Smrekar 2006).

7.3 ODZIV ANKETIRANCEV NA VSEBINE NATURE 2000

Cilj Nature 2000 je ohraniti bogato evropsko naravno dediščino. Vsem 27 državam članicam EU omogoča, da sodelujejo pri zaščiti na stotine najbolj dragocenih prostoživečih živali in rastlin ter habitatov na celotnem območju Evropske unije ne glede na nacionalne meje. Cilj Nature 2000 je vzpostavitev ekološkega omrežja območij, ki ga poznamo pod imenom omrežje Natura 2000. Do zdaj je bilo v to omrežje vključenih že približno 25 000 območij, kar je sedaj največje omrežje naravnih varovanih območij kjer koli na svetu (Natura 2000 ..., 2009). V naši anketi smo ugotovili, da anketiranci strokovne javnost dobro poznajo vsebine Nature 2000, saj ta predstavlja eno od strokovnih vsebin dela zaposlenih na ZRSVN. Anketiranci laične javnosti so v velikem številu (73,5 %) že slišali za Naturo 2000, vendar le nekaj več kot 40 % anketirancev tudi ve, kaj pomeni Natura 2000. Prva asociacija anketirancev laične javnosti ob besedi Natura 2000 je bila pozitivna. Večina anketirancev je menila, da je Natura 2000 naložba za prihodnost oz. da prinaša usmeritve in priporočila. Najpogosteje so anketiranci laične javnosti za Naturo slišali v medijih, tudi na internetu, zelo redko (oz. nikoli) pa v izobraževalnem sistemu (šola, univerza, dodatno izobraževanje) ter na upravnih enotah. Upoštevati moramo, da so anketiranci večinoma starejši od 20 let, kar pomeni, da so izobraževalni program že zapustili. Vsebine Nature 2000 so v učnih programih prisotne šele v zadnjih letih. Anketiranci laične javnosti večinoma niso vedeli, ali živijo na območjih Nature 2000. Tisti anketiranci, ki so vedeli, da živijo na območju Nature 2000, so večinoma območje tudi poznali in ga navedli. Anketiranci laične javnosti se strinjajo, da je Natura 2000 temeljni kamen varstva narave in da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste oz. habitate. Da so na območjih Nature 2000 dovoljene človekove dejavnosti, so se strinjali anketiranci strokovne javnosti, anketiranci laične pa so se s tem le delno strinjali, ali pa niso mogli odgovoriti na to vprašanje. Kot priložnost za razvoj turizma je bila Natura 2000 bolj prepoznana med strokovno javnostjo, večji del laične javnosti pa se je s tem le delno strinjal. Anketiranci so se strinjali, da Natura 2000 prinaša nove oblike financiranja na teh območjih ter druge ukrepe za izboljšanje stanja narave oz. učinkovitejše urejanje prostora. S trditvijo, da Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve, se anketiranci v večini niso

strinjali. Na vsa vprašanja so anketiranci laične javnosti v bistveno večjem odstotku odgovarjali z odgovorom ne vem, kar pomeni, da vsebine Nature 2000 premalo poznajo, da bi se opredelili v zvezi s postavljenimi vprašanji. Pri odgovorih strokovne javnosti odgovora ne vem skoraj ni bilo. Anketiranci bi bili za ohranitev ogroženih živalskih in rastlinskih vrst pripravljeni predvsem varčevati z električno energijo. Velik odstotek anketirancev bi bil pripravljen prenehati uporabljati fitofarmacevtska sredstva. Predvidevamo, da bi bil odstotek precej nižji, če bi anketo izvedli ciljno med kmetovalci. Anketiranci bi se z veseljem udeležili čistilne akcije ali obnove mlake, precej manj anketirancev laične javnosti pa bi sodelovalo pri prenašanju žab preko ceste (da bi se zmanjšalo število povoženih žab), saj tudi dvoživke niso prepoznane kot bolj ogrožena skupina živali. Najmanj so anketiranci pripravljeni prispevati denarna sredstva za varstvo narave. Za razliko od naše ankete Eurobarometer Evropske unije leta 2010 ugotavlja, da je za Naturo 2000 že slišalo 21 % prebivalcev Evropske Unije (povprečje EU 27 %). Od tega jih 8 % tudi ve, kaj Natura 2000 pomeni, 13 % pa je za Naturo 2000 le slišalo. Slovenija (55 %) skupaj z Estonijo (59 %), Grčijo (53 %) in Poljsko (53 %) sodi med dežele, kjer je za Naturo 2000 slišala več kot polovica prebivalcev. Poznavanje Nature 2000 je po podatkih Eurobarometra (2010) najvišje med finskimi (81 %) in bolgarskimi (72 %) anketiranci, najmanjše poznavanje pa je v Veliki Britaniji in na Irskem, kjer več kot 96 % anketirancev za Naturo 2000 še ni slišalo. Primerjava rezultatov Eurobarometra med leti 2007 in 2010 kaže na povečano poznavanje vsebin Nature 2000 med prebivalci Evropske unije iz 19 % v letu 2007 na 21 % v letu 2010. Eurobarometer tudi navaja, da 22 % anketirancev meni, da bi morala Evropska unija bolje informirati prebivalce EU, kako pomembna je biodiverziteta, povečati območja, ki varujejo biodiverzitetu (to meni 14 % prebivalcev EU) oz. nameniti več sredstev za varstvo biodiverzitete (12 %). Največ (30 %) pa jih meni, da bi morala EU uvesti strožje regulative za gospodarstvo, ki negativno vpliva na naravo. V sklopu projekta »Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji – Komunikacijska podpora implementaciji Nature 2000« (Pristop 2007) je bila opravljena anketa javnega mnenja, na začetku (leta 2006) in tudi na koncu projekta (leta 2007). Na vprašanje, ali ste že slišali za Naturo 2000, je pred začetkom projekta, torej leta 2006, z da odgovorilo 42 % anketirancev, po zaključku projekta, leta 2007, pa 47 % anketirancev. Odstotek anketirancev, ki vedo, kaj pomeni Natura 2000, je bil ob zaključku projekta 18 % (pred projektom le 13 %). Dolgoročni cilji projekta Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji je bil doseči informiranost ljudi o Naturi 2000 na 73 % ljudi, ki so že slišali za Naturo 2000 oz. 56,4 % tistih, ki vsebine Nature 2000 tudi poznajo, predvsem pa zniževati odstotek anketirancev, ki meni, da so na območjih Nature 2000 prepovedane vse dejavnosti, na 19 %. Kot prvo asociacijo ob besedi Natura 2000 je odgovor, da gre za omejitve oz. prepovedi, v naši anketi navedlo 9,2 % anketirancev. Kasneje na anketnem vprašalniku se je s trditvijo, da Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve, strinjalo le 3,6 % anketirancev, delno se je s to trditvijo strinjalo, delno pa ne še 18,1 %

anketirancev. Pristop (2007) v končnem poročilu projekta Krepitev implementacije Nature 2000 ugotavlja, da so se zgodili določeni pozitivni premiki na področju javnega mnenja. Tako več ljudi pozna Naturo 2000; manj ljudi meni, da so to območja, v katerih so prepovedane vse dejavnosti, in prav tako več ljudi prepozna pravilno vsebino Nature 2000 (omrežje zavarovanih območij – živali in rastlin) in predlagajo, naj se komunikacijske aktivnosti izvajajo še naprej. **Iz navedenega sklepamo, da se je poznavanje Nature 2000 in njenih vsebin v času od zaključka projekta Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji (2007) pa do izvajanja naše ankete (2009) izboljšalo, zmanjšal se je tudi delež tistih, ki v Naturi 2000 vidijo le prepovedi in omejitve.**

V raziskavi ugotavljamo, da na poznavanje vsebin Nature 2000 ne vplivajo spol, starost in stopnja izobrazbe anketiranca, vpliva pa velikost naselja, kjer anketiranec živi. Rezultati ankete kažejo, da Naturo 2000 najbolj poznajo tisti, ki živijo v srednje velikih krajih (5000–10 000 prebivalcev), ter tisti, ki živijo na samem oz. v manjših vaseh. Špesova (1998) opisuje t. i. socialnogeografske filtre, ki vplivajo na različno razumevanje in dožemanje okolja oz. spremenijo predstave o okolju pri različnih skupinah ljudi. Da starostna struktura praviloma vpliva na odnos do okolja, Špesova (2008) pojasnjuje z obsegom in vrsto izkušenj ter večjo količino pridobljenih informacij ljudi v preteklosti. Izobrazbena in poklicna sestava prebivalstva je eden najpomembnejših filtrov pri sprejemanju ali zavračanju informacij iz okolja. V anketi vpliva stopnje izobrazbe na odgovore anketirancev nismo ugotovili, statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev laične javnosti in anketirancev strokovne javnosti ni bilo (torej zaposlenih na ZRSVN). Špesova (2008) tudi ugotavlja, da gre pri poklicih predvsem za vprašanje povezanosti ali celo odvisnosti določenih skupin z dejavnostmi, ki sprožajo okoljske spremembe. Ista avtorica tudi ugotavlja, da manj izobražene skupine prebivalstva pogosteje zavračajo informacije o konkretnih negativnih učinkih onesnaževanja, bolj kot izobražene, pogosteje kot slednje pa sprejemajo splošne informacije oz. posplošene podobe ali mnenja o splošnih ekoloških problemih.

Z različnimi trditvami smo preverili poznavanje vsebin Nature 2000 med anketiranci. Anketiranci so se strinjali, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste oz. da prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave. Anketirancem se zdi zelo pomembno varovati ptice, ribe, velike zveri in metulje. Gre za vrste, ki so v splošni javnosti bolj poznane in tudi bolje sprejete, kot npr. kačji pastirji in netopirji. Varovanje teh se je anketirancem zdelo nekoliko manj pomembno. Poudariti je treba, da so anketiranci pri vseh naštetih vrstah ocenili, da je treba te vrste zelo varovati. Podobno so anketiranci potrdili pomembnost varovanja habitatnih tipov (oz. območij). Najvišji odstotek in s tem po mnenju anketirancev najbolj pomembno je varovanje rek in jezer, gorske narave ter

strnjenih gozdov. Ne gre nujno za najbolj ranljive in z vidika varstva narave najbolj ogrožene habitate. Odgovori nakazujejo stanje v družbi, saj čiste reke, neokrnjena gorska narava in gozdovi predstavljajo pomembne vrednote v slovenski družbi (Toš 2004). Podobno kot smo ugotovili pri varstvu okolja, je tudi pri vsebinah Nature 2000 načelna pripravljenost varovati naravo in zavedanje o pomenu varovanja narave precej visoka, ko pa je treba kaj konkretnega storiti, je zavzetost anketirancev bistveno manjša. Anketiranci so za to, da bi prispevali k varovanju vrst in habitatnih tipov, varovanih z Naturo 2000, sicer najbolj pripravljeni varčevati z električno energijo ter prenehati uporabljati fitofarmacevtska sredstva, vendar se poraja vprašanje, koliko anketiranci sploh uporabljajo ta sredstva. Več kot polovica anketirancev je pripravljena sodelovati pri čistilnih akcijah, ki so med bolj poznanimi in uveljavljenimi okoljskimi akcijami. Prostovoljno delo bi opravljalo skoraj 40 % anketirancev, celo nekaj več anketirancev pa bi sodelovalo pri obnovi kala ali mlake. V Sloveniji so v spomladanskem času akcije prenašanja žab preko cest z namenom, da se prepreči pomor žab, ki jih na cestah povozijo avtomobili. Takšne akcije bi se udeležilo le 27 % anketirancev, čeprav kar 85,7 % anketirancev meni, da se jim zdi varovanje dvoživk pomembno. Da bi obvarovali ogrožene vrste, bi bilo 59,4 % anketirancev pripravljenih plačevati višjo ceno za hrano, pridelano na ekološki način, javna prevozna sredstva pa bi v ta namen uporabljalo 40,5 % anketirancev. V raziskavah slovenskega javnega mnenja (Toš, 2004) je na vprašanje, ali bi za varovanje okolja plačali dosti višje cene, pritrdilno odgovorilo 41,5 % anketirancev, prevozom z lastnim avtom iz ekoloških razlogov bi se odpovedalo le 11,8 %, včasih še 24,7 %. V raziskavi so nas zanimale tudi razlike v poznavanju vsebin Nature 2000 med anketiranci, ki živijo na območjih Nature 2000 in tistimi, ki ne živijo na območju Nature 2000. Statistično značilne razlike v odgovorih smo ugotovili le pri treh vprašanjih, ki pa so bistvena in sicer, ali so že slišali za Naturo 2000, na kaj najprej pomislijo ob besedi Natura 2000 ter pri opredelitvi glede trditve, da Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste. Pri vseh ostalih vprašanjih, vezanih na poznavanje Nature 2000, razlik nismo ugotovili. Večina anketirancev, ki vedo, ali živijo/ne živijo na območjih Nature 2000, je že slišala za Naturo 2000, tisti, ki pa ne vedo, ali živijo na območjih Nature 2000, pa večinoma tudi še niso slišali za Naturo 2000 ali pa so za Naturo 2000 že slišali, a ne vedo, kaj pomeni. Proces opredelitve območij Natura 2000 je bil zelo obsežen projekt, za katerega je bilo odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, nekoč Ministrstvo za okolje in prostor. V letih 2004 do zdaj je Ministrstvo pripravilo številne bolj ali manj uspešne komunikacijske aktivnosti. Obsežna komunikacijska strategija je vključevala številne javnosti. Strokovno javnost je Ministrstvo v implementacijo Nature 2000 vključilo že zelo zgodaj, laično javnost pa precej pozno. To se je odražalo tudi v številnih težavah in konfliktih, povezanih z območji Nature 2000. V laični oz. splošni javnosti (t. i. general public) je primanjkovalo informacij, pojavljale so se tudi napačne informacije, kar je pri ljudeh vzbujalo dvom in strah, ponekod se je krepil negativni odnos do Nature 2000. V začetnih fazah implementacije Nature 2000

(ko so območja Nature 2000 še določali) je komuniciranje temeljilo predvsem na evropskih izkušnjah in načelih. Te niso bile podprte s konkretnimi območji v Sloveniji, natančnimi mejami teh območij in predvidenimi omejitvami oz. spodbudami ter načini upravljanja teh območij v prihodnosti. Lokalne skupnosti so imele v času opredeljevanja območij premalo informacij (Polak 2007). Pogosto niso razumele vpliva, ki bi ga Natura 2000 imela za njihovo skupnost. Podajanje informacij je potekalo po načelu enosmerne komunikacije – torej informiranje, sodelovanje pa ni bilo. Zato so splošna javnost in lokalne skupnosti pogosto imele občutek, da država podatke skriva, čeprav je bilo v času opredeljevanja Nature 2000 tudi v strokovni javnosti še veliko neznank. Simonetijeva (2004) navaja, da je bilo večini zapletom skupno dejstvo, da je bila lokalna skupnost vključena v postopek sprejemanja odločitve (opredelitvi območij Natura 2000) le formalno in se je od nje pričakovalo zgolj soglasje ali pa niti to ne. Ustrezna obveščenost je osnovni pogoj za učinkovito sodelovanje. Simonetijeva (2004) opozarja na preskok v ozaveščenosti civilne družbe in večjo socialno in kulturno povezanost ljudi, ki jo je čutiti skozi aktivizem in številne proteste, kar bo treba v prihodnje upoštevati in usmeriti v produktivno sodelovanje pri načrtovanju in uporabi prostora. Podobno ugotavlja tudi Acman (2004), ki navaja, da smo v zadnjem času priča številnim odmevnim javnim razpravam, protestom in polemikam, ki kažejo na rastočo osveščenost prebivalcev in zavzemanje aktivnejše vloge pri odločanju o naravovarstvenih in siceršnjih prostorskih zadevah. Ohranjanje narave in prostorski razvoj v širšem smislu je tema, ki bolj kot kadar koli polni časopisne članke. Ljudje se upirajo poskusom razvrednotenja naravnega okolja, pa tudi nasprotujejo pretiranemu varstvu, kadar čutijo, da bi bili omejeni v vsakodnevem življenju in razvoju. Tudi Pristop (2007) v končnem poročilu projekta Krepitev implementacije Nature 2000 ugotavlja, da je komuniciranje v 1. fazi projekta Natura 2000 imelo omejen prostorski domet, saj je bilo območij in celotnega ozemlja, ki ga pokriva Natura 2000, mnogo preveč, da bi lahko dosegli relevantne deležnike z osebnim komuniciranjem v tako kratkem času. Na območjih, kjer je potrkala komunikacija Nature 2000, se je precej zmanjšala možnost za nastanek konfliktov, ki jih lahko generira neinformiranost deležnikov. Na nekaterih območjih, kjer komuniciranja ni bilo, so izbruhnili novi ali se potencirali stari konflikti, ki so vplivali na nadaljnje procese komuniciranja z deležniki in njihovo participacijo pri upravljaljskih odločitvah. Hladova (2004) ugotavlja, da sta organiziranost in vodenje projekta predstavljala najšibkejša člena v celotnem procesu priprave in izvedbe projekta Natura 2000. Zaradi motiviranosti pri delu velike večine članov komunikacijske skupine (predstavniki ZRSVN, ZGS, KGZ, pristojnega ministrstva, uprav parkov in drugih) se je ta primanjkljaj pogosto prikril. T. i. komunikatorji Nature 2000 so spletli dobro strukturirano mrežo sodelavcev različnih strok. Ne glede na to pa ostaja dejstvo, da se je za številne naloge porabilo preveč časa in energije, več, kot je potrebno. S tem je bila znižana učinkovitost samega komuniciranja pri opredelitvi in razglasitvi območij Nature 2000 v Sloveniji.

7.4 ODZIV ANKETIRANCEV NA VSEBINE VODNE DIREKTIVE

Voda je eden najpomembnejših naravnih virov. Evropska skupnost je zelo aktivna na področju varovanja voda, rezultat tega je tudi leta 2000 sprejeta vodna direktiva. Nastala je kot rezultat zavedanja, da so za varovanje voda potrebni celostni in trajnostni pristopi. Implementacija vodne direktive je zahteven proces, Slovenija je začela svoje naloge izpolnjevati že v času približevanja EU, saj je zahteve vodne direktive v nacionalno zakonodajo prenesla z Zakonom o vodah (2002, 2008). A nova zakonodaja sama po sebi še ne zagotavlja boljšega in odgovornejšega odnosa do voda. Glede na anketo, ki smo jo izvedli, vodno direktivo pozna manj kot polovica anketirancev. Velik delež anketirancev meni, da vodna direktiva zmanjšuje onesnaženost voda, velik delež anketirancev pa meni, da izboljšuje stanje rek, jezer, somornice in morja ali da ohranja naravne reke, jezera, somornice in morje. Kot pri Naturi 2000 tudi tu veliko težo informiranja nosijo mediji, nekaj informacij o vodni direktivi so anketiranci dobili tudi pri prijateljih, manj pa pri izobraževanju oz. na internetu. Odstotek anketirancev, ki pozna vodno direktivo, je precej nižji kot odstotek anketirancev, ki pozna Naturo 2000. Še posebej je opazna razlika med odstotkom anketirancev, ki tudi vedo, kaj pomeni vodna direktiva. Odstotka anketirancev, ki menijo, da vodna direktiva prinaša nekaj pozitivnega (naložba za prihodnost ali pa usmeritve, priporočila), sta primerljiva pri vodni direktivi in pri Naturi 2000, je pa delež anketirancev, ki menijo da vodna direktiva prinaša le omejitve in prepovedi, pri vodni direktivi višji kot pri Naturi 2000. Ta podatek je zanimiv, saj sicer javnomnenjske raziskave kažejo, da je varovanje voda pomembnejša prioriteta kot varovanje biotske pestrosti. Tudi v naši anketi je bila onesnaženost voda prepoznana kot bolj pomemben okoljski problem, kot izumiranje rastlinskih in živalskih vrst. Podobno ugotavlja tudi Kos (2008), ki navaja, da je varovanje vodnih virov pomembnejša prioriteta prebivalcev in prebivalk EU in tudi Slovenije. Isti avtor navaja, da je kar 61 % Slovencev zaskrbljenih zaradi onesnaženosti voda in le 42 % Evropejcev (EU27). V anketi smo anketirance spraševali po njihovem mnenju o trditvah, vezanih na vodno direktivo. Za razliko od podobnih vprašanj, vezanih na Naturo 2000, je odstotek anketirancev, ki so na podobna vprašanja odgovorili z Ne vem, opazno višji, kot pri Naturi 2000. Vodna direktiva uvaja nov način upravljanj voda, ki temelji na celostnemu obravnavanju vseh voda (tako podzemnih kot tudi potokov, rek, jezer, morja in somornice). V upravljanje voda naj bi bili vključeni različni sektorji, predvideno pa je tudi aktivno sodelovanje laične javnosti. Laična javnost vodo pogosto dojema le kot vir pitne vode, onesnaženost voda pa omeji na težave industrijskih in komunalnih odplak in se premalo zaveda, kaj prinašajo spremembe vodnega okolja, veliki posegi v vodni prostor, regulacije in gradnje. Vodna direktiva uvaja celovito, trajnostno naravnano in ekonomsko učinkovito vodno politiko, v katero pa bo morala biti bolj intenzivno vključena tudi laična javnosti, ne le strokovna. Izvajanje politik upravljanja z vodami je v pristojnosti strokovnih služb in v končni fazi vlade. Laična

javnost se pogosto v razprave vključi šele, ko pride do težav, pomanjkanje vode, onesnaženosti ali vodne ujme. Tudi komunikacijske aktivnosti pri izvajanju vodne direktive so se začele veliko kasneje in so bile zastavljene drugače, kot pri Naturi 2000. Sodelovanje javnosti je bilo (in je še) omejeno oz. usmerjeno bolj k informiranju in ozaveščanju strokovne javnosti. Informiranje deležnikov splošne javnosti je omejeno le na pripombe po javni objavi pripravljenih dokumentov. Bistveno bi bilo, da bi se o vsebinah in procesu priprave Načrtov upravljanja voda (NUV) obveščalo vse tiste deležnike, ki lahko posredno ali neposredno vplivajo na uresničevanje načel in ciljev celovitega upravljanja voda. V Sloveniji zaostajamo tudi z integracijo ciljev vodne politike v druge sektorske politike (prostorsko, energetska, kmetijsko, prometno, izobraževalno-raziskovalno idr.). Različni sektorji načelno nimajo nič proti trajnostnemu upravljanju z vodo, a le do takrat, ko se ta politika ne dotakne njihovega delovanja in mu postavi omejitve. Tako so npr. v aktualnem zakonu o urejanju prostora (ZUreP-1) (2002) dane skoraj neomejene možnosti za gradnjo. Spreminjanje rabe prostora pa je ena največjih obremenitev, ki posredno ali neposredno vpliva za vode (Allan 1995).

Za spreminjanje odnosa do vode bi bilo treba okrepiti vlogo in odgovornost institucij, ki izvajajo vodno direktivo na vseh ravneh, predvsem pa izboljšati izobraževanje in informiranost javnosti, tako strokovne (drugih sektorjev), kot laične javnosti. Delo z javnostmi je zapisano v členih vodne direktive kot ena pomembnejših nalog. Ravno v tem segmentu slovensko vodarsko stroko čaka zelo velik in zelo pomemben izziv. Smrekar (2006) opozarja, da moramo človekove dejavnosti tako prilagoditi, če želimo ohraniti kakovostne vodne vire, da bodo v skladu z omejitvami narave in bo ohranjeno delovanje ekosistemov. Upravljanje z vodnimi viri in odločanje o posegih, ki imajo lahko različne posledice, moramo zaupati najširšemu sloju prebivalcev. Kot ugotavlja Kos (2008), je varovanje vodnih virov v javnomnenjskih raziskavah velika prioriteta tako v Evropi kot tudi v Sloveniji. A navkljub formalno vse bolj izobraženemu ljudstvu je raven poznavanja zaskrbljujoče nizka, saj večina podtalnice ne prepozna kot najpomembnejšega vira pitne vode (Smrekar 2006). Ohranitev in povrnitev naravnih funkcij vodnih teles kot tudi upravljanje naravnih habitatov z vsemi živalskimi in rastlinskimi vrstami so pomembni izzivi, ki so neposredno povezani z našo odgovornostjo do trajnostne rabe naravnih virov. Na to ne smemo gledati kot na konflikte interesov, ampak sprejeti, da je voda tako pomembna, da je nujno in edino mogoče le skupno delovanje različnih sektorjev v smeri trajnostnega upravljanja voda. Ljudje se moramo ponovno prilagajati naravnim procesom, naravni hidrološki procesi ter s tem vodni krog so eden najbolj elementarnih in bistvenih za naš obstoj. Vodna direktiva oziroma njeno izvajanje je zato pravo izhodišče.

Poznavanje vsebin vodne direktive je precej slabše kot poznavanje Nature 2000. Da je stanje takšno, je vzrok v precej ozko usmerjenih komunikacijskih aktivnostih,

povezanih z Vodno direktivo. Informirana je bila predvsem strokovna javnost, participacije, kjer bi bili vključeni drugi sektorji in laična javnost, je bilo zelo malo. Kljub temu, da je varovanje vodnih virov močna družbena prioriteta, je njihovo poznavanje izjemno slabo.

7.5 REGIJSKO SPECIFIČNO DOJEMANJE OKOLJSKIH PROBLEMOV

Rezultati drugih raziskav (Smrekar, 2006; Špes, 2008) dokazujejo, da se ljudje praviloma odzivajo na okoljske probleme, ki se dogajajo v neposredni bližini, oddaljeni največ nekaj deset kilometrov. O degradaciji okolja na bolj oddaljenih lokacijah v državi ali regiji ne vedo veliko, niti jih to ne zanima. Nasprotno pa ljudi vznemirjajo globalni okoljski problemi, kot so ozonska luknja, kisel dež, segrevanje Zemlje in podobno. Vendar zanimanje za globalne okoljske probleme praviloma ne vpliva na vsakodnevno obnašanje in razmišljanje, saj se posameznik ne čuti krivega za globalne razsežnosti okoljskih problemov. V anketi smo ugotovili, da anketiranci regijsko različno razmišljajo, vendar iz odgovorov na splošna anketna vprašanja ne moremo trditi, da katera regija po okoljski ozaveščenosti posebej izstopa. Opazne pa so razlike pri odgovorih na vprašanja, vezana na konkretne primere oz. načrte v prostorskem razvoju regij (postavitev HE na Muri, izgradnja pomola III v Luki Koper). Večina anketirancev laične javnosti, ki se je opredelila glede gradnje HE na Muri, se s postavitvijo HE ne strinja, anketiranci laične javnosti pa v večini odgovarjajo tudi, da problematike ne poznajo oziroma jo premalo poznajo. Med anketiranci laične javnosti se proti gradnji HE na Muri najbolj jasno opredelijo anketiranci Pomurske in Podravske regije, ostali navajajo, da problematiko premalo poznajo, da bi se opredelili. Podobno razliko med odgovori anketirancev iz posameznih regij smo ugotovili tudi pri vprašanju glede postavitve pomola III v Luki Koper. Laična javnost posameznih regij večinoma to problematiko premalo pozna, njen velik delež pa se s postavitvijo tudi ne strinja. Nestrinjanje s postavitvijo pomola III so jasno izrazili anketiranci Obalno-kraške regije, v drugih regijah pa je prevladoval odgovor ne vem, oz. problematiko premalo poznam. Posameznik ali skupina ljudi si pri odzivih na obremenjeno okolje postavi svoje prioritete, ki pogosto niso posledica strokovnih ugotovitev, ampak so zgolj pokazatelj ozaveščenosti prebivalstva. Okoljska zavest je namreč dinamična in zgodovinska kategorija, ker se dogaja v določenem okolju, zgodovinskem procesu in stanju družbe. Njen nastanek in obseg nista pogojena z dejansko ogroženostjo okolja, temveč z odnosom družbe do okolja oziroma njegovih naravnih sestavin (Cifrić, 1989, cit. po Smrekar 2006). Zanimanje za okoljske probleme je v urbanem okolju večja kot na podeželju. Onesnažen zrak in voda sta prepoznana kot najbolj pereča okoljska problema, v mestnem okolju zrak, v podeželskem voda in industrija je njen onesnaževalec. Do takšnih ugotovitev smo prišli

tudi v naši raziskavi. Ljudje sami niso pripravljeni spremeniti svojih navad, zato nekateri rešitev vidijo v tehnoloških izboljšavah (McEvoy, 1972, cit. po Smrekar 2006).

7.6 SODELOVANJE JAVNOSTI

Arhuška konvencija v 4. odstavku 6. člena priporoča, da država zagotovi udeležbo javnosti že v začetni fazi procesa odločanja, saj so takrat odprte še vse možnosti in je sodelovanje javnosti učinkovitejše. Harej (2002) navaja, da bi bilo iluzorno pričakovati, da bodo države po ratifikaciji Arhuške konvencije nemudoma sprevidеле prednosti sodelovanja javnosti pri odločanju in kar vse po vrsti uvedle participativno demokracijo na vsa področja in vse ravni odločanja. Dosledno spoštovanje določil konvencije je velik korak na poti k demokratizaciji predstavniške demokracije in postopnega vključevanja sodelovanja javnosti v procese odločanja. Dostop ljudi do informacij je temelj za njihovo sodelovanje pri sprejemanju odločitev. Sodelovanje javnosti se začne že pri pridobivanju informacij. Razlika je namreč, ali skupine deležnikov pasivno čakajo, da bodo državni organi ali gospodarske družbe objavili informacije o stanju okolja, ali pa javnost samostojno zahteva informacije od pristojnih organov. V prvem primeru pogosto obstaja nevarnost, da se informiranje sprevrže v prepričevanje in ozaveščanje v informacijsko kampanjo (Harej 2002). Participacija sama po sebi ne more zagotoviti, da bo vsakdo zadovoljen z odločitvijo, vendar vključevanje javnosti v zgodnjih fazah oblikovanja odločitve zagotavlja oblikovanje konsenza. Dolgoročno pomeni participacija tudi krepitev demokracije, saj se upoštevajo pogledi ljudi, povečuje se njihovo zaupanje v institucijo, posamezniki in skupine pa postanejo bolj aktivni in odgovorni za svoje okolje in kakovost življenja (Kline 2007). Soudeležba ljudi pri okoljskem odločanju ter boljši dostop do informacij prispevata k večji okoljski ozaveščenosti prebivalcev. Na ta način imajo prebivalci možnost, da izrazijo svoje interese in povečajo kakovost in izvajanje odločitev, ki jih sprejema država. Upori javnosti večinoma temeljijo na pomanjkanju informacij. Če to odpravimo in informiramo javnost, ublažimo nasprotovanje predlogom, kar kaže, kako pomembno je, da javnosti omogočimo dostop do okoljskih informacij (Smrekar, 2006). Višja stopnja informiranosti o okolju je predpogoj za druge oblike aktivne udeležbe v javni sferi, zlasti udeležbe javnosti pri okoljskem odločanju. Za učinkovito sodelovanje morajo biti javnosti dostopne natančne in popolne informacije, hkrati pa mora sistem nuditi ustrezna pravna sredstva za varstvo omenjene pravice (Ložar 2003, po Smrekar 2006).

Menimo, da bi bilo treba v prihodnje za uspešno izvajanje participacije investirati več virov (časa in denarja) v izobraževanje kadrov, saj bi s tem lahko izboljšali vključevanje deležnikov, boljši bi bili tudi rezultati participacije javnosti. S tem bi nastalo manj konfliktnih situacij, sprejemanje okoljske (naravovarstvene zakonodaje) pa bi bilo lažje.

Ko določena informacija o problematičnemu stanju okolja prodre do ravni vsakdanjega življenja posameznikov in posameznic, ko postane del vsakodnevnega zaznavanja in prepoznavanja, smo še vedno pred težavnim premagovanjem odpora do aktivne udeležbe pri razreševanju problema (Kos 2008). Tudi mi menimo, da obstaja precejšen razkorak med zavedanjem o problemih in pripravljenostjo za njihovo aktivno razreševanje oz. odpravljanje. Zato je potrebna previdnost pri interpretaciji javnomnenjskih raziskav, ki sicer dokazujejo visoko stopnjo okoljske odzivnosti. To se je pokazalo tudi v naši raziskavi, saj so bili anketiranci pripravljeni ločevati odpadke (kar zahteva relativno malo vloženega dodatnega napora), ko pa bi se bilo treba odreči udobju in namesto lastnega avtomobila presesti na javna prevozna sredstva, zavzetost upade. Prav tako je delež anketirancev, ki so pripravljeni sodelovati na prostovoljnih akcijah v prid varstvu narave (varstvu okolja), nižji od deleža anketirancev, ki ločujejo odpadke. To ugotavlja tudi Špesova (2008), ki pravi, da za Slovenijo velja relativno dobra deklarativna okoljska ozaveščenost, bolj problematičen je velik razkorak z okoljskim ravnanjem in relativno slabim dejanskim okoljskim obnašanjem. Zato je ena od glavnih nalog »trajnostne družbe«, da omogoča dostop do objektivnih informacij in zagotavlja udeležbo javnosti pri odločanju in s tem pomaga spreminjati vzorce navad, ki negativno vplivajo na okolje in naravo.

8 SKLEPI

Številne ankete in raziskave javnega mnenja, tudi naše, so pokazale, da je podpora mednarodnim konvencijam, sporazumom in direktivam s področja varstva narave in okolja velika. Pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja imajo mediji. Ohranjanje narave oz. okolja in prostorski razvoj v širšem smislu so teme, o katerih pogosto beremo v medijih. Ljudje se zavzemamo za ohranitev naravnega okolja, vendar nasprotujemo pretiranemu varstvu, še posebej, kadar čutimo, da bi bili omejeni v vsakdanjem življenju in razvoju.

Ljudje smo pripravljeni varovati naravo in okolje, vendar se ta pripravljenost hitro izgubi, ko iz besed preidemo v dejanja. Razlike med načelno pripravljenostjo in dejansko izvedeno (operativno) ekološko zavestjo so velike, močno izraženo zanimanje za varstvo okolja (narave) pa se večinoma ne odraža v dejansko izvedenih okoljskih ali naravovarstvenih aktivnostih. Ta razlika oz. primanjkljaj močno vpliva na zmožnost uresničevanja mnogih okoljevarstvenih projektov.

Praviloma se bolj intenzivno odzivamo na okoljske probleme v naši neposredni bližini, torej nekaj deset kilometrov od kraja bivališča, oz. probleme v regiji, v kateri živimo. Degradacija okolja v bolj oddaljenih krajih države nas ne vznemirja tako močno. Naše zanimanje pritegnejo tudi globalni okoljski problemi, vendar z vsakodnevnim obnašanjem tega ne izkazujemo, saj se ne čutimo odgovorne zanje, še manj verjamemo, da s svojimi aktivnostmi lahko pripomoremo k njihovemu izboljšanju.

Izobrazbena in poklicna sestava prebivalstva sta pomembna dejavnika pri sprejemanju ali zavračanju informacij. Manj izobražene skupine prebivalstva pogosteje zavračajo informacije o negativnih učinkih onesnaževanja okolja, vendar se pogosto burneje odzivajo na globalne okoljske probleme. V civilni družbi opazamo vedno večjo ozaveščenost in večjo povezanosti ljudi, kar se odraža v aktivizmu in številčnejših protestih. To bo potrebno v prihodnosti upoštevati in usmeriti v produktivno sodelovanje pri varovanju okolja in načrtovanju ter rabi prostora.

Poznavanje Nature 2000 in njenih vsebin se je v času od vzpostavitve območij v letu 2004 do zdaj izboljšalo. Zmanjšal se je tudi delež tistih, ki v Naturo 2000 vidijo le prepovedi in omejitve. Komuniciranje v zvezi z Naturo 2000 v času pred sprejetjem Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000) je imelo precej omejen prostorski domet, saj je bilo predlaganih območij preveč, da bi lahko dosegli vse relevantne deležnike z osebnim komuniciranjem v tako kratkem času (od aprila 2003, ko je potekala prva delavnica, do aprila 2004, ko so bila območja z uredbo razglašena). Izbran je bil enostaven komunikacijski model – torej posredovanje informacij, ki je javnost postavljal pred končna

dejstva. Izmenjave mnenj skoraj ni bilo, pogosto pa so bile tudi informacije, ki so dosegale širšo javnost, pomanjkljive, nepopolne in včasih celo nasprotujoče si. Za številne naloge komuniciranja v zvezi z Naturo 2000 se je porabilo preveč časa in energije. S tem je bila zmanjšana učinkovitost samega komuniciranja pri opredelitvi in razglasitvi območij Natura 2000 v Sloveniji. Komuniciranje bi moralo predstaviti predvsem konkretne posledice Nature 2000 za ljudi, saj so se ta vprašanje zelo pogosto pojavljala, še posebej v letu 2004, ko je omrežje Natura 2000 postalo pravno dejstvo. Takrat bi komuniciranje moralo preiti iz faze informiranja v fazo participacije za pripravo načrtov upravljanja teh območij.

V primerjavi z Naturo 2000 je poznavanje vsebin vodne direktive v javnosti še bistveno slabše. Večji je tudi delež ljudi, ki meni, da vodna direktiva prinaša predvsem prepovedi in omejitve. Ker je v javnosti pomanjkanje informacij, se ljudje na nepoznavanje odzivajo predvsem z negativizmom in s strahom. V procesu izvajanja vodne direktive je bilo sodelovanje javnosti usmerjeno predvsem k informiranju in ozaveščanju strokovne javnosti oz. tistih deležnikov, ki lahko neposredno vplivajo na načela in cilje vodne direktive. Splošna javnost v informiranje ni bila vključena, čeprav je voda v javnomnenjskih raziskavah prepoznana kot najpomembnejši naravni vir. Z višjo stopnjo informiranja strokovne in laične javnosti bi pri okoljskem odločanju tako pri Naturi 2000 kot pri Vodni direktivi lahko dosegli aktivnejšo udeležbo vseh. Nadgradili bi ga v soodločanje. A za učinkovito sodelovanje javnosti morajo biti dostopne natančne in popolne informacije.

Država (pristojna ministrstva) in družba kljub ratifikaciji Arhuške konvencije še ni prepoznala prednosti sodelovanja javnosti pri odločanju, participativne demokracije je v družbi še zelo malo, kar nas preseneča, saj je Aarhuska konvencija že desetletje del našega pravnega reda. Vključevanje javnosti v začetnih fazah oblikovanja odločitev pripomore k večjemu konsenzu. Soudeležba ljudi pri okoljskem odločanju ter boljši dostop do informacij prispevata k večji okoljski ozaveščenosti prebivalcev in možnosti, da izrazijo svoje interese, povečajo kakovost in izvajanje odločitev, ki jih sprejema država. Vključevanje javnosti v odločanje postaja vse bolj nujen pogoj za doseganje družbene sprejemljivosti številnih projektov (prostorskih, energetskih, okoljskih), saj ti vplivajo na kakovost življenja posameznikov in celotne družbe. Pri tem je pomembno vzpostaviti učinkovito komuniciranje med nosilci projekta in javnostmi.

V prihodnje bi bilo treba za uspešno izvajanje participacije investirati več časa in denarnih sredstev v izobraževanje kadrov. S tem bi pripomogli k večjemu vključevanju deležnikov, boljši bi bili tudi rezultati participacije javnosti. V prostoru bi tako nastajalo manj konfliktnih situacij, sprejemanje okoljske (naravovarstvene zakonodaje) pa bi bilo lažje, vsekakor pa bolj legitimno in s tem tudi neprimerno bolj učinkovito. Ena od pomembnih nalog današnje družbe je omogočiti dostop do najpomembnejših informacij in zagotavljati soudeležbo javnosti pri odločanju. S tem bi se spremenili tudi ustaljeni vzorci navad, ki

negativno vplivajo na naravo oz. okolje in družba bi postala bolj trajnostno usmerjena. Komuniciranje v zvezi z Naturo 2000 je v naravovarstveni stroki naredilo pomemben preskok, saj je postalo orodje za doseganje naravovarstvenih ciljev. Pred tem so naravovarstveniki posegali predvsem po pravnih in finančnih instrumentih, socialni (komunikacija, ozaveščanje, participacija) pa so bili manj pomembni. Tudi v prihodnje je treba različne oblike komuniciranja ohraniti in nadgraditi v stalnico pri izvajanju naravovarstvene službe. Treba je poglobiti sodelovanje med sektorji varstvo narave, vodarstvo, kmetijstvo, gozdarstvo, promet, turizem, regionalni razvoj ter drugimi. Reševanje naravovarstvenih in okoljevarstvenih problemov zahteva interdisciplinarnost in sodelovanje ne le strokovnih služb, ampak tudi sodelovanje nevladnih organizacij in laične javnosti. Zato bo treba iskati učinkovite metode dela, ki bodo široko zasnovane in vključevale najširšo javnost.

V zdajšnjem času se pogosto dvomi v različne strokovne rešitve (tudi naravovarstvene), zato moramo poskrbeti, da bomo z deležniki vzpostavljali pristne in učinkovite odnose. Vedno bolj ozaveščeno javnost je treba kot aktivnega partnerja vključevati v soodločanje pri okoljskih zadevah. Bolj odzivna je civilna družba, ki večinoma protestira proti najrazličnejšim posegom ali pretiranemu varovanju in ji je potrebno dodeliti pomembno vlogo pri načrtovanju prostora. Zato v prihodnje pri projektih, ki zadevajo najširšo javnost, ne smemo ponoviti napak iz preteklosti in morajo javnosti vključevati v soodločanje že v začetnih fazah projektov. Javnost mora projekte varstva narave razumeti, imeti možnost nanje vplivati in jih vzeti za svoje, zato jo je treba vključevati že v začetne faze naravovarstvenih projektov (nova zavarovana območja, evropske direktive). Zavedamo pa se, da mnogi naravovarstveni projekti povzročajo konflikte, soočanje različnih interesnih skupin povzroča probleme, ki jih ne moremo zanikati. Ključni cilj torej ni doseganje konsenza, ker to praktično ni mogoče, pač pa ustvarjanje čim bolj odprtega in s tem tudi učinkovitega razpravljalnega polja. Naravovarstvene institucije bodo morale izboljšati obstoječe komunikacijske pristope in poskrbeti za konstantno izmenjavo stališč z drugimi sektorji in ostalimi deležniki. Zavedati se moramo, da je le odprta izmenjava informacij v sodobnih (demokratskih) družbah temelj doseganja legitimnosti pri odločanju o javnih zadevah, kot varstvo narave nedvomno je.

Na območjih Natura 2000 je treba komuniciranje o posameznih območjih, vrstah in mejah nadgraditi s predstavitvami predlogov za upravljanje, prioriteto na tistih območjih Natura 2000, na katerih so lokalni deležniki jasno izrazili svoj naravovarstveni interes in vidijo priložnosti v ohranjanju območij Nature 2000 (npr. Pohorje). Pri komuniciranju v zvezi z Naturo 2000 in Vodno direktivo je treba predstaviti tudi konkretne posledice teh dveh dokumentov, ki jih prinaša ljudem, ki živijo na teh območjih. Od kar je Natura 2000 postala pravno dejstvo, se vprašanja, povezana z Naturo 2000, v prostoru kopičijo in

pogosto ostajajo neodgovorjena. Komuniciranje mora iz faze informiranja preiti na raven participacije pri pripravi ukrepov oziroma načrtov upravljanja teh območij. Smiselno je krepiti izmenjavo informacij o dobrih praksah in statistikah glede posegov v prostor, povezanih z Naturo 2000. Prav tako pa je treba informiranje v postopkih izvajanje vodne direktive poglobiti, še posebej pri pripravah Načrtov upravljanja voda in postopkih, ki sledijo izvajanju teh načrtov. Zavedati se je treba, da imajo ljudje radi, če jih povprašamo za mnenje, in radi vidijo, da jih jemljemo resno¹.

---

¹ "*People like being asked, and they like being taken seriously.*", Kent Barwick, Municipal Art Society of New York.

9 POVZETEK

Raziskave javnega mnenja kažejo, da je podpora mednarodnim konvencijam, sporazumom in direktivam s področja varstva narave in okolja velika. Pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja imajo mediji. Ljudje se zavzemamo za ohranitev naravnega okolja, vendar nasprotujemo pretiranemu varstvu, še posebej kadar čutimo, da bi bili omejeni v vsakdanjem življenju in razvoju. Ljudje smo pripravljeni varovati naravo in okolje, vendar se ta pripravljenost hitro izgubi, ko iz besed preidemo v dejanja. Razlike med načelno pripravljenostjo in dejansko izvedeno (operativno) ekološko zavestjo so velike, močno izraženo zanimanje za varstvo okolja (narave) pa se večinoma ne kaže v dejansko opravljenih okoljskih ali naravovarstvenih aktivnostih. Praviloma se bolj intenzivno odzivamo na okoljske probleme v naši neposredni bližini, torej nekaj deset kilometrov od kraja bivališča, oz. probleme v regiji, v kateri živimo. Degradacija okolja v bolj oddaljenih krajih države nas ne vznemirja tako močno. Izobrazbena in poklicna sestava prebivalstva sta pomembna dejavnika pri sprejemanju ali zavračanju informacij.

Poznavanje Nature 2000 in njenih vsebin se je v času od vzpostavitve območij v letu 2004 do zdaj izboljšalo. Zmanjšal se je tudi delež tistih, ki v Naturo 2000 vidijo le prepovedi in omejitve. Komuniciranje v zvezi z Naturo 2000 v času pred sprejetjem Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000) je imelo precej omejen prostorski domet, saj je bilo predlaganih območij preveč, da bi lahko dosegli vse relevantne deležnike z osebnim komuniciranjem v tako kratkem času (od aprila 2003, ko je potekala prva delavnica, do aprila 2004, ko so bila območja z uredbo razglašena). Izbran je bil enostaven komunikacijski model – torej posredovanje informacij, ki je javnost postavljal pred končna dejstva. Izmenjave mnenj skoraj ni bilo, pogosto pa so bile tudi informacije, ki so dosegale širšo javnost, pomanjkljive, nepopolne in včasih celo nasprotujoče si. Komuniciranje bi moralo predstaviti predvsem konkretne posledice Nature 2000 za ljudi, saj so se ta vprašanje zelo pogosto pojavljala, še posebej v letu 2004, ko je omrežje Natura 2000 postalo pravno dejstvo. Takrat bi komuniciranje moralo preiti iz faze informiranja v fazo participacije za pripravo načrtov upravljanja teh območij.

V primerjavi z Naturo 2000 je poznavanje vsebin Vodne direktive v javnosti še bistveno slabše. Večji je tudi delež ljudi, ki meni, da Vodna direktiva prinaša predvsem prepovedi in omejitve. Kadar v javnosti pride do pomanjkanja informacij, se ljudje na nepoznavanje odzivajo predvsem z negativizmom in s strahom. V procesu uresničevanja vodne direktive je bilo sodelovanje javnosti usmerjeno predvsem k informiranju in ozaveščanju strokovne javnosti oz. tistih deležnikov, ki lahko neposredno vplivajo na načela in cilje Vodne direktive. Splošna javnost v informiranje ni bila vključena, čeprav je voda v javnomnenjskih raziskavah prepoznana kot najpomembnejši naravni vir. Z višjo stopnjo

informiranja strokovne in laične javnosti bi pri okoljskem odločanju tako pri Naturi 2000 kot pri Vodni direktivi lahko dosegli aktivnejšo udeležbo vseh. Nadgradili bi ga v soodločanje. A za učinkovito sodelovanje javnosti morajo biti dostopne natančne in popolne informacije.

Država (pristojna ministrstva) in družba kljub ratifikaciji Arhuške konvencije še ni prepoznala prednosti sodelovanja javnosti pri odločanju, participativne demokracije je v družbi še zelo malo. Vključevanje javnosti v začetnih fazah oblikovanja odločitev pripomore k večjemu konsenzu. Soudeležba ljudi pri okoljskem odločanju ter boljši dostop do informacij prispevata k večji okoljski ozaveščenosti prebivalcev in možnosti, da izrazijo svoje interese, povečajo kakovost in izvajanje odločitev, ki jih sprejema država. Vključevanje javnosti v odločanje postaja vse bolj nujen pogoj za doseganje družbene sprejemljivosti številnih projektov (prostorskih, energetskih, okoljskih), saj ti vplivajo na kakovost življenja posameznikov in celotne družbe. Pri tem je pomembno vzpostaviti učinkovito komuniciranje med nosilci projekta in javnostjo.

V prihodnje bi bilo treba za uspešno izvajanje participacije investirati več časa in denarnih sredstev v izobraževanje kadrov s področja vključevanja deležnikov. S tem bi pripomogli k večjemu vključevanju deležnikov, boljši bi bili tudi rezultati participacije javnosti. V prostoru bi tako nastajalo manj konfliktnih situacij, sprejemanje okoljske (naravovarstvene) zakonodaje pa bi bilo lažje. Reševanje naravovarstvenih in okoljevarstvenih problemov zahteva interdisciplinarnost in sodelovanje ne le strokovnih služb, marveč tudi sodelovanje nevladnih organizacij in laične javnosti. Zato bo treba iskati učinkovite metode dela, ki bodo široko zasnovane in bodo vključevale najširšo javnost.

10 SUMMARY

The public opinion research has shown that the support given to various international conventions, agreements and directives from the sphere of nature conservation and environment is strong. An important role in the public opinion formation is played by the media. While we, the people, on the one hand strive for the preservation of natural environment, we oppose excessive protection, particularly when feeling that we are likely to be restricted in our everyday life and development. Although we are prepared to protect nature and our environment, this preparedness is quickly lost when moving from words to deeds. The differences between principled readiness and the actually implemented (operative) ecological consciousness are great, while the strongly expressed interest in environmental (nature) conservation is in most cases not reflected in the actually implemented environmental or conservationist activities. As a rule, we respond to environmental problems more intensively in our close proximity, i.e. a few tens of kilometres from our homes, or problems in the region in which we live. Environmental degradation in more distant parts of our country does not disturb us that much. The educational and occupational structure of the population is a significant factor in the acceptance and rejection of information.

Knowledge of Natura 2000 and its issues has certainly improved in the period from the establishment of Natura 2000 areas in 2004 until now. The share of those who see only prohibitions and restrictions in Natura 2000 has been reduced as well. Communication in connection with Natura 2000 prior to the adoption of Decree on special protection areas (Natura 2000 sites) had a fairly limited spatial range, as there were simply too many proposed areas to be able to reach all relevant stakeholders with personal communication in such a short time (from April 2003, when first workshop took place, to April 2004, when areas were proclaimed through the adopted Decree). A simple communication model was selected – submission of information that faced the public with final facts. There was virtually no opinion exchange, while information that reached the wider public was often deficient, incomplete and even contradicting at times. Communication should acquaint people mainly with concrete consequences of Natura 2000, given that these questions were often raised, especially in 2004, when the Natura 2000 network became a legal fact. At that time, communication should shift from the phase of informing to the phase of participation for the preparation of plans regarding the management of these areas.

In comparison with Natura 2000, public knowledge of the Water Directive is even much worse. The share of those who believe that the Water Directive brings mostly prohibitions and restrictions is grater as well. When shortage of information occurs, people respond to the lack of knowledge largely with negativism and fear. In the process of the Water

Directive's implementation, public participation was directed largely towards informing and awareness building of the professional public and all those stakeholders that could have a direct impact on the Water Directive's principles and goals. General public was not included in informing, even though water was recognised in public opinion research as a most significant natural resource. With a higher degree of informing the professional and lay public, a more active participation by all could have been achieved during the environmental decision-making in both Natura 2000 and Water Directive, by being upgraded into codecision-making. For effective participation of the public, however, precise and complete information must be accessible.

In spite of ratifying the Aarhus Convention, the state (relevant ministries) has not yet recognized the advantages of the public's participation in decision-making; the participative democracy in the society is still lacking. Inclusion of the public in the initial phases of decision-making contributes to a greater consensus. Participation of people in environmental decision-making and a better access to information contribute to the people's better environmental awareness building and the possibility for them to express their interests as well as to increase the quality and implementation of decisions adopted by the state. Inclusion of the public into decision-making is becoming an increasingly implicit condition to achieve social acceptance of numerous projects (spatial, energetic, environmental), given that these affect the quality of life of individuals and the entire society. Here it is important to highlight an effective communication between the project coordinators and the public.

For a successful participation, more time and more financial means should be invested in the future in staff training as far as inclusion of stakeholders is concerned. This would provide for a greater inclusion of stakeholders and better results of participation by the public. Fewer conflict situations would also occur, and the adoption of environmental (conservationist) legislation would be mitigated as well. Solving of conservationist and environmental problems demands interdisciplinarity and cooperation not only by professional services but also cooperation by NGOs and lay public. This is why effective work methods should be found, which will be broad-based and will include the widest possible public.

11 VIRI

- Acman T. 2004. Sodelovanje javnosti na področju ohranjanja narave – stanje in perspektive. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- Adamič Š. 1995. Temelji biostatistike. Ljubljana, Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Allan J. D. 1995. Stream ecology: structure and function of running waters. London, Chapman & Hall.
- Ambrožič F. 2000. Uvod v SPSS. Ljubljana, Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo.
- Attitudes of Europeans towards the issue of biodiversity: draft analytical report - Wave 2. 2010. European Commission.
- Babbie E. 1998. The practise of social resurch. 8th ed. Belmont, Wadsworth Publishing Company: 66 str.
- Bastič M. 2006. Metode raziskovanja. Maribor, Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Bibič A. 2007. Program upravljanja območij Natura 2000: 2007–2013: operativni program. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.
- Blejec M. 1976. Statistične metode za ekonomiste. Ljubljana.
- Boh T. 2005. Implementacija habitatne direktive v Sloveniji: primer vplivanja EU politik na nacionalno državo v procesu prilagajanja. Družboslovne razprave, 21, 48: 27–45.
- Bončina A. 2004. Participacija v gozdnem načrtovanju, V: Participacija v gozdnem načrtovanju. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 7–18.
- Čelik M., Simoneti M., 2004. Prostorska kultura 2003. V: Trajektovo poročilo: zbornik. Ljubljana, Zavod za prostorsko kulturo.
- Delovni program za pripravo načrta upravljanja voda na VO Drava. 2007 Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.
- Delovni program za pripravo načrta upravljanja voda na VO Drava. 2007. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Direktiva evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES, z dne 23. oktobra 2000, o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike. 2000. Uradni list Evropske unije 15/5: 275–346.

Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Uradni list L 206, 22/7/1992 s spremembami.

Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic. Uradni list L 103, 25/04/1979 s spremembami.

IBA Communications Workshop. DOPPS/BirdLife Slovenija. 13-18. pril, 2002.

Gezner M., Jungmeier M., Lange S. 2010. People, parks and money. stakeholders involvement and regional developement: a manual for protected areas. Klagenfurt, NATREG: 217 str.

Globevnik L. 2006. Izvajanje vodne direktive v Sloveniji. Ljubljana, Inštitut za vode Republike Slovenije.

Globevnik L. in sod. (ur.). 2008. Stanje in perspektive ravnanja z vodo v Sloveniji: zbornik prispevkov. Ljubljana, Društvo vodarjev Slovenije.

Guidance Document No. 8: Public Participation in Relation to the Water Framework Directiv. 2003. Working Group 2.9 – Public Participation; European commission

Habermas J. 1989. Strukturne spremembe javnosti. Ljubljana, ŠKUC: 62 str.

Harej N. 2002. Udeležba javnosti pri sprejemanju odločitev na področju reševanja okoljskih vprašanj. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Hlad B., Černe F. 2002. Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.

Hlad B., Šetina Miklič M., Ogorelec B. 2004. Natura 2000: končno poročilo o izvajanju Komunikacijske strategije. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Hlad B., Skoberne P. 2001. Pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v Sloveniji. Ljubljana, MOP, Agencija RS za okolje.

Implementation Report Submitted by Slovenia: United Nations Economic Commission for Europe, Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, Status of implementation, Implementation reports, Implementation report by Slovenia
<http://www.unece.org/env/pp/mop3/mop3.docII.htm#NIRs> (24. 1. 2009).

Izvajanje vodne direktive v Sloveniji, 2006. Ljubljana, Inštitut za vode RS

Kalton G. 2001. Vzorčenje v anketah. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Keating, M. 1995: Agenda za spremembo: s Srečanja na vrhu: Agenda 21 in drugi sporazumi iz Ria de Janeiro v razumljivem jeziku, Ljubljana, Umanotera

Kline M., Hlad B. 2004. Priporočila za upravljanje in komuniciranje Natura 2000: končno poročilo o izvajanju komunikacijske strategije: priloga 10. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor

Koprivnik S., Kogovšek T. 2001. Analiza podatkov z SPSS-om; Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Kos D. 1995. Javno mnenje in okoljska zavest. Ljubljana, Gea College.

Kos D. 2002a. Praktična sociologija za načrtovalce in urejevalce prostora. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Kos D. 2002b. Interaktivno komuniciranje in soodločanje. V: Aarhuška konvencija v Sloveniji: strokovna priporočila za implementacijo Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Ljubljana, Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo: 21–24.

Kos D. 2002c. Praktična sociologija za načrtovalce in urejevalce prostora. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Kos D. 2002d. Načela komunikacijskega delovanja. V: Aarhuška konvencija v Sloveniji: strokovna priporočila za implementacijo Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Ljubljana, Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo: 135–141.

Kos D. 2008. Sociološka refleksija odnosa do vode v Sloveniji. V: Stanje in perspektive ravnanja z vodo v Sloveniji: zbornik prispevkov. Globevnik L. (ur.), Ljubljana, Društvo vodarjev Slovenije.

Kos D. 2010. Prostorsko urejanje med »stroko« in »piarom«, Ljubljana, Teorija in praksa, 47, 2-3: 413 – 434 str.

Košmelj K. 2001. Uporabna statistika. Ljubljana, Biotehniška fakulteta: 249 str.

Krajčič D., Klemenčič T. 2008. Upravljanje območij Natura 2000 na vodnih telesih. V: Zbornik referatov Mišičevi vodarski dnevi 2008: 89-2012.

Krepitev implementacije Nature 2000 v Sloveniji: komunikacijska podpora implementaciji: končno poročilo. 2007. Ljubljana, Pristop.

Kumar R. 2005. Research methodology, a step-by-step guide for beginners. Sage publications.

Lanz, K. Scheuer S., 2001. Priročnik za razlago politike EU o vodah na podlagi okvirne direktive o vodah. Ljubljana, Umanotera.

Marega M. 2010. Guidelines for Stakeholders Engagement in Preparation of Integrated Management Plans for Protected Areas. Ljubljana, Natreg project

Marega M., Kos D. 2002a. Aarhuška konvencija v Sloveniji; strokovna priporočila za implementacijo Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo.

Marega M., Kos. D. 2002b. Obveščanje in sodelovanje javnosti – model dobre prakse. V: Aarhuška konvencija v Sloveniji. Strokovna priporočila za implementacijo Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Ljubljana, Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo: 142–146.

Matoz H. 2001. Pripravljanje načrtov upravljanja v Sloveniji, odtočni režim in principi. V: Priročnik za razlago politike EU o vodah na podlagi okvirne direktive o vodah, Umanotera: 63–68.

Mežnarič I. 2008. Priročnik za načrtovanje, vodenje in vrednotenje procesov sodelovanja javnosti. Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo: 63 str.

Mirković M. 2002. Zgodovina nastanka Aarhuške konvencije. V: Aarhuška konvencija v Sloveniji: strokovna priporočila za implementacijo Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Ljubljana, Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo: 142–146.

Nacionalno poročilo o izvajanju vodne direktive. 2004. Ljubljana, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo Republike Slovenije.

Nacionalno poročilo o izvajanju vodne direktive v letu 2004 – VO Jadransko morje. 2005. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

Nacionalno poročilo o izvajanju vodne direktive v letu 2004 – VO Donava. 2005. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.

Nacionalno poročilo o izvajanju vodne direktive v letu 2006. 2007. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

Natura 2000 – evropska narava za vas. 2009. Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti.

Nose Marolt M. 2005. Natura 2000 v Sloveniji: ljudje z naravo – narava za ljudi. Ljubljana, Zavod RS za varstvo narave.

Nose Marolt M. 2009. Pregled dela Zavoda RS za varstvo narave 2003–2008. Ljubljana, Zavod RS za varstvo narave.

Ogorelec B. 1995. Komuniciranje z javnostjo: priročnik za urbaniste. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije 63 str.

Oršanič T. H. 2005. Ohranjanje narave in lastništvo gozda na primeru Posavja: magistrsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta). Ljubljana.

Pek Drapal D., Kos D. 1999: Pomen analize lokalnega okolja pri načrtovanih posegih v prostor – kot predpogoja družbene sprejemljivosti. Teorija in praksa 4/1999.

Polak Š., Ogorelec B. 2007. Komunikacijska podpora Naturi 2000 v Sloveniji 2006–2007. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Pound D. 2004. Stakeholder dialogue – a good practise guide for users
<http://www.dialoguematters.co.uk/downloads/goodpracticeguide.pdf> (17. 8. 2011)

Pravo za naravo, Sodelovanje javnosti pri sprejemanju okoljskih predpisov. 2008
<http://www.pravo-za-naravo.si/zaznamek/sodelovanje-javnosti/> (25. 6. 2010)

Reed M. S. 2008. Stakeholder participation in environmental management: a literature review. Biological Conservation, 141, 10: 2417–2431.

Rejec Brancelj I., Zupan N. 2007. Okolje na dlani. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Simoneti M. 2004. Natura 2000 – evropski kriteriji za varstvo narave, kaj pa za sprejemanje odločitev? Ljubljana, Zavod za prostorsko kulturo

Skoberne P. 2003. Natura 2000 – del vseevropskega ekološkega omrežja, V: Krajčič D. (ur.). Gozdarska politika zavarovanih območij, zbornik ob posvetovanju. Ljubljana, Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za gozdarstvo: 65–78.

Skrbimo za porečje Save. 2010. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Skupna skrb za trajnostno in celovito upravljanje voda. 2007. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

Slovensko javno mnenje 1969.
<http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/sjm69/> (25.10.2013)

Smrekar A. 2006. Zavest ljudi o pitni vodi. (Geografija Slovenije, 12). Ljubljana, Založba ZRC.

Stanners D., Bourdeau P. 1995. Okolje v Evropi: druga ocena. Kopenhagen Evropska okoljska agencija,.

Statistični letopis 2010. 2011. Ljubljana Statistični urad RS.

Špes M. 2008. Pomen okoljske ozaveščenosti in sodelovanja javnosti za trajnostni razvoj. Dela (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo), 29: 49–62.

Torkar G., Zimmermann B., Willebrand T. 2011. Kvalitativno intervjuvanje na področju raziskovanja družboslovnih vidikov naravovarstva. Varstvo narave, 25: 39–52.

Toš N. (ur.) 2004. Vrednote v prehodu III. Slovensko javno mnenje 1999–2004. Ljubljana, FDV, IDV, CJMMK.

Uhan J., Bat M. (ur). 2003. Vodno bogastvo Slovenije. Ljubljana, Agencija Republike Slovenije za okolje.

Uredba o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja. Ur. l. RS, št. 61/2011.

Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Ur. l. RS, št. 49/2004, 59/2007, 43/2008.

Uredba o stanju površinskih voda. 2009. Ur. l. RS, št. 14/09: 1757–1791.

Vmesno poročilo o poteku priprave NUV na VO Donave. 2005. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.

Water is for life: How the Water Framework Directive helps safeguard Europe's resources, EUropean Union, 2010
http://ec.europa.eu/environment/water/pdf/WFD_brochure_en.pdf (23. 9. 2011)

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ). Ur. l. RS, št. 24/2003.

Zakon o ohranjanju narave (ZON). Ur. l. RS, št. 96/2004, 61/2006.

Zakon o ratifikaciji Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (MKDIOZ). Ur. l. RS, št. 17/2004.

Zakon o varstvu okolja (ZVO-1). Ur. l. RS, št. 41/2004.

Zakon o vodah. Ur.l. RS, št. 67/2002, 57/2008.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi na nekajletni podiplomski študijski poti nesebično pomagali.

Še posebej bi se rada zahvalila mentorju doc. dr. Gorazdu Urbaniču. Gorazd, hvala ti za vso pomoč, potrpežljivost, nasvete in zaupanje v letih nastajanja moje naloge.

Recenzentoma doc. dr. Janezu Pirnatu in prof. dr. Dragu Kosu se zahvaljujem za njune konstruktivne pripombe.

Hvala Živi Broder za pomoč pri vnosu podatkov in analizah, hvala Cvetani Tavzes za lekturo.

Kadar sem rabila prijatelje so mi ti stali ob strani. Hvala Branki, Mateji, Mini ter številnim drugim, preveč vas je, da bi vse naštela.

Hvala mami in očetu za vso podporo v času šolanja.

Hvala možu Juretu in hčerki Mojci za podporo in razumevanje. Vajina ljubezen me je ves čas polnila s potrebno energijo.

Birds flying high you know how I feel
Sun in the sky you know how I feel
Breeze driftin' on by you know how I feel
It's a new dawn, it's a new day
It's a new life, for me, and I'm feeling good

Fish in the sea you know how I feel
River running free you know how I feel
Blossom on the tree you know how I feel

Dragonfly out in the sun you know what I mean, don't you know
Butterflies all havin' fun you know what I mean
Sleep in peace when day is done that's what I mean
And this old world is a new world
And a bold world, for me

Stars when you shine you know how I feel
Scent of the pine you know how I feel
Oh freedom is mine, and I know how I feel
It's a new dawn, it's a new day
It's a new life, for me ...

... And I'm feeling good!

(Nina Simone, Feeling good)

PRILOGE

Priloga A – Anketni vprašalnik

Priloga B – Vrednosti analize demografskih podatkov

Priloga C – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na varstvo okolja

Priloga D – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na vsebine Nature 2000

Priloga E – Vrednosti analize vprašanj, vezanih na vsebine Vodne direktive

Priloga F – Vrednosti analize pojavljanja statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev strokovne in laične javnosti

Priloga G – Vrednosti dodatnih analiz anketnega vprašalnika

Priloga A: Anketni vprašalnik

Spoštovani, vljudno vas prosim, da izpolnite vprašalnik, ki je pred vami. Odgovori bodo služili za pripravo magistrske naloge na študiju Varstvo naravne dediščine. Že vnaprej se vam zahvaljujem za sodelovanje.

Anketo sva pripravila: Mateja Nose Marolt in doc. dr. Gorazd Urbanič.

I. SKLOP

V1. Spol

1. moški
2. ženska

V2. Starost

1. do 20 let
2. od 20 do 30 let
3. od 30 do 40 let
4. od 40 do 50 let
5. od 50 do 60 let
6. več kot 60 let

V3. Stopnja izobrazbe

1. osnovna šola ali manj
2. poklicna šola
3. srednja šola
4. višja ali visoka strokovna izobrazba
5. univerzitetna izobrazba,
6. magisterij, doktorat

V4. Smer izobrazbe

1. naravoslovna
2. družboslovna
3. humanistična
4. druga (napišite prosim): _____

V5. Djavnost, ki jo opravljate

1. industrija in rudarstvo	10. obrt in osebne storitve
2. kmetijstvo in ribištvo	11. stanovanjsko – komunalne dejavnosti in urejanja naselja in prostora
3. gozdarstvo	12. finančne, tehnične in poslovne storitve
4. vodno gospodarstvo, oskrba z elektriko, plinom	13. izobraževanje in kultura
5. predelovalne dejavnosti	14. zdravstvo in socialno varstvo
6. gradbeništvo	15. javna uprava, obramba
7. promet, skladiščenje in zveze	
8. trgovina	
9. gostinstvo in turizem	

V6. Kako veliko je naselje, v katerem živite?

1. Živim v hiši na samem, zaselku, oz manjši vasi (do 500 prebivalcev).
2. Živim v vasi, kraju (s šolo, trgovino, pošto), ki ima 500 do 1000 prebivalcev.
3. Živim v kraju, ki ima 1.000 do 5.000 prebivalcev.
4. Živim v kraju, ki ima 5.000 do 10.000 prebivalcev.
5. Živim v kraju, ki ima 10.000 do 50.000 prebivalcev.
6. Živim v kraju, ki ima več kot 50.000 prebivalcev (Ljubljana, Maribor).

V7. Prihajam iz regije:*(vir: Statistični urad RS)*

1. Pomurska regija
2. Podravska regija
3. Koroška regija
4. Savinjska regija
5. Zasavska regija
6. Spodnjeposavska regija
7. Jugovzhodna Slovenija
8. Osrednjeslovenska regija
9. Gorenjska regija
10. Notranjsko-kraška regija
11. Goriška regija
12. Obalno-kraška regija

Če želite, lahko navedete kraj: _____

V8. Na kaj naprej pomislite ob besedi varstvo okolja?

1. naložba za prihodnje rodove (prihodnost)
2. usmeritve, priporočila
3. omejitve, prepovedi
4. ne vem
5. drugo (napišite prosim):

V9. Kje ste slišali za varstvo okolja?

1- nikoli, 2 – nekajkrat, 3 – večkrat, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto

1. v medijih	1	2	3	4	5
2. na internetu	1	2	3	4	5
3. v šoli, na univerzi	1	2	3	4	5
4. pri dodatnem izobraževanju	1	2	3	4	5
5. na Upravni enoti (Občini)	1	2	3	4	5
6. pri prijateljih, znancih	1	2	3	4	5
7. drugo (navedite prosim):	1	2	3	4	5

V10. Ali vas varstvo okolja zanima?

1. ne, ne zanima me
2. kaj dosti me ne zanima
3. ne vem
4. da, zanima me
5. da, zelo me zanima

V11. Ali ste član kakšnega društva (organizacije), ki se ukvarja z varstvom okolja?

1. da
2. ne

V12. Če DA, katerega?

V13. koliko se vam zdijo pomembni naslednji okoljski problemi

1 – sploh niso pomembni, 2 – niso pomembni, 3 – delno so, delno niso pomembni,
4 – so pomembni, 5 – zelo so pomembni

1. velika poraba energije (elektrike, fosilna goriva)	1	2	3	4	5
2. podnebne spremembe	1	2	3	4	5
3. izumiranje rastlinskih in živalskih vrst	1	2	3	4	5
4. ozonska luknja	1	2	3	4	5
5. velike količine odpadkov	1	2	3	4	5
6. onesnaževanje voda	1	2	3	4	5
7. onesnaževanje zraka	1	2	3	4	5
8. onesnaževanje tal	1	2	3	4	5
9. naravne nesreče (suše, poplave, ujme,...)	1	2	3	4	5
10. kisel dež	1	2	3	4	5
11. drugo (navedite prosim):	1	2	3	4	5

V14. Koliko se posvečate varstvu okolja?

(obkroži najbolj primerno trditev)

1. Varstvo okolja me ne zanima.
2. Imam premalo časa.
3. Imam premalo denarja.
4. Imam premalo znanja / informacij.
5. Naravovarstvene službe so dovolj učinkovite.
6. Naredim malo, a bi lahko še več.
7. Dovolj se posvečam varstvu narave.
8. ne vem
9. drugo: _____

Vaš komentar: (če želite) _____

V15. S čim ste pripravljeni prispevati k varstvu okolja ?

1 – sploh nisem pripravljen, 2 – nisem pripravljen, 3 – delno sem delno nisem pripravljen, 4 – sem pripravljen, 5 – zelo sem pripravljen

1. z ločevanjem odpadkov (papir, steklo,...) v gospodinjstvu	1	2	3	4	5
2. z varčevanjem pri porabi električne energije	1	2	3	4	5
3. s podpisovanjem peticij, ki se zavzemajo za varstvo okolja	1	2	3	4	5
4. s prostovoljnim sodelovanjem v okoljevarstvenih akcijah	1	2	3	4	5
5. z uporabo javnih prevoznih sredstev	1	2	3	4	5
6. z denarnim prispevkom	1	2	3	4	5
7. drugo (navedite prosim):	1	2	3	4	5

V16. Ko se odpravite na izlet v neokrnjeno naravo ste pripravljeni plačati?

(obkrožite lahko več odgovorov)

1. porabo urejenega parkirišča
2. uporabo sanitarij (WC-ja)
3. ogled naravne znamenitosti
4. dražje gostinske storitve
5. nič
6. drugo: _____

V17. Ali imate možnost ločevati odpadke?

1. Da, zabojnike za ločevanje imam čisto blizu.
2. Da, a so zabojniki za ločevanje oddaljeni.
3. Ne, imamo samo en zabojnik za odpadke.

V18. Ali v vašem gospodinjstvu ločujete odpadke?

1. da
2. delno
3. ne

V19. Kaj ločujete?

(obkrožite lahko več odgovorov)

1. steklo
2. papir
3. plastiko
4. embalažo
5. organske (biološke) odpadke
6. drugo: _____

V20. Če ne oz. če delno ločujete, zakaj ne ločujete (vseh) odpadkov?

1. ker je zamudno
2. ker nima smisla
3. ker smrdi
4. ker nimam možnosti
5. ne vem
6. drugo: _____

V21. Ali boste v prihodnosti ločevali odpadke?

1. da
2. mogoče
3. ne

II. SKLOP: NATURA 2000

V22. Ste že slišali za Naturo 2000?

1. Da, sem že slišal in vem kaj pomeni.
2. Da, slišal sem že, ne vem pa kaj pomeni.
3. Ne, nisem še slišal.

V23. Kje ste slišali za Naturo 2000?

1 – nikoli, 2 – nekajkrat, 3 – večkrat, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto

1. v medijih	1	2	3	4	5
2. na internetu	1	2	3	4	5
3. v šoli, na univerzi	1	2	3	4	5
4. pri dodatnem izobraževanju	1	2	3	4	5
5. na Upravni enoti (Občini)	1	2	3	4	5
6. pri prijateljih, znancih	1	2	3	4	5
7. drugo (napišite prosim):	1	2	3	4	5

V24. Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000?

1. naložba za prihodnje rodove (prihodnost)
  2. usmeritve, priporočila
  3. omejitve, prepovedi
  4. ne vem
  5. drugo (napišite prosim):
-

V25. Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje?

1. da, navedite prosim območje _____
2. da, a ne vem katero
3. ne
4. ne vem

Koliko se strinjate s spodnjimi izjavami:

V26. Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V27. Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V29. Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V30. Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V31. Natura 2000 omogoča nova delavna mesta.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V32. Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V33. Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V34. Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V35. Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V36. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih živalskih vrst?

1 – sploh se mi ne zdi pomembno, 2 – ne zdi se mi pomembno, 3- delno je, delno ni pomembno, 4- je pomembno, 5 - zelo se mi zdi pomembno

1. metuljev	1	2	3	4	5
2. ptic	1	2	3	4	5
3. rib	1	2	3	4	5
4. kačjih pastirjev	1	2	3	4	5
5. hroščev	1	2	3	4	5
6. dvoživk (žab)	1	2	3	4	5
7. velikih zveri (volk, ris, medved)	1	2	3	4	5
8. netopirjev	1	2	3	4	5

V37. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih območij?

1 – sploh se mi ne zdi pomembno, 2 – ne zdi se mi pomembno, 3- delno je, delno ni pomembno, 4- je pomembno, 5 - zelo se mi zdi pomembno

V37a obrežna vrbovja	1	2	3	4	5
V37b strnjani gozdovi	1	2	3	4	5
V37c mokrotni travniki (močvirna območja)	1	2	3	4	5
V37d travniki s številnimi cveticami	1	2	3	4	5
V37e gorska narava	1	2	3	4	5
V37f reke, jezera	1	2	3	4	5
V37g morska obala	1	2	3	4	5
V37h prodišča	1	2	3	4	5

V38. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst?

1 – sploh nisem pripravljen, 4- nisem pripravljen, 3 –delno sem pripravljen,
4 – sem pripravljen, 5 – zelo sem pripravljen

V38a plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	1	2	3	4	5
V38b plačati višjo ceno električne energije	1	2	3	4	5
V38c varčevati z elektriko	1	2	3	4	5
V38d opravljati prostovoljno delo	1	2	3	4	5
V38e uporabljati javna prevozna sredstva	1	2	3	4	5
V38f udeleževati se čistilne akcije	1	2	3	4	5
V38g sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	1	2	3	4	5
V38h prenašati žabe preko ceste	1	2	3	4	5
V38i vsako leto pokositi zapuščen travnik	1	2	3	4	5
V38j odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	1	2	3	4	5
V38k enkrat letno donirati denar	1	2	3	4	5
V38l vsak mesec bi namenil nekaj denarja	1	2	3	4	5
V38m prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	1	2	3	4	5
V38n nič	1	2	3	4	5
V38o drugo:	1	2	3	4	5

V39. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov (mokrotna območja, obrežna vrbovja, strnjeni gozdovi)?

1 – sploh nisem pripravljen, 2 – nisem pripravljen, 3 – delno sem pripravljen,
4 – sem pripravljen, 5 – zelo sem pripravljen

1. plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	1	2	3	4	5
2. plačati višjo ceno električne energije	1	2	3	4	5
3. varčevati z elektriko	1	2	3	4	5
4. opravljati prostovoljno delo	1	2	3	4	5
5. uporabljati javna prevozna sredstva	1	2	3	4	5
6. udeleževati se čistilne akcije	1	2	3	4	5
7. sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	1	2	3	4	5
8. prenašati žabe preko ceste	1	2	3	4	5
9. vsako leto pokositi zapuščen travnik	1	2	3	4	5
10. odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	1	2	3	4	5
11. enkrat letno donirati denar	1	2	3	4	5
12. vsak mesec bi namenil nekaj denarja	1	2	3	4	5
13. prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)?	1	2	3	4	5
14. nič	1	2	3	4	5
15. drugo:	1	2	3	4	5

III. Sklop: VODNA DIREKTIVA

(Pojem **vodna direktiva** - WFD – Water Framework Directive / Okvirna vodna direktiva / Okvirna vodna smernica / Direktiva sveta 2000/60/EC, Direktiva evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike)

V40. Ste že slišali za vodno direktivo?

1. Da, sem že slišal in vem kaj pomeni
2. Da, slišal sem že, ne vem pa kaj pomeni
3. Ne, nisem še slišal

V41. Kje ste slišali za vodno direktivo?

1– nikoli, 2 – nekajkrat, 3 – večkrat, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto

1. v medijih	1	2	3	4	5
2. na internetu	1	2	3	4	5
3. v šoli, na univerzi	1	2	3	4	5
4. pri dodatnem izobraževanju	1	2	3	4	5
5. na Upravni enoti (Občini)	1	2	3	4	5
6. pri prijateljih, znancih	1	2	3	4	5
7. drugo (napišite prosim):	1	2	3	4	5

V42. Na kaj naprej pomislite ob besedi vodna direktiva?

1. naložba za bodočnost
  2. usmeritve, priporočila
  3. omejitve, prepovedi
  4. ne vem
  5. drugo (napišite prosim):
-

V43. Kaj po vašem mnenju prinaša vodna direktiva?

1. zmanjšuje onesnaževanje voda
2. zmanjšuje spreminjanje rek, jezer, somornice in morja
3. ohranja dobro količinsko stanje voda
4. ohranja naravne reke, jezera, somornice in morje
5. spreminjanje naravnih rek, jezer, somornice in morja
6. izboljšuje stanje rek, jezer, somornice in morja

V44. Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?

1. Da
2. Ne

Koliko se strinjate s spodnjimi izjavami:

V45. Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V46. Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V47. Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V48. Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V49. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V50. Vodna direktiva omogoča nova delavna mesta?

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V51. Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah, morju.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V52. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V53. Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V54. Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve.

ne, sploh se ne strinjam	ne strinjam se	delno se strinjam, delno se ne strinjam	da, strinjam se	da, popolnoma se strinjam	ne vem
1	2	3	4	5	6

V55. Kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda?

1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se,
5 – popolnoma se strinjam

1. gospodinjstva	1	2	3	4	5
2. kmetijstvo	1	2	3	4	5
3. turizem	1	2	3	4	5
4. odpadki in odlagališča odpadkov	1	2	3	4	5
5. industrija, obrt, podjetništvo in njihove odplake	1	2	3	4	5
6. promet	1	2	3	4	5
7. kisel dež	1	2	3	4	5
8. ne vem	1	2	3	4	5
9. drugo:	1	2	3	4	5

V56. Kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek?

1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se,
5 – popolnoma se strinjam

1. onesnaževanje	1	2	3	4	5
2. rečne zaježitve	1	2	3	4	5
3. hidroelektrarne	1	2	3	4	5
4. odvzem vode za namakanje	1	2	3	4	5
5. odvzem vode za industrijo	1	2	3	4	5
6. vnos tujih vrst rib	1	2	3	4	5
7. reke so neonesnažene in v dobrem stanju	1	2	3	4	5
8. ne vem	1	2	3	4	5
9. drugo:	1	2	3	4	5

V57. Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. za hidroelektrarne)?

1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se,
5 – popolnoma se strinjam

1. prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	1	2	3	4	5
2. ureditev prej zanemarjenega prostora	1	2	3	4	5
3. polepšanje okolja	1	2	3	4	5
4. poplavno varnost	1	2	3	4	5
5. spremembo obrežne vegetacije	1	2	3	4	5
6. večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	1	2	3	4	5
7. manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	1	2	3	4	5
8. nove vrste organizmov	1	2	3	4	5
9. več megle pozimi	1	2	3	4	5
10. ne vem	1	2	3	4	5
11. drugo:	1	2	3	4	5

III. SKLOP

V58. Se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri?

1. da
2. ne
3. ne vem (oz. problematiko premalo poznam)
4. me ne zanima

V59. Kaj nam bodo HE na Muri prinesle?

1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se,
5 – popolnoma se strinjam

1. več električne energije	1	2	3	4	5
2. urejeno in regulirano reko	1	2	3	4	5
3. nove rekreacijske površine	1	2	3	4	5
4. izgubo rekreacijskih površin	1	2	3	4	5
5. prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	1	2	3	4	5
6. spremembo obrežne vegetacije	1	2	3	4	5
7. več megle pozimi	1	2	3	4	5
8. povečala se bo poplavna ogroženost	1	2	3	4	5
9. izgubo naravne rečne struge	1	2	3	4	5
10. izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	1	2	3	4	5
11. zamenjale se bodo rastline in živali v reki in ob reki	1	2	3	4	5
12. ne vem	1	2	3	4	5
13. drugo:	1	2	3	4	5

V60. Ali se strinjate s postavitvijo III. pomola v Luki Koper

1. da
2. ne
3. ne vem (oz. problematiko premalo poznam)
4. me ne zanima

V61. Kaj nam bo prinesel III. pomol v Luki koper?

1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se,
5 – popolnoma se strinjam

1. Luka Koper bo postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu	1	2	3	4	5
2. razvoj Obalne regije	1	2	3	4	5
3. tretji pomol nam ne bo prinesel koristi	1	2	3	4	5
4. izgubili bomo naravovarstveno pomembna območja	1	2	3	4	5
5. izgubili bomo del naravne obale	1	2	3	4	5
6. ne vem	1	2	3	4	5
7. drugo:	1	2	3	4	5

V62. Ali imate njivo / travnik ob potoku, reki ali jezeru?

- 1. da
- 2. ne

V63. Če bi imeli / imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru ali bi bili pripravljeni pustiti 15 metrski pas neobdelan. (namenjen obrežni vegetaciji)

- 1– sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se, 5 – popolnoma se strinjam

1. da, tudi reka potrebuje svoj prostor	1	2	3	4	5
2. da, če tako zahteva zakonodaja	1	2	3	4	5
3. da, ker bomo na ta način imeli boljšo pitno vodo	1	2	3	4	5
4. ne, rečno strugo je potrebno urediti, regulirati	1	2	3	4	5
5. ne, ker na ta način izgubim del pridelka	1	2	3	4	5
6. ne vem	1	2	3	4	5
7. drugo:	1	2	3	4	5

Hvala za sodelovanje!

PRILOGA B – Vrednosti analize demografskih podatkov

% anketirancev		
Spol	Laična javnost (N=321)	Strokovna javnost (N=63)
Moški	34,2	36,5
Ženska	65,8	63,5

% anketirancev		
Starost	Laična javnost (N=321)	Strokovna javnost (N=63)
do 20 let	0,4	0
20-30 let	28,6	15,9
30-40 let	38,5	42,9
40-50 let	14,3	31,7
50-60 let	11,7	7,9
več kot 60	6,5	1,6

% anketirancev		
Stopnja izobrazbe	Laična javnost N=230)	Strokovna javnost (N=63)
OŠ ali manj	3,5	0
Poklicna šola	3,5	0
Srednja šola	30,9	3,2
Višja ali visoka šola	16,5	11,1
Univerzitetna izobrazba	41,3	68,3
Magisterij, doktorat	4,3	17,5

% anketirancev		
Velikost naselja	Laična javnost (N=321)	Strokovna javnost (N=62)
Živim v hiši na samem, zaselku oz manjši vasi (do 500 prebivalcev).	21,2	29
Živim v vasi, kraju (s šolo, trgovino, pošto), ki ima 50 do 1000 prebivalcev.	13	4,8
Živim v kraju, ki ima 1000 do 5000 prebivalcev	22,9	12,9
Živim v kraju, ki ima 5000 do 10.000 prebivalcev	11,7	12,9
Živim v kraju, ki ima 10.000 do 50.000 prebivalcev	12,6	16,1
Živim v kraju, ki ima več kot 50.000 prebivalcev (Ljubljana, Maribor).	18,6	24,2

% anketirancev			
Regija, iz katere prihajajo anketiranci	Laična javnost (N=321)	Strokovna javnost (N=62)	
Pomurska	3,9		0
Podravska	4,8		15,9
Koroška	4,8		0
Savinjska	5,2		9,5
Zasavska	3		0
Spodnjeposavska	4,8		3,2
Jugozahodna Slovenija	9,1		7,9
Osrednjeslovenska	30		31,7
Gorenjska	8,3		11,1
Notranjsko-kraška	7,8		1,6
Goriška	10,4		12,7
Obalno-kraška	7,8		6,3

	Laična javnost (N=231)		Strokovna javnost (N=63)	
	Frekvenca	%	Frekvenca	%
Pomurska	9	3,9	0	0,0
Podravska	11	4,8	10	15,9
Koroška	11	4,8	0	0,0
Savinjska	12	5,2	6	9,5
Zasavska	7	3,0	0	0,0
Spodnjeposavska	11	4,8	2	3,2
Jugozahodna Slovenija	21	9,1	5	7,9
Osrednjeslovenska	69	29,9	20	31,7
Gorenska	19	8,2	7	11,1
Notransko-kraška	18	7,8	1	1,6
Goriška	24	10,4	8	12,7
Obalno-kraška	18	7,8	4	6,3
<i>Brez odgovora</i>	1	0,4		0,0
SKUPAJ	231	100,0	63	100,0

PRILOGA C – Vrednosti analize vprašanj vezanih na varstvo okolja

% anketirancev		
Na kaj najprej pomislite ob besedi VARSTVO OKOLJA	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Naložba za prihodnost	68,7	52,4
Usmeritve, priporočila	16,5	20,6
Omejitve, prepovedi	7,8	14,3
Ne vem	0,4	0
Drugo	6,5	12,7

% anketirancev laične javnosti						
Kje ste slišali za varstvo okolja?	V medijih	Na internetu	V šoli, na Univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih /znancih
	N=228	N=219	N=216	N=211	N=216	N=221
Nikoli	1,3	17,4	16,7	33,2	56,9	9
Nekajkrat	4,8	21,9	25,5	22,3	25,5	19
Večkrat	18,9	27,9	25	19,4	8,8	25,3
Pogosto	32	19,2	19,9	13,7	5,1	27,1
Zelo pogosto	43	13,7	13	11,4	3,7	19,5

% anketirancev strokovne javnosti						
Kje ste slišali za varstvo okolja?	V medijih	Na internetu	V šoli, na Univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih /znancih
	(N=58)	(N=57)	(N=56)	(N=56)	(N=55)	(N=57)
Nikoli	0	0	3,6	8,9	30,9	1,8
Nekajkrat	3,4	22,8	17,9	10,7	41,8	28,1
Večkrat	24,1	36,8	21,4	23,2	16,4	40,4
Pogosto	46,6	26,3	21,4	14,3	5,5	21,1
Zelo pogosto	25,9	14	35,7	42,9	5,5	8,8

% anketirancev		
Ali vas varstvo okolja zanima?	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, ne zanima me	0	0
Kaj dosti me ne zanima	2,6	3,2
Ne vem	2,6	0
Da, zanima me	58,3	33,3
Da, zelo me zanima	36,5	63,5

% anketirancev		
Ali ste član kakšnega društva, organizacije, ki se ukvarja z varstvom narave?	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=60)
Da	10	31,7
Ne	90	68,3

% anketirancev laične javnosti										
Koliko se vam zdiyo pomembni naslednji okoljski problemi	Velika poraba energije	Podnebne spremembe	Izumiranje rastlinskih in živalskih vrst	Ozonska luknja	Velike količine odpadkov	Onesnaževanje voda	Onesnaženje zraka	Onesnaženje tal	Naravne nesreče	Kisel dež
Sploh niso pomembni	0,4	0,4	0	0	0	0	0	0	0,4	1,8
Niso pomembni	0,4	0,9	0,4	1,8	0,4	0	0	0	3,1	3,7
Delno so, delno niso pomembni	8,8	6,2	10,2	9,8	2,2	2,2	1,8	5,3	15,9	20,2
So pomembni	35,1	21,6	20,9	28,4	23,7	15,6	19,8	27	35	35,3
Zelo so pomembni	55,3	70,9	68,4	60	73,7	81,9	78,4	67,7	45,6	39

% anketirancev strokovne javnosti										
Koliko se vam zdiyo pomembni naslednji okoljski problemi	Velika poraba energije	Podnebne spremembe	Izumiranje rastlinskih in živalskih vrst	Ozonska luknja	Velike količine odpadkov	Onesnaževanje voda	Onesnaženje zraka	Onesnaženje tal	Naravne nesreče	Kisel dež
Sploh niso pomembni	0	0	0	1,6	0	0	0	0	3,2	3,2
Niso pomembni	0	4,8	1,6	4,8	0	0	0	0	11,1	9,7
Delno so, delno niso pomembni	1,6	27	12,9	23,8	11,1	1,6	4,8	7,9	36,5	24,2
So pomembni	19	27	32,3	34,9	20,6	12,7	25,4	19	30,2	38,7
Zelo so pomembni	79,4	41,3	53,2	34,9	68,3	85,7	69,8	73	19	24,2

Koliko se posvečate varstvu okolja?	% anketirancev	
	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Varstvo okolja me ne zanima	0,4	0
Imam premalo časa	1,7	0
Imam premalo denarja	0,9	0
Imam premalo znanja / informacij	2,6	1,6
Naravovarstvene službe so dovolj učinkovite	0,9	0
Naredim malo, a bi lahko še več	71,7	41,3
Dovolj se posvečam varstvu narave	17	47,6
Ne vem	0,4	0
Drugo	4,3	9,5

Ko se odpravite na izlet v naravo ste pripravljeni plačati?	% anketirancev	
	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=51)
Uporabo urejenega parkirišča	65,4	77,8
Uporabo sanitarij (WC-ja)	48,5	57,1
Ogled naravne znamenitosti	35,9	44,4
Dražje gostinske storitve	6,5	11,1
Nič	7	3,2
Drugo	1,7	0

Ali imate možnost ločevati odpadke	% anketirancev	
	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Da, zabojnike za ločevanje imam čisto blizu	66,1	66,7
Da, a so zabojniki za ločevanje oddaljeni	21,7	27
Ne, imamo samo en zabojnik za odpadke	12,2	6,3

	% anketirancev	
Ali v vašem gospodinjstvu ločujete odpadke	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=59)
Da	53,9	62,7
Delno	39,1	37,3
Ne	7	0

	% anketirancev	
Kaj ločujete	Laična javnost (N=216)	Strokovna javnost (N=63)
Steklo	77,5	92,1
Papir	74,9	90,5
Plastiko	58,9	66,7
Embalažo	37,7	36,5
Organske (biološke) odpadke	29	28,6
Drugo	7,8	7,9

	% anketirancev	
Če ne oz. če delno ločujete, zakaj ne ločujete (vseh) odpadkov?	Laična javnost (N=136)	Strokovna javnost (N=35)
Ker je zamudno	14,7	11,4
Ker nima smisla	0,7	0
Ker smrdi	2,2	0
Ker nimam možnosti	50,7	60
Ne vem	14,7	8,6
Drugo	16,9	20

% anketirancev laične javnosti							
S čim ste pripravljeni prispevati k varstvu okolja	Z ločevanjem odpadkov v gospodinjstvu	Z varčevanjem pri porabi električne energije	S podpisovanjem peticij, ki se zavzemajo za varstvo okolja	S prostovoljnimi sodelovanjem v okoljevarstvenih akcijah	Z uporabo javnih prevoznih sredstev	Z denarnim prispevkom	Drugo
Sploh nisem pripravljen	0	0,4	5,4	4,4	5,8	12,1	13,3
Nisem pripravljen	0	0,4	20,1	12,9	13,4	21,5	0
Delno sem, delno nisem pripravljen	2,2	9,3	33,5	44,4	45,5	48,4	0
Sem pripravljen	26,8	44,9	21	26,7	20,1	14,8	13,3
Zelo sem pripravljen	71,1	44,9	20,1	11,6	15,2	3,1	73,3

% anketirancev strokovne javnosti							
S čim ste pripravljeni prispevati k varstvu okolja	Z ločevanjem odpadkov (steklo, papir,...) v gospodinjstvu	Z varčevanjem pri porabi električne energije	S podpisovanjem peticij, ki se zavzemajo za varstvo okolja	S prostovoljnimi sodelovanjem v okoljevarstvenih akcijah	Z uporabo javnih prevoznih sredstev	Z denarnim prispevkom	Drugo
Sploh nisem pripravljen	0	0	7,9	1,6	1,6	8,2	0
Nisem pripravljen	0	0	19	6,3	14,3	26,2	0
Delno sem, delno nisem pripravljen	4,8	7,9	38,1	34,9	36,5	45,9	0
Sem pripravljen	19	31,7	22,2	36,5	25,4	13,1	0
Zelo sem pripravljen	76,2	60,3	12,7	20,6	22,2	6,6	100

PRILOGA D – Vrednosti analize vprašanja vezanih na vsebine Nature 2000

% anketirancev		
Ste že slišali za Naturo 2000?	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Da, sem že slišal in vem kaj pomeni	40,9	100
Da, sem že slišal, ne vem pa kaj pomeni	32,6	0
Ne, nisem še slišal	26,5	0

% anketirancev		
Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000	Laična javnost (N=228)	Strokovna javnost (N=63)
Naložba za prihodnost	39,9	38,1
Usmeritve, priporočila	31,1	38,1
Omejitve, prepovedi	9,2	7,9
Ne vem	13,2	1,6
Drugo	6,6	14,3

% anketirancev		
Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje	Laična javnost (N=228)	Strokovna javnost (N=62)
Da, navedite prosim katero	27,2	79
Da, a ne vem katero	13,2	3,2
Ne	6,6	14,5
Ne vem	53,1	3,2

% anketirancev laične javnosti (N=225 -212)						
Kje ste slišali za Naturo 2000?	V medijih	Na internetu	V šoli/na univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih, znancih
Nikoli	28,4	52,5	77,8	74,5	79,3	52,8
Nekajkrat	20	15,2	8,5	8	8,9	16,4
Večkrat	24,4	16,6	4,2	5,7	8	13,1
Pogosto	16	10,6	4,7	5,7	0,9	10,3
Zelo pogosto	11,1	5,1	4,7	6,1	2,8	7,5

% anketirancev strokovne javnosti (N=59-56)						
Kje ste slišali za Naturo 2000?	V medijih	Na internetu	V šoli/na univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih, znancih
Nikoli	1,8	1,8	46,4	20,3	42,1	21,1
Nekajkrat	17,9	24,6	16,1	11,9	31,6	35,1
Večkrat	50	35,1	14,3	16,9	12,3	21,1
Pogosto	21,4	24,6	10,7	11,9	10,5	12,3
Zelo pogosto	8,9	14	12,5	39	3,5	10,5

% anketirancev		
Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	Laična javnost (N=227)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6
Ne strinjam se	2,6	4,8
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	23,3	38,1
Da, strinjam se	29,5	36,5
Da, popolnoma se strinjam	14,1	19
Ne vem	30,4	0

% anketirancev		
Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste	Laična javnost (N=227)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0	0
Ne strinjam se	0	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	14,1	23,8
Da, strinjam se	37,9	49,2
Da, popolnoma se strinjam	21,1	27
Ne vem	26,9	0

% anketirancev		
Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,9	0
Ne strinjam se	11,6	7,9
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	28	38,1
Da, strinjam se	23,6	33,3
Da, popolnoma se strinjam	7,6	20,6
Ne vem	28,4	0

% anketirancev		
Natura 2000 omogoča nova delovna mesta	Laična javnost (N=227)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	1,3	1,6
Ne strinjam se	4,4	4,8
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	31,3	42,9
Da, strinjam se	24,7	36,5
Da, popolnoma se strinjam	4	12,7
Ne vem	34,4	1,6

% anketirancev		
Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,4	1,6
Ne strinjam se	3,6	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	20,9	20,6
Da, strinjam se	34,7	46
Da, popolnoma se strinjam	5,8	30,2
Ne vem	34,7	1,6

% anketirancev		
Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=62)
Ne, sploh se ne strinjam	0	0
Ne strinjam se	0,9	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	11,1	12,9
Da, strinjam se	35	56,5
Da, popolnoma se strinjam	24,8	29
Ne vem	28,3	1,6

	% anketirancev	
Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	2,2	1,6
Ne strinjam se	2,7	1,6
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	14,6	14,3
Da, strinjam se	35,8	47,6
Da, popolnoma se strinjam	11,9	33,3
Ne vem	32,7	1,6

	% anketirancev	
Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	6,6	39,7
Ne strinjam se	40,7	41,3
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	18,1	17,5
Da, strinjam se	1,8	1,6
Da, popolnoma se strinjam	1,8	0
Ne vem	31	0

% anketirancev laične javnosti								
Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih živalskih vrst	Metulji	Ptice	Ribe	Kačji pastirji	Hrošči	Dvoživke	Velike zveri	Netopirji
Sploh se mi ne zdi pomembno	0	0	0	0,9	1,8	0	0,9	1,8
Ne zdi se mi pomembno	2,7	0	0	5,8	6,7	2,2	1,8	8,1
Delno je, delno ni pomembno	11,6	2,7	4	14,7	12,1	12,1	10,2	13,5
Je pomembno	29,8	27,1	26,9	26,3	27,4	31,7	30,2	25,2
Zelo se mi zdi pomembno	56	70,2	69,1	52,2	52	54	56,9	51,4

% anketirancev strokovne javnosti								
Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih živalskih vrst	Metulji	Ptice	Ribe	Kačji pastirji	Hrošči	Dvoživke	Velike zveri	Netopirji
Sploh se mi ne zdi pomembno	0	0	0	0	0	0	0	1,6
Ne zdi se mi pomembno	0	0	0	0	0	0	1,6	1,6
Delno je, delno ni pomembno	4,8	1,6	3,2	4,8	4,8	1,6	3,2	4,8
Je pomembno	27	25,4	25,4	34,9	34,9	28,6	27	28,6
Zelo se mi zdi pomembno	68,3	73	71,4	60,3	60,3	69,8	68,3	63,5

% anketirancev laične javnosti								
Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih območij?	Obrežna vrbovja	Strjen gozd	Mokrotni travniki	Travniki s številnimi cvetlicami	Gorska narava	Reke, jezera	Morska obala	Prodišča
Sploh se mi ne zdi pomembno	0	0	0	0	0	0	0	0,9
Ne zdi se mi pomembno	1,8	0,4	1,8	0	0	0	0,4	3,6
Delno je, delno ni pomembno	11,6	3,6	9	7,6	2,7	0,9	3,1	11,2
Je pomembno	32,4	23,8	27,5	26,2	24	15,2	25,3	30,8
Zelo se mi zdi pomembno	54,2	72,2	61,7	66,2	73,3	83,9	71,1	53,6

% anketirancev strokovne javnosti								
Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih območij?	Obrežna vrbovja	Strjen gozd	Mokrotni travniki	Travniki s številnimi cvetlicami	Gorska narava	Reke, jezera	Morska obala	Prodišča
Sploh se mi ne zdi pomembno	0	0	0	0	3,2	0	0	0
Ne zdi se mi pomembno	1,6	0	0	0	1,6	0	0	3,2
Delno je, delno ni pomembno	3,2	0	4,8	14,3	4,8	0	1,6	1,6
Je pomembno	20,6	25,4	17,5	17,5	17,5	12,7	15,9	23,8
Zelo se mi zdi pomembno	74,6	74,6	77,8	68,3	73	87,3	82,5	71,4

% anketirancev laične javnosti													
Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst?	Plačati višjo ceno eko hrane	Plačati višjo ceno elektrike	Varčevati z elektriko	Opravljati prostovoljno delo	Uporabljati javna prevozna sredstva	Udeleževati se čistilne akcije	Sodelovati pri obnovi mlake/kala	Prenašati žabe preko ceste	Vsako leto pokositi zapuščeno travnik	Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	Enkrat letno donirati denar	Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	Prenehati z uporabo škropil (FFSjev)
Sploh nisem pripravljen	3,7	8,3	0	4,5	3,6	3,6	5,5	16	7,4	10,4	14,1	19,2	1,4
Nisem pripravljen	8,3	27,5	1,3	15,9	12,3	5,5	12,7	31,1	18	25,6	21,4	34,1	4,2
Delno sem, delno nisem pripravljen	28,6	42,7	7,6	40	40	33,2	30,5	26	31,3	31,8	32,7	33,2	13,2
Sem pripravljen	38,7	17,4	37,7	25,5	25,9	36,4	30,5	14,2	27,2	19,9	22,3	8,9	29,7
Zelo sem pripravljen	20,7	4,1	53,4	14,1	18,2	21,4	20,9	12,8	16,1	12,3	9,5	4,7	51,4

% anketirancev strokovne javnosti													
Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst?	Plačati višjo ceno eko hrane	Plačati višjo ceno elektrike	Varčevati z elektriko	Opravljati prostovoljno delo	Uporabljati javna prevozna sredstva	Udeleževati se čistilne akcije	Sodelovati pri obnovi mlake/kala	Prenašati žabe preko ceste	Vsako leto pokositi zapuščeno travnik	Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	Enkrat letno donirati denar	Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	Prenehati z uporabo škropil (FFSjev)
Sploh nisem pripravljen	1,6	3,2	0	0	0	1,6	0	3,2	1,6	6,8	9,5	12,7	0
Nisem pripravljen	1,6	8,1	1,6	4,8	6,3	7,9	2,3	9,5	9,5	8,5	19	31,7	1,6
Delno sem, delno nisem pripravljen	30,6	40,3	4,8	39,7	36,5	22,2	19	25,4	28,6	30,5	34,9	34,9	1,6
Sem pripravljen	33,9	35,5	27	36,5	25,4	44,4	38,1	38,1	28,6	18,6	22,2	14,3	24,2
Zelo sem pripravljen	32,3	12,9	66,7	19	31,7	23,8	39,7	23,8	31,7	35,6	14,3	6,3	72,6

% anketirancev laične javnosti													
Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov?	Plačati višjo ceno ekohrane	Plačati višjo ceno elektrike	Varčevati z elektriko	Opravljam prostovoljno delo	Uporabljati javna prevozna sredstva	Udeleževati se čistilne akcije	Sodelovati pri obnovi mlake/kalaja	Prenašati žabe preko ceste	Vsako leto pokositi zapuščen travnik	Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	Enkrat letno donirati denar	Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	Prenehati z uporabo škropil (FFSjev)
Sploh nisem pripravljen	2,8	8,8	0	6	3,7	3,7	5,1	17,1	7	12	15,3	21,1	2,5
Nisem pripravljen	9,7	26,5	2,8	15,7	14,7	5,5	15,9	31	18,3	26,9	23,7	34,7	4,4
Delno sem, delno nisem pripravljen	31	41,4	10,6	41,5	41	39,4	31,8	25,5	31,9	27,9	32,6	28,6	13,7
Sem pripravljen	36,6	18,1	37,8	22,6	23	30,3	25,7	13,9	26,3	21,2	18,6	9,9	27,9
Zelo sem pripravljen	19,9	5,1	48,8	14,3	17,5	21,1	21,5	12,5	16,4	12	9,8	5,6	51,5

% anketirancev strokovne javnosti

Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov?	Plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	Plačati višjo ceno električne energije	Varčevati z elektriko	Opravljati prostovoljno delo	Uporabljati javna prevozna sredstva	Udeleževati se čistilne akcije	Sodelovati pri obnovi mlake/kalja v moji bližini	Prenašati žabe preko ceste	Vsako leto pokositi zapuščen travnik	Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	Enkrat letno donirati denar	Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	Prenehati z uporabo škropil (FFSjev)
Sploh nisem pripravljen	1,6	3,2	0	0	0	1,6	0	4,8	1,6	6,7	9,5	14,3	1,6
Nisem pripravljen	3,2	8,1	1,6	4,8	6,3	9,7	3,2	9,5	7,9	11,7	20,6	30,2	1,6
Delno sem, delno nisem pripravljen	25,8	38,7	6,3	34,9	33,3	16,1	19	27	23,8	23,3	34,9	33,3	4,8
Sem pripravljen	33,9	37,1	30,2	34,9	30,2	45,2	34,9	34,9	33,3	25	23,8	11,1	21
Zelo sem pripravljen	35,5	12,9	61,9	25,4	30,2	27,4	42,9	23,8	33,3	33,3	11,1	11,1	71

PRILOGA E – Vrednosti analize vprašanj vezana na vsebine Vodne direktive

% anketirancev		
Ste že slišali za vodno direktivo?	Laična javnost (N=230)	Strokovna javnost (N=63)
Da, sem že slišal in vem kaj pomeni	16,1	74,6
Da, sem že slišal, ne vem pa kaj pomeni	30,4	25,4
Ne, nisem še slišal	53,5	0

% anketirancev laične javnosti						
Kje ste slišali za vodno direktivo?	V medijih	Na internetu	V šoli/na univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih, znancih
Laična javnost	(N=218)	(N=215)	(N=212)	(N=211)	(N=212)	(N=212)
Nikoli	58,3	73,5	83	82	88,2	75,9
Nekajkrat	20,2	15,8	8,5	8,1	9,4	7,5
Večkrat	11,9	7,4	4,2	4,3	1,9	8,5
Pogosto	7,3	2,3	2,4	3,3	0,5	3,3
Zelo pogosto	2,3	0,9	1,9	2,4	0	4,7

% anketirancev strokovne javnosti						
Kje ste slišali za vodno direktivo?	V medijih	Na internetu	V šoli/na univerzi	Pri dodatnem izobraževanju	Na upravni enoti	Pri prijateljih, znancih
Strokovna javnost	(N=58)	(N=58)	(N=56)	(N=57)	(N=56)	(N=53)
Nikoli	13,8	22,4	69,6	36,8	80,4	56,6
Nekajkrat	58,6	50	12,5	21,1	5,4	18,9
Večkrat	17,2	10,3	12,5	19,3	10,7	9,4
Pogosto	8,6	12,1	5,4	14	3,6	13,2
Zelo pogosto	1,7	5,2	0	8,8	0	1,9

% anketirancev		
Na kaj najprej pomislite ob besedi vodna direktiva	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=62)
Naložba za prihodnost	33,2	29
Usmeritve, priporočila	37,2	45,2
Omejitve, prepovedi	14,6	11,3
Ne vem	12,4	3,2
Drugo	2,7	11,3

% anketirancev		
Kaj po vašem mnenju prinaša vodna direktiva	Laična javnost (N=220)	Strokovna javnost (N=61)
Zmanjšuje onesnaženost voda	35,9	11,5
Zmanjšuje spreminjanje rek, jezer, somornice in morja	7,7	18
Ohranja dobro količinsko stanje voda	4,5	1,6
Ohranja naravne reke, jezera, somornice in morje	21,4	14,8
Spreminjanje naravnih rek, jezer, somornice in morja	0,9	0
Izboljšuje stanje rek, jezer, somornice in morja	29,5	54,1

% anketirancev		
Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?	Laična javnost (N=229)	Strokovna javnost (N=62)
Da	56,8	59,7
Ne	43,2	40,3

% anketirancev		
Vodna direktiva je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,4	1,6
Ne strinjam se	1,8	14,3
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	22,7	55,6
Da, strinjam se	25,3	19
Da, popolnoma se strinjam	5,8	3,2
Ne vem	44	6,3

% anketirancev		
Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=62)
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6
Ne strinjam se	4	4,8
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	17,8	40,3
Da, strinjam se	31,6	35,5
Da, popolnoma se strinjam	7,6	6,5
Ne vem	39,1	11,3

% anketirancev		
Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6
Ne strinjam se	0,4	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	12,4	23,8
Da, strinjam se	38,9	55,6
Da, popolnoma se strinjam	13,7	12,7
Ne vem	34,5	6,3

% anketirancev		
Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodi	Laična javnost (N=224)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,9	9,5
Ne strinjam se	16,1	46
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	25	31,7
Da, strinjam se	12,9	3,2
Da, popolnoma se strinjam	2,2	1,6
Ne vem	42,9	7,9

% anketirancev		
Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	Laična javnost (N=226)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	1,3	0
Ne strinjam se	9,3	19
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	26,5	41,3
Da, strinjam se	21,2	22,2
Da, popolnoma se strinjam	1,3	3,2
Ne vem	40,3	14,3

% anketirancev		
Vodna direktiva omogoča nova delovna mesta	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,9	1,6
Ne strinjam se	8,9	12,7
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	26,7	49,2
Da, strinjam se	18,2	22,2
Da, popolnoma se strinjam	0	1,6
Ne vem	45,3	12,7

% anketirancev		
Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6
Ne strinjam se	2,2	1,6
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	23,1	30,2
Da, strinjam se	26,2	44,4
Da, popolnoma se strinjam	3,6	6,3
Ne vem	44,9	15,9

% anketirancev		
Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6
Ne strinjam se	0,4	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	9,8	9,5
Da, strinjam se	40	61,9
Da, popolnoma se strinjam	13,3	22,2
Ne vem	36,4	4,8

% anketirancev		
Vodna direktiva prinaša učinkovitejšo urejanje prostora	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	0,4	1,6
Ne strinjam se	1,8	7,9
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	15,6	31,7
Da, strinjam se	33,8	34,9
Da, popolnoma se strinjam	4,9	12,7
Ne vem	43,6	11,1

% anketirancev		
Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve	Laična javnost (N=225)	Strokovna javnost (N=63)
Ne, sploh se ne strinjam	4,9	15,9
Ne strinjam se	31,6	52,4
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	20,4	22,2
Da, strinjam se	0,9	0
Da, popolnoma se strinjam	0,4	1,6
Ne vem	41,8	7,9

% anketirancev laične javnosti							
Kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda?	Gospodinjstva	Kmetijstvo	Turizem	Odpadki in odlagališča odpadkov	Industrija, obrt, podjetništvo in odplake	Promet	Kisel dež
Ne, sploh se ne strinjam	0,9	0	0,9	0	0,4	0	2,3
Ne strinjam se	6,8	3,6	6,8	0,9	0	3,2	10,3
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	43,4	15,1	38,9	10,6	4	23,4	32,7
Da, strinjam se	38,9	40,4	35,7	36,6	20,3	41,4	37,4
Da, popolnoma se strinjam	10	40,9	17,6	52	75,3	32	17,3

% anketirancev strokovne javnosti							
Kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda?	Gospodinjstva	Kmetijstvo	Turizem	Odpadki in odlagališča odpadkov	Industrija, obrt, podjetništvo in odplake	Promet	Kisel dež
Ne, sploh se ne strinjam	0	0	0	0	0	1,6	11,7
Ne strinjam se	5,6	1,6	14,5	4,8	0	12,7	23,3
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	53,2	4,8	48,4	25,4	7,9	25,4	31,7
Da, strinjam se	29	19	25,8	41,3	31,7	41,3	25
Da, popolnoma se strinjam	11,3	74,6	11,3	28,6	60,3	19	8,3

% anketirancev laične javnosti							
Kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek?	Onesnaževanje	Rečne zaježitve	Hidroelektrarne	Odvzem vode za namakanje	Odvzem vode za industrijo	Vnos tujih vrst rib	Reke so neonesnažene in v dobrem stanju
Ne, sploh se ne strinjam	0,4	1,4	2,3	2,8	0,9	4,2	43,8
Ne strinjam se	0,4	12,6	13,5	19,1	7,3	27,7	40,4
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	5,3	44,9	43,7	46	37,6	33,3	12
Da, strinjam se	26,5	29,4	29,8	23,7	36,7	21,1	2,4
Da, popolnoma se strinjam	67,3	11,7	10,7	8,4	17,4	13,6	1,4

% anketirancev strokovne javnosti							
Kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek?	Onesnaževanje	Rečne zaježitve	Hidroelektrarne	Odvzem vode za namakanje	Odvzem vode za industrijo	Vnos tujih vrst rib	Reke so neonesnažene in v dobrem stanju
Ne, sploh se ne strinjam	0	1,6	0	0	0	0	48,3
Ne strinjam se	0	3,2	1,6	12,7	7,9	11,3	39,7
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	4,8	25,4	27	30,2	30,2	24,2	12,1
Da, strinjam se	28,6	42,9	31,7	38,1	41,3	41,9	0
Da, popolnoma se strinjam	66,7	27	39,7	19	20,6	22,6	0

% anketirancev laične javnosti									
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. za hidroelektrarne)	Prostor za kopanje, čolnarjenje in rekreacijo	Ureditev prej zanemanjenega prostora	Polepšanje okolja	Poplavno varnost	Spremembo obrežne vegetacije	Večje število organizmov	Manjše število organizmov	Nove vrste organizmov	Več megla pozimi
Ne, sploh se ne strinjam	13,7	18,4	26,3	9,1	1,9	8,9	4,9	6,9	8,5
Ne strinjam se	31,3	36,3	41,1	19,7	5,1	28,2	20,9	19,6	15,4
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	33,2	34	25,8	46,6	23,1	42,6	42,2	42,6	36,3
Da, strinjam se	19	8,5	5,3	20,2	41,2	17,8	21,4	25	29,4
Da, popolnoma se strinjam	2,8	2,8	1,4	4,3	28,7	2,5	10,7	5,9	10,4
% anketirancev strokovni javnosti									
Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. za hidroelektrarne)	Prostor za kopanje, čolnarjenje in rekreacijo	Ureditev prej zanemanjenega prostora	Polepšanje okolja	Poplavno varnost	Spremembo obrežne vegetacije	Večje število organizmov	Manjše število organizmov	Nove vrste organizmov	Več megla pozimi
Ne, sploh se ne strinjam	21	68,3	74,6	24,6	1,6	33,9	3,4	6,5	5,1
Ne strinjam se	29	22,2	15,9	32,8	0	20,3	8,6	8,1	11,9
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	32,3	7,9	9,5	37,7	6,5	40,7	41,4	38,7	49,2
Da, strinjam se	6,5	0	0	3,3	37,1	3,4	22,4	21	27,1
Da, popolnoma se strinjam	11,3	1,6	0	1,6	54,8	1,7	24,1	25,8	6,8

	% anketirancev	
Se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri?	Laična javnost (N=227)	Strokovna javnost (N=63)
Da	8,4	3,2
Ne	21,1	76,2
Ne vem (oz problematiko premalo poznam)	70,5	20,6
Me ne zanima	0	0

	% anketirancev	
Ali se strinjate s postavitvijo III. pomola v Luki Koper?	Laična javnost (N=229)	Strokovna javnost (N=63)
Da	15,2	6,3
Ne	30,4	61,9
Ne vem (oz problematiko premalo poznam)	53,6	31,7
Me ne zanima	0,9	0

% anketirancev laične javnosti (N= 162 – 172)											
Kaj nam bodo HE na Muri prinesle?	Več električne energije	Urejeno in regulirano reko	Nove rekreacijske površine	Izgubo rekreacijskih površin	Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	Spremembo obrežne vegetacije	Več megle pozimi	Večja poplavna ogroženost	Izgubo naravne rečne struge	Izgubo ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	Zamenjava rastlinskih in živalskih vrst
Ne, sploh se ne strinjam	1,7	8,5	8,5	6,9	8	1,8	4,3	7,4	4,7	0,6	0,6
Ne strinjam se	6,4	24,2	33,9	25,8	32,1	6,1	17,8	32,5	23,1	5,9	8,5
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	23,3	41,8	41,8	45,9	38,3	28,5	35	42,9	26	33,1	39,6
Da, strinjam se	42,4	20,6	12,7	17,6	19,8	40	33,7	14,1	46,2	33,7	28,7
Da, popolnoma se strinjam	26,2	4,8	3	3,8	1,9	23,6	9,2	3,1	0	26,6	22,6

% anketirancev strokovne javnosti (N= 51-56)											
Kaj nam bodo HE na Muri prinesle?	Več električne energije	Urejeno in regulirano reko	Nove rekreacijske površine	Izgubo rekreacijskih površin	Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	Spremembo obrežne vegetacije	Več megle pozimi	Večja poplavna ogroženost	Izgubo naravne rečne struge	Izgubo ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	Zamenjava rastlinskih in živalskih vrst
Ne, sploh se ne strinjam	11,1	31,5	25,9	7,5	22,6	3,6	3,9	7,8	0	0	0
Ne strinjam se	9,3	14,8	35,2	22,6	34	9,1	17,6	33,3	1,8	0	1,8
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	29,6	16,7	33,3	41,5	35,8	29,1	37,3	31,4	5,4	7,1	12,5
Da, strinjam se	35,2	16,7	3,7	18,9	3,8	58,2	31,4	19,6	14,3	30,4	41,1
Da, popolnoma se strinjam	14,8	20,4	1,9	9,4	3,8	0	9,8	7,8	78,6	62,5	44,6

% anketirancev laične javnosti (N=180 – 158)					
Kaj nam bo prinesel III. pomol v Luki Koper	Luka Koper bo postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu	Razvoj Obalne regije	Tretji pomol nam ne bo prinesel koristi	Izgubili bomo naravovarstveno pomembna območja	Izgubili bomo del naravne obale
Ne, sploh se ne strinjam	5	3,4	8,5	0,6	2,3
Ne strinjam se	22,3	18,4	28,2	7,2	8
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	44,1	37,4	40,7	37,2	21
Da, strinjam se	20,1	32,4	14,1	27,8	33,5
Da, popolnoma se strinjam	8,4	8,4	8,5	27,2	35,2

% anketirancev strokovne javnosti (N=55 – 52)					
Kaj nam bo prinesel III. pomol v Luki Koper	Luka Koper bo postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu	Razvoj Obalne regije	Tretji pomol nam ne bo prinesel koristi	Izgubili bomo naravovarstveno pomembna območja	Izgubili bomo del naravne obale
Ne, sploh se ne strinjam	13,5	16,4	7,4	1,8	0
Ne strinjam se	38,5	23,6	29,6	3,6	0
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	30,8	38,2	35,2	16,4	15,1
Da, strinjam se	3,8	14,5	18,5	23,6	26,4
Da, popolnoma se strinjam	13,5	7,3	9,3	54,5	58,5

% anketirancev		
Ali imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru?	Laična javnost (N=223)	Strokovna javnost (N=63)
Da	18,8	20,6
Ne	81,2	79,4

% anketirancev laične javnosti (N=203-191)					
Če bi imeli / imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru ali bi bili pripravljeni pustiti 15 metrski pas neobdelan	Da, tudi reka potrebuje svoj prostor	Da, če tako zahteva zakonodaja	Da, ker bomo na ta način imeli boljšo pitno vodo	Ne, rečno strugo je potrebno urediti, regulirati	Ne, ker na ta način izgubim del pridelka
Ne, sploh se ne strinjam	1	2,5	0,5	23,6	30,4
Ne strinjam se	2,5	7,6	11,5	36,1	38,2
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	23,2	25,9	28	28,3	25,7
Da, strinjam se	36	31	26,5	7,9	5,8
Da, popolnoma se strinjam	37,4	33	33,5	4,2	0

% anketirancev strokovne javnosti (N=59-54)					
Če bi imeli / imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru ali bi bili pripravljeni pustiti 15 metrski pas neobdelan	Da, tudi reka potrebuje svoj prostor	Da, če tako zahteva zakonodaja	Da, ker bomo na ta način imeli boljšo pitno vodo	Ne, rečno strugo je potrebno urediti, regulirati	Ne, ker na ta način izgubim del pridelka
Ne, sploh se ne strinjam	0	7,1	5,2	71,9	57,4
Ne strinjam se	0	5,4	8,6	17,5	22,2
Delno se strinjam, delno se ne strinjam	13,6	16,1	20,78	5,3	14,8
Da, strinjam se	23,7	35,7	34,5	1,8	3,7
Da, popolnoma se strinjam	62,7	35,7	31	0	1,9

PRILOGA F – Vrednosti analize pojavljanja statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev strokovne in laične javnosti

Vprašanja/podvprašanja, kjer se pojavijo statistično značilne razlike med odgovori anketirancev t.i. splošne javnosti (N=231) in odgovori anketirancev zaposlenih na ZRSVN (N=63), ter parametri Pearsonovega χ^2 testa

	χ^2	df	p
V9. Kje ste slišali za varstvo okolja?			
2. na internetu	12,256	4	0,016
3. v šoli, na univerzi	19,864	4	0,001
4. pri dodatnem izobraževanju	36,963	4	<0,0001
5. na Upravni enoti (Občini)	12,598	4	0,013
6. pri prijateljih, znancih	12,217	4	0,016
V10. Ali vas varstvo okolja zanima?	16,010	3	0,001
V11. Ali ste član kakšnega društva (organizacije), ki se ukvarja z varstvom okolja?	18,037	1	0,000
V13. koliko se vam zdijo pomembni naslednji okoljski problemi			
1. velika poraba energije (elektrike, fosilna goriva)	12,841	4	0,012
2. podnebne spremembe	31,933	4	<0,0001
4. ozonska luknja	19,288	4	0,001
5. velike količine odpadkov	10,196	3	0,017
9. naravne nesreče (suše, poplave, ujme,...)	29,340	4	<0,0001
V14. Koliko se posvečate varstvu okolja?	32,168	8	<0,0001
V21. Ali boste v prihodnosti ločevali odpadke?	6,757	1	0,009
V22. Ste že slišali za Naturo 2000?	69,522	2	<0,0001
V23. Kje ste slišali za Naturo 2000?			
1. v medijih	24,770	4	<0,0001
2. na internetu	49,345	4	<0,0001
3. v šoli, na univerzi	22,595	4	<0,0001
4. pri dodatnem izobraževanju	69,651	4	<0,0001
5. na Upravni enoti (Občini)	40,527	4	<0,0001
6. pri prijateljih, znancih	20,241	4	<0,0001
V24. Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000?	10,620	4	0,031
V25. Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje?	70,845	3	<0,0001
V26. Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	29,079	5	<0,0001

V27. Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	22,116	3	<0,0001
V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	22,879	3	<0,0001
V29. Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti.	84,515	5	<0,0001
V30. Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	30,654	5	<0,0001
V31. Natura 2000 omogoča nova delavna mesta.	30,394	5	<0,0001
V32. Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	50,844	5	<0,0001
V33. Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.	22,089	4	<0,0001
V34. Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	34,102	5	<0,0001
V35. Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.	59,524	5	<0,0001
V36. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih živalskih vrst?			
4. kačjih pastirjev	9,994	4	0,041
6. dvoživk (žab)	9,223	3	0,026
V37. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih območij?			
V37a obrežna vrbovja	9,349	3	0,025
V37e gorska narava	12,339	4	0,015
V38. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst?			
V38b plačati višjo ceno električne energije	23,109	4	<0,0001
V38d opravljati prostovoljno delo	10,333	4	0,035
V38g sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	17,704	4	0,001
V38h prenašati žabe preko ceste	33,040	4	<0,0001
V38i vsako leto pokositi zapuščen travnik	11,078	4	0,026
V38j odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	21,223	4	<0,0001
V38m prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	12,219	4	0,016
V39. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov (mokrotna območja, obrežna vrbovja, strnjeni gozdovi)?			
2. plačati višjo ceno električne energije	21,381	4	<0,0001

4. opravljati prostovoljno delo	15,217	4	0,004
5. uporabljati javna prevozna sredstva	10,573	4	0,032
6. udeleževati se čistilne akcije	13,642	4	0,009
7. sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	21,937	4	<0,0001
8. prenašati žabe preko ceste	29,580	4	<0,0001
9. vsako leto pokositi zapuščen travnik	14,552	4	0,006
10. odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	19,115	4	0,001
V40. Ste že slišali za vodno direktivo?	93,185	2	<0,0001
V41. Kje ste slišali za vodno direktivo?			
1. v medijih	43,625	4	<0,0001
2. na internetu	56,987	4	<0,0001
4. pri dodatnem izobraževanju	47,371	4	<0,0001
5. na Upravni enoti (Občini)	14,227	3	0,003
6. pri prijateljih, znancih	16,475	4	0,002
V42. Na kaj naprej pomislite ob besedi vodna direktiva?	13,403	4	0,009
V43. Kaj po vašem mnenju prinaša vodna direktiva?	25,293	5	<0,0001
V45. Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi.	56,774	5	<0,0001
V46. Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	26,297	5	<0,0001
V47. Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.	25,192	5	<0,0001
V48. Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.	54,957	5	<0,0001
V49. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	19,134	5	0,002
V50. Vodna direktiva omogoča nova delavna mesta?	26,587	5	<0,0001
V51. Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah, morju.	21,742	5	0,001
V52. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	28,412	5	<0,0001
V53. Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	32,435	5	<0,0001
2. kmetijstvo	22,606	3	<0,0001
4. odpadki in odlagališča odpadkov	18,218	3	<0,0001
6. promet	14,919	4	0,005

7. kisel dež	19,932	4	0,001
V56. Kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek?			
2. rečne zaježitve	18,929	4	0,001
3. hidroelektrarne	35,049	4	<0,0001
4. odvzem vode za namakanje	14,655	4	0,005
6. vnos tujih vrst rib	19,813	4	0,001
V57. Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. za hidroelektrarne)?			
1. prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	13,546	4	0,009
2. ureditev prej zanemarnjenega prostora	60,798	4	<0,0001
3. polepšanje okolja	48,922	4	<0,0001
4. poplavno varnost	22,479	4	<0,0001
5. spremembo obrežne vegetacije	19,816	4	0,001
6. večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	27,347	4	<0,0001
7. manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	9,977	4	0,041
8. nove vrste organizmov	22,187	4	<0,0001
V58. Se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri?	67,517	2	<0,0001
V59. Kaj nam bodo HE na Muri prinesle?			
1. več električne energije	12,993	4	0,011
2. urejeno in regulirano reko	35,696	4	<0,0001
3. nove rekreacijske površine	13,796	4	0,008
5. prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	14,525	4	0,006
6. spremembo obrežne vegetacije	27,068	4	<0,0001
9. izgubo naravne rečne struge	18,654	3	<0,0001
10. izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	29,671	4	<0,0001
11. zamenjale se bodo rastline in živali v reki in ob reki	21,768	4	<0,0001
V60. Ali se strinjate s postavitvijo III. pomola v Luki Koper	21,385	3	<0,0001
V61. Kaj nam bo prinesel III. pomol v Luki koper?			
1. Luka Koper bo postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu	17,490	4	0,002
2. razvoj Obalne regije	16,517	4	0,002
4. izgubili bomo naravovarstveno pomembna območja	16,930	4	0,002
5. izgubili bomo del naravne obale	21,223	4	0,016

V63. Če bi imeli / imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru ali bi bili pripravljeni pustiti 15 metrski pas neobdelan. (namenjen obrežni vegetaciji)

1. da, tudi reka potrebuje svoj prostor	12,868	4	0,012
4. ne, rečno strugo je potrebno urediti, regulirati	47,070	4	0,000
5. ne, ker na ta način izgubim del pridelka	17,578	4	0,001

PRILOGA G – VREDNOSTI DODATNIH ANALIZ ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Primerjava odgovorov anketirancev laične javnosti, glede na regijo iz katere prihajajo anketiranci

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V26 Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	11,184	8	0,038	3,76
V27. Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	5,708	8	0,156	4,08
V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	8,856	8	0,016	4,13
V 29. Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti	8,596	8	0,345	3,63
V30. Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem in rekreacijo.	4,135	8	0,779	3,44
V31. Natura 2000 omogoča nova delovna mesta.	1,647	8	0,962	3,44
V32. Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	5,786	8	0,323	3,76
V33. Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.	4,301	8	0,385	4,17
V34. Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	2,481	8	0,929	3,88
V35. Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.	6,710	8	0,251	2,16
Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V36. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih živalskih vrst?				
V36a metuljev	27,480	8	0,283	4,44
V36b ptic	15,620	8	0,480	4,68
V36c rib	16,806	8	0,398	4,66
V36d kačjih pastirjev	26,630	8	0,735	4,30
V36e hroščev	22,586	8	0,891	4,28
V36f dvoživk (žab)	21,228	8	0,625	4,44
V36g velikih zveri (volk, ris, medved)	25,212	8	0,797	4,45
V36h netopirjev	38,384	8	0,203	4,24

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V37. Kako pomembno se vam zdi varovanje naslednjih območij?				
V37a obrežna vrbovja	30,933	8	0,156	4,45
V37b strnjeni gozdovi	20,897	8	0,645	4,69
V37c mokrotni travniki (močvirna območja)	20,802	8	0,650	4,54
V37d travniki s številnimi cvetlicami	16,659	8	0,408	4,57
V37e gorska narava	38,151	8	0,210	4,68
V37f reke, jezera	20,636	8	0,193	4,84
V37g morska obala	19,022	8	0,751	4,70
V37h prodišča	26,583	8	0,737	4,39

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V38. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst?				
V38a plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	38,573	8	0,197	3,72
V38b plačati višjo ceno električne energije	24,653	8	0,820	2,97
V38c varčevati z elektriko	20,942	8	0,642	4,47
V38d opravljati prostovoljno delo	46,026	8	0,052	3,38
V38e uporabljati javna prevozna sredstva	36,293	8	0,275	3,52
V38f udeleževati se čistilne akcije	17,535	8	0,982	3,71
V38g sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	26,724	8	0,731	3,63
V38h prenašati žabe preko ceste	31,516	8	0,491	2,98
V38i vsako leto pokositi zapuščen travnik	26,813	8	0,727	3,39
V38j odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	41,298	8	0,126	3,13
V38k enkrat letno donirati denar	43,308	8	0,088	2,97
V38l vsak mesec bi namenil nekaj denarja	29,929	8	0,572	2,52
V38m prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	37,107	8	0,245	4,35
V38n nič	30,492	8	0,543	1,27
V38o drugo:	12,222	8	0,270	4,00

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V39. Kaj bi bili vi pripravljeni storiti za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov (mokrotna območja, obrežna vrbovja, strnjeni gozdovi)?				
V39a plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	37,364	8	0,236	3,70
V39b plačati višjo ceno električne energije	36,048	8	0,285	2,99
V39c varčevati z elektriko	22,437	8	0,553	4,37
V39d opravljati prostovoljno delo	50,982	8	0,387	3,36
V39e uporabljati javna prevozna sredstva	29,598	8	0,589	3,47
V39f udeleževati se čistilne akcije	24,842	8	0,812	3,67
V39g sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	27,892	8	0,675	3,59
V39h prenašati žabe preko ceste	26,150	8	0,757	2,94
V39i vsako leto pokositi zapuščen travnik	27,146	8	0,711	3,41
V39j odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	45,230	8	0,061	3,10
V39k enkrat letno donirati denar	37,822	8	0,221	2,90
V39l vsak mesec bi namenil nekaj denarja	36,620	8	0,263	2,52
V39m prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	34,652	8	0,343	4,30
V39n nič	21,682	8	0,916	1,21
V39o drugo:	6,000	6	0,423	3,33

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V45 Vodna direktiva je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	6,311	8	0,250	3,44
V46. Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	4,608	8	0,486	3,63
V47. Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morja.	3,861	8	0,398	3,96
V48. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	6,775	8	0,372	2,80
V49. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	5,185	8	0,434	3,17
V50. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	2,142	8	0,868	3,13
V51. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	3,258	8	0,572	3,58
V52. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	3,342	8	0,438	4,05
V53. Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	3,545	8	0,660	3,67
V54. Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve.	4,022	8	0,436	2,26

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	P	Me
V55. Kdo je po vašem mnenju največji onesnaževalec voda?				
V55a gospodinjstva	21,627	8	0,994	3,49
V55b kmetijstvo	31,096	8	0,080	4,29
V55c turizem	37,46	8	0,039	3,56
V55d odpadki in odlagališča odpadkov	18,961	8	0,453	4,30
V55e industrija, obrt, podjetništvo in njihove odplake	24,566	8	0,081	4,66
V55f promet	24,882	8	0,744	3,94
V55g kisel dež	35,953	8	0,956	3,43
V55h ne vem	42,737	8	0,097	1,74

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V56. Kaj najbolj vpliva na slabo stanje rek?				
V56a onesnaževanje	24,669	8	0,819	4,60
V56b rečne zaježitve	19,355	8	0,962	3,49
V56c hidroelektrarne	42,707	8	0,098	3,50
V56d odvzem vode za namakanje	24,479	8	0,827	3,26
V56e odvzem vode za industrijo	39,975	8	0,157	3,65
V56f vnos tujih vrst rib	33,237	8	0,407	3,26
V56g reke so neonesnažene in v dobrem stanju	34,312	8	0,357	1,75
V56h ne vem	37,512	5	0,231	1,85

Pearsonov Hi kvadrat (χ^2) test	χ^2	df	p	Me
V57. Kaj nam prinašajo rečne zaježitve (npr. za hidroelektrarne)?				
V57a prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	19,076	8	0,030	2,63
V57b ureditev prej zanemarjenega prostora	12,961	8	0,127	2,19
V57c polepšanje okolja	9,882	8	0,172	1,96
V57d poplavno varnost	29,508	8	0,010	2,76
V57e spremembo obrežne vegetacije	2,459	8	0,945	4,01
V57f večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	14,656	8	0,048	2,64
V57g manjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	21,337	8	0,010	3,21
V57h nove vrste organizmov	7,930	8	0,501	3,14
V57i več megle pozimi	4,794	8	0,824	3,17
V57j ne vem	17,184	8	0,527	2,40

Primerjava odgovorov anketirancev laične javnosti, glede na regijo iz katere prihajajo anketiranci

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavska (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	4,33	3,71	3,83	3,91	3,84	3,17	3,73	3,47	3,81
Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	4,33	4,22	4,00	3,91	4,16	4,17	4,00	4,00	4,19
Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	4,50	4,28	4,17	3,75	4,26	4,17	3,83	4,00	4,20
Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti	3,78	3,38	3,09	3,67	3,65	4,00	3,36	3,72	3,73
Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem in rekreacijo.	3,40	3,46	3,55	3,47	3,56	3,56	3,38	3,19	3,32
Natura 2000 omogoča nova delovna mesta.	3,36	3,63	3,36	3,32	3,48	3,35	3,35	3,43	3,47
Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	3,75	3,56	3,75	3,77	3,76	3,33	4,00	3,45	3,50
Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.	4,30	4,19	4,64	4,15	4,15	4,24	4,15	3,97	4,10
Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	4,09	3,93	4,29	3,69	3,76	3,14	3,90	3,81	3,92
Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.	2,30	2,48	2,27	2,26	2,00	1,88	2,17	2,17	2,06

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavs ka (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Metulji	4,55	4,43	4,69	4,62	4,45	4,27	4,35	4,26	4,45
Ptice	4,72	4,77	4,77	4,62	4,72	4,73	4,53	4,48	4,73
Ribe	4,76	4,69	4,85	4,65	4,61	4,73	4,53	4,53	4,73
Kačji pastirji	4,43	4,14	4,54	4,31	4,33	4,15	4,18	4,32	4,45
Hrošči	4,39	4,34	4,46	3,96	4,29	4,31	4,12	4,23	4,50
Dvoživke	4,52	4,46	4,38	4,38	4,49	4,50	4,24	4,29	4,52
Velike zveri	4,38	4,40	4,62	4,31	4,49	4,50	4,24	4,29	4,52
Netopirji	4,38	4,15	4,31	4,19	4,32	4,08	3,88	4,27	4,27

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavs ka (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
vrbovja	4,45	4,46	4,46	4,35	4,56	4,50	4,06	4,39	4,50
gozdovi	4,66	4,60	4,69	4,69	4,77	4,65	4,65	4,55	4,86
mokrotni travniki	4,52	4,49	4,62	4,50	4,65	4,50	4,41	4,37	4,64
travniki s cevčicami	4,48	4,60	4,69	4,54	4,63	4,62	4,29	4,48	4,73
gorska narava	4,55	4,77	4,77	4,58	4,76	4,50	4,47	4,68	4,77
reke, jezera	4,86	4,91	4,85	4,81	4,85	4,88	4,82	4,68	4,86
morska obala	4,72	4,77	4,77	4,69	4,69	4,73	4,59	4,52	4,86
prodišča	4,48	4,35	4,69	4,46	4,40	4,38	4,06	4,32	4,41

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavska (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	3,96	3,74	3,69	3,36	3,79	3,75	3,58	3,50	3,50
Plačati višjo ceno električne energije	3,04	2,85	3,29	2,81	3,13	3,00	2,65	2,97	2,86
Varčevati z elektriko	4,52	4,44	4,31	4,38	4,56	4,54	4,35	4,32	4,50
Opravlјati prostovoljno delo	3,71	3,42	3,54	3,54	3,31	3,46	3,24	3,29	3,00
Uporablјati javna prevozna sredstva	3,54	3,38	3,46	3,46	3,74	3,46	3,00	3,55	3,36
Udeleževati se čistilne akcije	3,82	3,85	3,85	3,85	3,64	3,85	3,47	3,65	3,45
Sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	3,72	3,47	3,62	3,75	3,51	3,62	3,41	3,83	3,59
Prenašati žabe preko ceste	3,14	2,73	3,00	3,08	2,91	3,19	2,82	3,19	3,32
Vsako leto pokositi zapuščen travnik	3,48	3,36	3,31	3,50	3,35	3,32	3,59	3,47	3,14
Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	3,32	3,13	3,42	3,19	2,87	3,20	3,24	3,46	3,09
Enkrat letno donirati denar	3,18	2,97	3,00	2,96	3,07	2,77	2,95	2,67	2,80
Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	2,63	2,25	2,38	2,38	2,71	2,63	2,41	2,40	2,41
Prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	4,43	4,38	4,42	4,50	4,33	4,50	4,25	4,21	4,21

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavska (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Plačati višjo ceno hrane, pridelane na ekološki način	3,89	3,75	3,77	3,40	3,69	3,71	3,47	3,50	3,59
Plačati višjo ceno električne energije	3,17	3,10	2,77	2,77	3,12	3,13	2,65	2,83	2,86
Varčevati z elektriko	4,46	4,41	4,23	4,31	4,45	4,40	4,18	4,10	4,50
Opravlјati prostovoljno delo	3,50	3,31	3,20	3,57	3,14	3,17	3,27	3,12	3,00
Uporablјati javna prevozna sredstva	3,54	3,38	3,46	3,42	3,36	3,42	3,00	3,50	3,32
Udeleževati se čistilne akcije	3,68	3,84	3,85	3,81	3,64	3,84	3,29	3,60	3,41
Sodelovati bi pri obnovi mlake/kala v moji bližini	3,71	3,50	3,75	3,96	3,46	3,48	3,47	3,87	3,41
Prenašati žabe preko ceste	3,14	2,87	3,00	3,08	2,84	3,04	2,76	3,10	2,86
Vsako leto pokositi zapuščen travnik	3,54	3,41	3,46	3,69	3,36	3,29	3,50	3,40	3,14
Odstopiti kos zemljišča za izdelavo mlake	3,36	3,16	3,42	3,31	2,80	3,04	3,13	3,38	3,09
Enkrat letno donirati denar	3,21	2,80	3,08	2,81	3,00	2,62	3,12	2,67	2,68
Vsak mesec bi namenil nekaj denarja	2,73	2,32	2,38	2,58	2,65	2,36	2,71	2,33	2,32
Prenehati z uporabo škropil (fitofarmacevtskih sredstev)	4,33	4,37	4,55	4,52	4,21	4,58	4,50	4,27	4,32

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavska (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Vodna direktiva je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	3,67	3,74	3,43	3,40	3,40	3,15	3,63	3,36	3,13
Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	3,88	3,78	3,63	3,57	3,61	3,50	3,69	3,48	3,69
Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morja.	4,08	4,04	3,63	3,86	4,07	3,79	3,93	3,96	3,71
Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	3,19	2,78	2,33	2,74	2,73	2,58	2,67	2,77	3,06
Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	3,04	3,35	3,29	3,37	3,26	3,36	2,93	3,00	2,93
Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	3,29	3,10	3,13	3,11	3,22	3,00	3,08	3,12	2,87
Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	3,82	3,59	3,50	3,65	3,52	3,67	3,58	3,46	3,43
Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	4,17	4,20	3,88	3,95	4,16	3,92	4,00	3,96	3,82
Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	3,57	3,87	3,57	3,76	3,75	3,33	3,55	3,69	3,47
Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve.	2,23	2,43	2,13	2,47	2,15	2,08	2,60	2,23	2,20

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavs ka (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Gospodinjstva	3,57	3,51	3,62	3,50	3,49	3,38	3,39	3,50	3,45
Kmetijstvo	4,52	4,28	4,54	4,15	4,30	4,58	4,25	4,03	4,29
Turizem	3,22	3,74	3,62	3,38	3,52	3,56	3,50	3,50	4,14
Odpadki in odlagališča	4,25	4,42	4,15	4,27	4,33	4,23	4,28	4,06	4,32
Industrija, obrt	4,71	4,58	4,92	4,64	4,78	4,62	4,50	4,41	4,73
Promet	3,78	3,97	4,08	3,88	3,97	3,96	3,78	3,81	3,94
Kisel dež	3,58	3,43	3,15	3,50	3,42	3,31	3,44	3,40	3,63

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavs ka (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Onesnaževanje	4,48	4,63	4,46	4,54	4,64	4,81	4,61	4,63	4,41
Zajezitve	3,81	3,45	3,77	3,42	3,36	3,54	3,61	3,40	3,52
Hidroelektrarne	3,88	3,38	3,15	3,50	3,46	3,73	3,47	3,27	3,67
Odvzem - namakanje	3,16	3,32	2,92	3,27	3,30	3,38	3,22	3,17	3,33
Odvzem - industrija	3,73	3,68	3,62	3,46	3,71	3,96	3,28	3,30	3,90
Vnos tujerodnih rib	3,58	2,88	3,23	3,15	3,28	3,54	3,28	3,10	3,40
Reke so neonesnažene	1,79	1,84	1,50	1,88	1,70	1,78	1,94	1,67	1,60

	Mediana								
	Pomurska in Podravska (N=14)	Koroška, Savinjska, Zasavska (N=18)	Spodnjeposavs- ka (N=9)	Jugovzhodna Slovenija (N=16)	Osrednje slovenska (N=39)	Gorenjska (N=9)	Notranjsko- kraška (N=13)	Goriška (N=22)	Obalno- kraška (N=17)
Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	2,32	2,68	2,54	2,40	2,84	2,42	3,28	2,53	2,26
Ureditev prej zanemarjenega prostora	1,85	2,42	2,00	2,35	2,32	1,85	2,50	2,07	2,05
Polepšanje okolja	1,73	2,00	1,85	2,27	2,11	1,69	2,00	1,93	1,63
Poplavno varnost	2,16	3,06	3,15	3,08	2,96	2,80	2,22	2,45	2,47
Spremembo obrežne vegetacije	4,04	4,12	3,92	3,81	4,05	3,96	4,00	4,13	3,89
Večje število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	2,38	2,53	2,54	2,67	2,84	2,28	3,06	2,78	2,28
Mmanjše število organizmov (rib, alg, nevretenčarjev)	3,54	3,18	3,15	3,38	3,11	3,27	3,11	2,65	3,89
Nove vrste organizmov	3,50	2,94	2,85	3,00	3,10	3,12	3,35	3,27	3,12
Več megle pozimi	3,16	3,00	3,00	3,12	3,16	3,50	3,06	3,27	3,28

Dodatne analize anketnega vprašalnika

	N	Min.	Max.	$\bar{x}$	St.D.	St. N.	Pom.
1. velika poraba energije (elektrike, fosilna goriva)	228	1	5	4,44	0,71	0,05	8
2. podnebne spremembe	227	1	5	4,62	0,68	0,05	5
3. izumiranje rastlinskih in živalskih vrst	225	2	5	4,57	0,69	0,05	6
4. ozonska luknja	225	2	5	4,47	0,74	0,04	7
5. velike količine odpadkov	228	2	5	4,71	0,53	0,03	3
6. onesnaževanje voda	227	3	5	4,80	0,45	0,03	1
7. onesnaževanje zraka	227	3	5	4,77	0,46	0,04	2
8. onesnaževanje tal	226	3	5	4,62	0,59	0,06	4
9. naravne nesreče (suše, poplave, ujme,...)	226	1	5	4,22	0,86	0,06	9

N= število anketirancev; $\bar{x}$ =povprečje; st. d= standardna deviacija, st. n.= standardna napaka; pom.=pomembnost

	V 22 - Naturo 2000			V 40 - vodno direktivo	
	N	f	f (%)	f	f (%)
1. Da, sem že slišal in vem kaj pomeni.	230	94	40,9	37	16,1
2. Da, slišal sem že, ne vem pa kaj pomeni.	230	75	32,6	70	30,4
3. Ne, nisem še slišal.	230	61	26,5	123	53,5
Brez odgovora	1	1		1	
Skupaj	231	231	100	231	100

Ste že slišali za Naturo 2000			
	χ^2	df	p
Spol	1,865	2	0,394
Starost	16,713	10	0,081
Stopnja izobrazbe	15,198	10	0,125
Velikost naselja	23,457	10	0,009

Ste že slišali za vodno direktivo			
	χ^2	df	p
Spol	1,435	2	0,488
Starost	15,004	10	0,132
Stopnja izobrazbe	13,898	10	0,178
Velikost naselja	10,574	10	0,392

Ste že slišali za vodno direktivo (anketiranci ZRSVN)			
	χ^2	df	p
Spol	0,256	1	0,613
Starost	6,37	4	0,173
Stopnja izobrazbe	6,083	3	0,108
Velikost naselja	6,521	5	0,259

Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje			
	χ^2	df	p
V22. Ste že slišali za Naturo 2000?	102,488	6	<0,0001
V24. Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000?	58,696	12	<0,0001
V26. Natura 2000 je temeljni kamen varstva narave v Evropi.	12,416	9	0,191
V27. Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	14,349	6	0,026
V28. Natura 2000 varuje ogrožene habitate (gozdove, obrežna vrbovja, mokrotna območja).	8,008	6	0,237
V29. Na območjih Natura 2000 so dovoljene človekove dejavnosti.	18,875	12	0,920
V30. Natura 2000 je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	14,943	12	0,245
V31. Natura 2000 omogoča nova delavna mesta.	6,899	12	0,864
V32. Natura 2000 prinaša nove vire financiranja za ukrepe na teh območjih.	14,19	12	0,289
V33. Natura 2000 prinaša ukrepe za izboljšanje stanja narave.	8,598	9	0,475
V34. Natura 2000 prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	15,107	12	0,236
V35. Natura 2000 prinaša samo prepovedi in omejitve.	12,962	12	0,372

V 22 - Ali ste že slišali za Naturo 2000?			
	1. Da, sem že slišal in vem kaj pomeni (%)	2. Da, sem že slišal, ne vem pa kaj pomeni (%)	3. Ne nisem še slišal (%)
V 25 - Ali je na vašem območju kako Natura 2000 območje?			
1. Da, navedite prosim območje	82,3	16,1	1,6
2. Da, a ne vem katero	60,0	36,7	3,3
3. Ne	60,0	26,7	13,3
4. Ne vem	12,4	40,5	47,1

V24 -Na kaj najprej pomislite ob besedi Natura 2000					
	1. naložba za prihodnje rodove (%)	2. usmeritve, priporočila (%)	3. omejitve prepovedi (%)	4. ne vem (%)	5. drugo (%)
V 25 - Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje?					
1. Da, navedite prosim območje	50,0	22,6	9,7	0,0	17,7
2. Da, a ne vem katero	41,1	34,5	24,1	0,0	0,0
3. Ne	26,7	33,3	26,7	13,3	0,0
4. Ne vem	35,8	34,2	3,3	23,3	3,3

V27 Natura 2000 varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste					
	1. Ne, sploh se ne strinjam (%)	2. Ne strinjam se (%)	3. Delno se strinjam, delno se ne strinjam (%)	4. Da, strinjam se (%)	5. Da, popolnoma se strinjam (%)
V 25 - Ali je na vašem območju kakšno Natura 2000 območje?					
1. Da, navedite prosim območje	0,0	0,0	10,0	50,0	40,0
2. Da, a ne vem katero	0,0	0,0	31,0	44,8	24,1
3. Ne	0,0	0,0	33,3	25,0	41,7
4. Ne vem	0,0	0,0	20,6	60,3	19,0

V44 Ali stanujete v bližini potoka, reke, jezera, morja?			
	χ^2	df	P
V40. Ste že slišali za vodno direktivo?	4,149	2	0,126
V42. Na kaj naprej pomislite ob besedi vodna direktiva?	10,842	4	0,028
V43. Kaj po vašem mnenju prinaša vodna direktiva?	3,437	5	0,633
V45. Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi.	11,108	5	0,049
V46. Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste.	12,506	4	0,014
V47. Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.	11,889	4	0,018
V48. Vodna direktiva prepoveduje dejavnosti človeka ob vodah.	11,724	5	0,039
V49. Vodna direktiva je razvojna priložnost za turizem, rekreacijo.	7,419	5	0,191
V50. Vodna direktiva omogoča nova delavna mesta?	7,529	4	0,110
V51. Vodna direktiva prinaša nove vire financiranja za ukrepe na rekah, jezerih, somornicah, morju.	2,831	4	0,586
V52. Vodna direktiva prinaša ukrepe za izboljšanje stanja voda.	8,699	4	0,069
V53. Vodna direktiva prinaša učinkovitejše urejanje prostora (presojanje objektov, planov, celovito presojo vplivov na okolje).	9,474	5	0,092
V54. Vodna direktiva prinaša samo prepovedi in omejitve.	8,405	5	0,135

V62 -Ali imate njivo/travnik ob potoku, reki, jezeru?			
	χ^2	df	P
Če bi imeli / imate njivo/travnik ob potoku, reki ali jezeru ali bi bili pripravljeni pustiti 15 metrski pas neobdelan. (namenjen obrežni vegetaciji)			
1. da, tudi reka potrebuje svoj prostor	4,477	4	0,345
2. da, če tako zahteva zakonodaja	2,253	4	0,689
3. da, ker bomo na ta način imeli boljšo pitno vodo	3,321	4	0,506
4. ne, rečno strugo je potrebno urediti, regulirati	3,552	4	0,470
5. ne, ker na ta način izgubim del pridelka	6,878	3	0,076
6. ne vem	2,673	4	0,614

V42 - Na kaj najprej pomislite ob besedi vodna direktiva					
	1. naložba za prihodnje rodove (%)	2. usmeritve, priporočila (%)	3. omejitve prepovedi (%)	4. ne vem (%)	5. drugo (%)
V 44 - Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?					
1. Da	38,3	31,3	18,8	9,4	2,3
2. Ne	26,5	44,9	9,2	16,3	3,1

V45 - Vodna direktiva je temeljni kamen varstva okolja v Evropi.						
	1. Ne, sploh se ne strinjam (%)	2. Ne strinjam se (%)	3. Delno se strinjam, delno se ne strinjam (%)	4. Da, strinjam se (%)	5. Da, popolnoma se strinjam (%)	6. Ne vem (%)
V 44 - Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?						
1. Da	0,8	1,6	24,4	28,9	8,6	35,9
2. Ne	0,0	2,1	20,6	20,6	2,1	54,6

V 46 - Vodna direktiva varuje ogrožene rastlinske in živalske vrste						
	1. Ne, sploh se ne strinjam (%)	2. Ne strinjam se (%)	3. Delno se strinjam, delno se ne strinjam	4. Da, strinjam se (%)	5. Da, popolnoma se strinjam	6. Ne vem (%)
V 44 - Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?						
1. Da	0,0	6,3	17,2	33,6	10,9	32,
2. Ne	0,0	1,0	18,6	28,9	3,1	48,5

V 47 - Vodna direktiva varuje reke, jezera, somornice in morje.						
	1. Ne, sploh se ne strinjam (%)	2. Ne strinjam se (%)	3. Delno se strinjam, delno se ne strinjam	4. Da, strinjam se (%)	5. Da, popolnoma se strinjam	6. Ne vem (%)
V 44 - Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?						
1. Da	0,0	0,0	10,9	45,0	17,1	27,1
2. Ne	0,0	1,0	14,4	30,9	9,3	44,3

V48 - Prepoveduje dejavnost človeka ob vodah.						
	1. Ne, sploh se ne strinjam (%)	2. Ne strinjam se (%)	3. Delno se strinjam, delno se ne strinjam	4. Da, strinjam se (%)	5. Da, popolnoma se strinjam	6. Ne vem (%)
V 44 - Ali stanujete v neposredni bližini potoka, reke, jezera, morja?						
1. Da	0,0	16,5	28,3	15,0	3,9	36,2
2. Ne	2,1	15,5	20,6	10,3	0,0	51,5

	χ^2	df	p	$\bar{x}$
V58. Se strinjate s postavitvijo hidroelektrarn (HE) na Muri?	40,37	16	0,001	
V59. Kaj nam bodo HE na Muri prinesle?				
1. več električne energije	43,019	32	0,092	3,73
2. urejeno in regulirano reko	32,046	32	0,464	2,87
3. nove rekreacijske površine	29,067	32	0,616	2,56
4. izgubo rekreacijskih površin	25,874	32	0,769	2,89
5. prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	35,190	32	0,320	2,65
6. spremembo obrežne vegetacije	30,489	32	0,543	3,93
7. več megle pozimi	47,247	32	0,040	3,26
8. povečala se bo poplavna ogroženost	33,868	32	0,377	2,76
9. izgubo naravne rečne struge	32,412	24	0,117	4,28
10. izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	36,507	32	0,267	3,99
11. zamenjale se bodo rastline in živali v reki in ob reki	47,570	32	0,038	3,80
12. ne vem	57,750	32	0,003	3,56
	χ^2	df	P	$\bar{x}$
V60. Ali se strinjate s postavitvijo III. pomola v Luki Koper	37,011	24	0,044	
V61. Kaj nam bo prinesel III. pomol v Luki koper?				
1. Luka Koper bo postala najpomembnejši morski terminal v Severnem Jadranu	42,120	32	0,109	2,96
2. razvoj Obalne regije	42,013	32	0,111	3,12
3. tretji pomol nam ne bo prinesel koristi	37,261	32	0,240	2,87
4. izgubili bomo naravovarstveno pomembna območja	23,124	32	0,874	3,86
5. izgubili bomo del naravne obale	40,575	32	0,142	4,03
6. ne vem	40,314	32	0,148	3,27

	Sploh se ne strinjam	Ne strinjam se	Delno se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam	Brez odgovora
Več električne energije?	1,3	4,8	17,3	31,6	19,5	25,5
Urejeno in regulirano reko	6,1	17,3	29,9	14,7	3,5	28,6
Nove rekreacijske površine	6,1	24,2	29,9	9,1	2,2	28,6
Izgubo rekreacijskih površin	4,8	17,7	31,6	12,1	2,6	31,2
Prostor za kopanje, čolnarjenje, rekreacijo	5,6	22,5	26,8	13,9	1,3	29,9
Spremembo obrežne vegetacije	1,3	4,3	20,3	28,6	16,9	28,6
Več megle pozimi	3	12,6	24,7	23,8	6,5	29,4
Povečala se bo poplavna varnost	5,2	22,9	30,3	10	2,2	29,4
Izgubo naravne rečne struge	0	3,5	16,9	19	33,8	26,8
Izgubo že sedaj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	0,4	4,3	24,2	24,7	19,5	26,8
Zamenjale se bodo rastline in živali ob reki	0,4	6,1	28,1	20,3	16	29
Ne vem	4,8	2,2	3,5	2,2	6,9	80,5

Se strinjate s postavitevijo III. Pomola v Luki Koper?	% anketirancev		
	Da	Ne	Ne vem (oz. problematiko premalo poznam)
Prekmurska in Podravska	14,3	46,4	39,3
Koroška, Savinjska in Zasavska	16,7	36,1	47,2
Spodnjeposavska regija	23,1	38,5	38,4
Jugozahodna Slovenija	12	36	52
Osrednjeslovenska regija	12,5	28,4	59,1
Gorenjska regija	11,5	38,5	50
Notranjsko-kraška regija	29,4	29,4	41,2
Goriška regija	6,5	32,3	61,2
Obalno-kraška regija	4,5	72,7	22,8
Povprečje vseh regij	13,3	37,1	49,6